This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

Cast.
Durante
De
Clima

613
2/3
D93c
R

613.2/3

DE BONITATE ET VITIO ALIMENTORVM CENTVRIA.

CASTORE DVRANTE
GVALDENSI MEDICO
AVTORE.

In qua continentur ferè omnia quę ad rectam
victus rationem inſtituendam, & tuen
dam valetudinem pertinent.

COSI A' CIASCVN NOCENTE

SI COME QVI AL SERPENTE.

PISAVRI Apud Hæredes Bartholomei Cęſani.
M. D. L X V.

TYPOGRAPHVS LECT.

DECREVERAT huiuſcæ centuriæ Auctor Lectores humaniſsimi, eam figuris exornatam expolitamq́; inlucem edere, ut uniuerſis ſtudioſis exactam penitus, & abſolutam hanc ipſam traderet, hac etenim de cauſa ſuperioribus diebus Venetijs formis excudendam curari mandarat. Verùm cum accepiſſet exemplum fuiſſe ex ea tranſumptum, ueritus ne quis ſuum hunc laborem ſibi arroganter attribuens, gloria elatus incederet, tandem ſtatuit eam abſq; figuris imprimi: ratus ſe uobis cumulatè ſatisfacturum, cùm opus ſuum in quo de octingentis circiter ſimplicibus agitur, ut nihil amplius in eo deſiderari poterit, eadem ſerie atq; ordine ut in centuria ſeruatis: paſsim ſuis locis figuris appoſitis, exibuerit. Quod quidem propediem Opifice Maximo annuente, unà cum cæteris eiuſdem Auctoris operibus: qui totum illud temporis ſpatium quod præ occupationibus moleſtijsq́; curialibus ſibi datur reliquum, publicæ mortalium utilitati impendit: in lucem efferetur. Valete.

POLLVX D. LECTORI.

SImplicium quicunque cupis vim noſce ciborum,
Hoc lege præclarum candide lector opus
Huius ope incolumis viues, ſeruaberis æger,
Et poteris fato proſperiore frui.

R. D. Apollonius Phil.

Dum canit inſanos Caſtor male ſanus Amores
Blanditiis vatem docta Minerua petit.
Sint potius quæ Magnus Arabs, quæ maximus olim
Perdocuit Chous carmine digna tuo:
Attollent humeris præcinctum tempora Myrtho
Tunc te Parnaſsi vertice Pierides:
Precedet cithara lauroq; inſignis Apollo
Herbarum ipſe pater, carminis ipſe pater:
Dixerat. Ille acri laudis ſuccenſus amore,
Erubuit monitis, & meliora canit.

Thomodellus Piſaurenſis.

Vt bene mortales victus ratione regantur,
Optimus iſte liber ſæpe legendus erit.

Maximus Ros.

Noſcere ſi victum nocuum, ſi ſcire ſalubrem
Appetis, aſsidue hoc perlege lector opus.

ILL.MO ET REVER.MO D. D.

TIBERIO CRISPO S. R. E.
PRESBYTERO CARDINALI
AMPLISSIMO

Caſtor Durantes Gualdenſis Medicus
S. D.

CVM iubet æternus ſuperos diſcumbere menſis
Iuppiter æthereis cantica amœna petens,
Protinus aſſurgunt Muſæ miranda canentes,
Quæ facit in toto prouidus orbe pater:
Arridet Tellus placidum circumſonat æquor,
Concentum ingeminat lætus vterq; polus
Tu quoque dum Diuos inter, quos terra recepit,
Paſceris, ecce refers moribus ore Iouem.
Artibus ingenuis præſto es ſupplendo Camœnas,
Cum tuus aſsiſtit nobilis ille Chorus:
Nobilis ille Chorus, qui tunc tua facta recludet,
Quando vrbi, atque orbi Iuppiter alter eris,

COLEGIO DE S. CARLOS BIBLIOTECA

Interea repetit liber hic tua limina lætus,
Ortus vt è menſa Maxime CRISPE tua:
Materiæ cauſam nobis dedit illa notandæ
Vtile qua cunctis conficeretur opus:
Nam quoties Cererem vitamque tuentia ſummis,
Plurima conuiuis diſcutienda moues
Seu petis Angelicas quid turmas truſit in orchum,
Quos hominum Cœli lucida templa vocant:
Seu libet ex alto rerum diſquirere cauſas,
Vnde Animus felix vera alimenta trahat:
Hinc ea, quæ Chiron docuit, ſeu magnus Apollo,
Sunt mihi nota magis quam ſua cuique domus:
Ex his ad victum centum ſpectantia trado,
Atque ea carminibus ſingula monſtro meis:
Explicitas quorum vires ſubnectimus, vt ſe
Incolumem ſeruet qui bene noſcet eas.

Ad eundem Illuſtriſsimum & Reuerendiss.
Pollux Durantes.

Ecce tuo Auſpicio pater alme perutile Mundo
Prodiit in lucem Caſtoris iſtud opus
Dii facient, vt te Iuueneſq; ſeneſq; ſequantur,
Sic bona virtutum plurima in orbe fluent:

CASTOR DVRANTES LECTORI.

CVM Deus optimus Maximus humaniſsime lector innumeras ac immenſas mortalibus dotes ſua benignitate tribuerit, nullam (ni fallor) iucundiorem utilioremuè contulit ſanitate, qua nil dulcius & magis optandum: illa enim abſente iniucunda ſunt omnia, uitaque ipſa ſine ea placere non ualet, neque utilis eſt. Et Pyrrhus epirotarum rex legitur nunquã à Diis aliud èxpoſtulaſſe quam Sanitatem ratus uir ille ſapientiſsimus omnia facile adfutura, nihilque penitus illi deeſſe poſſe, qui ſanitate integra gaudeat: Nam ſanus homo quæ cupit aſſequitur, modo ut illa aſſequatur impenſe ſtudeat: ob hanc ſeruandam reparandãuè Medica ars à Diis ipſis inuenta eſt, Cuius cum plurimæ ſint partes, ea in qua de alimentorum Facultate cõtinentur traditio reliquis cenſetur utilior: nam illam ſcire omnium utiliſsimum eſt: uictus enim ratio in arte Medica cenſetur principaliſsimũ inſtrumentum. Et Cibus cum neceſſarius ſit noſtro corpori, ipſo enim quicquid effluxit reſarcimus, non ſine iudicio ſumen-

dus eſt: Sed ratio uictus diligens eſſe debet: quoniam in hoc errata morbos faciunt: & alimento uitioſo ueſcentes facile exoluuntur, & ſanguine replentur uitioſo. Quapropter ego Dioſcoridis & Galeni precipue ſequẽs ueſtigia, centum alimentis apta ſimplicia eligens, ea tam ſcriptura quam pictura hic notiſſima facio, priusque Carmine horum omnium uires, ut facilius imprimantur memoriæ, deinde magis perſpicue addita authoritate eorum qui ſunt artis Principes, ſoluto ſermone complector. Laborem hunc libenter aſſumpſi, tanquam omnibus utilem: Sane qui mea hæc ſcripta perlegerit, prudenterque ſeruauerit, Deo fauente optima cum ualetudine uitali aura diutiſſime perfruetur.

ACETOSA V. H.

Digerit oxalis; ſiccat, refrigerat, aufert
Tædia uentriculi, Morſaq; membra iuuat.

REFRIGERANDI. *Nam frigida eſt exceſſu ſecundo. Gal.4. Simp.med.C.3. 7. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.54.*

SICCANDI. *Nam ſecundo ordine ſicca eſt. Auic.Lib.2.tr 2.Cap.54.*

REPERCVTIENDI. *Nam repercuſſoriam quandam obtinet facultatem. Gal.7.de Simp.med. Facul.1. Paul.Lib.7.*

CONSTRINGENDI. *Quandam enim ſtipticitatem obtinens, mulierum profluuia trita & admota conſtringit. Dios.lib.2.Cap.108. Gal. & Paul.ibid.*

EMOLLIENDI. *Eius namq; folia eſa aluum emolliunt: Semen autem potum lubricam ſiſtit & cohibet. Dios. Gal. Paul.ibid.*

DIGERENDI. *Etenim digerentem uim ſortita eſt. Paul. Gal. ibid.*

DISCVTIENDI. *Quia eius folia cruda illita melicertas roſaceo aut croco adiecto diſcutiũt, & corporis pruritus ſouendo atterendoue in ſolia balnearũ. Radix in uino cocta ſtrumas ac parotidas, & lienis tumores ex aceto diſcutit: Aliqui æmoliendis ſtrumis radicũ geſtamine utuntur, eas collo appẽdẽtes. Dios.lib.2.C.108.*

ABSTERGENDI *Quoniam eius radices coctæ cum aceto uel crudæ lepras & impetigines abſtergunt impoſitæ, & ſcabros ungues perſanant; ſed antea locus aceto & nitro in ſole perfricandus. Dios. Auic. ibid.*

IVVANDI. *Nam boni chymi eſt, ſuperat choleram, ſitim extinguit & appetentiam excitat. Radix eius in uino decocta doloribus aurium, dentiumque prodeſt, ſi colluantur iure; pruritus corporis decoctum earum ſedat, ſi foueatur, aut in ſolijs balnearum perficeretur: Toſta in uino regio morbo auxiliatur: Nauſeam ſedat; ſemen eius utiliter bibitur contra ſtomachi faſtidia; calculos ueſicæ comminuit; coeliacos & dyſentericos potum ex uino uel aqua efficaciter adiuuat: & lotum in aqua coeleſti ſanguinem prodeſt reijcientibus adiecta acacia lentis magnitudine: ſcorpionum uenena reſtinguit: Quod ſi quis in potu præſummat, nihil moleſti ex ictu patietur: oxilapathum mulieres ruſticæ pica laborantes, interdum & pueri quidam guloſi crudum manducant: ex eo ſucco ſerapium in officinis paratur, & aqua per campanam elicitur. Dios.lib.2.Cap.108. Gal. ibid & 2.al.facult.Cap. 45. Paul. Lib.7. Ply. Lib.20. Cap.21. Ras.3.alm. Cap.18. & Lib.cont. Cap. 248. Amat.luſi.in 2.Dios. enar.109.*

NOCENDI. *Quoniam olus hoc ex eorum eſt genere, quæ parum nutriunt. Ventrem aſtringit, & exaſperat ſtomachum. Gal. 2. de al. facult. Cap. 48. Ras.3. alm.Cap.18.*

ACETVM VIM H.

Diſcutit, adſtringit, refrigerat, utile acetum
Ventriculo eſt nocuum cui nigra bilis obeſt.

REFRIGERANDI. *Nam uis ei ſumma in refrigerãdo cõſiſtit; habet uero uim obſcure calefaciendi, proprio enim uini calore eſt frigidum in ſecundo exceſſu, adſcititio autem contractoquè ex putredine calidum: & eo calidius, quo uetuſtius, & acrius extiterit; Si quidem fit uetuſtate calidius.* Dios Lib. 5. Cap. 17. Gal. 10. *meth.med.* Cap. 9. 1. *de Simpl.med.fac.* Cap. 18. 8. *de Simpl.med.fac.* 11. *de ſimpl.med.fac.* 1. *de comp.med.ſecund loc.* Cap. 8. 4. *de Simpl.med.fac.* Cap. 12.

SICCANDI. *Nam licet actu ſit humidum; Magnam tamen deſiccandi facultatem obtinet, adeo ut ſit tertij ordinis deſiccantium iam completi, utique cum ualidum extiterit.* Gal. 8. *de Sim med.fac.* 5. *de Sim.med.fac.* Cap. 2. 10. *meth.med.* C. 9.

INCIDENDI. *Nam facultatẽ poßidet incidendi.* Gal. 1. *de comp.med.ſecũd.lo.* C. 8. 1. *Simpl.med.* Cap. 38. *de att.uic.* Cap 11. 8. *de comp.med.ſecund.loc.* Cap 3.

EXTENANDI. *Nam humores craſſos, & lentos uehementer attenuat.* Gal. *de att.uic.* Cap. 11.

DISCVTIENDI. *Quoniam eſt ei ſumma uis in diſcutiẽdo, & conglobatũ ſanguinem diſcutit.* Gal. 1. *de comp.med.ſecund. loc.* Cap. 8. Ply. Lib. 23. Cap. 1.

REPELLENDI. *Nam repellendi poßidet faculta.* Gal. 14. *meth.med.* Cap. 7.

CONSTRINGENDI. *Quia adſtringens eſt: quapropter dentium labefactionem leuat: & fluxum ſanguinis cohibet.* Gal. 1. *de Simpl.med.fac.* Cap. 18. Dios. Lib. 5. Cap 17. Ply. Lib. 23. Cap. 1.

SISTENDI. *Nanque alium ſiſtit, eiusque fluxiones reprimit cibis incoctum, & fluxum prohibet ſanguinis, omnemque abundantiam potu inſeßioneque ſiſtit: in uelleribus ſuccidis aut ſpongia impoſitum, ſanguinem uulnerum, & inflammationes inhibet; ulcerum phagedænas, ſingultus, nomasque cohibet, & ſternutamenta olfactu ſiſtit; tußim ueterem, orthopneam, & reumatiſmos gutturis inhibet.* Dios. Lib 5. Cap. 17. Gal 1. *de al.facult.* Cap. 1. Ply Lib. 23 Cap. 1.

DIGERENDI. *Quoniã digerendi poßidet facultatẽ.* Gal. 14. *meth.med.* C. 7.

IVVANDI. *ſtomacho enim eſt utile, appetentiam excitat, Faſtidia diſcutit, diſtributionem adiuuat, lieni conuenit, medetur obſtructionibus uiſcerum; uim æſtus arcet, ac utiliter gargariſſatur his qui à ſolis ardoribus conualeſcunt, plurimum fotu medetur poſt uredines lepris, furfuribus, manantibus ulceribus, canis morſibus, ſcorpionum ictibus muris aranei, ſcolopendiarumquè uenenis auxiliatur: contra aculeatorum uirus, multipedum morſus remedio eſt: aduerſus omnia uenena propinatur calidum uomitionibus redhibendum: Hauſtu raptas hirudines*

ſorbitione pellit tuſsim ueterem placat: Gargariſſatum fluxionibus faucium reſiſtit; Anginis, uuæ procidenti, dentium dolori calidum quam acerrimum colluitur Quando embr ocatur ſuper podagra cum ſulphure confert: ipſo brachia pedesquè madeſ unt pro ſtomacho: & eos qui animo linquuntur reuocabimus odoramentis aceti: cibos quidem & ſapores non alius magis ſuccus commendat: Aceto item & aqua ſitis aufertur febrientium; & ſi in unum coeant in ſiti humiditas atque caliditas, eiuſdem quidem ſitis optima medela acetum eſt. Quod bilioſis utiliſsimum eſt: Debet autem eſſe exquiſite acidum, in quo nulla penitus uini qualitas perſentiatur. Acetum ſubito fieri promittunt, ſi tuſam betæ radicem in uinum conieceris, poſt horas tres in acetum degenerabit; quod ſi in priſtinum ſtatum reſtitui uoles braſsicæ radicem indidiſſe ſatis eſt. quo in cibo & potu uti in peſtilentia, eſt ipſius nocumenti ſecuritas. Dios. lib. 5. Cap. 17. Gal. 1. de Simpl. med. fac. Cap. 30. Cap. 6. in 6. de morb. uul. C. 5. 3. ali. Cap. 21. 8. de cōp. med. S. L. c. 4. 1 Simpl. m. Cap. 31. 5. de comp med. S. Loc Cap. 9 9. de comp. med. S. L. c. 2. 14. meth. med. Cap. 5. Ply lib 23. Cap. 1. Aui. lib. 2 tr. 2 Cap. 77. Ruell. lib. 1. Cap. 143.

NOCENDI. *Nam ueſicæ nocet, & neruorum infirmitatibus; maciem efficit, uirtutem deſtruit, ſperma minuit, odoratum guſtumquè mouet, tuſsim recentem laceſsit; ſitim infert, nec poteſt à ſicca diſpoſitione peruenientem ſitim, neque à calida & ſicca unquam ſanare. Mentem neruosquè ferit, atram bilem gignit, melancholicis eſt aduerſiſsimum Mordax ulceribus & cuti: exaſperat, erodit, colorem excitat, & eſt oculis pernitioſum formidandum in febre ſingultuoſa: Mulieribus longe magis quàm uiris aduerſatur, ut pote quod uterum dolore cruciet: Eius ſuperfluus uſus ad hydropiſim quandoque perducit. Coctum ad nocendum infirmius eſt: compeſcitur aſperitas eius toſto pane, aut uino, uel ſale; contra iners accenditur, aut latere, uel citri acido, aut pirethro. Dios. Auic. Ply. & Gal. ibid. & 4. de Simp. med. facult. Cap. 22. & 1. Cap. 31. 1. de rat. uic. ac. 30. de puer. epil. Cap. 8. 5. de comp. med. Secund. loc. Cap. 1. 3. de comp med. per g. Cap. 3. 1. de Sect. Cap. 4 de r. u. ac. Cap. 70. 38. Ras 3. alm. Cap. 17. Ruell. ibid.*

ALLIVM V. H.

Allia calfaciunt, ſiccantq́; uenenaq́; uincunt,
Viſum hebetant, ſtomachum lædere cruda ſolent.

CALEFACIENDI. *Quia exceſſu quarto calefacit.* Gal. 8. Simp. med. Dios. Lib 2. Cap 146. Aui. Lib. 2. tr. 2. Cap. 74. Paul. Lib. 7.

SICCANDI. *Nam arefacit quarta diſtantia, & affert ſtomacho ſiccitatem.* Gal. Dios. Paul. Auic. ibid.

INCIDENDI. *Quoniam craſſos & lentos humores incidit.* Gal. 2. de al. facult. Cap. 71.

APERIENDI. *Meatus enim & obſtructiones aperiendi facultatem obtinet; quare allium aſſumere debet ſenex, qui cibis obſtruentibus ſit uſus.* Gal. 5. de Simp. med. facult. Cap. 14. 5. de San. tu. Cap. 6.

CIENDI. *Nam Vrinas ciet, Menſes & ſecundos partus euocat, Foeminarum inſeſſionibus inditum, ad quæ ſuffitum quoque proficit.* Dios. Lib. 2. Cap. 146.

DISCVTIENDI. *Nam eſt ex eorum ciborum genere qui flatum diſcutiunt.* Gal. 12. meth med. Cap. 8.

DIGERENDI. *Etenim digerēdi obtinet facultatē, & magnæ illius utilitates ijs qui cōcoctionis munia nō poſſunt obire.* Gal. 2. de al. fac. C. 71. Ruell. L. 2. C 85.

ATTENVANDI. *Craſſos enim & lētos humores attenuat.* Gal. de att. uic. C. 2.

ABSTERGENDI. *Quoniam erumpentes papulas ex oleo & ſale ſanat: Vitiligines, Lichenas, lentigines, manantia capitis ulcera, lepras, furfureſque cum Thure & teda rapit: ſugillata detet, & liuētia reducit ad colorē.* G. D. A. & Ruell. ibid.

IVVANDI. *Honeſtum enim ac gratum ruſticæ plebi obſonium eſt, & Theriaca ruſticorum, ſiue antidotum appellatur: Latas uentris tineas in cibo ſumptum abigit; ueruſtæ tuſsi, & crudum & coctum auxiliatur: ſi quis allio præſumpto feriatur à ſerpente nullam inde trahet noxam: Item ſi quiſpiam allium prægustans uenenum hauſerit non nociturum affirmant: ictibus quoque ſerpentum tritum & impoſitum mederi; quibus cum uino potum remedio eſt: Et in præſeruatione peſtis allio uti optimum eſt conſilium. Allium inſuper Alopecias replet, Dentium dolores finit in ore detentum; Commodiſsimum eſt his qui regionem frigidam incolūt; Renum uitia ſanat, nec minor eſt ei efficacia contra aquarum & quorumcunque locorum mutationes: uocem expedit, ei ſplendorem reſtituens: Pediculos lendeſque necat cum origani decocto potum, auxiliatur dolori colico; & hydropicis conuenit.* Dios. Lib. 2. Cap. 146. Gal. 8 Simpl. med. 2. de al. facul. Cap. 71. Aui. Lib. 2 tr. 2. Cap. 74. Paul Lib. 7. Amat. Luſit. in 2. Dios. enar. 146.

NOCENDI. *Quoniam eſt cibus acutus, acredinem poſsidens, malum ſuccum*

generans

generans, concoctu difficile; Parum alit, & potius eſt obſonium quam alimentum, carnem mordicat, pruritum mouet, cuti impoſitum exulcerat, erodit, olfactu uteri ſtrangulatus excitat libidinem accendit, & deſiderium coitus adducit. Lædit prægnantes & lactantes: caliditatem auget, Febrem accendit, alimentum & ſanguinẽ extenuat, dolores conſuetos irritat; capitis dolorem facit, oculorum claritati officit; illos enim hebetat: inflationes facit, ſtomachum lædit copioſius ſumptum, ipſi ſiccitatem afferens, ſitim parit; aluum conturbat; cerebro oculorum tunicis, & eorũ humoribus nocet, & turbidum uiſum reddit: Auribus etiam, pulmonibus, & renibus, hemorrhoidibus, tenaſmoni, fluxui uentris, ſcruphulis, & habentibus ethicam pregnantibus & nutricibus nocet: & ſi in aliquo membro eſt morbus, mouet & excitat in illo dolorem. calefacit ſanguinem, & putrefacit ipſum: Quare abſtinendum ab aſsiduo allij uſu præcipue natura bilioſis: ſolis enim his qui uel ſuccum pituitoſum uel crudum ac craſſum & lentum aceruarint, eiuſmodi cibi acres expediunt. Acrimoniam autem deponit allium ſi coctum fuerit, tunc enim porri modo dulceſcit, & in uicem olerum tranſit, nam benignius redditur, & ſucci prauitatem non amplius retinet: tædioſo eſt allium halitu, ſed edentibus ſi radicem betæ in pruna toſtam ſuperederint, tradunt odorem extingui. Dios. Lib.2. Cap.146. Gal.8. de Simpl.med. facult. 2. de al facult. Cap.61. 71. 4. Simpl.med. Cap.17. 9. de Simpl.med. facult. 9. de comp. medic. ſecund.loc. cap.10. 3. de temper. cap.3. cap.4. 91. de uic. 5. acut. Paul. Lib.7. Ply. Lib.20. cap.6. Auic. Lib.2. tr.2. Cap. 74. Ras.21. cont. Cap.180. & 3. Almans. Cap.18.

AMYGDALA V. H.

Præſumpta impediet frugalis Amigdala Bacchum:
Sonnifera eſt, purgat, bilis & inde uiget.

CALEFACIENDI. Nam dulces temperatam admodũ caliditatem ſortite ſunt: Amare autem calidiores exiſtunt. Gal. Lib.6 de Simpl.med.facul. Paul. Lib.7.

HVMECTANDI. Nam dulces humidæ ſunt ſuauis ſaporis, equales ad humiditatem parũ declinantes: Amaræ autẽ ſunt ordine ſecundo ſiccæ. Haliab.5. Theor. Cap.19. Aui. Lib.2. tr.2. Cap.58.

APERIENDI. Quoniam obſtructiones hepatis, & lienis aperiunt, & eas quæ in uenarũ extremitatibus accidũt. Gal. de ocul. Cap.3. 6. de Simpl.med.facul.

ABSTERGENDI. Detergendi nanque facultate pollent ſic, ut faciei fucas, & maculas ſole contractas obliterent: Et Amygdalæ amare radicum tritarum decoctum cutem in facie corrigit, coloremquè facit hilariorem: Nucesquè ipſe in aqua mulſa tritæ ad purgandam cutem ſunt efficaces; & ipſarum gummi ſummæ cutis impetigines illitũ ex aceto rapit. Dios. Lib.1. Cap.139. Gal.2. de al. facul. Cap.29. Ply. Lib.23. Cap.8. 5. Simpl.med. Cap.12. Paul. Lib.7. Aui. Lib.2. tr.2. C.58.

Incidendi. *Quoniam diſſecandi incidendiquè uirtute prædita ſunt: & amaræ ſuccos craſſos & lentos incidunt.* Gal. Aui. Paul.ibid. & Paul. Lib.1.C.81.

Extenvandi. *Nam attenuatoriæ ſunt facultatis; & præſertim amaræ: quare non improbandæ in uictu attenuante.* Gal. de attenuat. uic. 2. de al. facul. Cap. 29. 5. Simpl. medic. 8. de comp. med. 5. Lib. Cap. 8. Oribas. Lib. 1. collecto: medic. Cap. 56.

Ciendi. *Nam urinas, & Menſes ciunt: quare calculoſis, & difficili urinæ in paſſo ſunt efficaces.* Ply. Dios. Aui. ibid.

Pvrgandi. *Pulmonem etenim, Thoracem, & uiſcera purgant; Aluumquè emolliunt, & amaræ ephelim & in iecore craſſorum uiſcorumquè humorum in extremis uaſis impactorum obſtructiones abunde expurgant, expediuntquè.* Dios. Gal. Ply. ibid.

Sistendi. *Nam ſanguinem qui reijcitur ſiſtunt.* Dios. Ply. ibid.

Ivvandi. *Dulces enim impinguant, ad uiſum conferunt excreationibus ex pectore pulmonequè craſſorum lentorumquè humorum mire auxiliantur, ſed potentiores amaræ: obſtructiones iecinoris à craßis & uiſcidis humoribus ortas expediunt: Quin & lateris & lienis & coli & renum dolores ab huiuſmodi cauſa ortos perſanant: aluum molliunt, ſomnum conciliant. Vitiis pulmonum & renum ex aqua potæ ſuccurrunt. Proſunt eclegmate iocineri, tußi, inflationibus coli: Quinis ſenisuè præſumptis ebrietatem non ſentiunt potores: ſunt qui auiditatem hoc eſu moliantur: Gummi amygdalarum uetuſte tußi ex diluto uino medetur: Minus ualent in remedijs dulces: Recentes cum ſuo putamine comeſtæ bonum faciunt ſtomachum, diſcutiunt enim humores qui in uentre coierunt.* Dios. Gal. Ply. Aui. ibid.

Nocendi. *Nam parum nutriunt, oleoſæ ſunt, & pinguis qualitatis, & ideo æſtuoſæ: Quare choleram commouent: proinde animaduertant qui indiſcrete febricitantibus amygdalatum porrigunt, aut ſaltem his qui ſtomachum habent bilioſum; quum iuuamenti uice præſtandi magnum ægris adferant detrimentum. Recentes minus aridis ſunt noxiæ: Maceratæquè multo minus ijs qui quæ nullum experta ſunt humorem: Quin & torridæ minus crudis officiunt. Recentes ſtomachum implent: & quæ comeduntur cum corticibus ſuis ſunt difficilis digeſtionis; Si tamen ſuperficie tenus excorticentur, eſuiq; dentur facilius concoquuntur, præſertim ſi cum melle aut zucchario comedantur.* Dios. & ibi Amat. Lus. Gal. Aui. Ply. ibid. Hipp. de diæt.

ANETHVM VIM HA.

Calfacit, & reuocat lac, tormina ſedat anethum,
Cit ructus: Veneri, luminibusq́; nocet.

CALEFACIENDI. *Nam adeo calfacit, ut habendum ſit, ſecũdi ordinis intẽſi, aut tertii remiſsi: crematum porrò tertiam calfaciendi diſtantiam induit minus autẽ calidũ eſt uiride.* Gal.6.de Simp.med.facul. Paul. Li.7. Aui. Lib.2.tr.2.C.71.

SICCANDI. *Quia exiccantis ordinis eſt ſecundi incipientis, aut præfinientis.* Gal.ibid.& 3 al.Cap.2.

DISCVTIENDI. *Nam tormina inflationesquè diſcutit.* Dios.Lib.3.Cap.58.

DIGERENDI. *Quoniam in oleo decoctum digerit inflationes quæ in uentriculo generantur.* Gal.6.Simpl.med.& de ren.aff.& dign.Cap.4.

CONCOQVENDI. *Nam crudos & incoctos humores concoquit, & uiride magis quam ſiccum.* Gal.6.S.m.

INCIDENDI. *eſt enim cibus incidens.* Gal.de att.uic.Cap.3.de diſs.cont.

ATTENVANDI. *Nã craſſos & lentos humores attenuat.* Gal.de att.uic.C.3.

APERIENDI. *Quia cibus aperiens eſt.* Gal.de diſs.cont.

CIENDI. *etenim urinã euocat.* Dios.Lib.3.C.58.Gal 1.ad Glauc.C.9.& 14.

SISTENDI. *Nam aluum ſiſtit, uomitiones coheret, & ſingultus cohibet.* Dios. ibid. Ply.Lib.20.Cap.18.

IVVANDI. *Quoniam in condimentorum nõ magnopere quæſitum eſt, ſapore eſt grato, ſtomachum concoctionesquè adiuuat, ſingultus lenit, tormina ſedat: cocta paſtinacæ modo radix in cibos reperitur: arefacti, aut ſeminis decoctum ſi bibatur Lac purgat, & multiplicat; dolores ſedat: ſuccus decocti foeminis uuluæ malo opportunis ad deſeſsiones utile: Condilomata illitus ſeminis cremati cinis tollitur: coronabantur hoc recenti ad conciliandum ſomnum: Semen feruens olfactum ſumptũ ex aqua mitigat cruditates: additur in antidota, & oxypora ſimili aniſo natura: Cinis eius uuã in faucibus leuat; ulceribus nimis humidis mollibusquè prodeſt; & quæ in præputio ſunt inueterata ea probe cicatrice includit. Ex anetho fit oleum, quod officinis frequens habetur: cuius uſus continuis ad ſedandos dolores eſt: aperit nanque poros, rarefacit apoſtemata: curat tumores, & ſcirrhos reſoluit, mitigat quoque febrium rigores, & ſudorem euocat, in clyſterijs quoque contra colilicas affectiones tanquã uentoſitatis carminatiuum utiliter adhibetur; eſt.n. primo ordine calidum, eſt uerum anodinum eſt oculorum cenoticum: & facit pro lapide & dolore renum, & prodeſt articulorum doloribus, & laſsitudines diſcutit.* Dios. Lib.3.C.58.& Li.1.Cap.50.Gal.2.al.Cap.57. 6.S m. 5.S m.Cap.19. de Ther. ad Pis.C.10. 2.S.med.C.12.de cathart. Ply.Li.20.C.18.Aui.Li.2.tr.2.C.71.

NOCENDI. *Nam cibo frequenti oculos hebetat, geniturãm extinguit; eſt cibus acutus, ructus mouens, ſtomacho inconueniens, ſubſtantia enim eius craſſarum eſt partium concoctu difficilis, & nauſeoſa. Renes lædit.* Sim.Seth.D.G.A.P.ibid.

ANISVM VIM H.

Diſcutiens Aniſum, lac donat, & oris odorem
Cit Venerem, & ſtomacho, cui calor inſit obeſt,

CALEFACIENDI. *Nam calfacit in tertio ordine cum ſubtili ſubſtantia. Gal.6.de Simpl.med.facult. 2.ad Glauc. Cap. 6.Paul.Lib.7.Aui.Lib.2.tr.2.C.1.*

SICCANDI. *Quoniam ipſius ſemen ſiccat in tertia diſtantia. Gal. Paul. Aui. ibid.Ply.Lib.20.Cap.17.*

DISCVTIENDI. *Quia flatus diſcutiendi poßidet uim: Diſſoluit uentoſitatem, & flatus uentris reprimit: præcordiorumque tumores diſcutit. Dios.Lib.3. Cap.56. Gal. Paul.Aui. Ply.ibid.*

ATTENVANDI. *Craßitudinem enim humorum attenuat: Quare eius ſemen confert in dieta attenuante. Gal.9.de comp.med. de att.uic.rat.C.5.*

CIENDI. *etenim Lotiũ elicit. Gal.7.S.m. Paul.Lib 7. Dios.ibid.Ply.ibid.*

APERIENDI. *Eſt enim aperitiuum cum ſtipticitate pauca: aperit obſtructiones renum, Veſicæ, & Matricis: Confertq; oppilationi hepatis & splenis ex humiditatibus genitæ. Aui. Lib.2.tr.2.Cap.1.*

DIGERENDI. *Nam digerit cruditates. Gal.6.de.Simpl.med.facult.*

PVRGANDI. *Purgat pulmonẽ et Thoracẽ, expurgatq; ĩ icteris.G.de cathart.*

SISTENDI. *Quoniam magnas fluxiones per ſe tritum cum polenta: Singultus olfactu decoctum & potum inhibet, uomitationes ſedat; cum apio ſuccus dicoсто olfactus ſternutamenta cohibet: & uentrem, albaque compeſcit profluuia foeminarum.Ply.Lib.20.Cap.17. Aui.Gal. Dios.ibid.*

IVVANDI. *Quia Theriacam ingreditur, animalium enim uenenis aduerſatur, & contra aculeatos ictus eorum bibitur: oris halitum iucundiorem facit: Foetorem tollit, manducatum matutinis cum ſmirneo & melle exiguo mox uino collutũ: Vultum iuniorem præſtat; inſomnia leuat ſuſpenſum in puluino ut dormientes olfaciant: Dolores capitis leuat ſuffitum naribus. Hydropicis, & coeliacis ſemen dat tritum cum Mentha; bibendum quoque parturientibus cum anetho: Phreneticis illiniunt recens cum polenta, ſic & infantibus comitiale uitium aut contractiones ſentientibus: corripi morbo comitiali negant manu tenentes, ideo quàm plurimum domi ſerendum: addunt parere facilius olfactantes, & ſtatim à partu dandum potui cum polenta aſperſa: ſemine eius poto laßitudinis auxilium uiatoribus ſpoponderunt: Lenit articulares morbos cum amaris nucibus illitum: ſitim cohibet; cum uino ſudorem leniter præſtat: Veſtes quoque à tineis defendit: orthopnoicis utiliter exhibetur, Thoracis enim pituitas purgat toſtum, & cum melle ſumptum melius. Vertigines diſcutit: auribus infunditur cum roſaceo: Narium carnes conſumitur, il*

ſitum ex aqua: Præcipuum eſt ad ructus; ideo inflationibus ſtomachi, inteſtinorũ torminibus & coeliacis medetur: Potum ſomnum concitat: calculos pellit; pectorum uitiis, & neruis utiliſſimum lac ad mammas elicit. Appetentiam ciborum præſtat: non aliud utilius uentri & inteſtinis putant, ideo dyſentericis & teneſmis datur toſtũ: efficacius ſemper recens & nigerrimũ, plenũ, non furfuroſum, odore præſtans. Dios. Lib. 3. Cap. 56. Gal. ibid. & de Ther. ad Pis. Cap. 7 1. Paul. Aui. ibid.

NOCENDI. Nam Venerẽ ſtimulat, et ſtomacho inutile eſt, præterquã inflato. Acre eſt, ut prope ad urentiũ caliditatem accedat. Dios. Gal. Aui. Paul. Ply. ibid.

AQVA VIM HAB.

Lympha ſalubris erit leuis & perlucida: ſi non
Sit color ullus ei, non odor, atque ſapor.

REFRIGERANDI. Nam dulcis manifeſto refrigerat; & glacialis impenſe Gal. 1. de Simpl. med. facult. Cap. 6. 1. de comp. medic 5. Paul. Lib. 7.

HVMECTANDI. Quoniam ſumme, & ſemper humectat, eſtq; humidorum humidiſſima. Gal. 1. de Simpl. med. facult. Cap. 8. 6. 30. 7. 1. de Sanit. tuen. cap. 11. Paul. Lib. 7.

IVVANDI. Nam Aquæ potus ſaluberrimus nutrimentũ enim penetrare facit, & eius rectificat ſubſtantiam, eſt enim cibi uehiculum: Sitim extinguitur, & magis cũ uino mixta quam ſi ſola bibatur: aqua potabili ſanantur ulcera calida & ſicca. Optima eſt dulcis (dulcis tamen eſſe imaginatur) Syncera, nullius omnino qualitatis particeps; & quæ ne minimo quidem tempore in precordiis commoratur; ad hæc quæ & facili uia fertur, & citra moleſtiam, nec inflationes creat, & minime computreſcit, tenuis, pura fruſtillorum & ſaporum omnium expers, leuisq; reperitur, nec non quæ igni admota cito calefacit, remota uero frigeſcit ociſſime; cuius fons ad orientem ſolem erumpit, curritq; ſuper lapides, aut arenam, aut puriſſimam terram; quæq; æſtate frigida, hyeme autem calida manat. & illa quæ à locis deſcendit altis cũ aliquibus bonitatibus eſt melior: Aquæ meliores ſunt aquæ fontium: omnium tamen præſtantiſſima eſt pluuialis, eaque præſertim quæ æſtate media pluit ſilente cœlo. Porro aqua ciſternarum non plurimum commendanda uidetur, ſi quidem miſcella eſt diuerſarum aquarum, & ſtationaria & conſequenter potrefactioni facile obnoxia: optima conuenit his qui calido ſunt temperamento. Dios. Lib. 5. Cap. 14. Gal. 1 de Simpl. med. facult. Cap. 4. 5. 6. 7. 8. 29. 30. Hypp. de aer. aq. & loc. & 5. aph. 26. Aui. Lib. 1. fen. 2. doctr. 2. Cap. 16. & Lib. 2. tr. 2. Cap. 59. Paul. Lib. 7 & 5 Cap. ultimo. Ply. Lib. 14. Cap. 22. & Lib. 14. Cap. 22. & Lib. 31. Cap. 2. & 3. & Lib. 15. cap. 27.

NOCENDI. *Nam ſtomachum ſupinat, uitioſa naturale robur exoluit; moratur in precordiis diutiſsime, fluctuationes excitat, & in flatum uertitur & corrumpitur: adeoq; uentriculi robur exoluit, ut proinde deterius concoquat:* His *qui calido temperamento minime ſunt, capitis dolores infert, naturale robur exoluit, ſtrangulatusq; & dolores inuehit aqua gelida aceruatim, auide, & citra interſpirationem hauſta:* Q*uæ à niuibus & glacie colliqueſcit concoctionem impedit, urinam cohibet, pectus & pulmonem lædit, conuulſiones, laterum dolores, & flatus generat:* Putealis *præterea grauis quidem eſt, ægreq; conficitur, nec eſt putredinis omnis expers; ueruntamen tanto minus fuerit damnanda, quanto frequentius hauritur, uel ſi è ſubterraneo fonte ſcaturiat: ſequuntur lacuſtres & paluſtres quæ omnino ſunt improbandæ, niſi coctæ uel igne fuerint diſtillatæ: fluuiatilis deinde probatur uel improbatur pro concurrentium aquarum, & rerum iniectarum qualitate, quemadmodum his omnibus euenit fluminibus, quæ magnas perluunt ciuitates:* Nam *quibus animalia putrefacta, excrementa, & urbium ſordes ineſſe ſentiuntur, eæ ab alimentorum uſu abdicandæ, niſi longo temporis tractu magnis fictilibus aſſeruatæ, ac defoecatæ clareſcant; & penitus expurgentur: ut* Romani *faciant cum ſui* Tiberis *aqua; quæ præcæteris hac facultate pollet, ut clara facta ad centum & plures annos incorrupta perduret.* Ad *hæc noxiæ ſunt quæ plurimam terræ mixtionem conſequuntur, aut lapideum admittunt ſaccum, quamquam in uſum ueniant medicinæ.* Aqua *enim omnis, cui quoduis foßile medicamentum admiſceatur; eandem facultatem præbet, quam quod illi admiſcetur.* Dios. *& ibi* Matth. *ibid.* Aui. Paul. Ply. *ibid.* Gal. *ibid.*

ARMENIACA V. H.

Arboreas inter fœtus ſuauiſsima guſtu
Armenia, & choleram frigore mala premunt.

REFRIGERANDI. *Nam frigida ſunt exceſſu ſecũdo. Aui. Lib. 2. tr. 2. C. 146.*

HVMECTANDI. *Quoniam ſunt ſecundo ordine humida. Aui. ibid.*

IVVANDI. *Nam choleram reprimunt rubeam: eorum ſiccorum infuſio ſedat ſitim & acutis conuenit febribus: oleumq; nucleorum ipſorum confert hæmorrhoidibus:* Ea conuenientiora ſunt ſtomacho quam perſica, & bonitate non nihil ea ſuperant, neque enim in uentriculo corrumpuntur ut illa, neque etiam aceſcunt, & delectant amplius. Dios. Lib. 1. Cap. 131. Gal. 2 de al. facult. Cap. 20. Paul. Lib. 1. Cap. 81. Aui. Lib. 2. tr. 2. Cap. 146. Oribas. Lib. 1. collecto medic. C. 48.

NOCENDI. *Nam parum nutriunt, & uelociter in ſtomacho corrumpuntur propter multitudinem humiditatis, quare numerantur inter ea quæ ſiccari non poſſunt:* Ventrem commouent, atque inflant, ſtomachum debilitant, eius extinguendo calorem groſſum phlegma generant, & uiſcoſum in concauitate hepatis, & ſplenis; iccirco diuturnæ febris cauſa fiunt, & ipſa omnibus modis peſsima ſunt: Ideo ante cibum ſemper accipi debent ſtomacho inanito; poſt cibum enim in ſuperioribus natant, & in acedinem atque putredinem conuertuntur: Conuenientiora tamen quam perſica ſtomacho ſunt: non enim cito aduenit eis corruptio, & aceſitas: & cum ſumuntur oportet ut accipiatur maſticis & aniſi parum in uino puro, aut uino de paſsis, aut modicum mellis. Gal. de al. facult. Cap. 20. 1. de diſs. cont. Ras. 3 alm. Cap. 20. Iſaac in part. diæt. Aui. Lib. 2. tr. 2. Cap. 146.

ARMORACIA V. H.

Syluestris Raphanus tenuans eſt, calfacit, inflat:
Vincit & hortenſem uiribus iſte ſuis.

CALEFACIENDI. *Nam exceſſu tertio calfacit.* Gal. 8. de Simplic. medic. facult. Paul. Lib. 7. Aet. Ser. 1.

DESICCANDI. *Quoniam ordine ſecundo deſiccat.* Gal. Paul. Aet. ibid.

DIGERENDI. *Ineſt enim ei digerendi facultas.* Gal. Paul. ibid.

DISCVTIENDI. *Habet enim diſcutiendi ſugillata, & cæteros id genus liuores poteſtatem.* Paul. Lib. 7.

ATTENVANDI. *Etenim pituitam extenuat.* Paul. Lib. 1. Cap. 76. Ply. Lib. 20 Cap. 4.

CIENDI. *Nam urinam pellit, & menſes cit.* Dios. Lib. 2. Cap. 106.

IVVANDI. *Ori enim ſuauis eſt, lienoſis, & hydropicis utilis: ſenſuum aciem excitat; contra ueterem tuſſim efficax eſt: contra uiperarum ictus auxiliatur: alopecias ad pilum reducit: lentigines emendat: His qui fungis ſtrangulantur ſalutaris eſt. Valet ad eliciendas aluos: bilem detrahit, & eius cortices in uino ſtomachum purgant.* Gal. 8. de Simpl. medic. Facult. Paul. Lib. 7. Aet. Ser. 1. Dios. Lib. 2. Cap. 106. Ply. Lib. 19. Cap. 5. & Lib. 20. Cap. 4. Auic. Lib. 2. tract. 2 Cap. 581.

NOCENDI. *Nam flatus gignit; & ructus ciet; ſed ſemen eius uentoſitatem tollit: ſtomacho aduerſatur; digeſtionis tardæ eſt; & æſtuoſa: & obſonium magis eſt, quam alimentum: Elixata innocentior, & nutribilior redditur. Merito mirari ſubit illos, qui à coena raphanos crudos edunt, bonæ concoctionis ergo: Etenim ipſi magnum eius rei experimentum ſe feciſſe iactant; uerum nemo citra læſionē ipſos eſt imitatus.* Gal. 2. de al. facult. Cap. 61. 70. Dios. Lib. 2. Cap. 106. Paul. Lib. 7. Aet. Serm. 1 Ply. Lib. 19. cap. 5. & Lib. 20. cap. 4. Aui. Lib. 2. tr. 2. cap. 581.

De Raphano egit Oribaſius Lib. 15. collecto. medicin. in littera R in dictione Raphanus.

ASPARAGI VIM H.

Renibus Aſparagus ſtomachoq; perutilis, aluo,
Morſibus, atque oculis: ſed ſterileſcet edens,

CALEFACIENDI. *Nam temperate calfaciunt, & quanto plus incipiunt indurari caliditas roboratur.* Gal.6.Simpl.medic. Paul.Lib.7. Auer.5 coll.

HVMECTANDI. *Nam humidi ſunt in primo gradu domeſtici, ſilueſtres uero ſicciores.* Gal.ibid. Iſac.in part.diæt. Ras.3.alm.

APERIENDI. *Nam omnium uiſcerum obſtructiones aperiunt, & proprie hepatis & renum: quare conueniunt icteritiæ.* Aui. Lib. 2.tr.2.Cap.611.

ABSTERGENDI. *Nam abſtergendi uim poßident, citra tamen manifeſtam aut caliditatem, aut frigiditatem.* Gal.6.Simpl.medic.

DISCVTIENDI. *Nam inflationes ſtomachi, coliquè diſcutiunt cumino quidem addito:* Ply.Lib.20 Cap.10. Gal 2.de al.facult.Cap.58 59.

CIENDI. *Nam urinam cient, eorumquè radix inter radices diureticas adnumeratur, ita ut inter illas primatum obtineat.* Gal.2.de al.facult.Cap.58.59. Dios.Lib.2.Cap.118. Oribas.2.collecto.medicin.Cap.17.

IVVANDI. *Nam utiliß. ſtomacho cibus aſparagi: oculis claritatem afferunt, uentrem leniter molliunt, pectoris & ſpinæ doloribus, inteſtinorumquè uitijs proſunt: & contra elephantiam proficiunt, & regium morbum: dentium cruciatibus ſua ariditate medentur: phalangiorum morſibus auxiliantur: coxendicis cruciatus, ſtranguriamquè leuant: lumborum & renum dolores ſedant:* Renum item & *hepatis meatus ab infarctu, & obturatione uindicant, præſertim radices quæ in uino albo potæ calculos exturbant. Aſparagis tritis cum oleo perunctos, pungi ob apibus negant: & in cibis ſuaui odore corpus totum commendant urinamquè fætidam trahunt eorum decoctio canes interficit: Domeſtici ſunt cæteris præſtantiores.* Dios.Lib.2.Cap.118. Gal.2.de al.facult.Cap.58 59. Paul. Lib.7. Gal.6. Simpl.medic. de ren.aff.d & m. Aui. Lib.2.tr.2.Cap.611. & Lib 4. Fen. ultima. Ply.Lib.20.Cap.10.

NOCENDI. *Nam frequentiori uſu ſtomacho non ſunt congrui, immo quandoquè nauſeam faciunt:* Parum nutriunt & ſunt mali chymi: *Venerem ſtimulant, cōceptum adimunt, & afferunt ſterilitatem, pruritum mouent, elixati in aqua cum oleo & garo ſi offerunt addendo modicum aceti delectabiliores redduntur. & ſtomacho meliores.* Gal 2.de al.facult. Cap.58.59. de cathart. Dios. Lib.2. Cap. 118. Aui.Lib.2.tr.2.Cap 611. & Lib.4 Fen. ultima Auer.5.coll. Ras.3.alm. Iſac in part.diæt.Ply.Lib 20.Cap.10.Sim. Seth.

AVELLANAE V. H.

Concoquit, impinguat, ſiccat, tuſsiq; medetur
Pontica nux, ſtomachum tentat & illa caput.

CALEFACIENDI. *Nam ſunt ad caliditatem: quandam decliues. Plus autem habent eſſentiæ terreſtris ac frigidæ quam iuglandes. Quin & plus præbent alimenti: Si quidem denſiores ſunt; & minus pingues: auellana item auſtera eſt, cætera magnæ nucis æmula.* Gal. 6. Simpl. medic & 2. de al. facult. Cap. 28. Aui. Lib. 2. tr. 2. Cap. 43.

SICCANDI. *Nam ſunt ad ſiccitatem paruam decliues.* Aui. ibid.

ADSTRINGENDI. *Nam eorum cortex ſtipticus eſt, & uentrem adſtringit.* Aui. ibid. & Oribas. 1. collecto. medicin. Cap. 55.

CONCOQVENDI. *Nam toſtæ & cum exiguo piperis potæ deſtillationem concoquunt.* Dios. Lib. 2. Cap. 142.

IVVANDI. *Nam toſte deſtillationi medentur: Tritæ in aqua mulſa & potæ ueterem tuſsim leuant, quidam adijciunt grana piperis, alij è paſſo bibunt. In cerebro augumentum faciunt. & pluſquam ſit uériſimile pinguedini conferunt: & præter fidem corpulentiam augent. Alopecias pilo reſtituunt excepta axungia, uel urſino ſeuo. Idem recenſet ſerapio. Cap. proprio. Authores ſunt cæſiorum oculorum pupillam infantibus denigrari, cinere putaminum ex oleo ſincipiti conſperſo. Conferunt uenenis & morſibus, puncturæquè ſcorpionis cum ſicubus & ruta præcipue: & ualent contra aerem peſtiferum & uenenoſum.* Dios. Lib. 2. Cap. 142. Gal. 7. de Simpl. medic. facult. & eius de al. facult. Cap 28. Aet Ser. 1. Paul. Lib. 7. Aui. Lib. 2. tr. 2. Cap. 43. Ply. Lib. 23. Cap. 8.

NOCENDI. *Nam ſtomacho ſunt infeſtæ, ipſius enim inflammationem faciunt: & inflationes, ieiunum inteſtinum lædunt.* Diocles Author eſt auellanam nucem *minus amygdalis alere, difficilius concoqui cibis ſupernatare ſi largius eſtur, caput tentare: innocentiorem eſſe uiridem arida:* Addidit Philothimus auellanam *ciere capitis dolorem. Auellanæ inſuper ſtomacho aduerſantur ipſumquè inflationibus diſtendunt, choleram generant, uomitionem excitant: Si tamen ignem experiantur innocentiores redduntur, quòd intoſtu quæ noxia eſt pinguitudo tollitur: Vrbanæ meliores exiſtunt, ueruntamen oblonge præſtantiores, & guſtui gratiores, & illæ præſertim, quæ putamine uehementer rubent, & fractu ſunt minime contumaces. Si cum anetho ante cibum ſumantur, non multum nocebunt, & ab interiori cortice mundatæ digeſtibiliores, utilioresquè reddentur.* Dios. Gal. ibid & de diſ. cont. Aet. ibid. Paul. ibid. Aui. ibid. Haly. 5. The. Cap. 19. Iſac. in part. diæt. Matthiol. Ply. ibid. Sim. Seth.

BETA VIM HAB.

Digerit & tergit, reſeratq́ obſtructa dolores
Auris beta leuat, largius eſa nocet.

CALEFACIENDI. *Nam calida eſt in primo eſceſſu.* Amat. Lus. in Dios. Ras. 22. cont. Cap. 426. Iſac in part. diæt.

SICCANDI. *Nam ſicca eſt in primo exceſſu.* Ras. Iſac. ibid.

DISCVTIENDI. *Nam eius radix diſcutit humores pituitoſos, & tumores inflãmatos, & duritias omnes.* Paul. Lib. 1. Cap. 74. & Lib. 7. Gal. 2. al. Cap. 61.

ABSTERGENDI. *Nam eius ſuccus tergendi uim habet manifeſtam: decoctũ radicis & foliorum furfures, lendesq́ deterget.* Gal. 2. al. Cap. 43. Aet. S. 1. 1 de comp. medic. ſecund. loc. Cap. 8. Ply. Lib. 19. Cap. 8. Paul. Lib. 1. Cap. 74. Aet. Serm. 1. Dios. Lib. 2. Cap. 116.

DIGERENDI. *Nam cocta nitroſitatem exuit, euaditque leniter digerens: albaque ad digerendum ualentior eſt.* Gal. 8. Simpl. medic.

APERIENDI. *Nam obſtructum hepar aperit, & multo magis ſi cum Sinapi, aut omnino ſaltem cum aceto mandatur.* Gal. 2. al. Cap. 43.

CIENDI. *Nam urinam ciet.* Ply. Lib. 20. Cap. 8. *& nigra uehementius.*

EXPVRGANDI. *Nam repurgans eſt; Nares purgat aures & caput eius ſuccus cum melle naribus indutus: uentrem ad excernendum excitat, & alba ualentior eſt. Et eius ſuccus à fecibus expurgatus clyſteribus infuſus ad indurata alui excrementa euocanda mirum in modum pollet; præſertim ubi lenientia chyſmata nihil perfecerint.* Dios. Lib. 2. Cap. 116. Gal. 8. Simpl. medic. de cathart. 2. al. Cap. 43. 1. de Simpl. medic. facult. Cap. 15.

ADSTRINGENDI. *Nam quemadmodum braßica ſoluit, & adſtringit ualidius enim cocta fluctuationes ſtomachi ſiſtit & uentris, & nigra adiunctum habet adſtrictionis quippiam; & magis in radice quam alijs partibus, & ideo coquitur cum lenticula ut uentrem ſiſtat.* Gal. 1. de Simpl. medic. facult. Cap. 15. 8. Simpl. medic. Dios. Lib. 2. Cap. 116.

IVVANDI. *Nam ſuccus earum naribus inditus caput purgat, & dolores aurium infuſus ijs ſedat: Radicis & foliorum decocto furfures tolluntur, & lendes; pernionibus fotis occurritur uitiligenes illitæ folijs crudis inducto ante nitro emaculantur. Implentur & alopeciæ ſcalpello prius exaſperatæ: Illo modo ulcera depaſcentia finiuntur: Eadem cocta eruptionibus papularum, ambuſtis, ignibus ſacris medetur: in totum efficacior eſſe traditur nigra: Cuius radices in aqua coctæ pruriginem tollunt: ſuccus eius capitis dolores uetuſtos, & uertigines leuat: Medetur dyſentericis iniecta, & regio morbo: Dolores dentium ſedat illitus ſuccus:*

contra ſerpentium ictus ualet, ſed huic radici duntaxat expreſſus: Albæ ſuccus epiphoras ſedat fronti illita: beta candida cocta, & cum allio crudo ſumpta uentris tineas abigit. Dios. Lib. 2. Cap. 116. Lib. 8. Simpl. Medic. 2. al. Cap. 43. Ply. Lib. 20. Cap. 8. Paul. Lib. 7. Aet. Serm. 1.

NOCENDI. Nam nitroſam quandam uim poßidet, & multam bilem continet, multaquè indiget coctione ſi ſanguis fieri debeat, noxij ſucci eſt; & largius commanſa ſtomachum infeſtat, ipſius os lancinat, & mordicat; præſertim quibus ſtomachus exactiori ſenſu præditus eſt: pangit inteſtina: & eius ceu aliorum olerum exigua eſt alimonia; & incommodum eſt edulium ſi uberius ingeratur: Quare eius uſus uon eſt frequentandus, præcipue ab habentibus ſtomachum debilem: Cæterum cocta nitroſitatem omnem exuit, fitque facultatis phlegmonis aduerſæ leuiter digerentis. Dios. Paul. Aet. ibid. Gal. ibid. & 1. de nat. facul. Cap. 10. 2. de nat. facul. Cap. 8. 2. al. Cap. 41. Ply. Lib. 19. Cap. 8. & Lib. 20. Cap. 8. Haly. 5. Theor. Cap. 16. Auer. 5. coll. Ras. 22. cont. Cap. 426. Sim. Seth. De Bete uiribus egit Oribas. 2. collect. medic. Cap. 4.

BORRAGO V. H.

Gaudia fert cordi, minuit borrago rigores
Febris, & horrorem, tußibus hoſtis erit.

CALEFACIENDI. Nam temperaturæ calorificæ eſt: propterea calida eſt in primo à temperatis exceſſu. Gal. 6. Simp. medic. Paul. Lib. 7. Aet Serm. 1. Iſac. in particul. diæc.

HVMECTANDI. Nam humidum temperamentum habet: eſtquè in primo ordine humida. Gal. Paul. Aet. Iſac. ibidem.

IVVANDI. Nam cibo gratißima. Flos acetarijs inſpergitur: Folia quotidianis obſoniorum iuribus innatant, peculiarem habentia gratiam; Radix hyeme, uice folij. cum id anni tempus negat: folia iucunde ſubolent, ferè peponem; quæ odore ſuaui uires recreant; & animi uoluptates in uino augeant: quare euphroſynon uocant. Bugloſſo inareſcente ſi quis medullam e caule eximat, alligetquè ſeptem folia ante acceßionem, aiunt à febre liberari: Tradunt utilem eſſe aduerſus horrores febrium: & quæ thyrſos tres emittat, eius radicem cum ſeminibus in uino decoctam ad tertias, tertianis prodeſſe, quæ quatuor quartanis, utique ſi decoctio fiat in uino: eandem conferre abſceßibus prædicant; cordis affectibus quam maxime opitulari, & propterea corrago nuncupatur: Præterea gutturis lenit aſpredinem, ſi mellicrato cocta ſumatur: bonos generat humores: & ualet conualeſcentibus & ſyncopizantibus, cardiacis & melancolicis comeſta cum carnibus: exiſtimauerũt multi

multi eius uſum multum conferre ad memoriam confirmandam: eligibilior cocta quàm cruda: ſuper bugloſſum igitur ſis audax, & non timeas malitiam eius, & utere eo cum omni quod in potu tribuis, & in cibo das; etenim iam cucurrit conſuetudo ut in potu tribuatur, & ſimiliter aqua eius per campanam elicita. Poſſumus igitur ſecure borragine in acetarijs uti cum lactuca, utilis enim eſt cum commiſcetur cũ lactuca eius contemperando frigiditatem, & bonum ſanguinem generando: ex ea ſyrupus paratus habetur, ac ex floribus conditum cum ſaccharo inter cordiales dictas conſeruas obtinens principatum. Dios. Lib. 4. Cap. 123. Apul. de herb. med. Gal. 6. Simpl. medic. Paul. Lib. 7. Aet. Serm. 1. Ply. Lib. 26. Cap. 11 & Lib. 25. Cap. 8. Aui. Lib. 2. tr. 2. Cap. 436. & p. 3. Cap. 4. & in tract. de uir. cord. Amat. Lus. in 4. Dios. enar. 129. Sim. Seth.

BRASSICA V. H.

Braſsica cit, ſiſtit, ſuperatque uenena Merumque:
Dentibus, atque oculis creditur eſſe nocens.

CALEFACIENDI. *Nam calida eſt in primo exceſſu, licet Auer. eam frigidam faciat:* Gal. Lib. 3. de Sal. diæt. 2. Aui. Lib. 2. tr. 2. Cap. 142. Auer. 5. coll.

SICCANDI. *Nam in ſecundo ordine ſicca eſt: exiccatoriæque facultatis eſt non ſolum dum eſtur, ſed etiã ſi extrinſecus imponatur; uaporesq; reſiccat.* Gal. 7. de Simpl. medic. facult. 2. de comp. medic. ſecund. loc. Cap. 1. 2. al. Cap. 44. 3. de ſal. diæt. 2. Paul. Lib. 7. Aui. ibid. Auer. 5. coll.

ADSTRINGENDI. *Nam ipſius olus comeſtum adſtringit, præſertim ſi fuerit percoctum.* Gal. de Ther. ad pis. Cap. 4. & 1. al. Cap. 1. 2. al. Cap. 44. Dios. Lib. 2. Cap. 113.

EMOLLIENDI. *Nam leuiter feruefacta aluum emollit, percocta autem aluũ ſiſtit: & eius ſuccus purgatricem obtinet facultatem.* Dios. Gal. ibid. & 7. de Simpl. medic. facult. Theophra. Lib. 7. de hiſt. plant. Cap. 4 *eſurit Medicos ſylueſtris braſsicæ ſucco ad aluum purgandam uti.*

DISCVTIENDI. *Nam tumores & tormina diſcutit, ſi cruda eſtur.* Ruell. Lib. 2. Cap. 54.

CONCOQVENDI. *Nam ſiue cocta ſiue cruda aceto intincta mire concoquit, tumida, & erumpit.* Ruell. ibid.

ABSTERGENDI. *Nam impetigines trita eius folia tollunt; epynictidas leuant, & lepras:* Oribas. 2. coll. medic. Cap. 5. *Braſsica inſuper faciem & lentigines exterit:* Gal. 7. Simpl. medic. Paul. Lib. 7.

EXTENVANDI. *Nam attenuat, & eius folia lienem extenuant, quæ priuſquã coquantur conflacceſcant, deinde trita ſuperponantur.* Gal. de att. uic. Cap. 2. *Lib. 3. de med. par. facul.*

CIENDI. *Nam menſes feruefactæ ius ex uino potum, aluumq́; & lotium ciet: Crudusq́; caulis ſi edatur partus emortuos pellit: uerum non inſigniter urinam prouocat.* Dios. ibidem. Gal. 2. al. Cap. 45.

GLVTINANDI. *Nam uulnera, & ulcera glutinat extreme malefica.* Gal. 7. *Simpl. medic.* Paul. Lib. 7.

IVVANDI. *Nam conuenit ſtomachicis, aluo idonea eſt: Tabidis percocta tritaque remedio eſt Podagræ articularijsquè morbis medetur cum ruta coriandri, & ſalis mica, & hordei farina. claritati oculorum multum confert ſucco crudæ angulis uel tantum tactis cum attico melle: uſque eo eius cibus alit, ut pueros ad citum perducat incrementum, & tanquam lætiore ſagina corpus exhilaret: Aduerſus ſerpentes, canes rabioſos, fongorum uenena aut ipſa eſtur, aut ſuccus bibitur, ita boletis ueſcentes periculo liberat. Ictericis & ſplenicis in uino nigro per dies quadraginta datur potandus, tußim lenit, uocem inſtaurat, lumbricos interficit: aduerſus depaſcentia ulcera gangrenasque ualet. ſubuenit tremulis, & his quibus oculi hebetiores ſunt, modo hebetudo illa à nimia humiditate proueniat: Braßica inſuper ſummo cibo ſumpta crapulam diſcutit, & uini noxam reſtinguit, quia eius ſuccus dulcis diſcutiendi & humores in aluum eliciendi uires poßidet, quibus deorſum cõuerſis ſequax uini uapor ad ima deuocatur, & ſic crapula aboletur: Cyma ſuauißima & utilior ſtomacho, cum gelicidia ſenſit gratior cibis, tenereſcitquè frigoribus: hyeme eſt edenda.* Dios. ibid. Gal. ibid. & 3 de medic. part. facul. 3. Simpl. medic. Cap. 14. 2. de comp. medic. ſecund loc. Cap. 1. Paul. Lib. 7. Ply. Lib. 19. Cap. 8. Aet. Serm. 1. Ply. Lib. 20. Cap. 9. Gal. 3. de loc. aff. Cap. 7. Aui. Auer. ibid.

NOCENDI. *Nam eius crimina ſunt animæ grauitatem facere dentibus, & gingiuis nocere: uiſus aciem obtundere, ſtomacho aduerſari, & parum nutrire & inflare: eius ſuccus eſt non probus ſed prauus graueolensquè & melancolicus. Somnum per contraria inſomnia interturbat,* Sim. Seth. *Eius Cyma difficilior in coquendo, & renibus contraria: inueterata ſale ſtomacho aduerſatur, aluum perturbat: ut autem ab eius nocumento braßica temperetur elixetur & aqua prima proiecta in alia aqua coquatur cum pinguißima carne, & condiatur coriandro pipere, cinnamomo & allio, & memor eſto, nihil quod bis coquitur oportere neque aerem, neque aquam frigidam contingere: non enim poterit amplius, etiam ſi diutißime coxeris, plane tabeſcere: ſed oportet aquam calidam habere paratam, ut cum ex priore extraxeris, in illam conijcias protinus cocla cum pingui carne plurimum noxe atque uitij amittit. flos eius ſemen genitale corrumpit, utero impoſitus concipere prohibet: pulmonem lædit.* Dios. Gal. Aet. Paul. Ply. Aui. Auer. ibid. & Gal. de bon. & uic. ſucc. Cap. 4. & 3. de loc. aff. Cap. 7. Haly. 5. Theor. Cap. 16. Ras. 3. alm. Cap. 18. 23. cont. Cap. 683.

BVLBI VIM H.

Et ſtomachum & uenerem cit bulbus; ſemen adauget:
Concoquit, atque inflat: praua alimenta dabit.

CALEFACIENDI. *Nam omnes bulbi ſpecies calidæ ſunt: Eſculenti tamen frigidiores & craßiores exiſtunt. Serap. Gal.6.de Simpl.medic.facult.*

SICCANDI. *Nam ſicci ſunt in primo ordine & cum humiditate ſuperflua deſiccant. Paul.Lib.7. Aui.Lib.2.tr.2.Cap.88.*

ADSTRINGENDI. *Nam adſtringendi naturam habent. Paul.Lib.7.*

ABSTERGENDI. *Nam abſtergendi uim poßident: Quare abſtergunt furfures, & ulcera quæ in capite manant: & uitia quæ ſunt in facie cum melle & nitro in ſole illiti emendant, lentiginem cum uino & cucumi cocto: eorum flos tritus crurũ maculas, uarietatesq́; igne factas emendat: Combuſti & alcionio permixti uitia cutis in facie tollunt, & nigras cicatrices emaculant, & ad candorem reducunt in ſole corporibus illitis: Gal.6.de Simpl.medic.facult. Ply.Lib.20.Cap.9. Aui.ibid.*

DISCVTIENDI. *Nam ſugillata uarosq́; per ſe, uel oui luteo, & lentigines cũ melle & aceto diſcutiunt. Ply.Lib.20.Cap.9. Aui.Lib.2.tr.2.Cap.88.*

MATVRANDI. *Nam cocti cum polenta & ſuillo adipe collectiones, & panos ſuppurant, & compendio perrumpunt. Ruell.Lib.2.Cap.100.*

GLVTINANDI. *Nam uulnera conglutinant in cataplaſmate impoſiti. Paul.Lib.7. Aet.Serm.1.*

IVVANDI. *Nam Aluo & ſtomacho utiles: ſtomachum enim firmant, & elangueſcentis faſtidioſique appetitus auiditatem reuocant: Vires reficere poſſunt; multum enim alimenti præbent, concoctionem adiuuant, & carnem creant: bis mutata aqua cocti, copioſius alunt. Elidunt ſcreatu quæ glutinoſa coierunt in pectore: Verum leniter elixi magis enutriunt, ſed exuentes amaritudinem concoctu, non ita iuuant excreationem: ſemen prolificum producunt. Eluxatis, colliſis, articulorum doloribus efficaciter illinuntur: infixa extrahunt ſpicula: Gangrænas & podagras ex melle, uel ſynceri aquæ intercutem tumores, & canum morſus cum melle ac piperis farina illiti cohibent: Sudores arcent, ſedant & ſtomachi dolores: Fractas auriculas cum polenta; & incuſſos ungues ſanant: Ficos tollunt in calidis cineribus torrefacti, & appoſiti: Cum aceto elixi manduntur ad rupta. Sunt cibus hyemis. Dios.Lib.2.Cap.165. Gal.6.Simpl.medic.2.al.Cap.66. 8.de comp.medicin.ſec.loc. Cap.4. 5.de Simpl.medic.facult.Cap.23. com.1.de Nat.hum.56. Paul.Lib 7.Aet.Ser.1. Paul.Lib.1.Cap.76. Ply.Lib.20.Cap.9 Aui.Lib.2.tr.2.C.88.*

NOCENDI. *Nam ægre concoquuntur, aciem uiſus hebetant, uenerem ſtimulant, flatus excitant, & tormina pariunt; peditusq́; conciliant; tarde & paulatim*

nutriunt, lentum ſuccum procreant; linguas tonſillaſquē exaſperant: Copioſiore igitur eorum cibo abſtinendum, quoniam neruos tentant; quare ab epilepticis & ſenibus fugiendi: Verum ſi elixi bis fuerint magis quidem nutrient, & melius erit tunc ipſos ex aceto oleo & garo miſtis mandere. Suauiores enim ſic fient, & magis nutrientes; flatuſq; magis expertes, ac concoctu faciliores: Sed exigua admodum ſunt elixatione contenti. Dios. Lib. 2. Cap 165. Gal. 1. de comp. medic ſecund. loc. Cap. 6. 6. Simpl. medic. com. 2. aph. 18. 5. de San. tu. Cap. 23. de puer. epil. De att. uic. Cap. 9. 2. al. Cap. 66. 5. de San. tu. Cap. 6. Aet. Serm. 1. Paul. Lib. 1. Cap. 76. Ply. Lib. 20. Cap. 9. Aui. Lib. 2. tr. 2. Cap. 88. Vide Oribas. Lib. 15. Collecto. medicin. in littera B. in dictione propria.

BVTYRVM V. H.

Sputa trahit, carnemq; creat, pellitq; butyrum.
Virus, & emollit, uiſcera laxat idem.

CALEFACIENDI. Nam in primo exceſſu calidum eſt. Fitquē uetuſtate calidius. Gal. 11. de Simpl. medic. facul. Aui. Lib. 2. tr. 2. Cap. 113.

HVMECTANDI. Eſt enim in primo ordine humidum. Aui. ibid.

CONCOQVENDI. Nam concoquentis eſt facultatis: & omnes affectiones pectoris concoquit: & ſi ſolum lingatur, magis concoquit. Gal. 10. de Simpl. medic. facul. Paul. Lib 7. Aui. ibid.

DIGERENDI. Nam facultatis eſt mediocriter digerentis. Paul. ibid. Gal. ibid.

EXTENVANDI. Nam gingiuas extenuat præſertim puerorum dentientium. Paul. Lib. 7.

DISCVTIENDI. Nam modica eſt diſcuſſoria qualitate participans. Quare parotidas aurium, & bubonas, inguinum abſceſſus ipſum ſolum ſæpe perfecte ſanat, puerilibus corporibus, ac muliebribus affectis. Aet. Serm. 2.

MOLLIENDI. Nam oleoſum eſt, & emolliens. Dios. Lib. 2. Cap. 66. Ply. Lib. 28. Cap. 9. Aui. ibid.

MATVRANDI. Nam maturatiuum eſt. Auic. ibid.

RESOLVENDI Nam reſolutiuum eſt: & facultatis mediocriter diſtrahentis, in tenellis mollibuſq; corporibus. Paul. Lib. 7. Aui. ibid.

IVVANDI. Nam recens obſonijs additum olei uicem penſat: & adipis uice fungitur in bellarijs: Barbararum gentium laudatiſſimus cibus, & qui diuites à plebe diſcernat: Quod magis uirus reſpuit, hoc præſtantius iudicatur: Multipedum morſus cum melle ſanat: cataplaſmatis inditur quæ extrinſecus imponuntur: parotidibus hypochondrij, & bubonibus & expuitionibus ex pulmone in pleuriticis, & peripneumonicis confert: ad uuluæ dolores & tumores & loca neruoſa & delicata, & ſiccitatem pulmonis proprie uidetur facere; purgat

gat, replet, carnem creat: ab aſpide percuſſis utiliſſime imponitur, prodeſt ubi oleũ non fuerit, contra uenena. pinguefacit ut oleum: eius fumus ſedatiuus eſt dolorum materierum effuſarum ad membra. Dios. Lib. 2. Cap. 66. Paul. Lib 7. Gal. 10. Simpl. medic. 3 de al. facult. Cap. 15. Ply. Lib 28 Cap. 9. & Lib. 11. Cap. 40. Lib. 28 Cap. 10. Aui. Lib. 2. tr. 2. Cap. 113.

NOCENDI. Nam etiam coctum ſtomacum debilitat, & eius uillos & aſperitatem lenit, & quia aereum eſt, natat ſuper cibum in ſtomacho, ſicut oleum ſuper aquam. Nauſeam facit, in ſtomacho calido facile in choleram uertitur, cum unctuoſum, & ſubtile, aereum, & facile inflammabile ſit. Nocet humidam temperaturam habentibus; & qui eo in comeſtione uſus fuerit phlegmaticas patietur egritudines. Cibis uiſcoſitatem & craſſitiem tribuit; propter quod ægrius digeruntur: & cibos digeri incipientes lubricat, & deponit à ſtomacho, antequam eorum ſit completa cõcoctio. Remouetur autem eius nocumentum, ſi cum eo ſtiptica, & ſtomachum roborantia commiſcentur. In uia cibi non eſt conueniens, ſed tantum uia medicinæ cum amigdalis, & ſaccharo ad leniendum pectus, & ad ſuperflua in ipſo exiſtentia maturandum. Placentæ ex butyro & ſimulagine ſunt peſſimi cibi, niſi mel recipiant. Butyro igitur nequaquam eſt utendum niſi pro condimento, & præſertim à pinguibus, quoniam multum impinguat. Dios Lib. 2. Cap. 66. Gal. 10. de Simpl. medic. facul. 3. al. Cap. 15. 5. de San. tu. Cap 7. Aui. Lib. 2. tr. 2. Cap. 113. Paul. Lib. 7. Ras. 23 cont. Cap. 720 Ras. 3. alm. Cap. 15. Iſac. &c.

CAPPARIS VIM H.

Capparis incidit, purgatq; & menſtrua pellit,
Officit hæc ſtomacho gignit & eſa ſitim.

CALEFACIENDI. Nam potens eſt ſua acrimonia calefacere: & generata in terra calida calidior eſt: calorque totius eſt in exceſſu ſecundo. Gal. 7. Simpl. medic. Aui. Lib. 2. tr. 2. Cap. 141. Iſac in part. diæt.

SICCANDI. Nam eius ſiccitas eſt in 2. ordine. Aui. Iſac. ibid.

ADSTRINGENDI. Nã cõtrahit ſtringit, et ſua acerbitate coagulat Paul. Li. 7.

ATTENVANDI. Nam attenuat, & ex oximelite, uel aceto, uel oleo citra calorem extenuat. Gal. de uict. att. Cap. 2. 4 de San. tu. Cap. 6. Aui. ibid.

DIGERENDI. Nam chæradas, et tumores duros digerit. Gal. 7. Simp. medic.

INCIDENDI. Nam ſua acrimonia ſecat, & incidit & ipſius radix eſt inciſiua. Gal. Paul. Auic. ibid.

ABSTERGENDI. Nam abſtergendi facultate pollet, & eius radix uitiligines albas tollit, ſi tritæ in ſole fricentur, uel cum aceto. Dios. Lib. 2. Cap. 169. Paul.

Gal. ibid. Oribas. Lib. 15. collect. medicin. in littera C. in dictione capparis.

DISCVTIENDI. Nam hepatis ac lienis obſtructiones, ſtrumasque ac duritias diſcutit. Dios. Gal. Paul. Auic. ibid. Ply. Lib. 20. Cap. 15.

EXPVRGANDI. Nam noxios capitis humores purgat ac detrahit; pituitam per aluum exigit: & ulcera omnia quæ occaluerunt expurgat. Dios. Auic. Paul. ibid. & Paul. lib. 1. Cap. 74. Gal. 2. al. Cap. 34.

CIENDI. Nam urinas trahit, cruentaque ſtrigmenta pellit: & menſtrua promouet. Dios. ibid. Auic. ibid. Gal. 7. Simpl. medic.

APERIENDI. Nam aperitiua eſt, & lienis ac iocineris obſtruentes infarctus expedit. Auic. Gal. ibid.

IVVANDI. Nam collapſam appetendi uim excitat fructus qui ſale conſperſus adſeruatur, alioqui cito corruptionem ſentit: Recens ſalem non expertus plus alit, quàm eodem inueteratus; aluum tamen magis mouet: elutus & tantiſper maceratus dum omnem ſalis naturam deponat, minime quidem enutrit, ſed elangueſcentem appetentiam inuitat; Faſtidia ciborum diſcutit. Verum ad hos uſus præſtandos ex aceto mulſo aut oleo & aceto cæteris dapibus debet præponi. Teneris germinibus dum uirent cum aceto & ſale ueſcuntur, atque ad uſus recondunt. Ferunt eos qui quotidie edunt reſolutionẽ neruorum non periclitari, nec lienis doloribus. Radix ſpleneticis prodeſt in uino pota: bibitur in lumborum doloribus ac paralyſi: Dentium dolores ſedat tritum ex aceto ſemen decoctum, uel manducata radix: infunditur aurium dolori decoctum oleo. ulcera omnia uetuſta & ſordida folia & radix recens ſanat: oris exulcerationes in aceto decocta tollit; iocinoris quoque malis medetur: Vermiculos aurium necat: Dant ad tineas in aceto & melle: ſemen cõuenit ruptis & conuulſis. Dios. Lib. 2. Cap. 169. Gal. 7. Simpl. medic. 2. al. Cap. 34. 4. de San. tu. Cap. 6. Aui. Paul. ibid. Ply. Lib. 20. Cap. 15.

NOCENDI. Nam licet collapſam appetendi uim excitet, aluum tamen conturbat, ſtomacho officit, ipſius enim neruos percutit: ſitim creat, inflationes excitat: non admodum probum gignit ſuccum acris eſt, parum alimoniæ ueſcentibus tribuit: medicinæ potius quam cibo naſcens: cocta tamen ſtomacho, quam cruda utilior eſt: uſus eius in primordio cœnæ commendatur, ex aceto mulſo, uel ex oleo atque aceto. Dios. Gal. Paul. Auic. Ply. ibid. Ras. 3. alm. Cap. 19. Iſac. in p. d. Ras. 23. cont. Cap. 664. Oribas. 1. collecto. medicin. Cap. 61.

CARDVVS VIM H.

Cit lotium cinara atque graues emendat odores:
Calfacit, & ſiccat, bilis & inde nigra eſt.

Calefaciendi. *Nam calfacit ſecundo & completo ordine, aut tertio incipiente.* Gal. 8. Simpl. medic. Paul. Lib. 7. Aet. Serm. 1.

Siccandi. *Nam in ſiccando in ſecundo ordine cenſeri meretur.* Gal. Paul. Aet. ibid.

Aperiendi. *Nam eius decoctum obſtructiones uiæ urinæ aperit.* Gal. de Ren. aff. dign. Cap. 5.

Expurgandi. *Nam eius ſuccus purgatorius eſt: quare purgat renes, & meatus.* Gal. 8. Simpl. medic. & de ren. aff. dign. Cap. 5.

Ciendi. *Nam eius radix in uino elixa potaque graueolentem urinam affatim eijcit, & urinam craſſam ducit.* Gal. 8. Simpl. medic. de cura icter. de ren. aff. & dign. Cap. 8.

Iuvandi. *Nam in uictus uſum uenit, & lautioribus menſis, pro ſigillandis ac roborãdis ſtomachis apponitur: qui hibernis menſibus terra obruitur, & albus, ac delicatiſsimus redditur: Herba cum recens tenereſcit in cibis aſparagi modo recipitur. Cinaræ quas carchiophos romani hodie nuncupant, adhibentur conuiuijs aſparagi modo iuribus incoctæ, & ex oleo ſale, & aceto. Folia quoque (ut dictum eſt) ineunte hyeme obruunt humo nonnulli; ſic candorem aſciſcere, & amaritudinem exuere promittunt, ut in hybernos cibos gratius admittãtur. Radices per hyemem ex ſale & piperis polline ſecundis menſis edunt. Manducatus carduus ſtomachum roborat, & odorem commendat oris. Sanat lichenas & lepras ex aceto: Graueolentiam alarum uniuerſique corporis viroſos odores emendat, ſi emedullatæ radicis cinaræ uncia in uini falerni heminis tribus decocta ad tertias & à balneo ieiuno, Item poſt cibum cyathis ſingulis pota. Dios. iubet illini. In uino decocta ſi bibatur tædia eadem emendat.* Dios. Lib. 3. Cap. 14. Gal. 8. Simpl. medic. 2. al. Cap. 51. Paul. Lib. 7. Aet. Ser. 1. Aui. Lib. 2. tr. 2. Cap. 340. Ply. Lib. 19. Cap. 4. & Lib. 20. Cap. 23.

Nocendi. *Nam cinara prædura officit ſtomacho, ſuccum creat improbum; uenerem ſtimulat: Galenus cinaræ cibum cum duritiam contraxit, ut mali ſucci, damnat, qui in bilioſum humorem habeat: cum uero iam in lignum occalluit atram creat bilem adeo ut ex eius dura parte bilis atra, ex ſucco eius tenuis & bilioſus humor enaſcatur. Proinde coctam comeſſe præſtiterit cum coriandro, dein ex oleo, garo, Vinoque ſumatur. Si tamen in ſartagine uel patinis ad eſum paretur, coriandrum non erit addendum.* Gal. 2. al. Cap. 51. Aui. Lib. 2 tr. 2. Cap. 349. Aet. Serm. 1.

CARYOPHYLLVM V.H.

Eſt Caryophyllon cordi ſtomachoquè ſalubre,
Et uenerem ſtimulat, uiſcera lædit idem.

CALEFACIENDI. Nam *tertij eſt fere excalfaciẽtium ordinis.* Paul. Lib. 7. Serap. Cap. 307. Auer. 5. coll. Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap. 318.

SICCANDI. Nam *ſiccat in tertio propemodom ordine.* Paul. Aui. ibid.

DISCVTIENDI. Nam *panes diſcutit, & oculorum nubeculas argemaſquè exterit.* Serap. Paul. Auic. ibid.

APERIENDI. Nam *obſtruentes iocineris infarctus aperit.* Serap. ibid.

IVVANDI. Nam *multiplicis eſt uſus tum ad obſonia; tum ad alia multa medicamenta:* Iocineri, *ſtomacho, & cordi auxiliatur, & omnia principalia membra confortat: Contractam humore nauſeam leuat: halitus emendat grauitatem: Quare ijs mandi ſolet, & ore contineri, quibus anima foetet: corroborat ſtomachum, iuuat concoctiones & alui fluxiones cohibet. tollit oculorum caligines, atque uiſum exacuit. In cibis frigidis & humidis conuenit, bonum ipſis præſtans odorem; Valet contra paßiones frigidas, & in præfocatione uteri puluis eius bibitur cum uino odorifero calido, & tale uinum odore ſuo confert præcipitationi eiuſdem.* Eligatur *quod in ſuperficie habet aliqualem planitiem, acuti ſaporis, & coloris ad aliquantulum ruborem uergentis.* Paul. Lib. 7. Serap. Cap. 307. Ply. Lib. 12. Cap. 7. Aui. Lib. 2. tr. 2. Cap. 318. Auer. 5. coll. Sauon. tr. 2. Cap. 5. rubr. 10. Ras. 3. alm. Cap. 22.

NOCENDI. Nam *Venerem ſtimulat, eiuſq; puluis quatuor drachmarum pondere cum lacte ſumptus uenereas uires adauget: Acre eſt, uiſcera lædit: Ventrem conſtipat: Non igitur in multa quantitate eſt caryophyllis utendum, quia ſuperfluam caliditatem inducunt, & cibos reddunt amaros. Quare potius in hyeme, quã in alijs anni temporibus, preſertim phlegmatici caryophyllis utantur.*
Serap. Cap. 307. Paul. Lib. 7. Auer. 5. Coll. Auic. Lib. 2 tr. 2. Cap. 318. Ras. 3. alm. Cap. 22.

Caſeus

CASEVS V. H.

Caſeus eſt gratus ſtomacho, uentriquè uetuſtus
Renibus, & Iecori pernicioſus erit.

CALEFACIENDI. *Nam ſalitus antiquus eſt calidus in ſecũdo exceſſu: Recẽs autẽ præſertim ſine ſale, & nuper cõpactus ac mollis in ſecundo exceſſu frigidus eſt.* Gal. 4. Simpl. medic. Cap. 17. 10. Simpl. med. Paul. Lib. 7. Auic. Lib. 2. tr. 2. C. 126.

SICCANDI. *Nam ſalitus antiquus eſt ſiccus ordine ſecundo: Recens autem eodem eſt humidum ordine.* Gal. Auic. ibid.

REPERCVTIENDI. *Nam recens ac nuper compactus ac mollis repercuſſoriã poßidet facultatem.* Paul. Lib. 7. Gal. 10. Simpl. medic.

DISTRAHENDI. *Nam inueteratus atque in primis pinguis, diſtrahendi ui præditus eſt: qua quidem facultate ad arthriticorum tophos eſt ſalubre remedium; atque potißimum addito decocto carnis ſuillæ cum ſalſæ, tum pinguis.* Paul. Lib. 7. Gal. 10. Simpl. medic.

ABSTERGENDI. *Nã abſterſiuus & mũdificatiuus eſt.* Aui. Lib. 2. tr. 2. C. 126.

SVBTILIANDI. *Nam caſeus ſubtiliat.* Gal. de diß. cont.

ADSTRINGENDI. *Nam emanſus uentrem cohibet, & adſtringit: uerũ recens & modo coactus ad deijciendam aluum ſumitur ante cibum:* Gal. de Ther. ad Pis. Cap. 4. 3. Simpl. medic. Cap. 16. de bon. & uic. Suc. Cap. 4.

IVVANDI. *Nam recens & modo coactus ad deijciendam aluum ante cibum aſſumitur & uentrem lenit: eſt nutritiuus & impinguatiuus: ſine ſale enim ſumptus alit. ſtomacho calido utilis eſt; & in membra facile delegatur: carnem facit: Poſt cibum aſſumptus quantumuis parum os ſigillat ſtomachi: uulnera committit impoſitus. Prohibet apoſtemari plagas, ſanat ulcera & arthriticorum tophos. Facit recens ſalſus ad oculos purulentos, & ophtalmia laborantes, & ad ſugillata: nam nondum inueteratus mixtam facultatem habet; obductricem ex ſe ipſo, diſcuſſoriam uero, & aliqualiter adſtringentem ex ſale. Vetuſtiore ſiſtitur aluus: Eſt cibus hyemis. Rarus & laxus duro & compacto præſtantior eſt; & mediocriter ſalitus, ſalito, & eo qui eſt omnino ſalis expers.* Paul. Lib. 7. Gal. 10. Simpl. medic. 3. al. Cap. 17. de bon. & uic. suc. Cap. 4. de diß. cont. de ren. par. fac. 5. de comp. medic. ſecund. loc. Cap. 1. 5. Simpl. medic. Cap. 1. Dios. Lib. 2. Cap. 65. Aet. Ser. 2. Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap. 126. Gal. de nat. hum. Cap. 1.

NOCENDI. *Nam acrimoniam habet, atque ſitiſicus eſt, concoctioni renititur: prauum humorem, flatum & calculum parit: humorem melancolicum gignit, & obſtruit: ſtomacho aduerſatur ſale conditus, negotium uentri interaneisquè exhibet: Præſtantior eſt, & minus officit, non uetuſtus, laxus minime durus, nec inſuauis, &*

mediocri ſale conditus, nam recens non ſalitus frigido ſtomacho aduerſatur: ſalitus uero uelociter in digeſtione quã non ſalitus, & celerius deſcendit: Qui contrarijs conſtat perniciosiſſimus eſt. In caſeo maxime cauendum eſt ne cum ſubtiliatiuis & diureticis ſiue aperientibus aſſumatur quoniã perducunt ipſum ad renes, & lapides faciunt: in pauca etiam quantitate eſt ſumendus poſt aliorum ciborum comeſtionem: tunc enim os ſtomachi ſigillat, & faſtidium pinguium eduliorum remouet, & concoctioni ac capiti proficit. Dios. Gal. Paul. Aet. Auic. ibid. Hip.4.de att. uic.90. Iſac.in part.diæt. Ras.3.alm.Cap.15. & 31.cont Cap.203.

CASTANEAE V. H.

Caſtaneæ ſtringunt, inflant ægreq́; coquuntur:
Et caput offendunt, his uenus alma uiget.

CALEFACIENDI. *Nam calidæ ſunt in medio primi exceſſus: & ſignificatio earum caloris eſt dulcedo. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.286. Iſac in part.diæt.*

SICCANDI. *Nam ſiccæ ſunt in ſecundo ordine: earum nanque ponticitas innuit ſiccitatem. Auic. Iſa. ibid.*

ADSTRINGENDI. *Nam parum adſtringunt, & propterea dyſenteriæ conueniunt, & fluxui inteſtinorum. Gal. de bon. & uic. ſuc. Cap 4. 2.al. Cap.38. Auic.ibid.*

ABSTERGENDI. *Nam in ipſis eſt abſterſio. Auic.ibid.*

SISTENDI. *Nam uehementer ſiſtunt alui & ſtomachi fluxiones, & ſanguinem excreantibus proſunt; iiſque in uino maceratis, & cum farina ſubactis peſſi uice utuntur ad ſupprimendos menſes. Gal.2.al. Cap.38. de bon. & uic.Cap.4.& 8. Dios. Lib.1.Cap.22. Auic. ibid.*

IVVANDI. *Nam ex omnium glandium genere optimæ ac præſtantiſſimæ ſunt caſtaneæ, & ſunt cibaria media, & non praui ſucci: ex ipſis uariæ gentes annonæ penuria panem parant: & ſi recte in uentriculo conficiatur alibiles ſunt, ac craſſi ſucci, non tamen praui: carnes alunt, memorabile enim corpori ſufficiunt alimẽtum: Earum caro his qui ephemerum biberunt conueniens eſt. Tritæ cum melle & ſale rabioſorum morſibus imponuntur: mammarum duritias diſcutiunt cum hordeaceo polline, & aceto impoſitæ. Dios. Lib.1. Cap.22. Gal.2.al. Cap.38. de bon.& uit. ſucc. Cap.4. & 8. de diſſ. cent. Paul. Lib.1. Cap.81. Aet. Serm.1. Ply. Lib.16.Cap.5.*

NOCENDI. *Nam copioſum corpori alimentum præbent, tarde tranſeunt ſemper ſunt prauæ ſiue elixentur, ſiue aſſentur, ſiue frigantur & multo magis ſi crudæ edantur: ſunt craſſi ſucci; uentrem ſupprimunt, ægre coquuntur, capitis dolores creant; inflationes pariunt; uenerem excitant. Toſtæ tamen crudis innocentiores*

ſunt: Et quæ ſub cineribus coctæ ſunt flatus amittunt: Areſactæ enim multũ noxæ remittunt: optimum licet ſiccum præbent alimentum, modo uel ſaccharo aut pipere, uel ſale comedantur in fine menſæ. Bilioſi autem cum ſaccaro, cum melle phlegmatici comedant. Non coquantur in frixorio ſuper flammam, quoniam inde malam acquirunt qualitatem ſuffocantem, quæ ex uini optimi tollitur eſſumptione. Quare inter prunas potius coqui debent. Gal. de att. uic. Cap. 10. de bon. & uit. ſucc. Cap. 4. 2. al. Cap. 38. Aet. Serm. 1. Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap. 286. Iſac. in part. diæt. Sim. Seth.

CEPA VIM H.

Cepa iuuat ſtomachum reuocando ſitimq́; famemq́;
Calfacit, incidit, largior uſus obeſt.

CALEFACIENDI. Nam corpus calefacit, & eſt in quarto ordine calida. Gal. 7. Simpl. medic. 2. al. Cap. 71.

SICCANDI. Nam exiccat & eſt ſicca in quarto gradu, habet tamen humiditatem quandam ſuperfluam: Gal. 3. al. Cap. 2. Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap. 122. Haly. 5. Th. Cap. 17.

ABSTERGENDI. Nam abſterſoriam quandam uim poßidet, albas cutis notas cum aceto emaculat, & expungit: Faciemq́; rubificat. Gal. 7. Simpl. medic. Paul. Lib. 7. Auic. ibid. Aet. Serm. 1.

ATTENVANDI. Nam craſſos & uiſcoſos humores attenuat. Gal. de att. uic. Cap. 2. 2. al. Cap. 71. Aet. Serm. 1.

INCIDENDI. Nam lentos humores incidit. Gal. 2. al. Cap. 71.

CONCOQVENDI. Nam elixa, & cum paßis uuis, & fico illita, tabercula concoquit, & celerrime rumpit. Dios. Lib. 2. Cap. 145.

APERIENDI. Nam uaſorum oras aperit, & hæmorrhoidas appoſita: Quare cepis utatur ſenex qui cibis obſtruentibus ſit uſus. Gal. 5. de San. tu. Cap. 6. 2. al. Cap. 71. 5. Simpl. medic. Paul. Lib. 7.

CIENDI. Nam hortenſis urinã mouet, & menſes. Gal. de cur. icter. Dios ibid.

EXPVRGANDI. Nam eius ſuccus caput purgat naribus infuſus. Dios. ibid.

IVVANDI. Nam aluo utilis, expurgat, appetentiam inuitat, ſemen genitale gignit: Succus eius cum melle illitus oculorum hebetudinibus, argemis, nubeculis & incipientibus ſuffuſionibus auxiliatur: Angine eodem perunguntur: canis morſibus cum aceto ruta & melle illinitur: cum aceto perunctus in ſole uitiligines ſanat: citæ aluo prodeſt, in auribus ſonitum ac grauitatem emendat: Alopeciæ eius ſucco perfricantur qui celerius quàm alcyonum pilos euocat: cocta utilis ſit ad Thora-

ris aſperitates & tuſſes.

Dios.Lib.2.Cap.145. Gal.7.Simpl.medic. 2.al.Cap.71. Paul. Lib.7. Aet. Ser.1. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.122. Ply.Lib.20.Cap.5.

NOCENDI. Nam acris eſt, parum alit, malum ſuccum gignit, incendit, carnem mordicat, exulcerat, erodit, faſtidium parit, ſitim excitat, & coitum, flatuoſa eſt, caput replet, & inflammat; ægre concoquitur: olfactu uteri ſtrangulatus excitat; copioſior in cibo febrem accendit, capitis dolorem facit, ſtomacho officit, lætargicos efficit, Mentem lædit, oculorum aciem hebetat, & lachrymas ciet, quia uaporem calidum tenuem ac lentum expirat, qui ad oculos irrepans lentitia cohærit, & ſua tenuitate lancinans dolorem excitat, & ſic lachrymas exigit: Acrior eſt oblonga quã rotunda, rufa quam candida, ſiccata quam uirens, recens quam ſale condita, cruda quam cocta. Si coquatur plurimum malignitatis deponit, & nutrit: cum aceto comeſta ſeu bis decocta innocentior redditur. Eligantur cepæ modicæ acuitatis, & lauentur in primis cum aqua & ſale, deinde cum aceto forti, quoniam inde ceſſabit earum acuitas: & poſt ipſarum comeſtionem medulla cucumeris comedenda, inſultum enim ipſarum in capite fieri prohibet. Abſtinendum ab aßiduo ceparum & omnium acrium uſu; & potißimum cum is qui ipſis ueſcitur natura fuerit bilioſus: Solis enim qui uel ſuccum pituitoſum, uel crudum & craſſum ac lentum aceruarint cibi eiuſmodi ſunt accommodati. Gal ibid. & de bon. & uit.ſucc. Cap.8. 2.al.Cap.71. de att.uic.Cap.2. de ocul. de puer.epil. 12.met.med. Cap.8. Aet. Dios. Paul. Auic.ibid. Haly.5.The.Cap.17. Ras.3.alm.Cap.18. 25.cont.Cap.1.

CERASIA VIM H.

Sicca aluum ſiſtunt, eademq; recentia ſoluunt:
Sunt Ceraſa auſteris dulcia ſana minus.

REFRIGERANDI. Nam frigida ſunt in primo exceſſu, Sed eorum quæ admodum dulcia ſunt, nullum omnino eſt frigidum: Gal.4. Simpl. medic. Cap.7. Sauon.tr.2.Cap.6.ru.15.

HVMECTANDI. Nam dulcia humida ſunt in primo gradu. Gal.1.al.Cap.1. Sauon.ibid.

INCIDENDI. Nam acida non nihil incidunt Gal.7.Simpl.medic.

EMOLLIENDI. Nam dulcia & uiridia uentrem lubricant: ſed acida & ſiccata aluum ſiſtunt, & adſtringunt. Dios. Lib.1.Cap.129. Gal.2.al. Cap.12. 7. Simpl.medic.

IVVANDI. Nam aluo utilia ſunt ſi uiridia ſumantur, eadem ſiccata illam ſiſtunt: Dulcia plus humectant corpus; quapropter aluum cient: acida & auſtera

plus refrigerant, & adſtringunt: obſtruentes iocinoris infarctus leuant, flauam bilem extinguunt, pituitoſis excrementoſisquè ſtomachis ſunt idonea: Rubentia præſtant, quòd urinam pellant: Principatus duracinis. Porrò acria ſiue acida ceraſa gratiſſima reperiuntur, quæ ſaccaro aut melle condita reſeruantur, ut illis poſtea febricitantes ad arcendam ſitim utantur. Gummi quod ex arbore deſtillat ueteri tuſſi medetur; ex uino diluto ſumptum gutturis aſperitates lenit; faſtidia diſcutit, & ciborum appetentiam molitur. Colorem cutis gratiorem facit, & oculis affert claritatem; calculoſis prodeſt in uino potum, lichenes infantium ex aceto ſanat. Dios. Lib. 1. Cap. 129. Gal. 7. Simpl. medic. Ply. Lib. 15. Cap. 25. Diphil. Siphil. Aet. Serm. 1.

NOCENDI. *Nam mali ſucci ſunt, humidum uentriculum lædunt præſertim cū non ſunt maturæ. parum ſubminiſtrant alimenti: dulcia lenta ſunt, ſed numerantur inter fructus minus noxios, qui non reponuntur. Dulcia magis quæ in inteſtinis ſunt ſubducunt, ſed minus grata ſtomacho ſunt, ipſiquè officiunt. Abſtinendum itaq; à ceraſiis, quoniam mali ſucci ſunt: niſi ſi quando tamen neceſſe ſit æſtatis tempore laborantibus corporis totius ſquallorem caloremquè curare: Quo plane tempore commode ſumi prius ceraſa poterunt: quoniam cito putreſcunt; propterea duriora meliora; quoniam non ita de facili corrumpuntur. Dios. Lib. 1. Cap. 129. Gal. 1. al. Cap. 1. 7. Simpl. medic. de att. uic. Cap. 10. de bon. & ui. ſucc. Cap. 13. Paul: Lib. 1. Cap. 81. Sim. Seth.*

CICER VIM H.

Cit cicer, extergit, lac auget ſperma colorem:
Inflat idem, & lapides frangere ſæpe ſolet.

CALEFACIENDI *Nam cicera omnia calfaciunt in primo ordine: fulua autem flaua, & rubra albis calidiora ſunt: & illa ſpecies quæ orobea uocatur calidior eſt. Gal. 6. Simpl. med. & 4. Simpl. medic. Paul. Lib. 7. Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap. 131.*

SICCANDI. *Nam deſiccat in primo exceſſu. Gal. 6. Simpl. medic. Aui. ibid.*

DIGERENDI. *Nam digerendi poſſidet facultatem. Gal. ibid.*

INCIDENDI. *Nam incidendi ui pollet. Gal. ibid.*

DISCVTIENDI. *Nam teſtes induratos & parotidas diſcutit Gal. ibid.*

ABSTERGENDI. *Nam proras, lepras, lentigines, & lichenas extergit; impetiginesquè & ſcabiem exterit: & abſterſoria uis eſt illi quam fabæ ualidior. Gal. 6. Simpl. medic. & 1. al. Cap. 22. Paul. Lib. 1. Cap. 79.*

GENERANDI. *Nam lacti & ſemini generando eſt aptum. Gal. ibid. Oribas. 1. collecto. medicin. Cap. 20*

EXPVRGANDI. *Nam amaritatis ui cuius eſt particeps, & lienem & iecur &*

renes expurgat. *Gal.6.Simpl.medic.*

ATTRAHENDI. *Nam partus attrahendi uim poßidet. Gal. Auic.ibid.*

CIENDI. *Nam ciendæ urinæ idoneum eſt producit uero & menſes: & quod uocatur* Arietinum *cæteris efficacius lotium prolicit. Gal. Paul. Auic. ibid.*

IVVANDI. *Nam legumen eſt probe nutriens, uentri cõmodum: Satiuum aluo idoneum, coloris hilaritatẽ præſtat, uocem clarificat, creatos in renibus calculos & confringit, & comminutos deturbat: Semen prolificum generat. Magnantia capitis ulcera ſanat: efficacius ſylueſtris: emendat lichenas, & teſtium collectiones: regiũ morbum, hydropicos, formicas, pſoras: gangrænis cum melle utiliter illinitur, & ijs ulceribus, quæ cachæte nominantur:* Arietini *folijs ſarmentisquè decoctis in aqua quàm maxime calida morbos pedum tolli, columbini decocti aqua horrorem tertianæ & quartanæ febris minuere traditur.* Nigrum *cum gallæ dimidio tritum oculorum ulceribus ex paſſo medetur. Verrucarum in omni genere prima luna ſingulis granis ſingulas tangunt, eaquè grana in lenteolo deligata abijciunt poſt ſe, ita fugari uitium arbitrantes. Farina comitiales, & iocinorum tumores, & ſerpentium ictus ſanat. Ex ciceribus ſatius eſt decoctum bibere: cicercula ſubſtantia quidem erуialis, & phaſelis eſt adſimilis: cuius cremorem phaſelis præferunt in alendo potentiorem: Magis enim in aluo proficit. Gal.1.al. Cap.26. Aet. Serm.1. Ply.Lib. 22.Cap.25. Dios.Lib.2.Cap.97. Gal.6.Simpl.medic. 9.de comp. med. ſecund. loc. 1.al.Cap.22. Paul.Lib.1.Cap.79. & Lib.7. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.131.*

NOCENDI. *Nam difficulter cicera concoquuntur, & excrementa gignunt.* Et *eorum ius ueſicæ morbis ſupra cætera legumina officit. Sim.* Antioch. *Legumen eſt:* Venerem *ſtimulat, pudenda intendunt: ledunt omnia cicerum genera exulceratam ueſicam & renes, uentrem laxant: uiridia excrementoſum & humidum præbent alimentum, non minus frixa ſale, quæ licet flatum deponent, concoctu tamen pertinaciora redduntur; magisquè uentrem adſtringunt: & corpori craßius exhibent alimentum & mali chymi: innocentiora redduntur cicera, ſi cum ipſis roſmarinus & allium decoquantur, maxime ſi cum carnibus comedantur, & cum cinnamomo. Cicercula ſimilem ochris, & phaſelis habet ſubſtantiam: itemquè ſimilem ſuccum, ſed compage craßiorem: lædit exulceratam ueſicam, & renes: auertit tamen malum ipſius incoctum ipſi roſmarinum & manſum, ut etiam allium. Gal. Aet. Ply. ibid. & Simph. Camp. tiros. Gal. Lib.3. p.3. Cap.2. Dios. Lib.2. Cap.97. Gal.1.al. Cap.22. Hipp. & Gal.4. de rat. uic.92. de diß.cont. de bon. & ui. Succ. Cap.7. Ply. Lib.22. Cap.25. Paul.Lib.1. Cap.79. Aet. Serm.1. Auer.5. coll. Iſac. in part. diæt. Hal.5. Theor. Cap.15. Ras.3. alm. Cap.2. & Lib.4. ſuorum aph. Auic.Lib.2. tr.2. Cap.131.*

CICHORIVM V. H.

Intybus eſt Iecori medicina, & morſibus atris:
Frigorequê adſtringit, uentriculumquê iuuat.

REFRIGERANDI. *Nam frigidæ temperaturæ eſt ſecundo exceſſu. Porro Domeſtica ſeris magis etiam quam agreſtis refrigerat.* Dios. Lib.2. Cap. 125. Gal.8.Simpl.medic. Paul.Lib.7. Oribas.Lib.15.collecto.medicin.in littera S.in dictione Seris, & in Lib.2.Cap.2.

SICCANDI. *Nam ſiccæ temperature eſt: ſecundo exceſſu.* Gal.ibid.

ADSTRINGENDI. *Nam adſtringẽtis facultatis eſt particeps.* Gal.8.Simpl. medic. 8.de comp.medic.ſecund.loc.Cap.8. Dios. ibid.

SISTENDI. *Habet enim ſtipticitatem quandã qua de cauſa iocinoroſis cõfert dyſenterijs. Et utraque ſeris ſi in aceto coquatur cibo ſiſtit uentrem: Succus autẽ decocti cichorei uentrem ſoluit.* Paul.Lib.7. Ply.Lib.20.Cap.8. Dios.ibid.

DISCVTIENDI. *Nam in cibo ſumptum illitumquè collectiones & tormina diſcutit. Item regiũ morbũ è mulſo ſi ſine febre ſit.* Gal.de cur.ict. Ply.Lib.20.C.8.

CIENDI. *Nam mulierum purgationibus decoctum in aqua adeo prodeſt, ut emortuos partus trahat.* Ply. Lib. 20.Cap.8.

IVVANDI. *Nam cibarii genus eſt, ipſumquè comedunt homines fame adacti: & coctum & crudum. Facit ad capitis dolores, cum uino expurgat in icteris: ſtomachum adiuuat: ſylueſtræ genus ſtomacho utilius, quando deuoratum torpentem & diſſolutum adſtringit; ardores in eo refrigerat: per ſe & cũ polenta cardiacis illinitur: cor confortat: podagricis utile: & contra oculorum impetus, percußis à ſcorpione ipſa herba & radix illitu ſubuenit; & ignibus ſacris cum polenta medetur: Succus cum ceruſa & aceto ualet ad illitus eorum quæ refrigerationem deſiderant: Optimum eſt cichorium medicamentum calidis iecoris intemperaturis: quia ultra hoc quòd moderate refrigerat, amplius robur uiſceri additur per adſtrictoriam facultatem: & extergit commiſſuras oculorum uenarum quæ ſunt in ipſo. Et dicitur quòd eſt conueniens complexioni hepatis quocunque modo ſit, calidæ quidem eſt: uehementer conueniens & non eſt nocumentum ipſius frigidæ, nocumentum reliquarum ſpecierum olerum frigidorum: Iocinori itaque renibus & ſtomacho prodeſt: ueſicam iuuat: confert quartanæ & febribus frigidis: Adijciunt Magi ſucco totius cum oleo perunctos fauorabiliores fieri: & quæ uelint facilius impetrare: uerum ſciendum quòd differt endiuia à cichorea tanquam domeſtica à ſylueſtri: Nam endiuia domeſtica & hortis familiaris eſt: ex qua aqua & ſyrupus in officinis parari debent; non autem ex lactuca ſylueſtri;* Dios. Lib.2. Cap.125., & ibi Matthiol. & Amat.Luſit. Gal.8.Simpl.medic. de rem. par. fac. de cur. ict.2.al. Cap.31.

& 41. 8.*de comp.medic.ſecund.loc.Cap.4.& 8.de diß. cont.* Ply.*Lib.20.Cap.8. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.233. Aet.Serm.1.*

NOCENDI. *Nam eſt uitioſißimi ſucci; & peiorem generat ſanguinem, quam lactuca; & deteriorem; quia maioris eſt amaritudinis: Quapropter plurimum in uia medicinæ commendatur, ſed modicum admodum in uia nutrimenti: ab habentibus calidas temperaturas ſæpius & audacter accipiatur crudum aut coctum prout ſtomachus fortis extiterit. Gal.de bon.& ui.Suc.Cap.8. Aet.Serm.1. Auic.Lib.2. tr.2. Cap.233. Ras.23.cont.Cap.714.*

CINNAMOMVM V. H.

Extenuant, uirusquè adimunt, caligine ocellos
Cinnama odora leuant: commoda multa ferunt.

CALEFACIENDI. *Nam tertiæ eſt excalfacientium claßis & uentrem heparquè calefacit.* Dios.*Lib.1.Cap.13.* Gal.*7.Simpl.medic.* Paul.*Lib.7.*

SICCANDI. *Nam tertiæ eſt reſiccantium claßis: nibil autem æque deſiccat eorum quæ pariter calfaciunt propter tenuitatem eſſentiæ, iecoris què & alui deſiccat humores.* Dios. *Gal.* & Paul. *ibid.*

ABSTERGENDI. *Nam uitia cutis in facie, & lentigines uitiligines què emendat ex melle.* Dios. *ibid.* Gal.*8.de comp.medic.ſec.loc.Cap.2. 6.de ſan.tu.C.10.*

INCIDENDI. *Nam craſſos & lentos ſuccos incidit, & diſſecat.* Gal.*7.Simpl. medic. 6.de San.tu.Cap.10.*

EXTENVANDI. *Nam craßitiem extenuat, & attenuare poteſt ſi quid uiſcoſum & craſſum in humoribus feratur.* Dios. *ibid.* Gal.*8.de comp.medic. ſecu.loc. Cap.2. 6.de San.tu.Cap.10.*

DISCVTIENDI. *Nam diſcuſſoriam uim poßidet; Quare oculorum caligines diſcutit; & robur organis addit. Ventoſitatemq; diſſoluit.* Dios. *ibid.* Gal.*4. de comp.medic.ſecund.loc.Cap.4. & Lib.6.Cap.1. de diß.cont. Aet.Serm.1.*

DIGERENDI. *Nam lentitiam pituitæ digerit.* Dios.*Lib.1.Cap.13.*

CONCOQVENDI. *Nam concoquendi poßidet facultatem.* Dios. *ibid.*

APERIENDI. *Nam obſtructiones hepatis, uentrisq; meatus adaperit.* Gal.*8. de comp.medic.ſecund.loc.Cap 2.*

MOLLIENDI. *Nam emollit, & induratas affectiones ſanare poteſt: etenim maturatiuum exiſtit.* Dios. *Lib.1.Cap.13.* Gal.*de ocul. 7. de comp. medic. ſec. loc. Cap.2.*

CIENDI. *Nam urinas cit, Menſes pellit, partus abortu uitiatos abigit potum cum Myrrha, uel ſubditum uuluæ, & prouocat ſudorem.* Dios. *ibid.* Gal. *de cathart. 5.Simpl.medic.Cap.22.*

Expurgandi

Expvrgandi. Nam ſtomachum expurgat,& matricem eius peſſarium purgat,& ea quæ oculos obſcurant. Gal.de cathart.

Ivvandi. Nam ſtomacho utile eſt,cibi coctionem iuuat: inſerctionis uitia expedit: corroborat omnia membra abſtergit uiſus caliginem: Morſibus ſerpentum, ſcorpionum,& uenenatorum animalium aduerſatur: Aquæ intercutem,& perfrictionibus membrorum auxiliatur: Quapropter peculiaribus frigidorum & humidorum corporum condimentis ipſum inſerere conuenit: Tuſſibus humore concitatis prodeſt: pituitæ diſtillationes cohibet: ad renum dolores,& urinæ difficultati expetitur: ſuccurrit cardiacis,eſt enim lætificans; ſomnos allicit: inteſtinos laxat infarctus: putredinoſas,& uenenoſas facultates corrigit: Solet pretioſis unguentis confundi: & in ſumma magni ad omnia uſus. Porrò ut diutius ſeruetur terere cinnamomum oportet, & in paſtillos ex uino digeſtum in umbra ſiccare. Dios. Lib.1. Cap.13. Gal.7.Simpl.medic. 8.de comp.medic.ſecund.loc. Cap.3. Aet.Serm.1. Paul. Lib 7. Auic.Lib.2.tr.2. Cap. 127. &Lib.3.fen.13.Cap.13.& fen. 14. tr.1.C.3. & de medic.corò.tr.2. Ply.Lib.12.Cap.19.& 28. Auer.5.coll.

Nocendi. Nam acre eſt,Vis ei feruens,Veſicam lædit,& facit abortum. Gal. 6.de San.tu.Cap.10. de Simpl.medic. Aet.Serm.1. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.127.

CITRIA VIM H.

Citria non tenuem dant ſuccum ægreque coquuntur.
Et rubeæ bilis uim reprimendo iuuant.

Refrigerandi. Nam in ſucco uincentem habent qualitatem acidam, ut ipſa ſint tertii ordinis refrigerantium: cortex autem ipſorum temperiem eſt ſortitus non parum acrimoniæ poßidentem,& propterea non frigidus eſt, ſed aut temperatus, aut paulo infra. Gal.7.Simpl.medic. Paul.Lib.7

Siccandi. Nam eorum cortex in ſecundo ordine ſiccus exiſtit: in actiuis qualitatibus temperatus: Semen diſtrahit pariter & exiccat ſecunda diſtantia. Quin & folia ipſius arboris ſiccam & diſijcientem potentiam obtinent, caro autem humectet primo receſſu. Paul.Lib.7. Aet.Serm.1.

Digerendi. Nam ipſorum nucleus qui re uera ſemen eſt,& amarius eſt,& digerendi poßidet facultatem: & cibum digerit citrum conditum.Gal.7.Simpl.medic. Auic.Lib.5.summi tr.7.

Incidendi. Nam acetoſitas ipſorum incidit. Gal.de diſſ. cont. Iſac.in part.diæt.

Abstergendi. Nam ipſorum acetoſitas abſtergit colorem,& pannum auſert, & impetiginem. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.119.

Ciendi. Nam ipſorum ſemen menſes ciet. Ruell.Lib.1.Cap 69.

IVVANDI. *Nam cum huius fructus tres ſint partes: acida uidelicet, caro, & tegumentum: Acida quidem pars ſedat tremorẽ cordis calidũ; & ex ea fit collyrium & oculi icteritia remouetur, ſedat uomitum bilioſum, appetentiam excitat, & ſedat mulierum malaciam: flauam reſtinguit bilem, arcetquè peſtilentiæ contagia: Proinde recentiores medici ad febres peſtilentes ſerapiis ex citriorum ſucco confectis utuntur feliciter: Caro citriorum corpus nutrit, & ipſam mandunt cum aceto & garo, ut ſaporis hebetudinem acuant, & facilius coquitur ſi manſa eo modo fuerit. Cortex ipſorum aromaticus eſt odore & guſtu, & conditus facit ad debilitatem ſtomachi, & cibi digeſtionem, nam cõfortat ſtomachum, & coctionem iuuat, ſi quis eo ut medicamento utatur. Citria uenenis aduerſantur, eorumque maxime ſemen, quod priuatim ſcorpionum ictibus & potum & appoſitum mirifice medetur: quin & omnibus perſpicuum eſt citrum malum aſſumptum, eſſe ueneficij cuiuslibet amuletum. Citriorum decoctũ collutione oris halitum cõmendat, ſuauitatemque accerſit: ipſa autẽ integra ueſtiariis condita ueſtes nõ modo ueſtes gratiſſimo odore perfundũt; ſed eas etiã à blattis, & tineis uindicant, ipſorumquè odor rectificat aeris corruptionem & peſtilentiã: aduerſus atram bilem & morbos meſtos, quos illa excitat opitulãtur: contra infirmitate ſtomachi facillime manduntur. Non longe natura & uiribus à citriis diſtant mala* LIMONIA, *&* AVRANTIA, *& de illa quæ* ADAMI *poma uulgo uocantur: omnium enim harum ſpetierum arbores parum inter ſe differunt: Quæ florem emittunt album ſummæ fragrantiæ & ex eo per campanam aqua ignis ui eliditur, tantæ ſuauitatis & redolentiæ, ut cæteras odoriferas aquas ſuperare certum ſit: Quæ hodie pro leui uomitum perritante medicamento utuntur, & aqua* Naphe *uel* Narantii *nuncupatur.* Dios. *Lib.* 1. *Cap.* 131. *Gal.* 7 *Simpl. medic.* 2 *al. Cap.* 37. *Paul. Lib.* 7. *Aet. Serm.* 1. *Ply. Lib.* 23. *Cap.* 6. *Auic. Lib.* 2. *tr.* 2. *Cap.* 119. *Amat. luſit. in.* 1. Dios. *enar.* 150.

NOCENDI. *Nam acida ipſorum pars eſt ſiptica, eſt mala pectori, & neruis: caro difficulter concoquitur craſſamquè creat pituitam atque refrigerat, & propterea eſt mala ſtomacho, tardæ digeſtionis, inflatiua, & facit utentem ſe colicam poßidere: ob hoc in melle commodius eſtur, aut cum aceto & garo. cortex difficilis coctu eſt quia durum & calloſum, immoderato uſu coctionem uitiat.* Melle conditus *innocentior redditur, & parce ſumptus uentrem calfacit, & humorem qui cciuit expurgat, ciborumquè coctionem molitur: Noſtra hæc ætas gulæ nimium indulgẽs, citria cruda præfert cum aſſatis carnibus eſitata, ſed non ſine ſanitatis diſcrimine, quoniam non facile coctioni obediunt, quin & craſſum generant ſuccum; Sunt enim cibus craſſus & flatuoſus, ſed folia ſedant inflationem: citrijs ueſci melle aut ſaccharo conditis ſatius eſt.* Dios. *Gal. Paul. Aet. Auic. ibid. Ras.* 21 *cont. Cap.* 21. *De hoc uide* Oribaſium. 1 *collecto. medicin. Cap.* 64. *in quo loco diſtinguit in triplicem partem huiuſmodi pomum, ac unamquanque partem diligenter declarat.*

COCHLEAE V. H.

Cochlea dat ſuccum qui uix corrumpitur unquam,
Vtilis eſt ſtomacho, craſſa alimenta dabit.

CALEFACIENDI. *Nam crematæ calfaciendi mediocrem obtinent uim: & crematæ omnium teſte calfaciendi, & urendi naturam ſortiuntur.* Dios. Lib.2. Cap.9. Paul.Lib.7.

DESICCANDI. *Nam ipſarum caro mire deſiccat, & crudæ cum tegumentis impoſitæ aquæ intercutem tumores exugunt, ſed non ante ſoluantur, quam omnis hauriatur humor. Deſiccant & arthriticis articulorum tumoribus impoſitæ; & in tumoribus ex ictu natis difficile ſolubilibus; & ex contuſione facta in cruribus: ipſarumq; mucoſitas abſque morſu deſiccat.* Dios. Lib.2. Cap.9. Gal. 11. Simpl. medic. Com.2. de art. 51. Paul.Lib.7.

ADSTRINGENDI. *Nam ipſarum carnes aſtringunt: & ſi totæ cum teſtis urantur admixta Galla omphacitide, ſimulquè pipere albo, mirifice proſunt dyſenterijs, in quibus nondum ſunt ulcera putredinoſa: conuenit autem ut piperis ſit pars una, Gallæ uero due, quatuor cineris cochlearum: hæc ubi adunguem læuigaris, cibis inſpergito, bibendumquè aut ex aqua aut ex uino albo & auſtero præbeto.* Gal. 11. Simpl.medic. de Ther.ad Pis.Cap 4. Paul.Lib.7. Ply Lib.30.Cap.7.

CIENDI. *Nam menſes tritæ & admotæ ciunt.* Dios.Lib.2.Cap.9.

ABSTERGENDI. *Nam purgant lepras, uitiligines, dentesquè: emendant oculorum cicatrices, & uitia cutis in facie, albugines, ac uiſus hebetudines, ſi cum carne ſua uſtæ tritæquè ex melle illinantur.* Dios.Lib.2.Cap.9.

MATVRANDI. *Nam ijs noſtri medici ad antiquorum imitationem pro tuberculis maturandis per ſe uel alijs admixtis medicamentis utuntur.* Matth. & Luſit. hic in Dios.

CONGLVTINANDI. *Nam carnes earum cum thure & myrrha illitæ cum uulnera alia tum maxime quæ nerui acceperunt conglutinant.* Dios. Gal. ibid. Aet.Serm.2.Cap.183.

SISTENDI. *Nam tritæ in aceto ſanguinem naribus erumpentem infrenant.* Dios. ibid.

IVVANDI. *Nam terreſtres ſtomacho utiles ſunt, & non facile corrumpuntur: Marinæ ſtomacho idoneæ; & facile aluo excernuntur: uires reficere poſſunt cochleæ: Quare non nulli hodie eas bectica febri laborantibus concedunt, non contemnendo profecto iuuamento: coctæ ſtomachicis conueniunt: uiuarum corpus cum aceto deuoratum ſtomachi dolores mitigat: Tritæ cum teſta uino & myrrha ſi exiguum inde bibatur, coli ueſicæquè cruciatus ſanant: Terreſtris cochlea pilos in-*

commodos replicat, ſi quis abraſo acu lentore eius, pilum attingat. Cochleæ inſuper podagricas inflammationes leniunt, impactoſquè corpori aculeos illitæ euocãt, & tota ſubſtantia iecori conferre uidentur, ſuntquè cibus hyemis: Quas olim uſque adeo cœnis expetitas memorant, ut ijs uiuaria à nonnullis fuerint inſtituta, diſtinctis quidem earum generibus, quo melius gulæ fieret ſatis. In cibis longe gratiores ſuauioreſquè habentur, quæ uere & æſtate imbribus excitate hinc inde uagantur. Sunt & in cochlearum genere, quæ teſta carent, gerentes in capite (non tamen omnes) lapidem quem febribus tertianis ad alligatum uulgus prodeſſe exiſtimat, & facilem dentitionem præſtare: expetuntur hæ mulieribus ad expoliandam faciem: nãque ex ijs in ſtillatorium uas coniectis, additis quibuſdam alijs aquam eliciunt, qua inde earum elæta facies læuorem mentitur. Dios. Lib. 2 Cap. 9. Gal. 8. de comp. medic. ſecund. loc. Cap. 4. & 8. Cap. 1. de nat. hu. 36. Aet. Serm. 2. cap. 183. Ply. Lib. 9. Cap. 56. & Lib. 30. Cap. 15. Gal. 11. Simpl medic. Matth. & Luſit. in Dios.

NOCENDI. Nam fluuiatiles uirus olent, quæ uero uepribus frutetiſue glutinatæ coherent, uentrem & ſtomachum turbant, & uomitiones excitant. Recentes plurimum habent uiſcoſæ illius humiditatis, quam ſtylo compunctæ effundunt: tarde nutriunt, ſunt difficilis coctionis, ſanguinem craſſum & nigrum generant, & ipſum extingunt: & ſunt craßi ſucci; quare cauendæ in epilepſia: & ab earum multo eſu cauere debet ſenex. Bonæ ſunt quæ in bonis & odoratis reperiuntur herbis, ut calamento origano, foeniculo, petroſelino, ſtoecade & alijs. Dios. Paul. Aet. ibid. Gal. Cap. 2. Aph. 18. de atr. bile Cap. 4. de bon. & ui. succ. Cap. 4. de puer. epil. 5. de San. tu. Cap. 6. Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap. 401. Matth. & Amat. Luſit. in Dios.

CORIANDRVM. V. H.

Expellit tineas coriandrum & ſemen adauget,
Largius at ſumptum ſenſum animumq́; grauat.

CALEFACIENDI. Nam calidum eſt ſecundum Galeni ſententiam: Dioſcorides autem coriandrum refrigerandi uires habere tradit, ſed conciliatio huius contradictionis ex Galeno deſumitur, qui coriandrum ex compoſitis conſtare facultatibus, non uero una tantum frigida inſigniri tradat: componitur igitur ex partibus quibuſdam calidis quæ in ſuperficiæ habentur, & ea de cauſa ſtrumas & duros tumores diſcutit, ceteræ uero ipſius centrales partes terreæ ſunt, & ſtipticæ, nam frigidæ, inter quas aqueæ quoque reperiuntur: quibus ignibus ſacris, & quæ ſerpunt ulceribus coriandrum medetur: & ſucco uis magna ad refrigerandas in cute collectiones, & eriſipelas curat, non quidem quod exquiſitum eſt, ſed illud quod iam refrigeratum

ſrigeratum eſt. Dios Lib.3. Cap.62. & ibi Matth. & Luſit. Gal.7. Simpl. medic. de att.uic.Cap.3. Hipp.2.de uic.rat. Auer.5.Coll. Iſac.in part.diæt.

DISCVTIENDI. Nam omnes tumores, collectionesq; cum melle, & uua paſſa, panos uero & ſtrumas ex aceto tritum & cum lomento, ſeu faba fracta diſcutit. Dios. Lib.3.Cap.62.Gal.7.Simpl.medic. Paul.Lib.7.

INCIDENDI. Nam coriandrum incidit. Gal.de att.uic Cap.3.

ATTENVANDI. Nam coriandrum attenuat. Gal.de att.uic.Cap.3.

ADSTRINGENDI. Nam adſtringit: & (ut tradit Xenorates) uno die ſi unũ coriandri granum biberit foeminæ, biduo ſi duo, & totidem diebus quot grana ſumpſerint menſtrua continentur. Gal.7. Simpl. medic. de rem. par. facul. Ruell. Lib.3.Cap.45.

REPRIMENDI. Nam coriandrum reprimit. Gal.de rem.par.facul.

IVVANDI. Nam inter obſonia connumeratur: tineas interaneorũ expellit: Semẽ cũ mali punici ſucco et oleo, uel cum paſſo modice potum animalia uentris abigit, genituram auget: coriandro ſubtrito cum aceto carnem incorruptam æſtate ſeruari putant: Vis magna ad refrigerandos ardores uiridi: ardentes ſummæ cutis inflammationes emendat: Seminis tria grana in tertianis deuorari iubent, aliqui ante acceſsionem uel plura illini fronte: Sunt qui ante ſolis ortum ceruicalibus ſubijci efficaciter exiſtimant: ulcera quæ ſerpunt ſanant cum melle, uel uua paſſa, item teſtes, ambuſta, carbunculos, aures cum lacte mulieris, epiphoras oculorum uentris & inteſtinorum fluxiones ſemen cum aqua: Bibitur & in choleris: uulneribus medetur, ualet contra uehementes inteſtinorum dolores, & contra ſerpentium genus unum quod amphisbænam uocant potum impoſitumquè: ſuccus cum ceruſa ſpumauè argenti, nec non aceto & roſaceo illitus ardentes ſummæ cutis inflammationes emendat: ipſiusquè ſemine ructum acidum habentes ſanantur. Dios.Lib.3. Cap.62. Gal.7 Simpl.medic. 2.al.Cap.52. de Simpl.medic. 8.de comp.medic.ſecund.loc. Cap 4. 4.de comp.medic.ſecund loc. Cap.8. 14.Meth. medicin. Cap 3. Paul. Lib.7. Aet.Serm.1. Ply.Lib.20.Cap.20

NOCENDI. Nam largius ſumptum mentem magno diſcrimine commouet, uocem exaſperat, & affert inſaniam, & delirium furioſum non diſsimile illi quod ab ebrietate proficiſcitur inducit, hoc accedente etiam quòd turpia dictu infecti loquantur: quapropter cuſtodiri modum oportet, & frequentem caueri uſum eius huius ſuccus potus uenenum eſt & occidit: qui enim hunc bibunt, muti fiunt, atq; deſipiũt. Sim. Seth. Auxiliatur iis qui coriandro ſunt læſi uomitus ex oleo irino, & uinum meracum cum per ſe, tum cum abſinthio potatum, paſſum etiam & aniſum in uino acido ſiue uappa ſumptum: Complures medici coriandri ſemen ſaccharo contectum à cibo aſſumendum conſulunt, ut uapores à uentriculo caput petentes reprimat; id tamen maxime Dioſcoridis ſententiæ aduerſatur; quippe qui non ſolum coriandrũ mentẽ tentare prodiderit, ſed inter uenena connumerauerit. Dios Lib.3 Cap.62. & Lib.6.Cap.9. Aet.Serm.13.Cap.61. Paul.Lib.7. & Lib 5.Cap.60.Ras.8. Alm.Cap.19.

CORNA VIM H.

Adſtringunt ſiccant, & ſiſtunt corna ualenter,
Coniungi his magni uulneris ora ſolent.

REFRIGERANDI. *Nā ſunt in primo ordine frigida.* Aui.Li 2.tr.2.C.322.

SICCANDI. *Nam ſicca ſunt in fine ſecundi ordinis, & ſua acerbitate impēſius arefaciunt.* Paul.Lib.7. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.322.

CONSTRINGENDI. *Nam acerba ſunt, & ueſculenta, ac proinde aluum potenter adſtringunt.* Paul.Lib.7. Dios.Lib.1.Cap.135. Gal.7.Simpl.medic. 6.de comp medic.ſecund.loc.Cap.4.

SISTENDI. *Nam alui profluuium cohibent, & dyſenteriam ſiſtunt, & omnem fluxum, & uomitum retinent, & urinæ multitudini conferūt.* Dios.Lib.1.Cap.135. Gal 7.Simpl.medic. 11.Simpl.medic. Auic.ibid.

CONGLVTINANDI. *Nam corna illorūq; folia & germina guſtu acerba ſunt, ualenterq; deſiccant; itaque maxima uulnera glutinare poſſunt, potiſſimum durorum corporum: at paruis uulneribus, & mollioribus corporibus magis contraria ſunt: nā nimiū ea cōtendūt, & plus ſatis deſiccāt.* Gal.7.Simpl.med. Matth.in Dios.

IVVANDI. *Nam admodum acerba ſunt, & eſui apta: quare profluuio alui, & dyſenteriæ ſalutaria ſunt, ſiue in edulio, ſiue in defruto exhibeantur. Et ex ipſis fiunt ſtomatica medicamenta, & tuſſi calidæ conferunt: condiuntur ſapa, in eſum etiam inueterantur muria oliuarum modo. Fit ex baccarum pulpa quoddam obſonij genus cidonitæ non diſſimile: Quin et ex eorum decocto & ſacchɑro liquor ignis opere, & coctura concreſcit, coagulaturquè qui præterquam quòd gratiſſimo placeat guſtu, datur utiliter dyſentericis, ac foeminis menſium profluuio laborantibus. Corna quando adminiſtrantur in ſecunda menſa detardant ebrietatem: condita poſſunt interdum febricitantibus exhiberi, præſertim ſi uentris profluuio ſimul corripiantur. ſuoquè ſubacido guſtu & palatum inuitante moroſam abigit malaciā. Sanies, quam uirentia folia torrendo reſudarunt, impetigini conuenienter illinitur.* Dios.Lib.1.Cap.135. & ibi Matth. & Luſit. Gal.2 al. Cap.38. 7. & 11. Simpl. medic. 6.de comp.med.ſecund.loc.Cap.1. Auic.Lib 2.tr.2.Cap.322.

NOCENDI. *Nam exiguum exhibent alimentum, & ſunt praui ſucci: Porrò cauendum eſt ne corni arbores prope aluearia conſerantur, uel à natura productæ, ibidem permittantur; quandoquidem apes flore eius deguſtato aluo concita moriuntur: Remedium ſorbam contuſam e melle præbere ijs, uel urinam hominum, uel boum, aut grana punici mali amineo uino conſperſa.* Gal.2.al. Cap.38. Ply.Lib. 21.Cap.12.

COTONEA VIM H.

Aurea præcellunt ſtomachumquè cydonia firmant.
Incolumis gaudet, nec minus æger eis.

REFRIGERANDI. Nā ſunt in fine primi ordinis frigida. Aui. L. 2. tr. 2. C. 155

SICCANDI. Nam ſicca ſunt in principio ſecundi ordinis. Auic. ibid.

ADSTRINGENDI. Nam mire adſtringunt, ineſtquè ipſis uirtus ac pyris, au ſteriſquè fructibus æqualis: qui cum ante cibum comeduntur aluum conſtringunt: à cibo uero eam fluidam reddunt. Gal. 2. al. Cap. 23. 6. de comp. medic. ſecund. loc. Cap. 3. & 4. 4 Meth. medic. Cap 6. 13. Meth. medic. Cap. 15.

SISTENDI. Nam aluum exolutam cohibent; & ſi profluat, retinent: & ſtoma chum firmant. Dios. Lib. 1. Cap. 131. Paul. Lib. 7.

CONGLVTINANDI. Nam uulnera conglutinare conſueuerūt. Paul. Lib. 7.

CIENDI. Nam lotium trahunt, præſertim quæ cruda in melle condiuntur. Dios. Auic. ibid.

IVVANDI. Nam non ſolum uoluptatem, ſed etiam ſalubritatem afferunt: ſto-macho matura per quam utilia; nam ipſum roborant, firmantquè ſi in uomitiones effundatur & ardore conflagret. Manſa à potu uini uaporem in caput diſtribui-prohibent. Sim. Seth. bonum habent ſaporem, & in aqua decocta faciunt pro iecoris phlegmone; eorumquè decoctum iecori & ori uentriculi conuenit: Cruda proſunt coeliacis, dyſentericis, diſtillationibus, inteſtinorum torminibu, ſpurulentū excrean tibus orthopnoicis; cholericis eorum decocto fouentur ſi procidant, uului, & ſedes: in cibis conueniunt ſtomachicis, nam rectificant ſtomachum debilem & mollem: & ex eorum ſucco uinum pro uentriculo imbecillo paratur: contra inflammationes mam-marum duritias lienis, & cōdylomata adhibentur; & ſuo præſtanti odore lethaliū uenenorum uires retundunt: & eorum uehementiam hebetant: Palma datur illis quæ peculialiter mala cotonea cognominantur, præſſa, inciſuris interſecta colore ad aurum inclinato, lanuginoſa, & longe cæteris odoratiora: Non ægris modo apta ſunt, ſed etiam ſanis utilia æque & grata: ex quibus ſyrupus miuacitoniorum di-ctus, & cum aromatibus, & ſine illis, frequenter in officinis paratur; ueluti conditū diacitonites, cum ſaccharo, uel melle, quod non nunquam ſcamonio ad ducendam al uum acuant: Vinum item & oleum intinctusquè ex ipſis conficiuntur. Dios. Lib. I. Cap. 131. & ibi Luſit. Gal. 2. al. Cap. 23. 8. de comp. medic. ſecund. loc. de ſub-fig. emp. Cap. 11. 11. Meth. Cap. 6. de rem. par. facul. Cap. 15. 7. meth. Cap. 4.

NOCENDI. Nam eorum fragrans odor caput ferit; & ſi largius edantur diffi culter concoquuntur. Sim Seth. neruorum dolorem & uentris, & colicam generāt, & putredinem in inteſtinis, ſi cruda comedantur; quare non crudis ſed coctis illis

utendum: cocta enim ſuauiora & meliora redduntur: Quæ cruda per hyemem aſſeruantur, ſeorſum à ponſilibus uuis reponenda ſunt: qui uuas ſuo acerrimo ſapore adeo uitientur, ut eæ ſtatim marcore conficiantur. Dios.& ibi Matth. Lib.1. Cap. 131. Ply.Lib.23.Cap.6. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.155. Ras.Lib.4.Aph.

CROCVM VIM H.

Exhilarat, uenerem ſtimulat, pulchrumq́; colorem
Fert Crocus: & mentem percutit, atque caput.

CALEFACIENDI. Eſt enim in ſecundo ordine calidum. Gal.7.Simpl.medic. Aet.Serm.1. Paul.Lib.7.

SICCANDI. Nam in exiccãdo primũ ſortitũ eſt ordinem. Gal.Aet.Paul.ibid.

ADSTRINGENDI. Nam mediocriter adſtringit. Gal.7.Simpl.medic. 4.de comp.medic.ſecund.loc.Cap.2.& 4. 6.de comp.medic.ſecund.loc.Cap.1. 5.meth. medic.Cap.5. 14.meth.medic.Cap.16.

CIENDI. Nam urinam mouet, & eius radix in paſſo lotium pellit. Dios.Lib. 1.Cap.25.Ply.Lib.21.Cap.20.

DISCVTIENDI. Nam caligines, & inflammationes diſcutit. Gal.4.de comp. medic.ſecund.loc.Cap.2. Ply.Lib.21.Cap.20.

CONCOQVENDI. Nam concoquit omnes affectiones cũ adſtrictione. Gal.7. Simpl.medic. 4.de comp.medic.ſecund.loc.Cap.2. 8.de comp. medic.ſecund.loc. Cap. 7.Paul.Lib.7. Aet.Serm.1.

MATVRANDI. Nam maturat digerit & emollit. Gal.de ocul.Cap.6. Auer. 5.coll.

IVVANDI. Nam cibi appetentiam prouocat; utiliſſimum in medicina, mitigat omnes dolores: oculorum claritati plurimum confert, illorum enim fluxiones cum humano lacte illitum cohibet: Putrefactiones corrigit; manſuetiſſimum pro ſtomaticis: inflammato iecori conuenit, ad uteri & ueſicæ ulcera aptum: additur in potiones quæ interaneorum cauſa temperantur: ad uuluæ etiam ſediſq́; cataplaſmata utiliter inditur: uergentes ad ignem ſacrum inflammationes mulcet: auricularijs collectionibus utile: elegantiori colore corpus exhilarat: Qui ex paſſo ipſum prius biberint crapulam non ſentient: eoque æbrietati reſiſtunt: coronæ quoque ex eo temulentiam mulcent: eſt medicina cordialis, quare merito tum intus tum extra medicamentis cordi adaptatis miſceri debet; nam ipſum corroborat, atque lætificat: Partum accelerat; & ex ipſo Cerotum dictum officinæ hodie parant: Membris contuſis, & fractis oſſibus dicatum; reſoluit item durities, & multa affert præterea commoda. Optimus crocus eſt recens, fragranti odore; colore aureo, albedinem in capreolo habens, oblongus, integer, plenus, non friabilis, non pinguis, & tamen in

attritu

attritu digitos facile tingens, & guſtatu uehementer linguam & dentes inficiens. Dios. Lib. 1. Cap. 25. Gal. 7. Simpl. medic. 8. de comp. medic. ſecund. loc. Cap. 7. 1. Anti. Cap. 14. de ocul. Cap. 6. Cap. 4. de rat. uic. in morb. ac. 6. de comp. medic. ſecund. loc. Cap. 1. 4 de comp. medic. ſecund. loc. Cap. 8. 2. ad Glauc. Cap. 5. 9. de comp. medic. ſecund. loc. Cap. 8. Aet. Serm. 1. & Serm. 2. Cap. 196. Paul. Lib. 7. Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap. 129. Ras. 22. cont. Cap. 354. Ply. Lib. 21. Cap. 20.

NOCENDI. Nam exitioſum eſt: Venerem ſtimulat, & odore caput ferit & mentem perturbat: Riſum mouet, & adeo promouet, ut fabuloſum non ſit, aliquando hominem riſu & chachinno ob nimium eius eſum mori: Inebriat ebrietate forti ſi cum uino miſcetur. Eius ſuperabundantia appetitum deijcit: eiusquè immoderato uſu pallor & faſtidium contrahit, & capitis dolorem, cibiquè inappetentiam efficit. Sim. Seth. Somnum facit, & ſenſus obtenebrat: dementat, & mortem inducit: quare in condimentis eo non in multa quantitate utendum, præcipue æſtatis tempore, & ſi complexio biliosa fuerit, & regio calida. Dios. Lib. 1. Cap. 25. Gal. 5. Simpl. medic. Cap. 19. 7. Simp. medic. 2. de comp. medic. ſecund. loc. Cap. 1. Aet. Serm. 1. Paul. Lib. 7. Ras. ibid. Auic. ibid. & Lib. 3. fen. 13. tr. 2. Cap. 8.

CVCVMIS VIM H.

Aluo & ueſicæ Cucumer ſtomachoquê ſalubris:
At uenerem obtundit, non bene coctus obeſt.

REFRIGERANDI. Nam in refrigerandi facultate in ſecundo cenſetur exceſſu; Gal. 8. Simpl. medic. Aet. Serm. 1. Paul. Lib. 7. Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap. 179.

HVMECTANDI. Nam in humectandi facultate in ſecundo cenſetur exceſſu. Gal. Aet. Paul. Auic. ibid.

ABSTERGENDI. Nam eius ſemini abſtergendi facultas ineſt quocirca corpori uenuſtatem, & ſplendorē inducit. Gal 8. Simpl. medic. Paul. Lib. 7. Aui. ibid.

EXPVRGANDI. Nam eius radix exiccata, & cum hydromelle exhibita ſubtilem uomitione expurgat humorem. Dios. Lib. 2. Cap. 128. Auic. ibid.

CIENDI. Nam urinam mouet eius ſemen ex uinò dulci: Cucumeresq; ſatiui urinam cient, uelut etiam pepones, ſed minus quam illi propterea quòd & ſubſtantia ipſorum minus humida quam illorum exiſtat, & ob id neque ita facile corrūpuntur in uentre uelut pepones: Reſiccatū ſemen nonullā ſibi caloris dotem adſciſcit, quare urinam uehementius prolicit. Gal. Auic. ibid. Paul. Lib. 1. Cap. 80.

IVVANDI. Nam ſedat caliditatem & choleram; Sitim extinguit; Aluo & ſtomacho facilis: prodeſt ueſicæ, & eius caro oculorum dolores mitigat, Animi defectiones in olfactorium cucumis collectus emendat, odore naribus rapto: Eius ſemen deſiccatum caliditatem quandam poſſidet, contrariamquè his actionem efficit,

urinamq́; magis prouocat præbetur in lacte uel paſſo quibus ueſica, exulcerata eſt: idem quantum tres digiti apprehenderint, cum cumino tritum põtumquè in uino tuſſientibus auxiliatur: Sed & phreneticis in lacte mulieris & dyſenteris acetabuli mẽſura: purulenta etiam expuentibus cum cumino pari pondere, & iocinoris uitijs in aqua mulſa; & in renum dolore clyſteribus ſimul cum cumino infunditur. Folijs eius ex uino canum morſus illini iubent, & epynictidas cum melle. Gal.8. Simpl. medic. 4 de Comp.medic.ſecund.loc.Cap.8. Dioſ.Lib.2.Cap.128. Aet.Serm.1. Paul.Lib.7. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.179.

NOCENDI. *Nam ob frigidum & humidum temperamentum noxius eſt; & mali ſucci, ſemen genitale minuit, pituitam glutinoſam in uentriculo gignit, quæ cruda per uenas diffunditur.* Sim.Seth. *eſt cibus carens fere nutrimento, difficilis coctu, & ſi tandem concoquatur improbi tamen ſucci eſt; generans uiſcoſos, craſſos & frigidos humores etiam ſi concoquatur: Si uero minime concoquatur in uentriculo, uertitur in ſuccum uenenis lætalibus ſimilem: Commode tamen ſumi poteſt cucumis, quando neceſſe ſit æſtatis tempore corporis totius ſquallorem, caloremq́; curare: tũc enim paululum ipſius aſſumi poteſt. Damnatur ueluti noxius primis menſis, ut qui raphani modo ſurſum feratur: ultimo cibo innocentior, concoctuquè facilior eſt: alioquin eius uſus damnatur; nam difficulter in corpus diſpenſatur: ægre per uentris anfractus euadit: horrores concitat. Febres prauas & chronicas generat ubi putreſcere inceperit: eſt enim putrefactionem excitans, & paratus ad ipſam. Iugis uſus frigidis humidiſquè naturis aduerſatur: Venerem arcet, & eius deſideria obtundit, & geniturãm imminuit, non tamen corrumpit: Comedens cucumeres affluenter debet uti ſemine ameos, ita tamen quòd eius non ſit ſtomachus inflammatus, & de citrullis idem dicendum: paruiquè magnis præferendi.* Dioſ.Lib.2.Cap.128. Gal.8.Simpl.medic.2.al.Cap.6. 5.Simpl.medic.Cap.23. de puer.epil. Cap.8. & 13. de Ven.Sec.adu.Er. Aet.Serm.1. Paul.Lib.7. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.179. Raſ.23 cont.Cap.111. Serap. Iſac.in part.diæt.

CVCVRBITA V. H.

Cocta quidem tribuit uentoſa cucurbita uictum,
Sed niſi mixta iuuent, nutriet illa parum.

REFRIGERANDI. *Namquè eſt in ſecundo ordine frigida: Quare calidas phlegmonas mediocriter refrigerat: & eius ramentis uuæ immaturæ ſucco admixtis pro capite refrigerando utuntur.* Gal.7.Simpl.medic. 1.ad Glauc.Cap.14. 2 de Comp.medic.ſecund.loc.Cap.1. Aet.Serm.1. Paul.Lib.7.

HVMECTANDI. *Nam humida eſt in ſecundo exceſſu.* Gal.7.Simpl.medic. Aet. Paul.ibid.

EXPVRGANDI. *Nam totius feruefactæ ſuccus cum melle exiguo, & nitro potus aluum leniter reſoluit: & uinum in cucurbitam recentem excauatam infuſum ſi miſtum ſub diuo teneatur. potum aluum læuigabit.* Dioſ. Lib. 2. Cap. 127.

IVVANDI. *Nam eſui apta eſt, non eſt mali ſucci, quare non eſt damnanda: ſitim abſcindit: cholericis conuenit. Caro omnis interior ſine ſemine clauis pedum opitulatur decoctæ ſuccus cucurbitæ dentium motus ſtabilit; Dolores inhibet; tumores ſuppurationesq; illitu mitigat: Ramenta corticis ardores infantium capitis: deſtillationesq; quas syriaſin appellant, reſtingunt: illita parte qua cerebrum conditur. Podagras & oculorum epiphoras refrigerat: Succus eius tam per ſe, quam ex roſaceo inſtillatus aurium doloribus auxiliatur: Idem febrium ardores illita cute refrigerat: Aridæ cinis impoſitus mire combuſta ſanat, uulneribus medetur: Cucurbitæ ſtomacho utiles iudicantur, & interaneorum ueſicarum exulcerationibus. Cibis quo longiores tenuioresque eo gratiores, & ob id ſalubriores: quæ pendendo creuere, minimumq; ſeminis tales habent duritia eius in cibis gratiam terminante: Eæ inſuper quæ ſine multa rigatione conualuere, fructum iucundioris ſaporis præbebũt.* Dioſ. Lib. 2. Cap. 127. Gal. 7. Simpl. medic. 8. de comp. medic. ſecund. loc. Cap. 4. 4. de San. tu. Cap. 10. 2. al. Cap. 3. de bon. & uic. Suc. Cap. 8. & 13. 1. ad Glauc. Cap. 9. Aet. Serm. 1. Paul. Lib. 7. Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap. 178. Ply. Lib. 19. Cap. 5.

NOCENDI. *Nam in cibo accepta nimia humectatione corpus implet; parum alimoniæ ſubminiſtrat, frigidum humidum & uiſcoſum exhibet alimentum, ſemen ſupprimit, non tamen corrumpit; non diu perſiſtit in aluo, quod lubricos & tenaces parum meatus efficiat; quibus delapſa facile euadit: melancholicis & phlegmaticis aduerſatur pituitoſos lædit colicosque affectus, ſi malos humores aſſequitur, ab ijs corrumpitur, & malum ſuccum generat, ſemen genitale minuit, & ueneris appetentiam extinguit. ſanguis ex ea procreatus, conſiſtentia tenuis eſt.* Sym. Seth. *Cruda ſtomacho pernicioſa & inſuauis, concoctu contumax, appetitum deſtruit, uentriculum grauat, eundemque frigore excruciat. Quod ſi in eo corrumpatur, malum ualde ſuccum gignit: Quapropter non niſi cocta comedenda: Inter aſſandum magnam humoris aquoſi uim deponit, ideo ualentius nutrit gaudetq; origani conditura propter aquoſam in ipſa qualitatem. Elixa acrium ſocietatem expoſtulat; acidis auſteris ſalſisq; miſceri gaudet; quorum ſibi facile conditionem ut nullo imbuta ſapore adſciſcet: ita & nauſea quam creat diſcutietur: Si ex ea nimium comedatur tenaſmum generat, ſed ſi aceto & alijs præparetur melior & innocentior redditur. Debent dari cucurbitæ in cibo calidis & ſiccis æſtate, præſertim febricitantibus, ſed non niſi repurgato corpore ſunt edendæ, quia faciliſſime conuertuntur in eos humores, quos in ſe uentriculus continet.* Gal. 5. Simpl. medic. Cap. 23. 7. Simpl. medic. 1. al. Cap. 1. 2. al. Cap. 3. de bon. & ui. Succ. Cap. 8. de puer. epil. Aet. Serm. 1. Paul. Lib. 7. Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap. 178. Ply. Lib. 19. Cap. 5. Raſ. 3. alm. Cap. 18. & 4. aph. ſuorum.

CVMINVM V. H.

Tormina diſcutiet, mire os pallore cuminum
Inficit, exiccat, uirus & omne fugat.

CALEFACIENDI. *Nam eſt ex tertio excalfacientium ordine: eſtquè cum ſubtili ſubſtantia calidum.* Gal.7. Simpl. medic. 2. ad Glauc. Cap.6. Paul. Lib.7. Aet. Serm.1.

SICCANDI. *Nam deſiccat ordine tertio.* Gal.3. ali. Cap.2. Auic. Lib.2. tr.2. Cap.139. Paul. Aet. ibid.

ADSTRINGENDI. *Nam in ipſo eſt ſtypticitas, quare narium ſanguinem paſtillis inditum, uel ex aceto recens ſiſtit: alui profluuium ſupprimit; & menſium abundantiam, & urinæ incontinentiam cohibet.* Dios. Lib.3. Cap.59. Gal. de rem. par. facul. Auic. Lib.2. tr.2. Cap.139.

INCIDENDI. *Nam eſt cibus incidens.* Gal. diſſ. cont.

ATTENVANDI. *Nam attenuat, & in diæta conuenit attenuante.* Gal.9. de comp. medic. ſecund. loc. Cap.4. de att. uic. Cap.5.

DIGERENDI. *Nam pituitas & inflationes digerit.* Ply. Lib.20. Cap.14.

DISCVTIENDI. *Nam tormina & dolores inteſtinorum & pituitas diſcutit decoctum ſubter inditum ex oleo flatus ſanat, peditusquè penitus extinguit.* Gal. 7. Simpl. medic. 8. Meth. medic. Cap.5. Paul. Lib 7. Aet. Serm.1.

DETERGENDI. *Nam detergit, & cum lauatur facies ex aqua ipſius clarificat eam: & ſimiliter eius uſus; & acceptio eius cum menſura. eius nanque nimius uſus faciem citrinat.* Gal.6. de Comp. medic. per. g. Cap 2. Auic. ibid.

CIENDI. *Nam ſemen odoratum eſt, tenuium partium urinam ciens:* Gal.7. Simpl. medic. 9. de comp. medic. ſecund. loc. Cap.4. de cur. ict. Aet. Serm 1.

IVVANDI. *Nam ſatiuum ori gratum eſt, & cibos ſapore commendat: flatus ſanat inflationibusq; & tortionibus prodeſt, & uiſcide dolorem placat: Magnus uſus ſtomachi præcipue remedijs: oculorum epiphoris per ſe impoſitum tumentibus cum melle prodeſt: Morbo regio in uino albo à balneis datur: item ad uertigines, orthopnoicis in poſca; Demerſis à ſerpente in uino: facit ad uuluarum uitia, urinæ ardori conuenit in dulci uino tritum; Teſtium tumoribus toſtum tritumquè cũ melle roſaceo & cera ſiue uua paſſa aut lolij farina: confert difficultati anhelitus, & tremori cordis frigido: frictũ pro purulentis.* Dios. Lib.3. Cap.59. de rat. uic. acut. Cap.4. 7. Simpl. med. 8. Meth. Cap.5 14. Meth. Cap.7. de Simpl. med. Paul. Lib.7. Aet. Serm.1. Ply Lib.20 Cap 14. & 15. Auic. Lib.2 tr.2. Cap 139.

NOCENDI. *Nam eſt cibus acutus; leuiter laxat: coloremquè bibentium & illinentium mutat in pallorem.* Dios. Gal. Auic. Ply ibid.

DACTYLVS V. H.

Dactylus aut facilis coctu eſt, capitiq; dolorem
Inſeret, ac ſuccus lenta alimenta feret.

CALEFACIENDI Nam maturi calidi ſunt in ſecundo exceſſu: immaturi autem ſunt eadem diſtantia frigidi. Gal.8.Simpl.medic. Auic. Lib.2.tr.2.Cap.90. Iſac.in par.di.

HVMECTANDI. Nam maturi humectant in ſecundo ordine: immaturi uero ſicci ſunt eodem exceſſu. Auic. Ras. ibid.

ADSTRINGENDI. Natura enim eis acerba, & aſtrictoria eſt: Aluum & menſes ſiſtunt in uino auſtero, hæmorrhoidas cohibent: Decoctum per ſe potu, & gargarizatione magnopere adſtringit cohibet, & reprimit. Dios Lib.1.Cap.125. Gal.de bon.& ui ſuc.Cap.4. Auic.ibid.

GLVTINANDI. Nam uulnera glutinant illitu. Dios.Lib 1.Cap.125.

IVVANDI. Nam eſui conuenientes ſunt: corpus augent: & ſuccum decoctarum antiqui pro hydromelite dabant ægris ad uires recuperandas, ſitimque ſedandam: cum cotoneis cera & croco illitæ ſugillata emendant, & ueſicæ uitia. Sicciores ſanguinem excreantibus, ſtomachicis, & dyſentericis utiles in cibo: faucium aſperitati medentur, & æſtuationem ſedant: Palmæ inſuper uinum ferunt, & panem faciunt. Et ex ipſis conditum in officinis paratur diaphinicon dictum, educendæ pituitæ accommodatum. Dios. Lib.1.Cap.125. & ibi Amat.Luſit. Gal.8. Meth. med. Cap.5. Et 8. de comp. medic. ſecund. loc. Cap.4. & 8. Simpl. medic. Aet. Serm.1. Ply.Lib.14.Cap.16. & Lib.13.Cap.4. Ras 3.alm.Cap.20.

NOCENDI. Nam ſunt mali chymi: capitis dolorem afferunt: dentes corrumpunt: ſtomacho nocent præpingues: iecur infarctu uitiant; non diſsimili obſtructionis iniuriæ lien patet. Deterrimi uirides, cum inflationem ficuum modo pariant: inebriant largiore cibo recentes: tuſsim exaſperant: concoctu difficiles ſunt: Sanguinem quoque ac phlegma acreſcere faciunt; & hæmorrhoidas creant: Succus ex iis in corpus diſtributus craſſus quidem omnino eſt, cum quodam etiam lentore, ubi pingues fuerint: Cæterum multo magis lædunt palmulæ uirides etiam paulo uberius ingeſtæ; nam & flatu uentrem implent: & crudis humoribus: & qui eſitarunt rigoribus ægre caleſcentibus corripiuntur. Dios. Lib.1.Cap.125. Gal. 8. Simpl. medic. 2.al. Cap.26. de bon. & uit. ſuc. Cap.4. de rem. par. facul. 2.de comp.medic. ſecund.loc. Cap.1. 6.de comp.medic. Cap.3. Paul. Lib.1. Cap.81. Aet.Serm 1. Ras 3.alm.Cap.20. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.90. Ply.Lib.13.Cap.4. & Lib.14.Cap.16.

ERVCA VIM H.

Eruca eſt ueneri ſtimulus, cit, concoquit, inflat,
Enecat & tineas, at caput eſa ferit.

CALEFACIENDI. *Nam calida eſt in ſecundo exceſſu: eſt q; tam cibus, quā medicamentū calidū Gal.2.al.Cap.53. Paul.Lib.1.Cap.74. Aui. Lib.2.tr.2.C.231.*

SICCANDI. *Nam ſicca eſt in primo ordine. in humida uero eſt humiditas in 1. Auic.ibid. Iſac in part. diæt.*

EXTENVANDI. *Nam attenuat, & lienem extenuat. Gal.de ui c.att. Cap.2.*

INCIDENDI. *Nam eſt cibus incidens. Gal.de diſſ.cont.*

CIENDI. *Nam diureticas uires habet, quare urinas cit; & ad hoc ſylueſtris efficacior quam ſatiua. Dios. Lib.2.Cap.134. Gal.de Simpl.medic.*

APERIENDI. *Nam cibus aperiens eſt. Gal de diſſ.cont.*

CONCOQVENDI. *Nam concoctioni prodeſt aluo per quam accommodata. Dios. Lib.2.Cap.134. Gal.6.de comp.medic.per gen.Cap.2.*

EMOLLIENDI. *Nam aluum emollit, & lenitiua eſt. Auic.ibid.*

ABSTERGENDI. *Nam eius ſemen detergit, quare uitia cutis in facie cum melle litum emendat, lentigineſque emaculat; cicatrices nigras cum felle bubulo mixtū reducit ad candorem. Gal.6.de comp.medic.per.g.Cap.2.*

IVVANDI. *Nam eſt obſonium ſponte proueniens: appetentiam excitat, concoctionem adiuuat in frigidis temperaturis. Herba plerunque in acetarijs uenit. Semen eius ex uino potum morſibus muris aranei medetur: tineas & beſtiolas interaneis innaſcentes arcet: graue uirus alarum diſcutit: putant ſubtrita eruca ſi foueantur oculi, claritatem reſtitui, tuſſim infantium ſedari; folia regio morbo mederi, lac purgare multiplicareq;; Vtuntur ſemine cōdiendis obſonijs, & in hoc tanta eſt erucæ ſuauitas ut græci εὔζωμον, quaſi iuribus gratam uocauerint: ut diutius ſeruetur. Semen, ſubactum aceto uel lacte & in paſtillos digeſtum recondunt, & ſinapis uice ueſcuntur. Dios. Lib.2.Cap.134. Gal.5.Simpl.medic.Cap.21.& 23. 2.al. Cap.53. Paul. Lib.1.Cap.74. Aet. Serm.1. Haly.5. The. Cap.16. Ras 21. cont.Cap.190. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.231.*

NOCENDI. *Nam tarde digeritur, inflationes facit, & genitale ſemen adauget. Quamobrem largius ſumpta uenerem ſtimulat; & coeundi excitat appetitum, qua de cauſa à poetis ſalax eruca appellatur: eſt cibus acutus, digeſtionem corrumpens in complexionibus calidis, in quibus etiam capitis dolorem infert, magis ſi ſola edatur: ideo non niſi iunctis lactucæ endiuiæ aut portulacæ folijs eſtur, ut immodico calori additus algor exceſſum temperet. Dios.Lib.2.Cap.134.Gal 6. Simpl.medic. de att. uic. Cap.2. 2 al. Cap.53.70. de diſſ.cont. Paul. Lib.7.& Lib.1. Cap 74. Aet.Serm.1. Auic. Lib.2.tr.2. Cap.231. Ras.3.alm. Cap.18.& 21. cont. Cap. 190. Haly.5.Th.Cap.16. Ply.Lib.19.Cap.8.*

FABA VIM H.

Eſt faba difficilis coctu, mala ſomnia gignit.
Inflat, alit: magis eſt noxia quando uiret.

CALEFACIENDI. *Nam eſt media calidi frigidiq; natura: & in refrigerando ad medium temperamentum propinquiſsime accedit & recens autem frigida eſt.* Dios.Lib.2.Cap.98. Gal.7.Simpl medic. Aet.Serm.1. Haly.5.The. Cap.15.

SICCANDI. *Nam in exiccando ad medium temperamentum propinquiſsime accedit recens autem humida eſt.* Gal.7.Simpl.medic. Haly.5. Theor.Cap.15.

ADSTRINGENDI. *Nam eius cortex non nihil adſtringentis facultatis continet. quare decocti ad tertias cortices aluum ſiſtunt: & coctæ cum ſuis corticibus fabæ cibo dyſenterias, alui profluuia uomitionesquè cohibent:* Gal. 7. Simpl.medic. de r.uic.acut.Cap.4.

ABSTERGENDI *nam eius farina moderatiſsime detergit, & cutis ſordes expurgat: qua mulierculæ in balneis facies ſuas emaculant: ac proinde quaſi nitro magonizantur; nam lentigines, ac uitia cutis in facie, fucaſquè ſole contractas emendat: cicatrices ad reliqui corporis colorem reducit, atque mundificat.*
Gal.8.meth.mededic. Cap.4. de bon.& uit. Suc. Cap.7. 7. Simpl.medic. 1.al. 19. de ocul. Dios.Lib.2 Cap.98.Iſa.Lib.1.Cap 79.

EXPVRGANDI. *Nam excreationes, ſputa item pectoris & pulmonis expurgat: Ventrem cito permeat, & ſenſim aluum ſubducit & læuigat:* Gal.1.al.Cap.19. Ruell.Lib.2.Cap.38.

DISCVTIENDI. *Nam coagulationes mammarum præduras, & teſtium collectiones in uino decocta diſcutit: & cum alumine ſciſsili & polenta, & olei uetuſtate ſtrumas cortices fabæ diſcutiunt: & faba ipſa ieiuno ore commanducata ad furunculos diſcutiendos imponitur.* Dios.Lib.2.Cap.98.

MATVRANDI. *Nam commanducata ieiuno ore ad furunculos maturandos imponitur.* Dios.

IVVANDI. *Nam fabarum eſu augetur corpus: ſolida faba fricta feruensque in acri aceto aceto coniecta torminibus medetur: contra deploratas tuſſes ſuppurationesquè pectorum ſumitur: ad teſtium genitaliumque tumores imponitur: abundantiam lactis & rubicundos impetus mammarum extinguit: Parotidas ſugillata ac liuores oculorum rapit: inflamationes arcet, cum roſa & oui cãdido ac thuris polline procidentes oculos, tumores, uuasque reprimit: & putamine ablato ſanguinis eruptiones ab hirudinibus excitatas reprimit: in quem uſum diuiditur qua naturaliter coheret, ipſaquè dimidia iubent apponi. Voci prodeſt faba; & ad coxendium dolores & neruorũ, & teſtium, ac uberum aptum eſt cataplaſma.* Dios.Lib.2.Cap.98.

Gal.7.Simpl.medic. 3.de comp. medic.per Gen.1. 1.al. Cap.19. 3.Meth.med. Cap.3. Ply.Lib.18.Cap.12. Auic.Lib.2.tr.2.Cap 245.

NOCENDI. Nam inflationem creat, eſt cibus craſſus, renum paſsionem faciens, quæ dicitur capillitium: pariunt fabæ quandam carnem fungoſam læuem ac flatulentam: Ferculum ex faba freſa paratum flatu non uacabit, maiorem tamen integra faba creabis diſtentionem: fricta flatu deponit uerum contumax coniectioni minus cedit: tardiusquè deſcendens craſsius alimentum in corpus effundit: Viridis plus negotij ſtomacho exhibet, maioremquè flatum parit: concoctu pertinax, etiam ſi diutiſsime coquatur, & quomodocunq; præparetur: inſomnia facit tumultuoſa: Innocentiores redduntur fabæ priore aqua dum coquũtur mutata cæpas adijciendo: ſi quidē flatuoſum dapibus inſidēs calfacientibus extenuantibusquè diſcutitur. Laudabilior item fabæ comeſtio eſt ſi corticibus mundata coquatur, donec diſſoluatur: abit enim ab ea uentoſitas eius & inflatio, præſertim ſi cumini aliquid addideris aut cinnamomi uel piperis. Dios.Lib.2.Cap.98. Gal.1.al.Cap.19. 2.al.Cap.8. 7.de comp. medic.ſecund.loc.Cap.2. de rat.uic.Cap.1.18. de bon.& uic.suc.Cap.7. de puer. epil. de diſs.cont. de att.uic.Cap.7. Cap.4.Aph.76. Paul.Lib.7. Aet.Serm.1. Ply.Lib.18.Cap.12. Auic.Lib 2.tr.2.Cap.245. Haly.5.Theor.Cap.15.

FAR VIM H.

Vtile far ſtomacho, uentriquē ſalubra fluenti,
Auget idem corpus, lenta alimenta ferens.

SISTENDI. Nam aluum ſiſtit, impetusquè rubicundi tumoris. Ruell.Lib.2. Cap.17.

EXTRAHENDI. Nam Farina eius in pollinem ſubacta uim extrahendi humoris habet; ideo & cruore ſuffuſis in faſcias uſque ſanguinem perducit, efficacius in ſapa. Ruell.ibid.

IVVANDI. Nam boni ſucci eſt, impinguat; eius nutrimentum eſt medium inter nutrimentum hordei & frumenti; plus tamen nutrit quam hordeum: Temperatum eſt quantum ad alteratiuas qualitates. Farre tantum pro pane Romani diu uſi ſunt; Farina eius, quod retoſtum purgatum eſt, ſtomacho utilis eſt; illinitur capitis doloribus cum mentha. Item permionibus & ambuſtis ex uino: imponitur in pedum callo clauisquè; cum oleo uetere ac pice decocta polline condilomata & omnia ſedit uitia mirabilem in modum curantur: Pulte corpus augetur. Eſt & in farre uermiculus teredini ſimilis, quo cauis dentium cera incluſo, cadere uitiati dicuntur etiam ſi fricentur. Gal.4. de San.tu. Cap.4. 5.de Sanit. Cap.4. Ply. Lib. 18.Cap.7. Lib.22.Cap.25. Ruell.ibid. Sauon.tr.2.Cap.2.r.7.

Nocendi

Nocendi. Nam inflat, & generat ſuccum craſſum & uiſcoſum & niſi lentor eius corrigatur aceto & porri modico non ſolum obſtruet, ſed etiam nutriet magis quam ſit ex uſu. Præparatur ut ptiſſana cum pauco aceti, præſertim ſi adſit cruditas uel in uenis uel in toto corpore, ei acetum & porrum addenda, & cum mulſo non facile putreſcit: Condiatur melle aut ſaccharo ut amoueatur eius uiſcoſitas, & cito deſcendat à ſtomacho: In imbecillum uentriculum demiſſum ab eo nõ ſuperatur: Quare ab eius multo eſu cauere debet ſenex. Gal. 4. & 5. de San. t. Cap. 4. 6. 8. 3. de temp. Cap. Ras. 3. Alm. Ca 11. & 21. cont. Cap. 189. Sauon. Tr. 2. Ca. 2. rubr. 7.

FICI VIM H.

Sumitur ex ficu ſucci bene corpus alentis
Copia, obeſt ſtomacho, renibus ille fauet.

Calefaciendi. *Nam multum caloris habent, & aridæ caliditate ſua leuiter ordinem ſecundum attingunt.* Dios. Lib. 1. Cap. 145. Gal. 8. Simpl. med. 1 de nat. hum.

Humectandi. *Nam recentes humidæ ſunt in ſecundo exceſſu.* Haly. 5. Th. 19. Iſac in part. diæt.

Abstergendi. *Nam acriores abſterſoriæ potentiæ ſunt: cuius gratia poſt ipſarum eſum nephritici multas excernunt arenulas.* Gal. 8. Simpl. medic. 2. al. Cap. 8. Oribas. Lib. 1. collecto. medicin. Cap. 39.

Discutiendi. *Nam furunculos & duritias in corpore tritæ & impoſitæ diſcutiunt, magis quæ acriores exiſtunt.* Gal. 8. Simpl. medic.

Incidendi. *Nan ficus eſt cibus incidens; & caricæ incidendi poſſident facultatem: quare cum ipſis nuces phlegma incidunt, ſtomachumquè mundificant.* Gal. 2. al. Cap. 8. de diſſ. cont.

Extenuandi. *Nam extenuant caricæ.* Gal. 2. al. Cap. 8.

Aperiendi. *Nam meatus obſtructionesquè iecoris & lienis aperiunt.* Gal. de diſſ. cont. Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap. 283. & Lib. 4. fen. 7. tr. 2. Cap. 2.

Ciendi. *Nam alui urinæquè ciende prouinciam pulcherrime ſubeunt & abſoluunt.* Paul. Lib. 1. Cap. 81. *& menſtrua prouocant.* Auic. ibid.

Maturandi. *Nam pinguiores duros tumores ualide ad maturitatem ſuppurationemquè ſolicitant, & impellunt: Et coctæ illitæquè parotidas furunculos ſtrumas, nodosquè omnes emolliunt.* Dios. Lib. 1. Cap. 145. Paul. Lib. 7. & Serap. de Simplic. Cap. 208.

Concoquendi. *Nam aridæ duros tumores concoquunt: & magis quæ pinguiores exiſtunt.* Gal. 8. Simpl. medic.

EXPVRGANDI. *Nam renes purgandi prouinciam pulcherrime ſubeunt, & abſoluunt: Coctæ cum hyſopo pectus purgant; tußim ueterem, pituitam & longa pulmonum uitia: aluumquè ſubducunt, & molliuntur cum ordeo & nitro manducatæ & uentrem leniunt ante cibum ſumptæ.* Dios. Lib. 1. Cap. 145. Gal. 5. de San. tu. Cap. 9. Paul. Lib. 1. Cap. 81.

IVVANDI. *Nam maturæ recentes aluum ſoluunt, ſudorem euocãt, papulasq́ꝫ, ſitim ſedant, calorem reſtingunt, ſiccæ uires alunt, aluo utiles, gutturi arteriæ renibus ueſicæ, & iis quos longa ualetudo decolorauit (meatus enim aperiunt, & ab interioribus ad exteriora ſanguinem attrahunt) anhelatoribus, hydropicis comitialibus aptißimæ: Tußi ueteri diuturnisquè pulmonum uitijs conueniunt, cum ruta coctæ & infuſæ torminibus proſunt, perniones crematæ cum cerato ſanant, prurigines ſonitusquè aurium incertos tollũt crudæ & cum ſinapi in aliquo liquore inditæ, Contra muris aranei morſus, & ſcolopendræ uenena cum eruo & uino illitæ auxiliantur: Si caricæ cum amigdalis comedantur ſunt præſtantiores; Siquè cum alio quopiam eorum quæ facultatem habent acrem, aut omnino incidendi ac extenuandi aſſumantur non ſolum iecori lieniquè obſtructas, aut ſcirrho affectis utiles erunt, ſed etiam ſanos iuuabunt; ſiquidem iecoris meatus per quos fertur alimentum apertos eſſe non ægrotis modo, ſed ſanis etiam tutißimum eſt. Ficus inſuper boni ſunt pro cibo ad furfures capitis, & una cum uuis inter autumnales fructus obtinent principatum: & magis alunt, quam uuæ & omnibus fugacibus fructibus.* Dios. Lib. 1. Cap. 145. Gal. 8. Simpl. medic. 2. al. Cap. 8. de bon. & uic. suc. Cap. 8. 1. de cõp. medic. ſecund. loc. Cap. 6. de puer. epil. Cap. 4. 5. de San. tu. Cap. 9. Aet. Serm. 1. Paul. Lib. 7. Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap. 283.

NOCENDI. *Nam neque ipſe ſucci malitiam effugere potuerunt; Maturæ .n. recentes ſtomacum lædunt flatibus uentrem implent niſi probe coquantur, & ſi ſatietatem uſque edantur ſcabiem & pruritum excitant. Siccæ ſitim ſtimulant, reumatiſmis uentris & ſtomachi contrariæ, carnem ſublaxam & ſubinanem generant, Aridæ nocent hepati ac ſpleni apoſtematis propter ſuam dulcedinem, ſed ſi apoſtema eſt durum non nocent, neque iuuant: Caricæ multiplicem habent utilitatem, ſi quis tamen largius eſitauerit ab eis offendetur: quandoquidem ſanguinem non admodum probum gignunt, quo fit, ut ex ipſarum uſu hectica ſcabies & pediculorum multitudo proueniat: Si uitioſus ſuccus in uentre contineatur caricæ comeſtæ extremæ lædunt: Augent autẽ humorum malitiã in uẽtre corruptæ & inferne non ſedentes. Verum ſi ſint cum nuce aut amygdala comeſtæ tunc earum chymus fit bonus; qui uero cum cibo aliquo craßi ſucci caricas ficusuè mandunt non mediocriter offenduntur. Cæterum maturæ ficus immaturas non mediocriter antecellunt. Meliores ſunt albæ, deinde rubeæ, deinceps nigræ: Cum nucibus præſtantiores caricæ: & ficus exactæ maturæ feræ nihil noxij poßident: præſertim ſi ante cibum in quantitate modica manducentur: & aqua frigida poſt earum comeſtionem bibatur.* Dios. Auic. Aet. Paul. ibid. Gal. ibid. & 2. al. Cap. 8. 9. 26. 40. de bon. & uit. suc. Cap. 1. & 8. de att. uic. Cap. 10. Ply. Lib. 15. Cap. 18. & 28. Sim. Set.

FOENICVLVM V. H.

Fœniculum confert oculis, mammasquè replebit.
Et lapides frangit, renibus atque fauet.

CALEFACIENDI. *Nam tam potenter excalfacit, ut tertiæ calfacientiũ claſſis eſſe cenſeatur. Gal.7.Simpl.medic.Paul.Lib.7.Aet.Serm.1.Auer.5.coll.*

SICCANDI. *Nam in ſiccando primum ordinem promeretur. Gal. Paul.ibid.*

INCIDENDI. *Nam eſt cibus incidens. Gal.de att.uic.Cap.3. de diß.cont.*

EXTENVANDI. *nam attenuat, & ſanguinem extenuat, & ſecernit. Gal.5. Simp.medic.Cap.13.de att.uic.Cap.3.*

ADSTRINGENDI. *Nam ſemen diſſolutum ſtomacho adſtringit, & aluum ſiſtunt ſemen & radix. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.281.*

APERIENDI. *Nam obſtructiones aperit. Auic.ibid.*

CIENDI. *Nam urinas excitat, & menſes elicit. Gal.7.& 5.Simpl.medic.Cap. 13. 1.ad Glauc.Cap.14.*

IVVANDI. *Nam inter obſonia connumeratur, & reponitur uel cum aceto ſolo, uel cum aceto & muria ſimul, adeo ut in totum annum utile ſit. Ipſum nobilitauere ſerpentes guſtatu ſenectam exuendo, oculorum aciem ſucco eius reficiendo: unde intellectum eſt hominum quoque caliginem eo releuari: Succus expreßis caule & folijs denſatur in ſole medicamentis quæ ad excitandum oculorum aciem parantur: Caulem ipſum dum floret indigent demetunt, & igni admouent, ut caloris ui exudãs eijciat quod queritur gummi; hoc efficacius oculis quam ſuccus: Semen in febribus nauſeam æſtusquè ſtomachi ex frigida potum ſudat: pulmonibus & iocineribus laudatißimum: tormina mitigat: ſiue herbæ eſu, ſiue ſemine cum ptiſana poto: mammas lacte replet, nam ipſum purgat, atque multiplicat: Radix cum ptiſana pota renes expurgat, ſiue decocto ſucco, ſiue ſemine ſumpto: Prodeſt hydropicis radix in uino cocta, item conuulſis: Illinuntur folia tumoribus ardentibus ex aceto: calculos ueſicæ pellunt: genituræ abundantiam quocunque modo hauſtum facit: uerendis amicißimum ſiue ad fouendum radice cocta, ſiue contrita in oleo illitum: multi tumoribus & ſugillatis cum cera illinunt: Contrite radices, & cum melle illitæ morſibus canum medentur: & antiquis febribus conferunt: Comæ decoctum renum doloribus prodeſt. quippe quòd urinam concitet: contra ſerpentium ictus in uino commode bibitur.*

Dios.Lib.3.Cap.67. Gal.2.al.Cap.57. 5.Simpl.medic.Cap.13. Aet. Serm.1. Paul. Lib.7. Auic. Lib.2.tr.2. Cap.281. Ras. 22. cont. Cap.346. Ply. Lib.19. Cap.9. & Lib.20. Cap.23.24. Sim. Seth. & Serapio Lib. de Simplic. Cap.324.

NOCENDI. *Nam cibus acutus eſt: eiusque digeſtio tarda: inobediens eſt enim digeſtioni, & eius nutrimentum eſt malum:* Fortiter calfacit: Quare eo non eſt frequenter utendum: *nam ſanguinem adurit, & reddit ipſum ſubtilem:* Minuit corpus ipſumque debilitat; & ex eo fit cholera nigra: *cum igitur potius ſit medicina quam cibus, niſi operationibus illius indiguerimus, erit ſummopere fugiendum.* Gal. 5 Simpl. medic. Cap. 13. de diß. cont. Aet. Serm. 1. Auic. Lib. 2 tr. 2. Cap. 281. Iſac. in part. diaet.

FRAGA VIM H.

Arrident æſtate cibis, corruptaquè febrem
Fraga creant: oculos uiſceraquè illa iuuant.

REFRIGERANDI. *Nam ſtomachum ordine ſecundo refrigerant.* Ruell. Lib. 2. de Nat. ſtirp. Cap. 136. Matth. in Lib. 4. Dios. com. 38. Amat. Luſit. in 4. Dios. enar. 40.

SICCANDI. *Nam ſecundo ordine ſiccant.* Ruell. Matth. Amat. ibid. & Serap. Lib. de ſimplic. Cap. 100.

CONSTRINGENDI. *Nam muliebres fluxus, & dyſenterias cohibent; herbæ & radicum decoctum ore contentum, collutioniſquè modo agitatum gingiuas roborat, dentes commotos firmat, & deſtillationes ſiſtit.* Ruell. Amat. Matth. ibid.

CIENDI. *Nam urinam cient.* Ruell. Matth. Amat. ibid.

ABSTERGENDI. *Nam ex ipſis ſuccus exprimitur, uetuſtate uires accipiens præſentaneo remedio ad faciei ulcera, itemque uaros, & oculorum nubeculas, & ſuffuſiones, calidaſquè de fluxiones.* Ruell. Matth. Amat. ibid.

IVVANDI. *Nam uino & ſaccharo mixta in continuo uictus uſu ſunt: deiectam incitant appetentiam; præter id quod guſtui æſtate in cibis arrideant, ſitim ſedant: machо proſunt, ſed præſertim bilioſo:* Folia & radix fragariæ uulnera ſanant & ulcera lieni conferunt: *herba cibo ſumpta medetur lienoſis, item ſuccus ex melle potus ad ſuſpirioſos eorum ſuccus cum pipere albo & melle mixtus potui datus mirificum eſt remedium.* Herbæ & radicum decoctum iocineris feruores mulcet matutino, & meridie potum, Mundatquè renes & ueſicam. *Vinum quod ex fragis elicitur uetuſtate uires accipiens, ulcuſculis quæ in facie à caliditate proueniunt mirifice medetur. Item uaros, & oculorum nubeculas calidaſquè defluxiones tollit impoſitum.* Ruell. Matth. Amat. ibid. Ply. Lib. 21. Cap. 15. Apul.

NOCENDI. *Nam citam ſentiunt corruptionis labem.* Quapropter *facile febrim experiuntur, qui largius hoc fugiente cibo ueſcuntur: uino & ſaccharo mixta innocentiora redduntur.* Ruell. Matth. Amat. ibid.

FVNGI VIM H.

Noxius eſt uſus fungorum: nanque uenenum
Exitiale ferunt, praua alimenta creant.

Refrigerandi. *Nam frigidi ſunt in fine tertij ordinis, unde proxime accedunt ad deleteriam facultatem. Gal.7. Simpl.medic. Paul. Lib.7.Aet. Serm.1. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.375.*

Hvmectandi. *Nam in ſecundo ordine ſunt humidi. Gal. Auic. Paul.ibid.*

Abstergendi. *Nam lentigines, & mulierum uitia in facie leuant. Ply.Lib. 22.Cap.23.*

Ivvandi. *Nam aliqua in ipſis auxilia ſunt: ſtomacho placent, aluum cient, alunt corpus fluxionibus alui quas rheumatiſmos uocant medentur: excreſcentibus in ſede carnibus, minuunt enim eas & tempore abſumunt: lauantur ut plumbum ad oculorum medicamenta: ſordidis ulceribus & capitis eruptionibus, canum morſibus ex aqua illinuntur. Ply.Lib.22.Cap.23. Dios.Lib.4. Cap.78.*

Nocendi. *Nam ſunt peſsimi cibi, & praui ſucci frigidiſsimi glutinoſiſsimi, & craſsi: os uentris ſtomachum afficiunt: ex eis accidit conſtrictio anhelitus, inflatio uentris, & ſtomachi, ſingultus, ſyncopis, ſudor frigidus, horripilatio & ſtrangulatio: Pituitam gelidam noxio ſucco inuictam pariunt: ij multis modis uirus contrahunt, modo clauis iuxta defixis, modo panni marcore, modo ſerpentum afflatu proxime cauernas eorum naſcentes, modo arborum pituita, quæ ſponte naturæ nocentes fructus ferunt: omnibus ijs ſpuma quædam & colluuies inſidet, non inſunt hæc utilibus, proinde iuribus gratiam habent, cibis non iniucundi: largius tamen ſumpti periculum afferunt, & ægrius concocti ſtrangulant, aut choleram mouent: Familiares & innoxii credũtur recentes, minutiſsimi qui rubent callo minus diluto quam boletis rubore, mox candidi, molles friabiles, & qui in ulmis & piceis proueniunt, innocentiſsimi ſunt e rubis, & carduis uere nati. Boleti innocentiſsimi ſi rite coquantur; proximi amanitæ, reliqui uitandi quòd multis mortem attulerint: Sunt qui tradunt utriuſque populi albæ ſecundum & nigræ corticem in minutias conciſum, & ſegetibus ſtercoratis inſperſum fungos utiles innocentesquè parere anno toto reſtibiles: Oritur, & è ſaxo ideſt lapidem lyncurio, ſeu lynceo uulgari uoce dicto fungus admirabili natura, præciditur hic in eſum, & alius ſubnaſcitur anno toto: Pediculi pars relicta duratur in Silicem, atque ita creſcit ſemper lapis foecunditate reſtibili: Aduerſantur nigri fungi, liuẽtes, uirides, rcido aſpectu, pallido per ambitum labro: Noxii erunt qui in coquendo duriores fiunt, innocentiores qui nitro addito coquuntur, ſi utique percoquantur. His qui hoc ancipiti cibo ſtrangulantur remedio eſt aquæ mulſæ, nitri & aceti potus, ita ut in uomitione reddantur; itaque parari de-*

bent ex aceto, aqua mulſa, ſale allio, cinnamomo pipere zinzibere calamento origano & ocimo, ita iugulandi tollitur periculum: tutiores fient cum carne cocti aut cum pediculo pyri: proſunt & pyra confeſtim ſumpta. Innocentiſſimi erunt ſi pyra ſylueſtria cum ipſis incoquantur, nanque uirus eorum exitiale anceps detrahunt: Debellat eos acete natura; Vinum purum inſuper & è ſarmentorum cinere factum lixiuium, uini fæx uſta, abſinthium ruta, ſatureia origanum, raphanus, & gallinaceus fimus cum aceto potus; aut delinctus cum melle multo.

Dios. Lib 4. Cap. 78. & Lib. 6. Cap. 23. Gal. 7. & 10. de Simpl. medic. facul. 2. de antid. Cap. 7. 2. al. Cap. 69. de bon. & ui. suc. Cap. 4. de puer. epil. 1. de ſympt. caus. Cap. 7. Paul. Lib 7. Lib 1. Cap. 55. & 77. Aet. Serm. 1. & Serm. 13. Cap. 73. Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap. 275 Lib. 4. Cap. 10. Ply Lib. 20. Cap. 6. & Lib. 22. Cap. 23. Lib. 23. Cap. 3. & 7. Oribas. 2. collecto. medicin. Cap. 25. & Serapio Lib. de ſimplic. Cap. 252.

GINGIBER V. H.

Gingiber eſt oculis aluo ſtomachoquê ſalubre
Proritat Venerem, calfacit, atque coquit.

CALEFACIENDI. *Nam eius radix potenter excalfacit, ſed non primo ſtatim occurſu, uelut piper: eſtque in fine ordinis tertii calidum. Dios. Lib. 2. Cap. 154. Gal 6 Simpl. medic. Auic. Lib 2 tr. 2. Cap. 746.*

SICCANDI. *Nam ſiccum eſt in ſecundo ordine: & humoroſitatem ſtomachi deſiccat. Verum humiditatem habet, licet ſenſui non appareat: & propterea putredini obnoxium eſt. Auic. ibid. Iſac. in part. diæt.*

DISCVTIENDI. *Nam inflationes diſcutit: & tenaces interaneorum diſpeſcit humores. Gal. 4. de San. tu. Cap. 4.*

EXPVRGANDI. *Nam expurgat ea quæ claritati oculorum officiunt: & leniter aluum emollit & ſoluit. Dios. Auic. Iſac. ibid.*

ABSTERGENDI. *Nam abſtergit humiditatem à partibus capitis & gutturis. Auic. Ibid.*

CONCOQVENDI. *Nam coctiones adiuuat. Gal. 3. al. Cap. 21.*

DIGERENDI. *Nam digerit, & confert ad malitiam digeſtionis, & corruptionem ipſius. Aui. ibid. Mes. d. 4.*

IVVANDI. *Nam cibo conueniens eſt, & cum condimento aſſumitur, uentriculo auxiliatur: coctiones adiuuat, & digeſtiuam uirtutem: & ex gingibere aceto melle ſucco cidoniorum & pipere albo medicamentum ad deiectam appetentiam fit: reſtituit oculorum aciem humoris profluuio hebetatam: conuenit frigiditati hepatis*

& ſtomachi: in antidota addi ſolet, confert enim uenenis uermium uenenatorum. Quomodecunque adminiſtretur corporibus frigidis plurimum iuuat: Conditum confert ad frigiditatem mollificationemq; ſtomachi, atque ad eructuationem ipſius acetoſam. Dios.Lib.2.Cap.154.& ibi Amat, Serap.de Simpl.Cap.336. Gal.3.al.Cap. 21. 2.al.Cap.23. Aet.Serm.1. Auic.ibid. Mes.d.4: Ras.22.cont.Cap.358.

NOCENDI. Nam acre eſt, Fortiter calfacit, uenerem proritat, & ulceribus minime conuenit: Aquoſam & excrementitiam ſubſtantiam poßidet, ob quam etiam facile à teredinibus perforatur: Verum ne euaneſcat, & à uermibus corrodatur, terra quadam rubra aqua diſſoluta inficitur, ac ſic infectum gingiber rubrum appellant. Dios. Lib.2 Cap.154.& ibi Amat. Gal.9. Simp.med. 4.de comp.med. per gen. Cap.1. Aet.Serm.1. Ply.Lib.12.Cap.7.

HORDEVM V. H.

Hordea dant nocuum panem ſine crimine ſuccum
Temperat hic bilem, ſiccat, alitque bene.

REFRIGERANDI. *Nam refrigerat, in primo ordine, & quocunque modo coctum refrigerat: & polenta quæ fit, ex eo mitigat inflammationes.* Gal.7. Simpl. medic. 1.al.Cap.1.2.9. de ptiß.Cap.3.

SICCANDI. *Nam arefacit in primo ordine, Sed humectat etiam pro modo præparationis.* Gal.ibidem.

ADSTRINGENDI. *Nam citam uentris proluuiem cum myrto uel mero, uel ſylueſtrisbus pyris, uel rubo, uel malicorio cohibet, Polenta item quæ fit ex eo aluum ſiſtit.* Dios.Lib.2.Cap.79.

CIENDI. *Nam urinam ciet.* Dios. ibid.

ABSTERGENDI. *Nam pauxillum abſterſionis habet: & polenta quæ ex eo fit, illinitur ex aceto & melle lentigini, & cutis & uulnerum ſordes auferre poteſt, magisquè tergit, quam faba.* Dios.ibid. Gal.7.Simpl.medic. & 5. de bon.& ui.suc.Cap.7.8.meth.Cap.4. de att.uic.Cap.6. Oribas. Lib.1.collecto. medicin. Cap.10.

DISCVTIENDI. *Nam eius farina & cruda & decocta collectiones impetusque diſcutit: item ſtrumas cum pice liquida oleo & cera, & impubis pueri urina.* Dios.ibid.

CONCOQVENDI. *Nam eius farina collectiones impetusque concoquit, Si coquatur in aqua mulſa, & fico ſicca.* Dios.ibid.

SVPPVRANDI. *Nam eius farina cum pice reſina & columborum fimo duritias ſuppurat: Cremor uero farinæ ex aqua atque cum pice, & oleo decoctus puri*

mouendo eſt. Dios.ibid. Gal.2.ad Glauc.Cap.7.

RESOLVENDI. Nam eius farina plurimum reſoluit. Gal.2.ad Glauc. Cap.7.

IVVANDI. Nam facile tranſit in carnem, eſtque multo uſui in uariis medicamentis: Farina enim eius ualet ad inflammationes podagræ cum cotoneo & aceto, ad lepras decocta cum aceto acri, ad articulos, quas pituite fluxiones implent ſubacta cum aceto, & decocta cum pice, ad multipedum morſus cum melle, & ſerpentium in aceto: ad uirilium dolores cum papauere, & melileto, & quoties ab oſſibus caro recedit: contra tumores precordiorum in febribus cum melle uel adipe uetuſto, cum ſertula campana & papaueris capitibus laterum dolores leuat, Ex hordeo fit ptiſſana colata, & non colata, cuius uſus ſaluberrimus eſt: habet enim uim cibi & medicamenti, euocat lac in mammillis, diſſecat, deterget, atque reſoluit. Sitim reprimit pluſquam aqua: quare ea cibandi ſunt craſſos & multos humores in primis uenis habentes, eius enim ſuccus deterſorius & inciſorius eſt: quare exibent in febre continua, quibus in uentriculo non aceſcit: Thoraci conuenit, nam facit expuere. Dios.ibid. Gal.1.de rat. uic.acu.18. 7. Simpl. medic. 4 de San. tu. Cap.4. de ptiſ.Cap.3. de cathart. 1.al.Cap.10. Aet.Serm.1.

NOCENDI. nam inflationem parit, ſtomacho aduerſatur. Hordeaceus panis uentriculo laborem infert, frigidos, lentoſque ſuccos generat, parum nutrit: Ptiſana quæ ex hordeo fit facile aceſcit, non diligenter cocta uentoſa eſt: Quando autem quantus & qua menſura ptiſſana utendum ſit, docet Gal.de ptiſ.Cap.ultimo. Dios. ibid. Gal.1.al.Cap.10. de att.uic.Cap.6.de puer.epil. Paul.Lib.1.Cap.78.Aet. Serm.1.

LAC VIM H.

Vtile conſumptis, atque omnibus: ulcera curat.
Renibus in febri lac capitique nocet.

REFRIGERANDI. Nam frigidum eſt; poteſtate quidem calidum eſt, ſed uincit in eo caliditatem frigiditas. Gal.1.de Simpl.medic.facul.Cap.2. 4. Simpl. medic.Cap.17. 3.de temp.Cap 4. com.5 aph.40.

HVMECTANDI. Nam uiſcoſum & humidum eſt; Gal.de oc.Cap.6. 5.Simpl. medic.Cap.17.

EMOLLIENDI. Nam aluum emollit, & cum ſero aluum lenit, atque ſubducit, Verum aluum aſtringit decoctum, præcipueque candentibus calculis marinis exuſtum, ponitur etiam ferrum candens in alui profluuijs, & dyſenteria pro calculis fluuiorum. Dios.Lib.2.Cap.64. Gal.3.al.Cap.16. 10.Simp.medic.

LENIENDI. Nam lenitiuus liquor eſt. Gal.4.de cõp.medic.ſecũd loc.Cap.1.

ADSTERGENDI. Nam abſtergit cicatrices foedas in cute, & remouet pruritum, coloremque efficit ualde bonum, bibitum. Auic.lib.2.tr.2.Cap.442.

CONSTRINGENDI. *Nam acetoſum decoctum conſtringit fluxum cholericũ, & ſanguineum.*

IVVANDI. *Nam homini alimentum eſt, optimi & probatiß. ſucci inter omnia cibaria, cito per uenas diſtribuitur, & quod bene concoquitur, bene nutrit: omnibus auxiliatur internis exulcerationibus præſertim faucium pulmonis interaneorum ueſicæ & renum; foris uero contra pruritum acutis, eruptiones papularum & uitiatos corporis ſuccos: recens cum melle crudo addito ſale datur exigua aqua dilutum: Tabidis cõuenit, quoniam lac omne utile eſt thoraci & pulmoni, & habentibus ulcus in pulmone, & eſt in maraſmo præſtantiſsimum oculis conuenit, ualetque ad acres ipſorum fluxiones: Gargarizatum oris flegmonas mitigat: infunditur utero ulcerato, ad ſedis ulcera mitiganda: & ad ulcera pudendorum ualet, cancroſis applicatur ulceribus: tonſillas columellam, & antiadas phlegmone affectas mitigat; proinde in ſynanche ſiue angina; & in uenenis quæ eroſione interimunt exhibetur: ſuccurrit nocumento coitus, & roſcionibus ſtomachi: oculis ſuffuſis cum thuris polline utiliter inſtillatur: & confert ophthalmiæ: podagricis utile eſt illitum: Muliebre lac cæteris præferunt, deinde caprinum, nox ouillum, poſt bubulum aſininumq́; Saniſsimum eſt purum ſincerum nec amaritudinis, nec acrimoniæ aut aciditatis, aut ſalſedinis aut foetoris particeps: Nec parum ad lactis bonitatem animalium paſcua conferunt, eorumq́; florens ætas, & corporis habitus inculpatus. Dios. Lib. 2. Cap. 64. Gal. 5. de San. tu. Cap. 7. 3 al. Cap. 15. de bon. & ui. suc. Cap. 4. 10. Simpl. med. de ocul. Cap. 4. 5. meth. med. Cap. 12. de marc. Cap. 9. com. 5. aph. 64. Paul. Lib. 7. Aet. Serm. 2. Cap. 86. 87. &c. Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap. 442. de diß. cont. 3. pergn. Lege Oribas ſecundo collecto. medicin. Cap. 59.*

NOCENDI. *Nam inflat, obſtruit, calculos gignit, obeſt gingiuis & dentibus, ipſos enim corrodit, concauat, atque conſumit; nocet febrientibus capitis dolore affectis, reſolutis, conuulſis, fluxione tentatis, calculo oppreßis, pituitoſis, adoleſcentibus, obſtructis; Pediculos generat, excitat colicam, & facit uiſus tenebroſitatẽ atq; caliginem: Præcordiorum & uentriculi diſtentionem conciliat: Quod immixto coagulo concreuit, quãquam uerno, & æſtiuo tempore menſis frequẽtiſsime expetatur, tamen anguſtiam parit, uentriculum opprimit, caput uaporibus replet, ægre concoquitur, & craſſum gignit ſuccum; Quamobrem ſi quandoque in cibum ueniat, primum omnium ingeratur; Si quidem ultimo loco ſumptum, aut ſtatim putreſcit, aut ſubſidentem cibum ſecum ad ima trahit incoctum. Bibendum lac melle aut ſacchаro & ſale iniectis, ne fiat caſeus in uentriculo, ſugendumque è mamma à ptiſicis antequã immutetur ab aere. A cibis etiam omnibus & uino poſtquam aſſumptum fuerit abſtinendum quouſque ſeceſſerit à uentriculo, minimeque exercitio eſt utendum, neq; ſuperdormiendum: & eo ſtatim ebibito uino aut hydromelite os oportet abluere, ne dentes inficiat. Cæterum fit quoque ex lactis ſuprema parte ex quo butirum conficitur, id quod caput lactis appellant, cibus ori ſuauis, ſed per ſe ſolus non admodum ſtomacho gratus, quum ſua pinguedine ipſum mollificet, relaxet uè, & craſſum præbeat alimentum, ac ab ſtomacho cibum intempeſtiue deſcendere faciat; proinde cibus iſte abſq; ſacchаro uel melle nunquã comedatur. Dios. Lib. 2. Cap. 64. & ibi Luſit. Auic. Gal. Aet. ibid. Paul. Lib. 1. Cap. 86. Iſac. in 5. Doctr.*

LACTVCA. V. H.

Conciliat ſomnos, ſtomacho lactuca ſalubris.
Lac creat, aſt oculis largius eſa nocet.

Refrigerandi. *Nam eſt in ſecundo ordine frigida, & ideo æſtate grata, & ardentibus febribus opitulatur: & tam ut cibus quam ut medicamentum frigida eſt:* Dios. Lib. 2. Cap. 129. *Gal. de att. uic. Cap. 5. 6. de Simpl. medic. facul. 3. de temp. Cap. 4.* Paul. Lib. 1. *Cap. 74. & Lib. 7.* Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap. 449.

Hvmectandi. *Nam humida eſt in ſecundo exceſſu. Gal. Auic.* Paul. *ibid.*

Reprimendi. *Nam lac eius tumẽtia uiſcera reprimit.* Ruell. Lib. 2. Cap. 69.

Emolliendi. *Nam aluum emollit.* Dios. *ibid.*

Sistendi. *Nam modicæ lactucæ ſiſtunt aluũ, copioſiores autẽ ſoluunt: & ſemen potũ genituræ profluuia cohibet.* Gal. 6. Simpl. medic. Paul. Lib. 7. Ruell. ibid.

Ivvandi. *Nam ſucci eſt quam omnia alia olera laudabilioris: ſanguinem multum generat; lactucæ æſtuationis gratia infrenandæ comeduntur, bilis acrimoniam domant, ſomnum conciliant ueſperi manſæ: & ſemen ex ſtillatitio roſarum liquore temporibus admotum peruigiles ad ſomnum reducit: à ſtomacho faſtidia aufert lactuca, cibique appetentiam inuitat: lactis auget ubertatem:* Decocta plus alit, *non elota cibo diſſolutum ſtomachum firmat, crebras libidinum imaginationes compeſcit: & ueneris impetus cohibet, concoctiones adiuuat, ſemen contra ſcorpiones datur: ambuſtis prodeſt recentibus antequam puſtulæ fiant cum ſale illita: ulcera quæ ſerpunt cohercet cum aphronitro:* Mox *in uino igni ſacro illinitur: conuulſa & luxata caulibus tritis cum polenta ex aqua frigida lenit:* Deferuefacti *caules ſtomacho utiliſſimi traduntur.* Dantur *coeliacis, & dyſentericis cum intubo erratico, & ad prædictorum duritiam, & ueſicæ uitia: ſitim reſtinguit:* Thoracis *uitiis prodeſt: ebrietatem non ſentiri. Si quis ieiunus lactucas prægustauerit tradiderunt. Adſumentes affirmant neque aquarum mutatione tentari, neque nouarum mutatione infeſtari:* Quippe *cum impendentem noxam præſumptæ penitus arceant:* Muria *condiuntur, & ſeruari in alienos menſes eas oximelite repertum eſt:* Præſtantior *ea quæ conglobatis in orbem foliis criſpa teneraq; inuenitur & palato gratior quam dura patula & lacteſcens.* Dios Lib. 2. Cap. 129. Auic. Paul. ibid. *Gal. 2. al. Cap. 40. 2. de comp. medic. ſecund. loc. Cap. 1. 6. Simpl. med. 2. de loc. aff. Cap. 9. 3. de temp. Cap. 4. Aet. Serm. 1. Ply. lib. 19. Cap. 8.*

Nocendi. *Nam frequentior in cibo claritati oculorum officit: & eius uſu crebro imbecillitas contrahitur: acies oculorum retunditur; caligoque tandem obuerſatur, ueneris alacritas emarceſcit:* Lædit *ſtomachum frigidum.* Cauendus *lactucarum eſus ſuſpirioſis, ſanguinem excreantibus, pituitoſis, & iis quoque qui liberis*

procreandis operam dant: Si quidem ut fertur non foecunditatem modo minuunt, ſed quos poſtmodum ſuſtulerint filios uelut amentes & inepti à progenitorum ingenio degenerant: Lactucarum inſuper ſuccus longe plus æquo ſumptus perimendi licentiam nanciſcitur: Lactuca præterea ſanguinem multum generat: Verum qui à multa huiuſmodi ſanguinis generatione offenduntur, debent laborem augere & lactucarum eſum minuere: Lactuca cum induratur & lactis habuerit copiam, fit amari ſaporis, & peßimum generat ſanguinem: eſui cocta magisq; cruda conueniens: illa quæ non eſt abluta meliorem, ablutio enim addit ei inflationem; quoniam aqua ſuæ frigiditati, & humiditati tribuit augumentum: ideo non niſi iunctis erucæ Mentæ aut ſimilium folijs eſtur, ut immodicæ frigiditati additur calor exceſſum temperet. Dios. ibid. Auic. Paul. Aet. ibid. Gal. ibid. & 2. al. Cap. 58. 3. Simpl. medic. Cap. 38. Haly. 5. Th. Cap. 16. Iſac. in part. diæt.

LAVER VIM H.

Calfaciens Lauer eſt, cit, torminibusque medetur.
Digerit & lapides conterit, atq; trahit.

CALEFACIENDI. *Nam quatenus non nihil aromatis guſtui recipit, eatenus excalfaciendi naturam ſortitur: Gal. 8. Simpl. medic. Paul. Lib. 7. Aet. Serm. 1.*

SICCANDI. *Nam inquantum aromaticum ſaporem habet, in tantum ſiccantis facultatis particeps eſt. Aet. Serm. 1.*

DISCVTIENDI. *Nam Sium diſcutit. Aet. Serm. 1.*

ATTENVANDI. *Nam Sium attenuat. Gal. de att. uic. Cap. 2.*

CIENDI. *Nam urinas ciet: & remoratos menſes expellit. Dios. Lib. 2. Cap. 120. Gal. 2. al. Cap. 52. Paul. Lib. 7. Aet. Ser. 1.*

EXTRAHENDI. *Nam diſtrahit, & ualet partubus expellendis. Dios. Lib. 2. Cap. 120. Paul. Lib. 7.*

DIGERENDI. *Nam Sium digerit: Gal. 8. Simpl. medic.*

ABSTERGENDI. *Nam prodeſt lentigini illitum, & mulierum uitijs in facie noctu perlitū momento cutem emendat: Ramices lenit, & ſcabiem equorum Ruell. Lib. 2. Cap. 59.*

IVVANDI. *Nam coctum crudumq; calculos eijcit; atq; cōminuit: Torminibus medetur: Renibus, & lienibus prodeſt: Hydropicos adiuuat. Dyſentericis auxiliatur; ſiue ipſum in cibo ſumptum, ſiue ius decocti, ſiue ſemen e uino drachmis duabus. Gal. 8. Simpl. medic. 9. de comp. med. ſecund loc. Cap. 3. Dios. ibid. Paul. Lib. 7. Aet. Serm. 1. Ply. Lib. 26. Cap. 8.*

NOCENDI. *Nam crudum inſuaue eſt ſtomacho, & propterea coctum mandūt: Nam & ſi utilitas quæ ex cibis prouenit, nō uoluptas ſit ſpectanda: quia tamen cibi inſuauitas magna ex parte cauſa eſt quo minus ipſum non nulli conficiant, ob id nimirū ſatius fuerit, cibos condire interdū mediocriter, nō uti coqui faciunt; cōdimēta quorum plus interdū concoctioni obſunt, quā proſint. Gal. 2. de alim. fac. Cap. 52.*

LENS VIM H.

Lens oculis nocua eſt, ſtomachoquè adſtringit & inflat
Non bene concoquitur, ſomnia tetra facit.

CALEFACIENDI. *Nam temperate calefacit: eſt enim in actiuis qualitatibus temperata.* Gal.8.Simpl.medic. Paul. Lib.7. Auic. Lib.2.tr.2. Cap.446. Ras.3.Alm.Cap.2.

REFRIGERANDI. *Nam temperate refrigerat.* Gal. Paul. Auic. Ras. ibid.

SICCANDI. *Nam deſiccat ſecundo areſacientium ordine.* Gal. Paul. ibid.

ADSTRINGENDI. *Nam adſtringit: & eius cortex uehementer corpus adſtringit: Cremor autem eius contrariam exhibet uim: qui ſi decoctus in aqua cum ſale garo, oleoquè bibatur alui deiectionem molitur: Menſtruos foeminarum curſus ſiſtit: In choleris, & dyſenterijs efficacior eſt in tribus aquis cocta, aut in aceto cum rebus ſtipticis: in quo uſu melius eſt, ſemper eam torrere, aut tundere, ut quam tenuiſſima detur.* Gal.6.de comp.medic.ſecund.loc.Cap.4. de rat.uic.acut.Cap.4.94. Paul.Lib.1.Cap.79.& Lib.7.

DISCVTIENDI. *Nam ex aceto duritias diſcutit, & ſtrumas; oculorum autē epiphoras cum meliloto aut cotoneo.* Dios.Lib.2.Cap.100.

ABSTERGENDI. *Nam abſterſiua eſt, & cruſtulas ulcerum rumpit, eaque ſordibus expurgat.* Auic.Lib.2.tr.2.Cap.446.

IVVANDI. *Nam hos uentriculi, interanea, & totam denique aluum roborat, uentrem firmat, defluxiones in ipſum incumbentes reſiccando: cæterum cortice ſuo caſtrata maiorem alendi facultatem adſciſcit: nec tamē ita fluxiones exiccat, uti quæ cortice non eſt ſpoliata. Aciem uiſus humidioribus tuetur: Collectiones omnes impoſita ſedat maxime ulceratas & rimoſas: ad collectiones ſedis adhibetur ex roſaceo: aduerſus paſcentes cangrenas adhibetur admixto mari: Podagris cum polenta, & renibus & pernionibus & uuluis imponitur; item ulceribus difficilem cicatricem trahentibus & ijs quæ ſerpunt; igni ſacro; Mammis lacte coagulato turgentibus: ſtomachi quidem cauſa polentæ modo potionibus inſpargitur: quæ ſunt combuſta aqua ſemicocta curat: trita per cribrum effuſo furfure mox procedente curatione addito melle ex poſca coquitur ad guttura: Decocte cremor ad oris ulcerationes, & genitalium adhibetur. Alba dulcedine præſtantior: Melior tamen quæ coctibilior, & quæ maxime aquam abſorbet nihil atri in maceratione remittens.*
Dios.Lib.2.Cap.100.Gal.8.Simpl.medic. I al.Cap.18.Aet.Ser.1.Paul. Aui.ibid.

NOCENDI. *Nam uitioſi cremoris eſt: ægre concoquitur, ſtomachum & inteſtina inflat eis inimica: Somnia tumultuoſa excitat: capiti neruis pulmoni inutilis: cancros mouet, & elephantiaſim creat largius ſumpta, quòd facile in atram bilem de-*

generet

generet: crebro eſum aciem oculorum obtundit; præſertim ſiccis: ſanguinem parit herentem ac tardifluum grauem, melancolicum, ſiccis & ſquallidis conſtitutionibus noxam afferens: nam corpus deſiccat, ſperma deſtruit, priuat coitum, & ſanguinis caliditatem extinguit. Sapa condita iocineris obſtructiones gignit: eiuſdem uiſceris item & lienis inflammationes excitat: niſi melle addito huiuſmodi uitium eluatur: quin duritias utriuſque uiſceris acerbius irritari hoc eſu nemo ambigit: minimeque incraſſantia. Sibi uult admiſceri, ſed liquida potius & craßitudinem incidentia: Quapropter pulegium expetit, & ſatuream: & ptiſſanæ mixta optimum euadit edulium. Quæ cum inueteratis ſale carnibus eſtur, craßiorem ſuccum creat, & ſanguinem atra bile refercit. Dios.Lib.2.Cap.100. Gal.8.Simpl.medic. 1.al.Cap.18. 2.al. Cap.44. de bon. & ui. suc. Cap.4. com.4. de rat.uic.acut.94. Paul. Aet. Auic.ibid. Ras 3.Alm.Cap.2. Auer.5.coll.

LVPINI V. H.

Vtilis eſt iecori, ſtomacho ſplenique lupinus.
Enecat hic tineas, craſſa alimenta dabit.

CALEFACIENDI. Nam eorum uirtus calida eſt in primo exceſſu. Auic. Lib.2.tr 2.Cap.448. Hypp.2.diæt.

SICCANDI. Nam ſicci in ſecundo ordine ſunt: Auic.ibid.

ABSTERGENDI. Nam ſi in aqua coeleſti decoquantur uſquedum fatiſcant, reſoluanturq́;, ſuccus ille ſmegma fit cuti: eodem fouere pſoras incipientes, maculas Vitiligines nigras, lepras, ulcera manantia eruptionesquè pituitæ utiliſſimum: cocti ex aceto candidum colorem reddunt: lentigines decocto & fouentium cutem corrigunt: ulcera atra aridi decorticatique triti ſuppoſito linteolo ad uiuum corpus redigunt: eorum farina aceto ſubacta liuores emendat. Dios.Lib.2.Cap.103. Paul.Lib.7. 1.de comp.medic.ſecund.loc.Cap.8. 5.Simpl.medic.Cap.12.

DISCVTIENDI. Nam ſtrumas, parotidas, in aceto cocti diſcutiunt: Tumores denique ac tubera eorum farina cum aceto mulſo emplaſtri more impoſita diſsipat. Dios.Lib.2.Cap.103. Paul.Lib.7.

DIGERENDI. Nam digerendi uim obtinent: & quæcunque ſunt liuida digerunt: & emplaſtice ſunt: Chæradas digerunt, & phymata curant. Gal.6. Simp.med.

APERIENDI. Nam orificia hæmorrhoidarum aperiunt; & meatus expurgant. Gal.6. Simpl.medic. de ocul.Cap.3. 5. Simpl.medic. Cap.12. Auer.5.coll.

CIENDI. Nam cit urinam radix eorum cum aqua cocta: & eorum decoctum menſes & partus extrahit cum melle & myrrha in uellere ſubditum. Dios. Lib.2. Cap.103.

IVVANDI. Nam Lupinus multi uſus legumen cenſetur: Elixus enim ac deinde in aqua dulci donec omnem ſibi ingenitam exuat inſuauitatem commadeſfactus editur, cum garo aut oxigaro uel ſine bis etiam, modico ſale conditus: & penitus eſt medicinæ propinquior quam cibo: probe tamen nutrit, non eſt mali ſucci: famem ſi ſterilitas amnonæ inceßit hominibus commode propulſat: Nam qui maceratu dulceſcit, uires alere poterit: Diſcolorem hominem lupini in cibo frequentiores exhilarant: auiditatem cibi faciunt: Faſtidium detrahunt: amari contra aſpidas ualent, in aceto cocti illitiquè minuunt panos, & ſtrumas. rumpunt carbunculos: Decoctum eorum cum ruta & pipere expedit ad lienem bibere (nam ipſum & iecur expurgat) & gangrænas fouere. Communes hominum quadrupedumquè uſui lupini: cum Chamoeleonis radice decocti pecoris ſcabiem perſanant; ſed ita ut excalfacto liquore perfundantur quadrupedes, quibus etiam medetur aqua in potum collata: Fumus crematorum culices necat: Succus decoctorum cum ruta pipere uel in febri datur ad uentris animalia pellenda maioribus; Pueris uero tritos in uentrem ieiunis impoſuiſſe ſatis eſt: alio etiam modo toſti, & defruto poti uel ex melle ſumuntur: Decoctum eorum lumbricos expellere ſolet potum & per clyſterem infuſum; Farina quoque eorum forinſecus cum bubulo felle umbilico impoſita idem preſtat: eadem cum polenta inflammationes ſedat. Dios. ibid. Gal. 1. al. Cap. 23. 6. Simpl. medic. Cap. 12. Paul. Lib. 7. Aet. Serm. 1. Auic. ibid.

NOCENDI. Nam concoctioni non recte parent, quòd dura & terreſtri conſtent natura; ideo ſuccum creant craſſum, qui fere in uenis crudis creat; cum tamen omni depoſita amaritudine dulceſcunt nec aluum mouent, nec retinent; ſicuti quæ fatua, inſipidauè nobis offeruntur: tarde deſcendunt, & aluo difficilius excernuntur, & flatulenti ſunt: Miteſcunt cinere, aut aqua calidis præparatique cum ſpeciebus malos humores minime generant. Dios. Lib. 2. Cap. 103. Gal. 1. al. Cap. 23. de att. uic. Cap. 7. de bon. & uit. suc. Cap. 7. 6. Simpl. medic. 5. Simpl. medic. Cap. 12. de diß. cont. Paul. Lib. 1. Cap. 79. & Lib. 7. Auer. 5. coll. Iſac in part. diæt. Ras. 3. Alm. Cap. 2. 21. cont. Cap. 177. & in Lib. diæt. Cap. 17. Ply. Lib. 18. Cap. 14. Cap. 7.

LVPVLVS V. H.

Frigidus educit lupulus de ſanguine bilem
Atque æſtus iecoris uentriculiquè leuat.

Refrigerandi. *Nam in medio uſu refrigerat: aliquantulum tamen calidus eſt; allia enim & uinum fricatus ſubolet.* Ruell. Lib. 2. de Nat. ſtirp. Cap. 140. Amat. Luſit. in 2. Dios. enar. 82.

Pvrgandi. *Nam pituitam in aqua intercutem exigit per aluum: & bilem regio morbo laborantibus detrahit: & ſi in aqua caſei infundatur, & accipiatur de illa aqua uſque ad unc. x. cum penidijs ſoluit uentrem.* Mes. in Cap. de Lupulo. & Sauon. Tr. 2. ſuæ pract. Cap. 2 rubr. 8.

Ciendi. *Nam prouocat urinam.* Sauon. ibid.

Ivvandi. *Nam connumeratur inter eas herbas quæ ſponte proueniunt; quibusquè pleræquè gentium utuntur in cibis: Sedat ſtomachi, & iecoris inflammationes & collectionum impetus lenit. & teneris eius turionibus in acetarijs utimur. Sero caprino maceratus ualentior redditur. In capitis dolore qui medium capitis occupet, eius ſuccus illinitur, item quoties immodicos æſtus mitigare neceſſum ſit. Hoc frugibus admixto germani ſuam condiunt ceruiſiam. Quæ proculdubio optimus eſt potus, & febricitatibus conuenientiſſimus præſertim ſimplex: Nam iecori maxime conuenit lupulus, & illius curat obſtructiones: ex quo hodie ſyrupus in officinis inſtructioribus paratus habetur; ueluti & aqua per campanam ſiue lambicum diſtillata, quæ utiliſſime exhibentur in febribus à bile & ſanguine excitatis.* Mes. in Cap de uolub. Ruell. Amat. Luſit. Sauon. ibid.

Nocendi. *Nam inflatiuus eſt: Remouetur autem eius nocumentum cum decoquitur, & elixatur. præſertim cum fuerit ſero caprino maceratus.* Sauon. ibid.

MALA VIM H.

Exhilarant animos ~~præludia~~ Dulcia odoraquè mala.
Ex acidis ſtomachus robur habere poteſt.

REFRIGERANDI. *Nam pomum omne refrigerandi poßidet uim: Dulcia tamen ſunt decliuiora ad caliditatem quam alia: quamuis magis dominans in eis ſit frigus. Gal.7. Simpl.medic. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.569.*

HVMECTANDI. *Nam pomum omne humectat. Gal. Auic.ibid.*

INCIDENDI. *Nam acida in uentre humores incidunt. Gal.2.al.Cap.21. Paul.Lib.7.*

ADSTRINGENDI. *Nam poma ipſa acerbiuſcula non nihil adſtringunt: orbiculata ſiſtunt aluum,& uomitiones ſupprimunt: ſylueſtria ſimilia ſunt uermis acerbis,aluumquè conſtringunt,in quem uſum immatura ſunt opus: acida magis ſubſtringunt. Dios. Lib.1.Cap.131. Gal.2.al.Cap.21. Auic.ibid.*

IVVANDI. *Nam in morbis multum poma iuuant: Quæ enim belle matura in hyemem & uer proximum aſſeruant, ea ſæpe in morbis maximum præſidium afferunt; uel cataplaſmatis modo cum farina admota,aut calidis cineribus mediocriter aſſeta; aut pulchre in aquæ bullentis percocta uaporibus: Cæterum poſt cibum ſtatim dare ipſa conueniet: nonnunquam autem & cum pane ad uentriculum & ſtomachum roborandum,ijs qui deiecta ſunt appetentia,tardequè concoquunt; quique uomitu, diarrhæa, ac dyſenteria infeſtantur: in hunc uſum acerba ſunt apta: Idonea præterea ſunt æſtatis tempore, quando neceſſe eſt corporis totius ſquallorem caloremq; curare: Malorum omni genere uinum faciunt. Dulcia poma odorata cordialia ſunt: & ſi eorum cortices ignitis prunis inijciantur,ex ſe odorem referunt Moſchatum: ex his tantum debet fieri ſerapium de pomis,quo medici contra cordis affectiones utuntur: acida enim nihil cum corde habent, ſed uentriculum potius roborant; ipſumquè conſtringunt: ex his ergo paretur ſerapium conueniens ſtomacho. Dios. Lib.1.Cap.131.& ibi Amat. Luſit. Gal.2. al. Cap.21. de bon.& ui. suc. Cap.8.& 13. Aet. Serm.1. Paul. Lib.7. Auic lib.2.tr.2.Cap.569. Auer.5. coll. Ply.Lib.14.Cap.14.& 19.*

NOCENDI. *Quoniam non faciunt ad ſanitatem, generant uiſcoſos craſſos, & frigidos humores: quare non ſunt epilepticis exhibenda: neq; his qui obſtructionibus infeſtantur: quibus poma aduerſißima ſunt, quum pituitoſa flatuoſaquè ſint; & præſertim adſtringentia ſi acida fuerint: Viridia quæ nondum ad maturitatem deuenerunt ſuccum noxium pariunt; bilem & morbos creant: Melioris ſucci dulcia, & aluo facilius excernuntur: Pomum omne parum alit,mali ſucci eſt: autumno plus officit: Verna bilem pariunt,neruos lædunt: Spiritus flatusquè creant: & quandoquè*

generantur

generantur ex illis quæ ſunt immatura febres plurimæ cruditate ſui humoris. Verna acerba ſtomacho inutilia ſunt, aluum ueſicam circumagunt: neruos lædunt, cocta meliora. Quare ipſis non ut cibis utamur, & non in multa quantitate & potius cocta quam cruda manducemus. Dios. Lib. 1. Cap. 131. Gal. de att. uic. Cap. 10. de puer epil. de bon. & uit. suc. Cap. 8. & 13. Aet. Serm. 1. Paul. Lib. 7. Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap. 569. Haly. 5. Theor. Cap. 19. Ras. 3. Alm. Cap. 80. Ply. Lib. 23. Cap. 6.

MEL VIM H.

Mel oculis confert, ualide domat omne uenenum,
Purgat idem, aſt inflat, bilis & inde uiget.

CALEFACIENDI. *Eſt enim in ſecundo ordine calidum. Gal. 7. Simpl. medic. & 11.*

SICCANDI. *Nam ſiccum eſt exceſſu ſecundo. Gal. ibid. Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap. 496.*

ATTENVANDI. *Nam ſputum craſſum attenuat: Gal. de diß. cont. de cathart.*

ABSTERGENDI. *Nam uim exterſoriam poßidet, et non coctum ſuper omnia emundat. Medetur impetigini coctum cum liquido alumine; et illitum. Dios. Lib. 2. Cap. 75. Gal. 7. de comp. medic. ſecund. loc. Cap. 2. 4. meth. Cap. 7. 2. Simpl. medic. Cap. 14. 6. de comp. medic. ſecund. loc. Cap. 2.*

DISCVTIENDI. *Nam oculorum caliginem diſcutit. Dios. Lib. 2. Cap. 75.*

APERIENDI. *Nam ora uenarum aperit. Dios. ibid.*

CIENDI. *Nam urinam cit: & ſenibus per urinam humiditatem educitur. Gal. 8. de comp. medic. ſecund. loc. Cap. 8. 5. de San. t. Cap. 9.*

GLVTINANDI. *Nam decoctum abſcedentem carnem impoſitum glutinat. Dios. ibid.*

PVRGANDI. *Nam aluum lubricam reddit, atque ſubducit, præſertim crudum humores euocat: qua ratione in ſordida ulcera ſinusquè commodißime infunditur: purgat pulmonem Thoracem, & aures. Dios. ibid. Gal. 4 meth. Cap. 7.*

IVVANDI. *Nam deſpumatum cibus optimus ſtomacho frigido: plurimum alimenti confert: Frigidis humidis, pituitoſisquè accommodatißimum, atque ſalubre: Habet nobiſcum familiaritatem; ſed non tantam quantam habet uinum: oculorum claritati, & faciei prodeſt: faucibus anginæ, tonſillis, omnibusquè oris affectibus utilißimum, areſcentiquè in febribus, linguæ, peripneumonicis, pleuriticis decoctum, item à ſerpente percußis auxiliatur: aduerſus uenena fungorum: & rabioſi canis morſus linctum, aut potum proficit. lendes & foeda capitis animalia illitum enecat.*

Natura mellis eſt, ut uitia coerceat; nec illa ſerpere patiatur: Quam ob cauſam uel exanimum corpus hominis per annos plurimos conſeruat innoxium; non ueſcentibus modo ſuaue ſentitur, ſed facilem & nitidam utentibus protrahit uitam, caducāq; firmat ſenectam, & ſenſuum integritatem, uigoremquè animi corporisquè cuſtodit. Democritus ſemel interrogatus quonam pacto, & inoffenſa ualetudine homines, & longiore æuo uitam prorogarent, reſpondit, ſi externa oleo, interna melle delinantur: Sed mel quod intingitur ſincerum & omnis expers fraudis eſſe conuenit. Thymo ad mellificium nihil præſtantius eſt: Mel improbius melius coctione reddetur: Primatum tenet in mellis genere uernum; deinde æſtiuum; hybernum uero, ut pote quòd craßius conſtet, deterrimum reputatur. Ex melle fit mulſa, quæ præclaram habet utilitatem cibo ægrotantium leui uiribus recreandis, ſtomachoquè mulcendo, ardore refrigerando: lenit tranſitum ſpiritus, & molliores facit meatus, tußientibus utilis traditur. Dios. Lib. 2. Cap. 75. Gal. 7 meth. Cap. 7. 3 al. Cap. 39. Paul. Lib. 7. Aet. Serm. 1. Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap. 496. Ply. Lib. 7. Cap. 3. Lib. 11. Cap. 4. 14. Lib. 22. Cap. 24.

NOCENDI. *Nam ſtomachum & inteſtina inflat: bilem auget, faſtidium creat, cibus uentriculo peßimus calido: In ætate enim uigente conſtitutis ac calidis in bilem tranſit ante concoctionem, præſertim æſtate: tußim laceſcit, largius uero ſumptum uentrem ſuperiorem ad uomitum excitat: Deſpumati uſus aptior eſt: coctum enim minus acre, ac mordax euadit. Cæterum uenenoſum mel uaria ſymptomata inducens, uarijs in locis reperitur: præſertim ubi apes paſtæ uenenatarum plantarum floribus fuerint.* Dios. Lib. 2. Cap. 75. & ibi Amat. Luſit. Gal. 3. al. Cap. 39. 7 meth. Cap. 7. Paul. Lib. 7. Aet. Serm. 1. Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap. 496. Ply. Lib. 22. Cap. 24. Ras. 3 Alm. Cap. 20.

MELISSA V. H.

Exilarat, reuocatquè animum citrago labantem.
Ictibus auxilio eſt, uiſcera cuncta iuuat.

CALEFACIENDI. *Namque eſt ſecundo ordine calida. Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap. 95.*

SICCANDI. *Nam ſiccat exceſſu ſecundo. Auic. ibid.*

APERIENDI. *Nam eius proprium eſt cerebri obſtructiones reſerare. Auic. ibid. Serapius Cap. 23*

DISCVTIENDI. *Nam eius ſuccus inflationes diſcutit, & folia torminibus auxiliantur: & ſtrumas cum ſale diſcutiunt. Dios. Lib. 3. Cap. 101.*

CIENDI. *Nam eius decoctum ad ciundos menſes conuenit. Dios. ibid.*

PVRGANDI. *Nam eius ſuccus, ſeu decoctum foeminas inſidentes purgat: folia ulcera purgant: Vires enim deiectorias poſsidet, nec adeo imbecilles, quin atrabilioxios uapores à ſpiritibus & à ſanguine, qui cordi, & arterijs ineſt educere queat: quod in cæteris corporis partibus, ac in toto corpore efficere nequeat. Dios. Lib. 3. Cap. 101. Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap. 95. & tr. 2. de med. cord.*

IVVANDI. *Nam eius proprium eſt animum hilarem reddere, humenti ac frigido uentriculo auxiliari, concoctionem adiuuare, deficientem animum reuocare, cordis imbecillitatem roborare, eamquè præſertim, qua ſomnus frequentius nocte intercipi ſolet. Quin & eius pulſum reprimere, animi ſolcitudines fugare, ac ſolicitas imaginationes tollere; quæ tum ab atra bile, tum ab exauſta pituita gignuntur. In ſumma cor exilarat, uitalesquè facultates roborat, odoris fragrantia, ſaporis auſteritate partiumquè tenuitate. Quibus facultatibus cæteris etiam uiſceribus competit. fertur quòd induſtriam afferat, & quòd ante ſomnum ſumpta, bona ſomnia faciat, contraria ratione cum braſsica. Marrubio aſsimilis eſt facultate ad omnia. Præſtantiſsimum eſt contra ictus apum ueſparumquè & araneorum remedium, item ſcorpionum, Pollet contra uuluarum ſtrangulationes addito nitro: contra tormina è uino: folia eius ſtrumis illinuntur, & ſedis uitijs cum ſale decocta: ſuccus ulcera ſanat, articularios morbos ſedat, canisquè morſus: prodeſt dyſentericis ueteribus, & coeliacis, orthopnoicis, lienibus, ulceribus thoracis. caligines oculorum ſucco cum melle inungi eximium habetur: Folia in uino ſumpta medentur ictibus ſcorpionum, araneorum, & canum, eorundem decocto fouentes eadem utilitas ſequitur: idem in dentium dolore colluitur: contra fungorum ſtrangulatus folia cum nitro bibuntur: odoratus reddit meliſſophillon compoſitiones: quare non ſolum aqua per campanam extracta paſsim in officinis parata habetur: ſed etiam ſyrupus ex eius ſucco confectus & ſaccharo reperitur. Dios. Lib. 3. Cap. 101. & ibi Luſit. Auic.*

ibid. Gal. 7. Simpl.medic. & Lib. 1. de comp.medic.ſecund.loc.Cap.5. Paul.Lib.7. Aet.Serm.1. Serap. Cap.23. Ply.Lib. 20.Cap.11. Lib.21.Cap.20. Sim.Seth.

NOCENDI. Nam inflationem faciens uirgam erigit. In inſalatutijs ipſa poſſumus uti ſecure, & præcipue cum frigidis, ut lactuca, & huiuſmodi mixta fuerit. Ioann. Iſac. in part. diæt.

MENTA VIM H.

Menta iuuat ſtomachum, tineas necat, ictibus atris.
Conuenit, & Venerem commouet atque ciet.

CALEFACIENDI. Nam in tertio calfacit ordine. Gal.6.de Simpl.medic.facult.: 3.al.Cap.2. 2.de comp.medic.ſecund.loc.Cap.1. Paul.Lib.7. Aet. Ser.1. Auer.5.coll.

SICCANDI. Nam ſicca eſt in ſecundo exceſſu. Gal.ibid. Auerr.ibid. Auic. Lib.2.tr.2.Cap.495.

ADSTRINGENDI. Nam adſtringendi poßidet facultatem. Dios. Lib. 3. Cap.35.

SISTENDI. Nam ſanguinem ſiſtit, & recens ſanguinis putum coibet ſi cum poſca bibatur. purgationes foeminarum inhibet, & cum amylo ex aqua pota coeliacorum impetus infrenat. Singultus & uomitiones ſiſtit cum ſucco granati: Sanguinem comprimit poto ex aceto ſucco: ipſa uero trita in aceto pota choleras, & ſanguinis intus ſupprimit fluxiones. Gal.6. Simpl. medic. Dios.ibid. Paul. Lib.7. Aet.Serm.1. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.495.

AESTERGENDI. Nam impetigines aiunt uel ſi teneatur tantum prohibere. Ruell.Lib.3. Cap.29.

REPELLENDI. Nam uiridis repellit. Gal.1.ad Glauc.Cap.15. 2.de comp. medic.ſecund.loc.Cap.2.

INCIDENDI. Nam eſt cibus incidens. Gal.de diß.cont.

DISCVTIEDI Nam diſcutit abſceſſus impoſita, & eius in aqua mulſa decoctum inter diſcuſſoria moderata parabilia connumeratur. Dios. ibid. Gal.6.de comp.medic.ſecund.loc.Cap.1.

DIGERENDI. Nam Menta digerit. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.495.

PVRGANDI. Nam pituitas corruptas purgat in mulſo & aqua. Gal.ibid.

IVVANDI. Nam eſt obſonium ſponte prouenient, ipſius odor mentem excitat & ſapor auiditatem in cibis: omnino ſtomachum adiuuat, & in condimenta uenit pluribus modis, in ipſis peculiarem gratiam habens. Sumitur contra ſcolopendras,

ſcorpiones

ſcorpiones marinos, & ad ſerpentes: ulcera in capite infantium mire ſanàt, narium uitia ſpiritu ſubducto emendat, illinitur temporibus & fronti in capitis dolore; epiphoris imponitur, & omnibus in capite eruptionibus: aiunt lieni mederi eam in horto guſtatam, ita ne uellatur: aridæ farinam tribus digitis apprhenſam ſtomachi dolorem ſedare in aqua; & ſimiliter aſperſam in potione uentris animalia pellere: teretes enim uentris tineas enecat: Mammis quæ tenduntur, aut lacte turgeant imponitur: Morſibus canum cum ſale linitur: aurium doloribus cum aqua mulſa medetur: linguæ ſcabritiem infricata complanat: addita in potionibus lactis denſari & in caſeum coire non patitur: Et ſi caſeus eius ſucco liniatur à putredine præſeruatur. Dios Lib.3. Cap.35. Gal.6. Simpl. medic. 3. al. Cap.2. 2. al. Cap.70. 3. de med. par. fac. 120. Paul. Lib.7. Aet. Serm.1. Ply. Lib.20. Cap.14. Auic. Lib.2. tr.2. Cap.495. Sauon. tr.2. de reb. non nat. Cap.4. rubr.10.

NOCENDI. *Nam eſt cibus acutus, Venerem ſtimulat: & propterea probibetur ne ipſa comedatur, aut ſemen in bello, quia propter uſum coitus corpora frigidiora, aut minus animoſa redduntur ipſa ueſci ad ſatietatem non oportet, quoniam ſanguinem extenuat & ſeroſum facit, & ipſum in flauam bilem mutat: dein efficit, ut ſanguis qui maxime eſt tenuium partium diſcutiatur, & craſſus & melancolicus relinquatur, atque iccirco oportet bilioſos ab ea abſtinere. Semen pulmonem lædit.* Sim. Seth. *Cæterum uuluæ ante coitum admota conceptioni reſiſtit; nam generationi contraria.* Dios. Auic. Paul. Aet. Sauon. & Gal. ibid. & de diß. cont. & de Simpl. medic. Auer. 5. coll. Haliab. 5. Th. Cap.16. Iſac in part. diæt.

MESPILA VIM H.

Meſpila conſtringunt, ſtomacho gratiſſima & ori:
Sint tibi non uictus, ſed medicina magis.

REFRIGERANDI. *Nam frigida ſunt in ſecũdo exceſſu.* Ras.3.Alm.Cap 20. Iſac in part.diæt.

SICCANDI. *Nam in primo ordine ſunt ſicca.* Iſac. ibid.

ADSTRINGENDI. *Nam uentrem multo ualentius quam ſorba compeſcunt. Quare ſunt cibus utiliſſimus uentri fluenti, & lubricæ aluo accommodata: & dyſenteriam adſtringunt.* Dios.Lib.1.Cap.133. Gal.2.al.Cap.25. 7.de Simpl.med. facul.& 11. Paul.Lib.7. Aet.Serm.1.

IVVANDI. *Nam aronia, quæ Azaroli fructus uocantur, ori grata habentur, ualentq; ad ſtomachi uentriſquè firmitatem ac robur; item ad ſtomachi ardorem cum ſyncope. Meſpila præterea ſunt cibus conueniens ſtomachicis: uomitum auferunt, & reprimunt flauam bilem: eorum grana contra Nephritim multum ualent.*

Dios. Lib.1.Cap.133. Gal.2.al.Cap.25. de bon.& uit.ſuc.Cap 8. 8.de comp.medic.ſecund.loc.Cap.4. Ras.3.Alm.Cap.20. Amat.Luſit.in Dios. Ply. Lib.15 Cap.20.

NOCENDI. *Nam acerba ſunt, uixque edi poſſunt uentrem ſtrenue cobercentia: ægre concoquuntur; parum nutriunt, & craſſum gignunt ſuccum. Meliora ſunt ante cibum quam poſt: ipſis autem parce utendum; non enim eis ut alimento, ſed ut medicamento potius indigemus.* Dios.Lib.1.Cap.133. Gal.7.Simpl.medic. 2.al.Cap.25.de att.uic.Cap.10. de bon.& uit.suc.Cap.8.Aet.Serm.1. Iſac.in part.diæt. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.753.Ras.3.Alm.Cap.20.Ply.Lib.15 Cap.20.

MILIVM V. H.

Siſtit, & exſiccat milium, mulcetquè dolores:
Frigidus ex illo eſt panis, alitquè parum.

REFRIGERANDI. Nam eius uis refrigeratrix in primo ordine: Gal.7. Simpl.medic. Aet.Serm.1.

SICCANDI. Nam uis ei reſiccatoria in ordine tertio. Gal.7. Simpl.medic. 5.de San.tu.Cap.8. Paul.Lib.7.

SISTENDI. Nam eo ſiſtitur aluus. Gal 6. Simpl. medic. Aet.Serm.1. Paul. Lib.1.Cap.78.

CIENDI. Nam urinam pellit. Dios Lib.2.Cap.90.

DISCVTIENDI. Nam eo tormina diſcutiuntur, in quem uſum torretur ante, & in ſacco ponitur Feruens ad diſcutienda tormina & neruorum dolores. Dios. Lib.2.Cap.90.

IVVANDI. Nam doloribus neruorum, & alijs feruens in ſacco ponitur neque aliud utilius, nihil enim lenius molliusq; & caloris capacius: itaque talis uſus eius eſt ad omnia quibus calor eſt profuturus: eſtquè optimum fomentum his qui debent exiccari citra morſum: & ex eo fit fomentum ſiccum in coli dolore: Farina eius cum pice liquida ſerpentium & multipedæ plagis imponitur. Dios.Lib.2.Cap.90. Gal.6.Simpl.medic. 12. Meth. Cap.8. 2.ad Glauc.Cap.6. Paul.Lib.1.Cap.78. & Lib.7. Ply.Lib.18.Cap.10. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.295. Aet.Serm.1.

NOCENDI. Nam flatulentum, concoctu difficile, praui & craßi ſucci, eſtquè cibus frigidißimus, uentrem ſiſtit, parum nutrit, ipſo in panes abutuntur, cum cæterarum frugum urget inopia: ij corpus parum alunt, per quam arida præditi natura; ita ut arenularum aut cineris inſtar digitis frientur, nec mirum quòd nullo glutinoſo lentore iuncti coaleſcant: Hoc ſemen ex ſe nullam gratiam init, ſed lecte præſtantius redditur edulium, aut melle, quòd in edendo iucundam uoluptatem conciliet, deiectionem uentris facile moliatur, eoquè duce facilius membratim digeratur. Panicum eſt milio ſimile eodemquè modo in panes ſubigitur, eodemquè habet uſus, minus tamen & nutrit & ſtringit. Dios.Lib.2.Cap.90 & 91. Gal.1.al.Cap.15. de bon.& ui.suc.Cap 5. 6.Simpl.medic.Auic.Lib.2.tr.2.Cap.295. Auer.5.coll. Iſac.in part.diæt. Ras.3.Alm.Cap.2. Sim Seth.

MORA VIM. H.

Mora mouent aluum ſi ſunt matura, nocebunt
Ventriculo, ſuccus prouenit inde putris.

REFRIGERANDI. *Nam mediocriter refrigerant; Quare ipſis utendam cum uentriculus ſquallore æſtuat.* Gal. Lib.3 Simpl.medic. Cap.7. 2.al.Cap.II. Paul.Lib.1.Cap.81.

HVMECTANDI. *Nam uehementem humectandi poßidet facultatem.* Gal.2. al. Cap. 11. Paul. Lib. 1. Cap. 81. Oribas. primo Lib. collect. medicin. Cap. 42.

ADSTRINGENDI. *Nam uentrem immatura compeſcunt. Quare ad dyſenterias, Diarrhœas, & affectiones coeliacas ſunt ſemper accommoda.* Gal. 2. al. Cap. 11. 7.Simpl.medic.

EXPVRGANDI. *Nam à primordio coene, & ante alios cibos deuorata uentrem exonerant, lubricantquè matura.* Gal.Lib.7.Simpl.medic. 2.al.Cap.11. de att.uic.Cap.10. Paul.Lib.1.Cap 81.& Lib.7.

IVVANDI. *Nam ſuccus ſiccato pomo expreſſus multum obſoniorum ſapori cõfert, & gratiam mirum commendat. Cruda mora uentris tineas excutiunt, ſatis bonum creant ſuccum, & aluo facile excernuntur: ſiccata traduntur in cibos commendantia obſoniorum ſaporem, quemadmodum Rhus: in medicina uero coeliacis dantur: fit è pomo nobile medicamentum ſtomatice, aut arteriace, quod ori & gutturi conferat, appellatum: Mora inſuper epilepticis conferunt: Medicamenta quæ ex mororum ſucco parantur ſi facta ex rubi fructibus fuerint, facultatem habebunt efficaciorem.* Dios.Lib.1.Cap.143. Gal.2.al.Cap.11. & 13. 7.de Simpl.medic. facul. 6.de comp. medic. ſecund.loc.Cap.1. de puer.epil. Ply. Lib.15. Cap.24. 23. & Lib.23. Cap.7. Auic.

NOCENDI. *Nam facile corrumpuntur, paucum miniſtrant alimentum: inimica ſtomacho, ſitim faciunt, ſi non ſuperuenerit alius cibus intumeſcunt: abluenda ſunt antequam mandantur: ex immaturis fit ſtupor dentium: ſunt minus noxia fugacibus, & moderatiora perſicis, & prunis. Verum cum corrumpuntur non habent in ſe minus uitij, quam illa, ſed ſimilia fiunt lætalibus uenenis: Si uero coquantur ſunt innoxia, niſi liberalius ſumantur: Rubi autem fructus, qui etiam mora dicuntur, magisquam mora adſtringunt: & ſiquis largius his ueſcatur, capitis dolorem ſentiet, alij ſtomacho anguntur: Moris ante cibum utendum, & non niſi à ſtomachum mundum habentibus comedenda.* Dios.Lib.1.Cap.143. Gal.2.al. Cap.11.& 13. 3.al.Cap.16. de bon.& ui.suc.Cap.8. Aet.Serm.1. Ply.Lib.15.Cap.28. Ras. 21.cont.Cap.171. Haly.5.Th.Cap.19. Auic.

NVX IVGLANS V.H.

Glans Iouis eſt capiti, ſtomachoq; inimica nocebit
Hæc minus eſa arcens, dira uenena fugat.

CALEFACIENDI. *Nam calida eſt in tertio ordine. Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap. 51.*

SICCANDI. *Nam ſicca eſt in principio ſecundi ordinis. Auic. ibid.*

ADSTRINGENDI. *Nam habet qualitatis adſtringentis non exiguũ, quæ temporis proceſſu marceſcit, degenerante tota eius ſubſtantia in pinguem ſuccum, adeo ut fiat cibo prorſus in idonea, quod ueteri oleo ſua pinguitudine adſimilis appareat: Viridis autem, atque etiamnum humida neque adſtringentis qualitatis, neque oleoſæ conſpicue particeps eſt, ſed magis eſt quodammodo qualitatis expers. At nucleorũ crematarum nucum cinis ex uino ſubter inditus foeminarum purgationes cohibet: cortex earum dyſentericis prodeſt. Dios. Lib. 1. Cap. 141. Gal. 2. al. Cap. 28.*

ABSTERGENDI. *Nam liuores illitu rapit, cortex eius lichenum uitio prodeſt: Item Iuglandes extergendi habent ea quæ in cute oriuntur uitia poteſtatem. Dios. ibid. Paul. Lib. 7.*

DISCVTIENDI. *Nam cum cortice ſuo crematæ iuglandes & umbilico admotæ diſcutiunt tormina. Dios. ibid.*

INCIDENDI. *Nam cum ficubus ſumptæ incidunt phlegma, & mundificant ſtomachum Gal. de diß. cont.*

ATTENVANDI. *Nam accommodæ ſunt uictui attenuanti. Gal. de att. uic. Cap. 10.*

PVRGANDI. *Nam uirides nuces ſiccis humidiores ſunt, uentremquè ſubducunt præſertim cum garo: Siccæ autem minus ſunt ad deiectionem idoneæ. Gal. 2. al. Cap. 28. Paul. Lib. 1. Cap. 82.*

IVVANDI. *Nam ſunt qui à iuuando & glande iuglandem dictam exiſtiment: & fertur qui ieiunus ſumpſerit duas nuces ſiccas & totidem ficos cum rutæ folijs uiginti ſimul tritis addito ſalis grano nullum uenenum illo die nociturum, nec minus ſi à ueneni hauſtu comedantur. Contra rabioſi canis hominisquè morſus nuclei à ieiuno homine commanducati, illitiquè præſenti remedio eſſe dicuntur. Recentes ſtomacho ſuauiores uentrem mouent. Siccæ uomituris ieiunis aptæ. Item aduerſantur cæpis, leniuntquè earum ſaporem: & quo quis plures ediderit ieiuno ſtomacho, eo facilius latas uentris tineas pellit. alliatis induntur ad domandam acrimoniam. Comeduntur in teneſmo ad extrahendam pituitam. Mammarum inflammationibus, abſceßibus, luxatisquè imponuntur cum exiguo melle & ruta: Quæ perueteres ſunt gangrenis & carbunculis medentur, item ægilopijs & ſugillatis: Areas capi-*

tis breui momento replent pilo commanducati & protinus ex ore impoſiti nuclæi: Putamen combuſtum tritumquè in oleo & uino capite peruncto nutrit capillum & alopecias replet. Nucibus tuſis oleum exprimitur, quod purgat aures: ualet ad neruorum uulnera, gangrenas; carbunculos, & ægilopas ſanat: putredines diſsipat: Putaminis item expreſsi ſucco ſimiliter ut mororum & ruborum in melle decocto uice ſtomatici medicamenti utuntur, & ad omnia reliqua quæ modo dicti ſucci conuenire cenſentur. Dios. Auic. Paul. ibid. Aet. Serm. 1. Gal. 2. al. Cap. 28. 7. Simpl. medic. de bon. & uit. suc. Cap. 8. 5. Meth. med. Cap. 10. Ply. Lib. 17. Cap. 12. Lib. 23. Cap. 8.

NOCENDI. *Nam parum nutriunt, in ore ueſicas faciunt, & in lingua paralyſim faucium & capitis dolorem afferunt, & tuſſes augent, ſtomacho ſunt inutiles, bilioſæ difficiles concoctu, dolorem capitis inferentes: tuſsientibus inimicæ ſitim prouocant, fumos capiti faciunt, & in oculis uertiginem: ex quibus patet quòd calidam habentes temperaturam debent eas minime manducare: cum autem dantur calefactis earum Theriaca eſt oximel, & ſi cum almuri & aceto comedantur innocentiores redduntur: frigidi autem ſenes & pituitoſi ſecurius & in hyeme præcipue poſſunt illis ueſci. Cæterum iuglandes uirides ſacchаro uel melle conditæ ſtomacho utiles euadunt præſertim frigido, & ori non ingratæ: ſiccæ aqua maceratæ, uel in aqua calida per noctem infuſæ fiunt uirides uirtute, & uentrem leniunt: Recentes ſtomacho minus infenſæ gratioresquè: Arborum umbra inſalubris eſt etiam capiti humano, omnibusquè iuxta ſatis. Dios. Gal. Paul: Aet. Ply. ibid. Auer. 5. coll. Ras 3. Alm. Cap. 20. 21. cont. Cap. 202. 4. ſuorum aph. Iſac. in part. diæt. Sim. Seth.*

NVX MYRISTICA V. H.

Diſcutit, inflammat, commendat & oris odorem.
Nux moſchata, oculis, uentriculoquè fauet.

CALEFACIENDI. *Nam in ordine ſecundo completo calefacit. Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap. 502. Matth. in Dios. Lib. 1. Cap. 141.*

SICCANDI. *Nam ſiccat in fine ſecundi ordinis uſque ad tertium. Auic. & Matthiol. ibid.*

ADSTRINGENDI. *Nam adſtringit fluentem aluum ſiſtit, & uomitum prohibet. Auic. Matth. ibid.*

ABSTERGENDI. *Nam lentigines in facie emendat. Auic. ibid.*

CIENDI. *Nam urinam cit, & illius confert. difficultati. Auic. ibid.*

DISCVTIENDI. *Nam flatus diſcutit. Matth. ibid.*

DIGERENDI. *Nam cibum digerit. Serap. Cap. 61.*

IVVANDI. *Nam oris ſuauitatem commendat, & foetentis Animæ uirus commanſa abolet, uiſum acuit, capiti utilis eſt uentriculum & proprie os eius confortat, iecur roborat, lienem abſumit, & frigidis uteri affectibus mirifice prodeſt: & uniuerſim facultas ei eadem quæ & cariophillis. è recentibus prius contuſis, & in cacabo calefactis prelo exprimitur liquor, qui refrigeratus ceræ nouæ inſtar concreſcit, fragrantiſſimum ſpirans odorem, neruorum & articulorum diuturnis doloribus à frigore excitatis utiliſſimus: quin & maximæ ueneris inunctionibus expetitur. Præferuntur recentes quæ nullam præſenſerint cariem, item ponderoſæ, farectæ præpingues humore redundantes, ita ut adacta acu confeſtim è uulnuſculo exeat humor. Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap. 502. Serap. Cap. 161. Matth. in 1. Dios. Cap. 141.*

NOCENDI. *Nam inflammant. Quare calidi bilioſi, & ſanguinei ab illis, precipue æſtatis tempore caueant: Phlegmatici uero & melanchonici & huiuſmodi illis utantur in ſuis cibarijs ſecuriſſime. Aben. Mes.*

OZYMVM V. H.

Ozyma ſunt oculis ſtomachoquè infeſta, ſedictus.
Viroſos, nec non tormina ſæua leuant.

CALEFACIENDI. *Nam ex ſecundo eſt calfacientium ordine.* Gal.8.Simpl. medic.Aet.Serm.1.

SICCANDI. *Nam ſiccum eſt in primo ordine, deſtillationesquè pectoris & pulmonis exiccat.* Dios.Lib.2.Cap.135. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.104.

MOLLIENDI. *Nam aluum emollit ſi ſuperfluitatem præparatam inueniat, Si autem non inueniat ſlipticat.* Dios. Auic.ibid.

DIGERENDI. *Nam foris illitum ad digerendum & concoquendum utile.* Gal. 8.Simpl.medic.

DISCVTIENDI. *Nam diſcutit inflationes, flatusquè diſſoluit.* Dios. Aet. ibid. Ply.7.

ATTENVANDI. *Nam eius ſemen attenuatoriæ eſt facultatis, non tamen uehementer.* Gal.2.de comp.medic.ſecund.loc.Cap.1.

ABSTERGENDI. *Nam eius ſuccus caliginem uiſus abſtergit.* Dios.ibid.

CIENDI. *Nam urinam pellit, & eius ſemen naribus hauſtum ſubinde mouet ſternutamenta, quod idem herba facit, ſed oculos præmi neceſſum eſt cum ſternutamentum urget.* Dios.Lib.2.Cap.135.

IVVANDI. *Nam eo pleriquè ut obſonio utuntur ex oleo & garo eſitantes: ipſumq; lactucæ eſt miſcendum: remouet ſtuporem dentium, lac euocat, ponitur ſuper puncturam ueſpæ ſcorpionum & draconis marini: Illitum cum polenta roſaceo & aceto inflammationibus pulmonum ſalutare creditur: oculorum doloribus cũ uino chio imponitur: aſſeuerant ſi quiſpiam eo die quo ederit ocimum feriatur à ſcorpione lædi non poſſe: capiti cordiq; odoratu ſalutare. Aqua maceratum aſcito humore ſomnum allicit: hos recreat quos cor defecerit: Memores quos atra bilis attulerit mulcet. Animi nubila diſcutit, triſtes exhilarat, atque timidos animat: aliqui coeliacis & ſanguinem excreantibus in uino dederunt: Contra duritiam precordiorum mammis illinunt. Decoctum ipſius lippientibus ob craſsioris memoriæ copiam calidum pro ſomento adhibitum magnopere prodeſt, præſertim pueris, quorum auribus cum adipe anſerimo inſtillant, uuluas ex aceto purgant. Deſtillationes eo cohibent, uerrucas mixto atramento ſutorio tollunt.* Dios. Auic. Aet. ibid. Gal.2. al.Cap.52.&56. 8. Simpl.medic. Ruell.Lib.2 Cap.74. Sim. Seth.

NOCENDI. *Nam ſtomacho noxium, prauiquè ſucci, & concoctu difficile: Venerem ſtimulat, copioſiore cibo oculorum aciem hebetat: Habet recrementitiam: humiditatem: Quare manducatum, & in ſole poſitum uermiculos creat, proinde cõ-*

modum non eſt;ut in corpus ſumatur. Deſiccat pulmonem, uentrem laxat, eſt ueloçis putrefactionis, choleramquè multiplicat: Inſlationem generat, mentem minuit, & humorem melancholicum generat. Dios.Lib.1.Cap.135. Gal.8.Simpl.medic. 2.al.Cap.56. 1.de dig.febr.Cap.3. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.104. Ras.21.cont. 102.Haly.5.Theor.Cap.16. Mes.

OLEVM V. H.

Calfaciens oleum eſt, mollit, minuitquè dolores,
Enecat & uermes, cuncta uenena fugat.

CALEFACIENDI. Nam poteſtate calidum eſt, & calefacit ut alimentum, & ex his eſt, quæ nos recalfaciunt ubi excalfactionis principium à nobis acceperint. & fit oleum uetuſtate calidius. Gal.2.Simpl.medic.Cap.24. 5.Simpl.medic.Cap.2. 2.de comp.medic.per G.Cap.2 3.de temper.Cap.4

HVMECTANDI. Nam humidum eſt, humectat & ſordidum eſt, Gal.Cap.1. aph.14. 1.de temp.Cap.6. 11.Simpl.medic.6.Simpl.med. 5.de San.tu.Cap.8.

EMOLLIENDI. Nam emollit, uentrem ſubducit, & ipſo ante cibum aſſumpto ſoluitur aluus. 5.de ſan.tu.Cap.9. 2.Simpl.medic.Cap.18. & Cap.5. Dios. Lib.1.Cap.8.

MATVRANDI. Nam maturat, & uetus duritias magis diffundit. Gal.2.ad Glau.Cap.7. de oc.3.

LENIENDI. Nam lenit omnes mordicationes et ulcera. Gal.2.Simpl.medic. Cap.10.11.13. Ras.22.cont.

DISCVTIENDI. Nam tormina diſcutit calidum potum, magisquè ruta ſimul uetusquè magis diſcutit, & inflationem ſedat. Dios ibid.

DIGERENDI. Nam uetus abunde digerit ſine eroſione. Gal.4.de comp.medic.per gen.Cap.5. 3.de comp.medic.per gen.Cap.9

ABSTERGENDI. Nam faciem expurgat. Ruell.Lib.1.Cap.104.

IVVANDI. Nam habet nobiſcum familiaritatem, & ſanis & ægris conuenit: à perfrictionibus corpus uindicat, ipſumquè gerendis rebus habilius ac promptius efficit: laßitudines ſanat, uenena omnia cobibet, hebetatquè crebro potum additumq; uomitionibus uentris animalia pellit, utilißime ſubter in aluum datur ileoſis quod tenuioris inteſtini morbus tentare ſolet. Lætargicis auxiliare iam inclinato morbo, oculorum claritati ſublitum prodeſt. capitis doloribus remedium eſt, item doloribus in febri cum aqua præſertim uetus: & ſi uetuſti non ſit occaſio decoquitur ad craßitudinem mellis, ut uetuſtatem repreſentet; oleo ueteri ſimile eſt oleum lucernarum; A uino nullus ſuccus præciſior oleo: ipſo enim mollitur corpus, uigorem ac robur

accipit. Democritus (ut Diophanes tradit) interrogatus qua ratione homines inoffenſa ualetudine degerent, ac uigorem illum animi cuſtodirent, reſpondiſſe fertur. Si externa corporis oleo interna melle linirentur. Dios. Lib 1. Cap. 2. Gal. de rem. off. dign. Cap. 6. 1. ad Glauc. Cap. 14. 1. de comp. medic. ſecund. loc. Cap. 2. 2. Simpl. medic. Cap. 5. 6. 7. de comp. med. per gen Cap. 11. Aet Serm. 1.

Nocendi. Nam craſſæ & lentæ ſubſtantiæ eſt, multam bilem continet, tuſsim excitat, guttur exaſperat, oculos mordicat, illiſque nocet: Diſpoſitionibusque Rheumaticis, & cauo ulceri aduerſiſsimum. Vim neruorum debilitat: & propterea in competenti quantitate eo utamur, & non quocunque ſed optimo. Gal. 1. Simpl. medic. Cap. 14. 2. Cap. 17. & Cap. 5. 2. ad Glauc. Cap. 2. 3. meth. Cap. 2. 2 de n. f. Cap. 8. de opt. Sec. Cap 9. Aet. Serm. 1. Ras. 22. cont.

OLIVA VIM H.

Stringit oliua recens condita, refrigerat, ægre
Concoquitur, ſtomacho mitior apta minus.

Refrigerandi. Nam immatura refrigerat, matura autem eſt calida moderate. Gal. 6. de Simpl. medic. facul. Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap 531.

Adstringendi. Nam immatura adſtringit, & muriæ ſuccus gingiuas contrahit, & dentium motus firmat. Gal. 6. Simpl. medic. Dios. Lib. 1. Cap. 118.

Sistendi. Nam areſacta illitu depaſcentia ulcera ſiſtit, & carbunculos emarginat. Dios. Lib. 1. Cap. 118.

Leniendi. Nam aluum difficilem leniunt ſalſæ ſiue cõditæ, idque ſane acrius cũ aceto, uel aceto mulſo præparetur, cõdiaturue. Gal. 2. al. C. 27. Paul. L. 1. C. 81.

Pvrgandi. Nam colymbades ſordida ulcera purgant tritæ; illitæque: & ſubducunt præ reliquis cibis comeſtæ. Dios. Lib. 1. Cap 118. Aet. Ser. 2. Cap. 265.

Ivvandi. Nam colymbades tritæ, & ambuſtis illitæ puſtulas gigni prohibẽt. ſtomachum roborant, & appetentiam excitant, ſuntque obſonium in capitis dolore ex ſtomacho: Oliua flaua & recens ſtomacho utilior eſt. Gal. 2. al. Cap. 27. 2. de comp. medic. ſecund. loc. Cap. 1. Dios. Lib. 1. Cap. 118. Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap. 531. Paul. Lib. 1. Cap. 81. & Lib. 7. Oribas. Lib. 1. collecto. medicin. Cap. 541.

Nocendi. Nam parum nutrit, craſſum parit ſuccum, uentri difficilis flaua & recens: Nigra autem & matura corruptioni eſt opportuna: ſtomacho aduerſatur: oculis non conuenit, capitis dolorem mouet. Sale condita à ſale accipit quandam acuminis & ſiccitatis partem, unde ſanguinis præſtat incendium: ſtomachi neruos mordicat: Quæ autem cum aceto eſt præparata tenuior exiſtit: proinde bilis acumen extinguit: & appetentiam excitat. Dios. Gal. Paul. Auic. ibid. Iſac. in part. diæt. Haly. 5. Th. Cap. 19.

OMPHACIVM. V. H.

Omphacium ſiſtit fluxus, & mitigat æſtum
Lumina clara facit, conuenit atque cibis.

REFRIGERANDI. *Nam cũ acidum ſit perfecte etiã refrigerat, uniceq́; ardoribus prodeſt; ſiue ori uentris impoſitũ, ſiue totis hypochondrijs, ſiue cuilibet alij quod refrigerare uelimus, calidis enim morbis omnibus magno iuuamẽto adhiberi poteſt, & ad hypochondria ardentia magis conuenit quã acetum.* Gal.4.Simpl.med.C.12.

SICCANDI. *Nam exiccat in ordime tertio: quamobrem affectibus cum fluxione coniunctis, præſertim ſtomacho cibum non continenti ſuccurrit.* Gal.6. Simpl.medic.Cap.27. 5.meth.medic.Cap.10. Paul.Lib.7.

ADSTRINGENDI. *Nam uehementer adſtringit, proinde bibitur ad recentem ſanguinis excreationem: etiam ſi rupta intus aliqua parte contigerit.* Dios.Lib.5. Cap.6. Gal.6.Simpl.medic.Cap.27.

SISTENDI. *Nam fluxiones ſiſtit, dyſentericisquè & mulieribus fluxione uuluæ laborantibus clyſter infunditur.* Dios.Lib.5.Cap.6. Gal.11.Simpl.medic.

IVVANDI. *Nam prodeſt contra tonſillas, uuam, humida gingiuarum uitia, purulentas aures cum melle & paſſo, item fiſtulas, uetera ulcera nomaſquè ex aceto: oculorum claritati, ſcabritiæ, & ulceribus angulorum auxiliatur. Tradunt aliqui ſtomacho diſſoluto, & cibos non perficienti prodeſſe: item prægnantibus defectis à conceptu, item dolorem ſentientibus. Auxiliarem uim habere fertur ſorbitionis uſu cum peſtifera lues populatim graſſatur. Sunt qui ut maiorem omphacio adſtrictionem comparent, e ſyluestrium uitium uuis illud exprimant, non ad medicamenta tantum, ſed etiam ad ciborum condimenta. Verum omphacium noſtrorum ſole non cogitur, & ſi pluribus diebus ipſum inſolari dimittamus ſuis cum uinaceis in cado craſſo linteane cooperto, donec excrementa ſubleuentur, Fex uero ſubſidat, & inclareſcat ſuccus: Si quidem hac parandi ratione abſque ſale per annum incorruptum aſſeruatur, tam ad ciborum quam ad medicamentorum uſum. Omphacis loco ſunt uuæ criſpinæ baccæ in uſu ciborum, acerbæ uidelicet, ueris præcipue & æſtatis temporibus in quibus iurulentæ carnes, piſcesuè ipſis condiuntur: & febrientibus iuſculis incoctæ non ſine utilitate exhibentur: mulieribus utero gerentibus magnopere expetuntur.* Matth.& Luſit.in 1. Dios.Cap.105. Dios.Lib.5.Cap.6.& ibi Matth. Gal.6.Simpl.medic. Cap.27. 11. Simpl medic. Ruell.Lib.1.Cap.142.

NOCENDI. *Nam inſigniter comburit, Frangere autem uehementiam eius aqua multa oportet; & in uſu præberi exiguum. Videant igitur iuniores medici cũ agreſtæ ſuccũ febricitantibus concedunt, ne plus iuſto ſalitus ſit: Nam ſic ſalitus, ut plerunque paratur, Febres acuit; & corpora plus iuſto deſiccat.* Dios.& ibi Amat. Luſit.Lib.5.Cap.6.

ORIZA VIM. H.

Inſuauem dat oriza cibum, ſed ſupprimit aluum.
Craſſa alimenta parit, concoquiturquè male.

CALEFACIENDI. *Nam calida eſt. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.574.*

SICCANDI. *Nam ſicca eſt, & eius ſiccitas ſua caliditate manifeſtior eſt.*

ADSTRINGENDI. *Nam ſtipticitatis alicuius eſt particeps, quam utique ob cauſam uentrem ſolutum leniter adſtringit, atque compeſcit. Dios. Lib.2.Cap. 88. Gal.3.al.Cap.15. 1.al.Cap.17. 8.Simpl.medic. Aet.Serm.1.*

ABSTERGENDI. *Nam in ipſa eſt abſterſio. Auic.ibid.*

IVVANDI. *Nam eſt hominum non aſpernandum edulium; nutrimentum enim præbet conueniens, ad quandam ſiccitatem declinans: & decoctum eius ſuperne uel ſubter in aluum datur contra dyſenterias, tormina, uentriſquè dolores: Cocta cum butiro datur ad ſtomachi ardorem cum ſyncope, eſtquè cibus ſtomachicis conueniẽs. Gal.1.de al.facul. Cap.17. 8.de comp.medic. ſecund.loc. Cap.4. Aet. Serm.1. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.574.*

NOCENDI. *Nam mediocriter alit, ægræ concoquitur, tarde digeritur, eſt cibus craſſus, difficilius quam alica conficitur, & minus alit, ceu utique & in edendi ſuauitate ab ea quam plurimum deficit. Cum decoquitur cum lacte, & oleo amigdalino & zucch
aro maius dat nutrimentum, & melius: & remouetur ab eo exiccatio & conſtrictio quam facit; & proprie cum infunditur nocte una in aqua furfuris. Dios.Lib.2.Cap.88. Gal.8.Simpl.medic. 1.al.Cap.17. de diß.cont. Auic.Lib. 2.tr.2.Cap.574. Aet.Serm.1.*

OVA VIM H.

Ouum alit, & recreat, coitumq́; & ſemen adauget:
Aptius iſta recens, candidiusq́; facit.

REFRIGERANDI. *Nam eorum albumen temperatura moderate ſymmetro frigidius eſt. Vitellus aſsimilis eſt potentiæ: ideoquè inſeritur remedijs inflammationes extinguentibus.* Dios.Lib.2.Cap.44. Paul.Lib.7.

HVMECTANDI. *Nam dant humidum alimentum: aſſus uero uitellus paulo maiorem deſiccandi uim, quam crudus habet.* Gal. de ptiſs.Cap.6. Paul.Lib.7.

SISTENDI. *Nam oui candidum fronti impoſitum cum thure fluxiones arcet, auertitquè & ouum in aceto decoctum perdurum, fluxiones uentris deſiccat, & dyſentericis prodeſt.* Dios.Lib.2.Cap.44. Gal.11.Simpl.medic.

MATVRANDI. *Nam ſorbile ouum ſi exibeatur lentorem humorum in pectore pulmonequè maturat, atque ſolatur.* Paul.Lib.7

INCIDENDI. *Nam ſorbile ouum ſi exibeatur lentorem humorum in pectore, atque pulmone incidit.* Paul. Lib.6.

IVVANDI. *Nam multum nutriunt, & breui reficiunt tempore; recreant. ſemen prolificum augent, & uires ad coitum ſuppeditant; Quæ omnia eo præſtant efficacius, quo recentiora ſunt, & à gallinis edita, quæ prius admiſſarios gallos ſuſceperint. Sorbilia conueniunt ad leuigandum placandumquè aſperitates arteriæ ac gutturis: aſſus uero uitellus minorem in mitigando uim poſsidet quam crudus: Albumen uero collinit, & mitigat acres mordicationes. Recentia oua ueteribus plurimum præſtant: Quippe optima ſunt recentiſsima ſecundum locum ſibi uendicant à perdicibus & phaſianis edita: quanquam gallinacea uiribus non excellant: In ouis luteum candido longe præſtat; nempe quod illud temperatum conſtat, ori non ingratum, boni ſucci, & concoctu minime contumax: Oua uarijs & diuerſis modis decoquuntur: quo fit ut diuerſum afferant alimentum, & ob id ſuccos diuerſos in corpore pariant. Probantur tremula, & ſorbilia. Porro ex his quæ extra putamina coquuntur, ea cæteris præſtant; quæ integra in feruentem demerguntur aquam. Verum tamen cauendum ne indurentur, & ut ſapidiora ſint & citius deſcendant, è uentriculo, modicum quid ſalis addendum eſt, & ante alia ſumantur edulia: Dandaquè uitella in tertiana, & in ſyncope ex tenuioribus humoribus pro cibo: Purgatisque exhibentur.* Dios.Lib 2.Cap.44. Gal.3.al.Cap.22. 10.Simpl medic.2.de cōp. medic. ſecund.loc. Cap.1. 8.meth.medic. Cap.2. 1.ad Glauc. Cap.9. 12.meth. Cap.6.de bon & ui.ſuc.Cap.4. Paul.Lib.7. Aet.Serm.2.Cap.134 & 135.

NOCENDI. *Nam eorum album pituitam gignit, obſtruit, & ægræ concoquitur: uetuſtiſsima peſsima ſunt, Deteriora ſunt anatum, anſerum gruum, & reliquo*

rum aquatilium, aggrauant enim uentriculum: Succum craſſum gignunt, & ægre coquuntur Pauonum *ſtruthocamelorum peſſima ſunt, ſaporis horrendi concoctu contumacia & humanæ temperaturæ inimicæ: Quæ cum putamine longiori elixatione indureſcunt difficillime concoquuntur, craſſos generant ſuccos, obſtruunt, in uentriculo marceſcunt, arenulas gignunt & calculos, & coli uentriculiquè excitant cruciatus. Quæ deinde ex oleo aut butiro integra friguntur, uentriculum lædunt, ructus commouent, ægre conficiuntur, conſocium corrumpunt cibum, malum prebent alimentum, & putridas pariunt exalationes. Quæ denique ſuper prunis torrentur, aut ignitis figulinis tegulis inaſſantur difficile concoquuntur, & peſſime nutriunt.* Gal. 3. *al.* Cap. 22. *de. bon. & ui. ſuc.* Cap. 4. de puer. epil. com. 2. aph. 18. 12. *meth.* Cap. 6. Paul. Lib. 2. Cap. 83. *& lib.* 7. Aet. Ser. 2. Cap. 134. Haly. 5. Th. Cap. 26. Iſac. doct. 5. Cap. 17.

PASTINACA V. H.

Paſtinaca mouet lotium cit menſtrua, nutrit
Excitat & uenerem, tetra uenena fugat.

Calefaciendi. *Nam paſtinacæ omni calens eſt natura, calefaciuntquè inſigniter, & aromaticon quoddam oſtentant.* Gal. 2. al. Cap. 67.

Ciendi. *Nam aluum ciet, & urinam pellit, tum herba quidem tota, tum maxime ſemen ac radix.* Dios. Lib. 3. Cap. 52. Gal. 8. *Simpl. medic.* 2. *al.* Cap. 67. Aet. Serm. 1. Oribas. 2. *collecto. medicin.* Cap. 23

Abstergendi. *Nam abſterſorium in ſe quippiam continet: quare ulcera phagedænica quidam folijs eius uiridibus cum melle, quo pura reddantur illinunt.* Gal. 8. Simpl. medic. Aet. Serm. 1.

Svbtiliandi. *Nam eſt cibus ſubtilians ſecundi generis.* Gal. de diſſ. cont. Auer. 5. coll.

Leniendi. *Nam ſemen eius contritũ & in uino potũ tumentẽ oleum, & ſuffocationes mulierũ doloresq; lenit, in tantũ ut uuluas corrigat.* Ply. Lib. 20. Cap. 5.

Ivvandi. *Nam eius radix cocta manditur, & non ingrata in ciborum uſum recipitur: nutrit minus tamen quam Rapa. Stomacho mediocri modo confert, eius ſemen potum appoſitumquè uuluis purgationes foeminis reſtituit: ijs conuenit quos lateralis dolor excruciat, aut torquet lotij difficultas. Hydropicos ſimiliter comitiales, & opiſthotonicos & conceptus adiuuat. Radix extrahit partus appoſita. Phagædenas ulcerum ſiſtit: ſemen illitum è paſſo mulierum uentri prodeſt: Viris uero cum portione panis aqua tritum ex uino potum contra uentris dolores. Aliqui contra iocineris ac lienis, ilium, lumborum & renum uitia ex aqua mulſa dari iubent: Cleophantus dyſenterijs ueteribus dedit: Habentes eam feriri à ſerpenti-*

bus negatur; aut qui ante guſtauerint non lædi: per cuius imponitur cum axungia. Semen ſatiuæ contra ſcorpionum ictus ex uino uel poſca ſalutare. Radice eius circun ſcalpti dentes dolore liberantur: Satiua cibo aptior, ſed agreſtis ad omnia potentior eſt: magis in petroſis nata, & eiuſdem ferè ſunt uirtutis cariotæ. Dios. Lib. 3. Cap. 52. Gal. 8. Simpl. medic. 2. al. Cap. 67. Paul. Lib. 7. & Lib. 1. Cap. 76. Ply. Lib. 20. Cap. 5. Aet. Serm. 1. Auer. 5. coll. Gal. de att. uic. Cap. 9.

NOCENDI. Nam acris eſt, adurit, tarde digeritur, ægre concoquitur, flatus creat, uenerem ſtimulat, pruritum mouet, eſt mali ſucci, & parum nutrit propter multitudinem ſuperfluitatum. Quare illaudabilem generat ſanguinem, ſed ut temperetur, oportet eam lixari, & eiecta aqua tertio decoquatur cum lactuca coriandro cæpa, & condiatur cum oleo, aceto & pipere: complexio ſylueſtris eſt laudabilior: & comedens ipſam debet eam bis abluere. Cariotæ ſunt ferè eiuſdem naturæ. Gal. 8. Simpl. medic. 2. al. Cap. 67. Ply. Lib. 20. Cap. 5. Haly 5. th. Cap. 17. Iſac. in part. diæt. Auer. 5. coll. Ras. 21. cont. Cap. 185. Gal. de att. uic. Cap. 9.

PEPONES V. H.

Abſtergit, lapidem minuit pepo, mitigat æſtus.
Huic male concocto peſſimus humor erit.

REFRIGERANDI. Nam ſecunda eis frigidorum ſedes aſſignatur: quare ardentes febres, & ſynceras tertianas reſtinguunt, & calidos uentres refrigerant. Gal. 2. al. Cap. 4. & 5. Paul. Lib. 1. Cap. 8. Aet. Serm. 1.

HVMECTANDI. Nam eorum materia frigidior eſt cum humiditate copioſa: ſuntquè pepones magis cucumeribus & melopeponibus humidi. Gal. 2. al. Cap. 4. de att. uic. Cap. 2. Oribas Lib. 1. collecto medicin. Cap. 36.

ABSTERGENDI. Nonnullam enim abſtergendi naturam referunt, obſitam pædore cutem emendant, & lentigines, uitia inſolatæ faciei, & uitiligines emaculant, corporis item cutem illuſtrant, magiſq; faciem exhilarat ſemen tuſum in farinam, quæ in ſmegmata adijciatur: nam cutis ſordes uehementius aluit. Succus item cum ſemine in farinam ſiccatus, ſmegma fit ad cutem purgandam, & nitorem in facie concilian dum, longos rotundis præferunt, quòd abſterſionis dote plus multo polleant: & uis exterſoria amplior eſt in radice quam carne. Dios Lib. 2. Cap. 128. Gal. 1. al. Cap. 1. 2. al. Cap. 4. Aet. Serm. 1.

CIENDI. Nam urinam cient, ſed ſemen uehementius, ita ut in renibus calculos deturbet: & longi magis quam rotundi pellunt urinam. Gal. Dios. Aet. ibid.

DIGERENDI. Nam humorum craſſitiem & lentitiam digerunt. Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap. 92.

SVBDVCENDI. *Nam uentrem ſubducunt: & melopeponum pars intima in qua inſunt ſemina prouocat deiectionem.* Gal 1.al.Cap.1. 2.al.Cap.4.

IVVANDI. *Nam editur cum maturuerit hic fructus magna ſtomachi uoluptate cordi mirum in modum prodeſſe nec parum afferre iuuamenti pepones* Diocles cari ſtius tradidit, *caro eorum epiphoris oculorum inflammationibus & doloribus imponitur. Corium ipſorum ad ſiriaſim puerorum infantium anteriore parte capitis opponitur: oculis humore uexatis ad alligatum fronti fluxiones efficaciſſime reclinat: eorum radix ex melle ſanat ulcera concreta in modum faui, quem cerion uocant: folia cum melle epinictidas ſanant: cum uino canis morſus & millepedæ: ſemen calculoſis renibus opitulatur. Peponum uſus eſt quando uentriculus ſquallore æſtuat: Melopepones hæc omnia minore efficacia poßident.* Dios.Lib.2.Cap.128. Gal. 1.Simpl.medic.Cap.1.2.al.Cap.11. de bon.& ui.suc.Cap.13. Paul Lib.1.Cap. 80. Aet.Serm.1. Diocl.Sal.2.

NOCENDI. *Nam parum nutriunt, improbum creant ſuccum, & ſi à ſtomacho interdum perficiantur, choleram tamen concitare ſolent, ſuſque deque copiam humoris effundentem, ſtomachum lædunt, uomitumquè etiam eliciunt, niſi cibus bono præditus ſucco ſupermandantur, tum deorſum feſtinantius deuoluuntur: Pepo uitioſum humorem parit, multo magis quum non probe concoquitur: Primo cibo ſumi debet, ſed pituitoſi uinum ſuperbibant: bilioſis cibus præbeatur qui acremento placeat, deinde omnes ea ſequuntur edulia, quæ bonum creant ſuccum, ſic omnis abigitur noxa: Is enim cibus per quam facile in flauam bilem uel pituitam degenerat: qua de re bilioſos prædulcis pepo, pituitoſos immaturus offendit: Facilius dulcis in ſtomacho perficitur: Magis offenſæ patent quibus uenter incalet, aut quorum flaua bile corpus incandeſcit, ſi uinum poſt peponem ebibant. Quando uinum in uenas hunc ſuccum confeſtim rapit, isque ſequax trahenti facile cedit: humoremquè hiſce corporibus efficit acriorem, atque nauſeam concitat: Pituitoſis fungoſa pars laxaquè ſemini cohærens dari debet, bilioſis quæ corio tenus dura coaluit, ut quæ minus permutari queat. Melopepones ſi non digerantur uertuntur in ſuccum ſimilem lætalibus uenenis & ſi quis illis in comeſtione multum uſus fuerit colicam patietur paßionem: Quare partiusquam alii fructus edendi. Traduntur pepones deſideria ruentium uenerem infrenare, & genituram imminuere.* Gal.2.al.Cap.4.5.11. de att.uic. Cap.2. de bon.& ui.Cap 8.13. 5.Simpl.medic.23. Aet.Serm.1. Auic.Lib.2. tr.2.Cap.92. Haly.5.Th.Cap.18. Ras.3.alm.Cap.20.

PERSICA VIM H.

Aurea maturo fragrantia perſica odore
Laudato, at penitus cætera praua putes.

REFRIGERANDI. *Nam frigida ſunt in ſecundo gradu.* Gal. 7. Simpl. medic. *Iſac. in part. diæt.*

HVMECTANDI. *Nam humida ſunt & aquoſa in ſecundo exceſſu.* Gal. 2. al. Cap. 1. *Iſac. in part. diæt.*

LENIENDI. *Nam matura leniunt uentrem.* Auic.

SISTENDI. *Nam acerba aluum cohibent, ſed ſicca uehementius: ſiccatorum decocto fluxiones uentris & ſtomachi ſupprimuntur. Folia trita ſanguinis eruptionem ſiſtunt.* Dios. Lib. 1. Cap. 131. Ruell. Lib. 1. Cap. 111.

IVVANDI. *Nam cibo idonea, & matura tam ſtomacho quam uentri utilia ſunt: oris foetorem uitio ſtomachi prouenientem remouent. Duo eorum genera præcipua, duracinum & præmolle: Duracinum ſic dictum, quia difficulter ab oßibus auelitur: hoc in maximo habetur precio, & merito, quia ſtomacho ſua ſuaui & uix perceptibili ſtipticitate conueniat; immo ea de cauſa inter cordialia medicamenta reponitur: ſunt etiam nonnulla perſica præmollia intus rubra, quæ duracinis non cedunt, grata ſapore, ſtomacho accommodata: Duracina præſertim quæ ab aurei coloris nitore, odoreque per quam iucundo cotonea cognominant, ſtomacho grata ſunt, & ipſum roborant: nam eorum ſapor delicatißimus eſt, cum quadam auſteritate: qua de cauſa poſt uictum accipi poſſe affirmant: immo ea poſt uictum comedunt, non niſi prius uino infuſa, & nullam inde noxam euenire perſentiunt: & ſub cineribus coctū unum uel alterum pomum perſicum, cum eorum inſtat tempus ægrotantibus offerūt, & ſaccaro reſperſa concedunt: delicatißimus enim cibus eſt, & ægris per quam gratus, proxima duracinis ſunt quæ cortice detracto ſanguineum ſuccum fundunt; deinde Nuciperſica, mox perſica amygdala, quæ ideo ſic uocantur, quia agricolarum mangonio oßium uice dulces amygdalarum nucleos includunt. Ex duracinis fit conditum, quod maxime laudatur. ſeruatur obruta muria, uel aceto mulſo: optime etiā ſeruantur ſi umbilicus pomi gutta picis calentis oppleatur, ut ſic uaſe concluſo ſæpe cogatur innatare: Detractis oßibus ficorum more ſiccantur in ſole ac pendent: oſſibus item exemptis melle condiuntur grato ac iucundo ſapore. Eorum nuclei cum aceto & oleo capitis doloribus illinuntur: folia puerorum umbilicis impoſita tineas enecant: eorundem ſuccus uerminoſis auribus inſtillatur.* Dios. Lib. 1. Cap. 131. *& ibi Matth. & Luſit.* Gal. 7. Simpl. medic. 2. al. Cap. 7. 1. al. Cap. 1 Ruell. Lib. 1. Cap. 111. *Abiaz. in Lib. Theis.* Aui.

NOCENDI. *Nam præmollia facile corruptionem ſentiunt, ac noxam afferunt,*

quapropter poſtremo cibo ſumenda non ſunt, ut moris eſt pleriſque: innatant enim ſtomacho, & quicquid præſumptum fuerit una ſecum in corruptionem trahunt; Manifeſtatur autem perſici procliuitas ad putredinem, quoniam ſi perſicum fixum ferro poſt paululum naribus apponas, odorem quaſi putredinis ſenties: itaque primis menſis ſumi tolerabilius fuerit, & poſt uetus uinum odoriferum eſt bibendum: ſic celeriter deſcendentia, ſternunt alijs uiam commode præeuntia; reliqui cibi facile lubrico meatu ſequentes elabuntur. Nucleum improbitati ſucci dicunt occurrere, ita uulgatum adagium, malum quod implicuit perſicum nucleus explicat: cuius noxa etiam uino diſcutitur. Eius flores eſu aluum deijciunt, itemque uomitiones cient, ſed non abſque labore & detrimento. Gal. 2. al. Cap. 19. Matth. & Ruell. ibid. Ras. 3. Alm. Cap. 20. Auer. 5. Coll. Iſac. in part. diæt. Auic. Oribas. Lib. 1. Collecto. medicin. Cap. 47.

PETROSELINVM V. H.

Calfacit hortenſe apium, cit diſcutit, affert.
Renibus auxilium, lux hebetatur eo.

CALEFACIENDI. Nam apium hortenſe, ideſt uulgare petroſelinum, calidum eſt in ſecundo ordine. Gal. 8. Simpl. medic. 2. al. Cap. Paul. Lib. 7.

SICCANDI. Nam ſiccum eſt in medio tertij ordinis. Gal. 8. Simpl. medic.

SISTENDI. Nam aluum cohibet. Dios. Lib. 3. Cap. 64.

DISCVTIENDI. Nam inflationes diſcutit: & contra ſtomachi & coli inflationes, & tormina prodeſt, & magis ſemen quam herba.
Dios. ibid. Gal. 8. Simpl. medic. Paul. Lib. 7.

CIENDI. Nam diureticum eſt, & urinam ciet ſiue crudum, ſiue coctum menſes etiam large prouocat, atque ſemen potius quam herba, cit etiam ſecundos partus. Gal. 8. Simpl. medic. Paul. Lib. 7.

APERIENDI. Nam epatis, & ueteri obſtructiones aperit. Iſac. in part. diæt.

MVNDIFICANDI. Nam hepar Matricemq; mundificat. Iſac. in part. diæt.

IVVANDI. Nam inter cætera familiariſſimum eſt, & ori ſtomachi gratiſſimum ad eadem ad quæ coriandrum conuenit, inflammationibus oculorum cum pane aut polenta illinitur. Aeſtuantem ſtomachum mulcet, mammarum duritiam ex lacte concreto contractam reprimit, dolores mitigat, & aurium grauitatem, renibus medetur: Veſicæ calculos frangit. Decoctum eius radiciſq; potum uenenorum noxæ reſiſtit, cum uomitiones excitet: Semen admiſcetur medicamentis, quæ dolorum leuamenta præſtant, Theriacis quoque ac tuſſis remedijs. Dios. Lib. 3. Cap. 64. Gal. 2. al. Cap. Pl. Lib. 20. Cap. 11.

NOCENDI. Nam difficilis eſt digeſtionis, & mali chimi: Viſus claritati eſt

inimicum: Cæterum an apium hoc ſit funebribus dicatum cibarijs, quod ideo multi ab eſu hominum explodebant, ſimulq; morbum caducum excitabat, ignoratur. Credere tamen eſt, longe aliud eſſe, ut pote apium uulgare, Dioſcoridis petroſelinum, quod comeſtum caput tentat, & morbum caducum incitat. Dios. Lib. 3. Cap. 64. & ibi Matth. & Luſit. Ply. Lib. 20. Cap. 11. Iſac. in part. diæt. Haly 5. Theor. Cap. 16. Auic.

PIMPINELLA V. H.

Letiferis herba hæc morbis, peſtiquè medetur.
Calfacit adſtringit: uulnèra ſana facit

CALEFACIENDI. *Nam excalfacit ordine ſecundo completo, aut ſanè tertio incipiente.* Matthiol. in 4. Dios. com. 45.

SICCANDI. *Nam ſiccat ordine ſecundo completo, aut tertio incipiente.* Matthiol. ibid.

ASTRINGENDI. *Nam guſtatu non leuiter adſtringens percipitur: hinc fit, ut muliebre profluuium efficaciſsime ſiſtat, diſenteriam, & cæteros alui fluxus cohibat, quin & bilioſas uomitiones reprimat.* Matthiol. ibid.

IVVANDI. *Nam acetarijs frequentiſsime inſeritur: confert ad renum & ueſicæ morbos, quorum calculus eſt cauſa: nam renes à calculis expedit. Prodeſt expreſſus e radicibus ſuccus ex uino hauſtus deleterijs medicamentis, & uenenoſorum animalium morſibus. Quare non deſunt qui ad peſtilentiam radicem hanc miris laudibus efferant. Herba ipſa uulnera & ulcera ſanat; Miſceturquè unguentis quæ tum ad capitis uulnera, tum ad carcinomata conficiuntur. Hanc Matthæus curtius clariſsimus medicus, contagioſis peſtilentialibusquè febribus maxime commendauit.* Matthiol. in 4. Dios. com. 45.

PINEI NVCLEI V. H.

Pineus adſtringit, reneſquè & pectora purgat
Nucleus: & ſtomacho uiribus atque fauet.

CALEFACIENDI. *Nam uim habent aliquantulum excalfacientem in medio calidæ & frigidæ qualitatis conſiſtentes.* Dios.Lib.1.Cap.74. Gal.7.Simpl medic. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.308.

SICCANDI. *Nam corruptā in corpore humiditatē exiccāt.* Auic.Lib.2.tr.2.

LENIENDI. *Nam aſperitati leniendæ conueniunt: cum uidelicet in aqua macerati omnem in ea reliquerint acrimoniam.* Dios.ibid. Gal.7.Simpl medic.

DIGERENDI. *Nan conſiſtentes humores in ſtomacho digerunt, & ductilem facilemq; reddunt quantumuis tenacē materiā.* Paul.Lib.7. Ruell.Lib.1.Cap.112.

CIENDI. *Nam urinam cient.* Dios.Lib.1.Cap.74.

ADSTRINGENDI. *Nam uim aſtrictoriam habent, quare ſanguinis excretioni medentur.* Dios. Auic.ibid.

PVRGANDI. *Nam bilem pellunt, poti ex aqua aut uino, aut paſſo, aut balanorum decocto.* Ruell.Lib.1.Cap.112.

IVVANDI. *Nam boni ſucci ſunt, multum nutriunt, uires reficiunt, ſitim ſedant & acrimoniam ſtomachi, roſionesq; læniunt: infirmitatem uirilium roborant, renibus & ueſicæ utiles, illorum enim acrimoniam hebetant: Miſcentur iis contra uehementiores ſtomachi roſiones cucumeris ſemen & ſuccus portulacæ. Item ad ueſicæ ulcera & renū: Corruptorū humorū labem obtundunt: Tuſſi & pectoris uitijs auxiliantur per ſe, aut ex melle ſumpti. Proinde purulentis & quibuſcunque adeo quæ in Thorace, & pulmone ſunt facile extuſſire, & expuere expedit, accommodi ſunt pinei nuclei. Quibus hodie in officinis eclegma à pino nominatum præparatur, pectoris & pulmonum uitijs accommodatum.* Dios. Lib.1.Cap.74. Gal.2.al.Cap.17. de bon.& uit.suc.Cap.4. 7.Simpl.medic. Paul.Lib.7. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.308. Amat.Luſit.in 1.Dios.enar.79. Iſac.in part. diæt. Ras.3.Alm.Cap.20.

NOCENDI. *Nam ægre concoquuntur, humorem craſſum pariunt, Fauces exaſperant, & tuſſim uetuſti & rancidi; Mordicant ſtomachum, ſed eorum mordicatio deletur ſi infundantur in aqua.* Gal.7.Simpl.medic. 2.al.Cap.17. de bon.& uit.suc. Cap.4. 7.de comp.medic.ſecund.loc.Cap.1. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.308.

Piper

PIPER VIM H.

Cit piper ,atque oculos caput arctaquè pectora mundat,
Frigidus hoc utens ſanior eſſe ualet.

CALEFACIENDI. *Nam uehementer excalfacit, eſtquè tam cibus, quam medicamentum calidum* Gal. 8. Simpl. medic. & Lib. 1. Cap. 11. 3. de temper. Cap. 4.

SICCANDI. *Nam ualenter exiccat.* Gal. 8. Simpl. medic. Aet. Serm. 1.

CONCOQVENDI. *Nam concoquit, & concoctiones adiuuat uirulentis inſparſum, quæ ad intinctus parantur. Quare cruditatum copiam habentibus exhibendū.* Dios. Lib. 2. Cap. 153. Gal. 4. de San. tu. Cap. 5.

DIGERENDI. *Nam ſtrumas cum pice digerit.* Dios. ibid. Gal. 1. de comp. medic. per. g. Cap. 12.

DISCVTIENDI. *Nam ualde diſcuſſorium eſt: Quare tormina cum tenerrimis lauri folijs, & ſtrumas cum pice diſcutit, flatuoſiquè ſpiritus craßitudinem ſoluit.* Dios. ibid. Gal. 6. de compo. medic. ſecund. loc. Cap. 1. 4. de San. tu. Cap. 5.

EXTRAHENDI. *Nam partus extrahit.* Dios. Lib. 2. Cap. 153.

EXTENVANDI. *Nam humores attenuat: quare in piſcium præparatione miſcendum.* Gal. de att. uic. Cap. 6. & 8.

CIENDI. *Nam urinam cit, & menſtrua prouocat.* Dios. ibid. Gal. de cathart.

ABSTERGENDI. *Nam caliginem quæ oculis obuerſatur abſterget, & uitiligines ex nitro emaculat.* Dios. ibid.

EXPVRGANDI. *Nam caput pulmonem & thoracem expurgat, capitis pituitam elicit, ſi cum uua paſſa commanducetur: Farina eius naribus attrahitur ad ciundas ſternutationes, deuocandamquè capitis pituitam.* Dios. ibid. Gal. de cathart.

IVVANDI. *Nam uentriculo auxiliatur: & prodeſt illis qui frigiditatem in uētriculo ſentiunt: concoctiones adiuuat, appetentiam inuitat, & cibi auiditatem molitur, dolores finit, ſerpentium ictibus auxiliatur, ponituŕquè in* Theriaca*: ad tuſsim & uitia pectoris omnia potu uel eclegmate proficit: horroribus febrium ambitu repetentium potu uel illitu ſubuenit:* Anginæ *eo & melle conuenienter illinuntur: ualetudinem tuetur, quare ſaluber eius uſus exiſtimatur. paratur ex piperibus compoſitum diatrion pipereon dictum, quod iecoris obſtructiones expedit; & conuenit his qui minime concoxerunt, & qui recens frigus in uentriculo habent, & pituitoſum ſuccum.* Dios. Lib. 2. Cap. 153. Gal. 3. al. Cap. 21. 4. de San. tu. Cap. 5. 1. ad Glauc. Cap. 14. de Ther. ad pis. Cap. 7. 6. de San. tu. Cap. 7

NOCENDI. *Nam acre eſt, conceptum abortu uitiat, ſi foemina poſt congreſſum cū uiro uuluæ admoliatur:* Vlceribus *non conuenit, adiectum temperamento calido facit febrem & ſingultum: quare billioſis non conuenit, præſertim æſtatis tem-*

pore. Dios.ibid. Gal. Cap.6. aph.39. 4. de rat. uic. acut. numero 8. 6. de comp.medic.ſecund.loc.Cap.1. 4.de comp.medic.per.gen.Cap.1. Præſag.exper. confir. Ras.22.cont.Cap.577.

PISA VIM H.

Tarde excernuntur, gignuntquè recentia ructus
Piſa, ſed in cunctis ſunt meliora fabis.

CIENDI. Nam *urinam pellunt, & decoctorum cremor aluum ciet.* Ruell. Lib.2.Cap.34.& 79.

IVVANDI. Nam *eorum chymus eſt laudabilis, & proprie excorticatorum: Sumuntur ut fabæ, & parum ab eis in ſubſtantia differunt, ſunt tamen fabis præſtantiora: non enim adeo uti fabæ inflant: ideoquè piſis ueſci tutius eſt quam fabis. Recentia cum ſuis ualuulis edenda ſunt. Ad anni totius uſum exacte ſiccata, & ſuis ualuulis recondunt explicita: ita enim exauſto ſolibus humore, diutius à labe putrilaginis uindicantur. Diuites cum pernis non inſulſis, aut ſuillis trunculis incoquūt non ingrato cibatu; qui in opiparis coenis ſe ſe offerre ſæpius audeat.* Auic.Lib.2. tr.2.Cap.488. Gal.1.al.Cap.21. De bon.& uit.Suc.Cap.7. de att.uic. Cap.7. Ruell.Lib.2.Cap.34.

NOCENDI. Nam *tarde excernuntur, ſed non eſt in ipſis tarditas deſcenſionis fabarum: & quando decoquuntur cum oleo amigdalino dulci, ſunt laudabilioris humoris. Recentia quæ cum ſuis ualuulis manduntur ructus mouent, & faciunt inſomnioſos.* Gal 1.al.Cap 21. Auic.Lib.2.tr.2 Cap.488. Ruell.Lib.2.Cap.79. Oribas.Lib.1.collecto.medicin.Cap.19.

PORRVM VIM H.

Calfacit, incidit porrum cit pectora purgat,
Somnia tetra parit, uiſceribusquè nocet.

CALEFACIENDI. *Nam calidum eſt in ſecundo ordine; & corpus calefacit, & nunquam erit frigidum, ſed plus minusue calidum.* Dios.Lib.2.Cap.143. Gal. 2.al.Cap.71. de bon.Cap.11 Simeon.Seth.

EXSICCANDI. *Nam porrum exiccat.* Gal.3.al.Cap.1. *& ſiccum eſt in ſecundo ordine.* Sim.Seth.

INCIDENDI. *Nam humores craſſos in corpore, & glutinoſos incidit.* Gal.2. al.Cap.71.

DIGERENDI. *Nam digerit lentos humores.* Gal.2.al.Cap.71.

EXTENVANDI. *Nam craßitudines extenuat.* Dios. Gal.ibid.

DISCVTIENDI. *Nam ebrietates, & aurium dolores ſtridoresquè cum aceto & thure, ac lacte, uel cum ruſaceo ſuccus diſcutit inſtillatus.* Dios.ibid.

APERIENDI. *Nam aperitiuum eſt.* Gal.Cap.2.aph.20.

CIENDI. *Nam urinam cit, & menſes pellit, & eius ſemen ex paſſo potum urinæ difficultates emendat.* Dios.Lib.2.Cap.143. Ruell.Lib.2.Cap.82.

EXPVRGANDI. *Nam uentrem emollit, & facit excernere, arteriam expurgat, & contritum ex melle ulcera purgat, tußim & deſtillationes* Thoracis: *item purgationes foeminis reddit.* Dios. ibid.Gal.Cap.2.aph.20.

SISTENDI. *Nam quandam adſtrictoriam uim habet, quare ſuccus cum aceto ſanguinis profluuia præſertim è naribus adiecto thuris polline aut manna ſiſtit, uel naribus contrito eo obturatis: item ex abortu profluuia poto ſucco cum lacte mulierum cohibetur: uetuſtisquè reiectionibus ſanguinis ſemen duabus drachmis bibendum datur, cum pari baccarum* Myrti *menſura.* Dios.Lib.2.Cap.143. Paul.Lib.7.

ABSTERGENDI. *Nam non nihil abſterſorium poßidet.* Paul.Lib.7.

IVVANDI. *Nam commedat obſonia, uoci ſplendorem affert. ſua lentitia faucium aſperitatem delinient: Laterum doloribus olus hoc ſuccurrit; porrorum uſus per quam ſalubris, ſi tantiſper incoquuntur dum in tabem fere reſoluantur, quippe cum non minus quam carnes alere creduntur: foeminarum etiam foecunditatem hoc cibo augeri putat* Hyppocrates *toſtum editur, & contra fungorum uenena, ſitim ſedat. Tußi etiam ueteri, & pectoris ac pulmonum uitijs omnibus medetur; & contra tabē pro delinctu efficax eſt. Illitis folijs ſanantur ambuſta, & epinictides; Aurium uitia cum felle caprino uel pari mēſura mulſi; ſtridoresq; cum lacte muliebri mulcet, capitisquè dolores ſi in nares fundatur, dormitarisue in aurem duobus*

ſuci cochlearibus uno mellis. Succus ad ſerpentium ſcorpionumquè ictus in potum bibitur cum mero ad lumborum dolores cum uini hemina: ſanguinem excreantibus deſtillationibus & phtiſicis uel ſuccus, uel ex ipſo cibus prodeſt: item epilepticis regio morbo uel hydropicis folijs illitis perſanantur uari cum rhu quod ad obſonia expetitur: cortex decoctus illitasquè inficit canos: item cruſtas impoſitum porrum cum ſale perrumpit: confert ad hæmorrhoidas, bis uero aqua coctum & aceto & garo & oleo cuminoquè conditum ſalubre eſt ijs qui frigidi ſtomacho ſunt. Dios. ibid. Gal. 2. al. Cap. 52. & 71. Sim. Seth.

NOCENDI. Nam parum alit niſi coquatur, mali ſucci eſt, inflationem facit, uenerem ſtimulat, capitis dolores excitat, tumultuoſum ſomnum parit; iecur, ueſicam exulceratam, renesquè lædit, oculorum aciem hebetat, ſtomacho nocet, pruritum mouet, & iis qui à calore læduntur malum exiſtit: corrumpit dentes & gingiuas; acre eſt, eius ſuccus ſine cruciatu perimit, eius uſus immoderatus febrem accendit, quare bilioſis eſu continuo interdicitur: non inſalubri, tamen ijs qui lentam craſſamquè collegerint pituitam: miteſcit porrum minusquè inflat bis aqua mutata coctum, deinde frigida perfuſum: innocentiusquè redditur ſi poſt ipſum portulaca lactuca & endiuia comedatur: ut eius calor ab iſtis temperetur. Non olebunt porrum qui cuminũ præguſtarint, hoc enim eſu grauis odor extinguitur. Dios. Ruell. Gal. ibid. & 3. de caus. morb. Cap. 2. Sim. Seth. Paul. Lib. 7. Aet. Ser. 1. Auic. Lib. 3. fen. 7. Cap. 2. Ply. Lib. 19. Cap. 6. Ras. 3. Alm. Cap. 28. 22. cont. Cap. 684. Iſac in part. diæt.

PORTVLACA. V. H.

Dentibus Andrachne ſtupidis, & renibus affert
Auxilium atque æſtum mitigat illa grauem.

REFRIGERANDI. Nam à tertio exceſſu refrigerat. Gal. 6. Simpl. medic.

HVMECTANDI. Nam ſecundò humefacit exceſſu. Gal. ibid. Paul. Lib. 7.

ADSTRINGENDI. Nam eius uis eſt adſtringere, & eius ſuccus adſtringit, indurat, atque condenſat. Dios. Lib. 2. Cap. 117. Gal. 1. ad Glauc. Cap. 14.

REPELLENDI. Nam fluxiones, & præſertim bilioſas ac feruentes repellit, easquè commutando, refrigerandoquè amolitur; & ſtomachi, inteſtinorumq; fluxiones Feruoresquè reprimit. Gal. 6. Simpl. medic.

SISTENDI. Nam dyſentericos liberat: & ſi ore ſanguis reijciatur, ſiue naribus, aut aluo profluat, ſiue fœminarum utero. Dios. ibid.

DETERGENDI. Nam eruptiones pituitæ cum uino deterget. Dios. ibid.

IVVANDI. Nam renes & ueſicam adiuuat, dentibus qui ſtupore quodam obtorpeſcunt remedio eſt. Illita cum polenta capitis dolores, oculorum & alias inflam-

mationes

nes corrigit: Ardoribus ſtomachi,ueſicæ doloribus ignibus ſacris auxiliatur Veneris impetus infrenat; febre ardente conflictatis opitulatur: Animalia uentris rotunda pellit,dyſentericos liberat, interaneorum rheumatiſmis roſionibus uuluæ ſuffunditur: Capitis dolores inſolatione contractos foueri proficiet cum roſaceo: uulneribus ſyderatione periclitantibus inungitur efficaciter polenta: Reſiſtit aquarũ uitijs,infantibus umbilico prociduo imponitur: ocularibus medicamentis utiliſſime commiſcetur: contra cruentam excreationem, dyſenteriam, hemorrhoidas & profluuia ſanguinis percocta efficax eſt: ulcera horis commanducata cruda,tumoremq; gingiuarum ſedat; item dentium dolores,tonſillarum ulcera ſuccus decoctæ: Mobiles dentes ſtabilit manſa,cruditates ſedat,uocemquè firmat, & ſitim arcet: Nam folium linguæ ſubditum ijs qui ſiti cruciantur bibendi deſideria reſtinguit: ſacros ignes illita mulcet: ſalutaris eſt ſuſpirioſis ſemine cum melle hauſto: ſtomachum in ſumpta corroborat: ardentibus febribus imponitur cum polenta. Dyſenteriæ & uomicis datur ex aceto uel bibitur cum uino: teneſmis cocta, & comitialibus cibo uel potu prodeſt: purgationibus mulierum acetabuli menſura in ſapa: ſuccus eius potus renes iuuat, ac ueſicas: uenerem inhibet, ueneriſquè ſomnia, aiunt caput inde litum deſtillationem anno toto non ſentire: addunt & ſerpentium hæmorrhoidum præſterum,& ſagittarum uenena æſtringi pro cibo ſumpta & plagis impoſita extrahere: Item aduerſus ſepis dictæ morſus ualere: illita uerrucas tollit, cum ipſa non eſt, ſemen ſimili effectu prodeſt. Dios. Lib.2.Cap.117. Gal 6. Simpl. medic. 2.al.Cap.46. 1.ad Glauc.Cap.14.de ſect.Cap.5. Paul.Lib.7.Aet.Ser.1. Ply.Lib.20.Cap.20.

NOCENDI. *Nam parum nutrit,& imbecillem alimoniam tribuit, & eius nutrimentum eſt illaudabile: nam humidum frigidum & glutinoſum:* Appetitum debilitat,oculos hebetat,& abſcindit deſiderium coitus,& ſperma minuit; Ratione itaque ſiue intenſæ frigiditatis aut cum calidis oleribus admiſceatur, aut nullo modo ſola aut irrefracta ſumatur. Gal.6.Simpl.medic. 6.de ſan. tu. Cap.14. de bon. & uiſuc.Cap.8.2.al.Cap.46. Ply.Lib.20.Cap.20. Auic.2.can. Cap.548. Raſ. 3. Alm.Cap.18. & 21.cont.Cap.162.

PRVNA VIM H.

Pruna mouent duros, purgantque recentia uentres
Sicca aluo & ſtomacho non inimica putes .

REFRIGERANDI. *Nam uis omnibus quædam refrigeratrix ineſt*. Gal.4. *Simpl.medic.Cap.7. de att.uic.Cap.2.al.Cap.31.* Paul.Lib.7.

HVMECTANDI. *Nam humectāt*. Gal.ibid.& Oribas.Lib.1.coll.med:Cap.58.

REPRIMENDI. *Nam deſtillationes comprimunt, & in uino decocta eorum ſolia gargarizzatu uua gingiuas tonſillasquè fluxione laborantes reprimunt*. Dios. Lib.1.Cap.137. Gal.7.Simpl.medic. Paul.Lib.7.

ADSTRIGENDI. *Nam agreſtia adſtringunt*. Gal.7.Simpl.medic.

SVBDVCENDI. *Nam aluum tum humiditate ſua, tum lentore recentia quidem uehementius, & copioſius: mitius uero ac minus etiam arefacta ſubducunt. Damaſcena autem ſiccata licet uentrem ſubducant, comparatione tamen ad hyſpaniæ pruna, adeo parum ut id conſtringere potius dicendum ſit: & propterea* Dios. *dixit.* Damaſcena *exiccata aluum adſtringere: accedit etiam quòd uentrem ſoluunt non ineſficaciter adſtricta aluo poſtmodum relicta, tamarindorum, et mirabolanorum modo & quanto magis pruna ſunt acida, tanto plus frigida ſunt dicenda, & preſſius aluum cohibentia: ſaccharo tamen cocta, uel meliorato ſumpta ſtipticitatem amittunt, & aluum optime deijciunt.* Dios.Lib.1.Cap.137. *& ibi* Matthiol *&* Luſit. Gal.2. al.Cap.31. 7.Simpl.medic.

IVVANDI. *Nam* Damaſcena *exiccata ſtomacho utilia ſunt, & poſſunt eſſe uſui quemadmodum &* Ficus*: optima ſunt quæ cum mediocri adſtrictione magna ſunt & laxa:* Idonea *ſunt æſtatis tempore, quando neceſſe ſit corporis ſquallorem caloremquè curare:* Bilem *enim deijciunt proinde ea utiliter uſurpant medici ad febres, aliosquè bilioſos affectus:* Quin *& ſeplaſiarijs expetuntur, quippe qui ex ijs quotannis electaria, intinctus, liquoresquè uarios parare conſueuerint, quibus non modo ſani guſtu non ingrato delectantur, ſed etiam qui languent refocillantur: prima laus damaſcenis, proxima datur ibericis:* Siccantur *in ſole per crates loco ſicciore diſpoſita: alij aqua marina uel muria feruente recenter lecta demergunt; & inde ſublata, aut furno tepido iubent: aut in ſole ſiccari:* Febricitantibus *conceduntur, nā corpus refrigerant, & humectant, bili aduerſantur in ſitim arcēt, aluumquè deijciūt.* Gummi *prunorum conglutinat, potum in uino calculos frangit, ex aceto perunctum lichenas infantium ſanat: ac ſi id præſtat clarum eſt extenuandi incidendiquè illi facultatem ineſſe.* Dios.Lib.1.Cap.137. Gal.7.Simpl.medic. 2.al.Cap.31. de bon.& ui.Suc.Cap.13. Math.& Luſit. in Dios. Aet. Serm.1. Ply. Lib. 15.Cap.15.

Nocendi. Nam ſunt aliena ſtomacho, frigida & pituitoſa, potiſsimum. Si cruda mandantur: parum nutriunt, & quæ exigua ſunt & dura & acerba praua ſunt: elixa minus officiunt: ſylueſtrium prunorum baccæ reſiccatæ poſt maturitatem & in ſapa decoctæ ſtomacho commodiores fiunt. Dios. Gal. ibid. Ply. Lib. 15. Cap. 13. Ruell. Lib. 1. Cap. 121.

PVNICA MALA V. H.

Punica mala iuuant ſtomachum prædulcia, uerum
Febribus officiunt, acria tuta magis.

Refrigerandi. Nam frigorificæ uirtutis ſunt: uerum à ſapore (nam dulcia acria & media ſiue uinoſa reperiuntur) inquirenda eorum temperatura, quum quanto magis ad dulcedinem tendunt, uel ab ea diſcedunt, & ad acetoſitatem appropinquant, tanto frigidiora uel dulciora dicenda. Gal. 4. Simpl. medic. Cap. 7. Paul. Lib. 1. Cap. 81.

Hvmectandi. Nam humida ſunt. Gal. 2. al. Cap. 7.

Siccandi. Nam eorum acini magis quam ſuccus exiccant, his autem magis putamina. Gal. 8. Simpl. medic.

Adstringendi. Nam malum granatum omne adſtringentem obtinet qualitatem, non tamen in omnibus ea exuperat, ſunt enim inter ea quædam acida, quædam plus dulcia, quædam auſtera & ſanè quæ ab unoquoque eorum procedit utilitas, ſecundum uincentem eueniat qualitatem neceſſe eſt: acida itaque adſtringunt, & auſtera magis: acini autem magis quam ſuccus adſtringunt, his etiam magis putamina. Gal. 6. de comp. medic. ſecund. loc. Cap. 1. 8. Simpl. medic. 12. m. m. C. 14.

Sistendi. Nam nuclei acinorum acidi punici in ſole ſiccati, & obſonijs inſparſi concoctiuè fluentem aluum, ſtomachumquè, ſiſtunt, coeleſti aqua madeſcunt, bibunturquè commode ſanguinem excreantibus: ad deſeſſus dyſentericorum foeminarumquè fluxione uuluæ laborantium utiles ſunt: cortex mixta galla in aceto decoctas mobiles dentes ſtabilit, acida melius ſiſtunt. Dios. Lib. 1 Cap. 127.

Glvtinandi. Nam eorū flores cytrini uocati cruenta glutinant. Dios. ibid.

Ciendi. Nam acida urinam cient. Dios. ibid.

Ivvandi. Nam boni ſucci ſunt, ſtomachum adiuuant, præſertim pontica, & eorum ſuccum facit ad ſtomachū bilioſum, & ſubuerſum, & ad eiuſdem ardorem cū ſyncope, & ad cardialgiam: Dulcia ſuauiora, uinoſa mediam ſibi uendicant naturā: expreſſus ſuccus coquitur cum melle ad oris, uirilitatis, & ſedis uitia, nomas, reduuias & quæ in ulceribus excreſcunt, aurium dolores, narium tædiam, præſertim acidi. Vinoſa utiliora intelliguntur: Punici mali corticis fumo culices fugantur.

Dios. Lib. 1. Cap. 127. Gal. 2. al. Cap. 24. 13. meth Cap. 14. de att. uic. Cap. 10. 6. de San. tu. Cap. 10. Paul. Lib. 7. Aet. Ser. 1. Ply. Lib. 13. Cap. 19. & Lib. 23. C. 6.

NOCENDI. *Nam quam minimum corpori præbent alimentum, ut ipſis nunquam ceu alimento, ſed tamen ut medicamento egeamus:* Dulcia *inutiliora ſtomacho habentur, utique non omnino, ſed quatenus partem illam aliquantum excalfaciunt, inflammationesquè pariunt;* Quare *in febri abdicantur, nam inflammationē & ſitim faciunt, & dum bilis meatus os arctant, ipſam prohibent bilem excerni.* Proinde *mala granata, & oxiſaccara ipſorum ſyrupus ueluti ſimilia alia putridæ febri curandæ nullo modo conueniunt; acida ora gingiuaſquè lædunt, & pectori aſperitatem inducunt; ſtomachum & hepar infrigidant, & eis nocua ſunt, ex proſperitate:* Vitanda *in ſiccitate: uinoſa uero mediam ſibi uendicant naturam.* Dios. Lib. 1. Cap. 127. Gal. 2. al. Cap. 24. 13. meth. Cap. 14. de bon. & ui. suc. Cap. 8. 7. Aet. Serm. 1. Ras 3. aphoriſm. 3. alm. Cap. 20. meth. Cap. 4. Paul. Lib. 7. Ply. Lib. 13. Cap. 19. & Lib. 23. Cap. 6. & Oribas. 1. collecto. medicin. Cap. 51.

PIRA VIM H.

Sunt non ieiuno pira grata, aluoque fluenti:
Fungorum antidotus, ſicca, famemque leuant.

REFRIGERANDI. *Nam modice refrigerant.* Gal. 6. Simpl. medic.

SICCANDI. *Nam pira deſiccant.* Gal. 6. Simpl. medic. Cap 1 de rat. uic. 18.

ADSTRINGENDI. *Nam uentrem adſtringunt præſumpta, & pirorum genera omnia euidenter adſtringunt.* Gal. 3. Simpl. medic. Cap. 16. 1. al. Cap. 32. 2. al. Cap. 24.

REPELLENDI. *Nam ſilueſtria fluxus repellunt, proinde in repellentia cataplaſmata conuenienter adduntur.* Dios. Lib. 1. Cap. 152. Gal. 6. Simpl. medic.

SISTENDI. *Nam decoctum è ſiccis, & cruda ipſa aluum ſiſtunt.* Dios. Lib. 1. Cap. 132.

GLUTINANDI. *Nam ſylueſtria maiora uulnera glutinãt.* Gal. 6 Simp. med.

IUVANDI. *Nam ſtomacho grata ſunt, à cibo ſumpta ipſum firmant ac roborant, ſitim prohibent, ipſisquè utimur ut medicamentis:* Faciunt *enim ad uentriculū ſubuerſum & ad eiusdem ardorem cum syncope.* Decocta *eadem mire ſalubria, ac grata.* Quæcūq; *cum melle decocta ſunt, ſtomachum adiuuant: firmant cataplaſmata ex ipſis ad diſcutienda corporum uitia: & eorum decocto ad duritias utuntur: ipſa aduerſantur boletis ac fungis: ſatiuis efficaciora ſylueſtria: ligni pirorum cinis efficaciter his auxiliatur, quos fungi ſtrangulant:* Aiunt *fungos ſi ſylueſtria pira cū eis coquantur innoxios fieri.* Talis *omnino pirorum uſus, qualis malorum: at piris*

aliqua

aliqua alendi facultas donata eſt: proinde ea ſecta in tenues orbiculos, ſiccataque reponuntur, quibus coctis per hyemem & uer cum fames eſt, ciborum parum nutrientium uice ueſcuntur. Dios. Lib. 1. Cap. 32. Gal. 2. de comp. medic. ſecund. loc. Cap. 1. 8. de comp. medic. ſecund. loc. Cap. 4. 2. al. Cap. 24. de rem. par. fac. Cap. 1. de bon. & ui. suc. cap. 8. 6. de ſan. tu. cap. 10. Ply. Lib. 23. Cap. 7.

NOCENDI. *Nam eorum cibus etiam ualentibus eſt onerosus; & ægris quoque uini modo negatur: Ieiunos ſuo cibo lædunt: Pontica parum nutriunt, tarde deſcendunt, generant uiſcoſos craſſos & frigidos humores elixa minus obſunt; decoctaquè mire ſalubria & grata: Non danda epilepticis niſi raro: Inteſtinis nocent, & maxime longaoni, & tenaſmum efficiunt, & à proprietate cholicam generant: quare oportet ut bibatur poſt ipſa uinum; nam ſine uino ſunt pira uinus.* Gal. de puer. epil. de att. uic. Cap. 2. 2. al. Cap. 24. Paul. Lib. 7. Auic. Ply. Lib. 23. Cap. 7. Ras. 4. aph. Schol. Salerni.

RADIX VIM H.

Calfacit hortenſis raphanus, ructusquè mouebit:
Proderit ante epulas, poſtea ſumptus obeſt.

CALEFACIENDI. *Nam exceſſu excalfacit tertio.* Gal. 8. Simpl. medic. 2. al. Cap. 70.

SICCANDI. *Nam exceſſu ſecundo deſiccat.* Gal. 8. Simpl. medic.

INCIDENDI. *Incidit phlegma, & mundificat ſtomachum.* de diß. cont.

CIENDI. *Nam urinam excitat, & menſes arceßit.* Dios. Lib. 2. Cap. 106.

EXTENVANDI. *Nam raphani extenuant, & ex aqua ſumpti lienem abſumũt: & craſſos humores attenuant.* Gal. 2. al. Cap 70. de att. uic. Cap. 2. 9. Oribas. 2. collect. medicin. Cap. 26.

DIGERENDI. *Nam facultas ei ineſt digerendi: itaque ad ſugillata, & alia id genus liuida ob talem facultatem exiſtit accommoda.* Gal. 8. Simpl. medic.

ABSTERGENDI. *Nam cicatrices ad colorem reducit: & lentigines cum loliacea farina emendat, & ſugillata cum melle rapit, & nomas amolitur.*
Dios Lib. 2. Cap. 106. Gal. 8. meth. medic. Cap 2

IVVANDI. *Nam ori ſuauis eſt, aluo aptior, ea nutrimur, ſed non ut carne, & potius pro medicamento, quam pro cibo habenda eſt: eſt enim obſonium potius quã Alimentum: ſenſuum aciem excitat, uomituris commodißime datur ante cibum & cortex celerius uomitiones mouet: cruda radix cum garo & aceto ante cibum ſumpta facit deiicere, expurgat icteros: oblique conciſa & illita alopecias replet: Cibi appetentiam excitat præſumpta, in quem uſum in taleolas orbiculosquè digeritur:*

ut aqua ſaleque conſperſa coenas incboet: Si quis etiam cibos faſtidit ad excitandam cupiditatem interponitur. Cæterum cũ medicos tum idiotas illos mirari ſubit, qui a coena crudas eas edunt concoctionis iuuande gratia: ipſi quidem id ſe experiẽtia abunde compertum habere dicunt; nullus tamen eas citra damnum potuit imitari. Raphani cocti dulceſcunt, & in naporum uicem tranſeunt: Decocti uero & poti cũ uino ieiunis ad ternos cyathos comminuunt, & eijciunt calculos: ad tuſsim cum melle proſunt, puerperis ad lactis copiam augendam præbentur: Venenis aduerſantur: Quibus etiam ſuccus in aqua cocius ſuccurrit: idem contra fungorum & boletorum uenena ſalutaris ſucco infectis manibus impune ſerpentes tractantur: Semen toſtum commanducatumque tuſsientibus & ſuſpirioſis medetur: Hydropicis ueternoſis, ilioſis, colicis, & enterocelis prodeſt. Semen impoſitum ſiſtit ulcera, quæ phagedenas uocant: Gangrenas admotum mirabilem in modum emarginat: cum aceto mulſo anginis gargariſſatum opitulatur: Ceraſtæ morſibus in uino datum ſuccurrit: Auriũ grauitati ſuccum inſtillant. Dios. Lib. 2. Cap. 106. Gal. 2. al. 70. de att. uic. Cap. 9. 2. de nat. facul. Cap. 10. 1. de comp. medic. ſecund. loc. Cap. 2. Aet. Serm. 1. 2. al. Cap. 61.

NOCENDI. Nam flatus gignit, ructus fetidos ciet: ſtomacho aduerſatur, concoctu difficilis mali chymi. pruritũ mouet, acris eſt, uenerem ſtimulat, uoci nocet, capiti dentibus & palato, oculis gula, & omnibus uiuilæ doloribus inconueniens. ex ipſa exiguus ſanguis, nec in totum utilis: poſt coenam ſumpta non adiuuat coctionẽ ut multi putarunt, immo ex ea poſt coenam ſumpta multi ſunt læſi. Verum ſi uentriculus calidus ſit, & facile fluat, nec flatum gignendum aptus ſit, tum radiculas in initio coenæ eſitare bonum eſt; ſi uero contra poſt coenam ſatius eſt. Dios. & ibi Luſit. Lib. 2. Cap. 106. Gal. ibid. Aet. ibid. Sim. Seth. Auer. 5. coll. Haly. 5. Theor. Cap. 17. Ras. 22. cont 3. alm. Cap. 18.

RANAE V. H.

Antidotus Rana eſt, morſis ſerpente medetur.
Siſtit & hæc lenit, glabraquè membra facit.

IVVANDI. *Nam contra omnium ſerpentium uenena pro antidoto ſunt: Si ex ſale & oleo decoctæ edantur: iusquè earum itidem ſorbeatur: Decoctæ in aceto & aqua dentium dolores collutione leniunt: illitus earum cinis profluentis ſanguinis impetus ſiſtit: Contra inueteratos tendinum rigores & dolores pollent, earum cinis explendis alopeccarum inanitatibus ex liquida pice illinitur: Earum uiridiũ cruor auulſos genis pilos renaſci prohibet in ueſtigia auulſorum inſtillatus: ex ipſis pharmacum fit pro podagra & chiragra perutile: Corpus ranæ & proprie pinguedo eius eſt ex eis quæ facilem dentium faciunt eredicationem. Marinarum ex uino & aceto decoctarum ſuccus contra uenena bibitur: & contra ranæ rubetæ uenenum, & contra ſalamandras: Fluuiatiles, ſi carnes edantur, iuſue decoctarum ſorbeatur, proſunt & contra leporem marinum. & contra ſerpentes ſupradictas: Contra ſcorpiones ex uino. Ranæ paruæ ſanies efficaciſsime pſilothrum eſt, ſi recens illinatur: & ipſa arefacta ac tuſa mox decocta tribus heminis ad tertias, uel in oleo decocta æreis uaſis. Dios. & ibi Matth. & Luſit. Lib.2. Cap.25. Gal.11. Simpl. medic. 4. de compo. medic. ſecund. loc. Cap.8. 7. de compo. medic. per g. Cap.12. Aet. Serm.2. Cap.166. Auic. Lib.2. tr.2. Cap.596. Ply. Lib.32. Cap.5 & 10.*

NOCENDI. *Nam rubetæ, & calamitæ uenenatæ & lethales habentur, earum quæ in fluuijs paludibus & lacubus uerſantur & degunt nobis in cibis uſus inualuit, colore uiridi aut ſubrutilo, cinereoue tametſi & inibi quandoque ex ijs cernuntur, quæ non tuto edi poſſunt, ut pote quæ à rubitis non multum pernicie diſtent, quare ab ipſis abſtinendum. Dios. & ibi Amat. Luſit. Lib.2. Cap.5. Gal. ibid. Aet. Serm. 13. Cap.55. Ply. Lib.32. Cap.5. & 10. Actuar.5. meth. medic. Cap.12.*

RAPA VIM H.

Rapa ciet lotium & uenerèm, confertquè podagris
Antidotum eſt & alens, cruda alimenta parit.

CALEFACIENDI. Nā excalfacit in altero ordine. Auer. 5. coll. Iſac in par. di.

HVMECTANDI. Nam in primo ordine humectat. Auer. Iſac ibid.

CIENDI. Nam thyrſus qui inter folia emicat aſparagi modo manditur coctus & urinam pellit. Dios. Lib. 2. Cap. 104.

IVVANDI. Nam admodū utilis eſt, quia & magno pueniat incremento & ruſticos implet, nec homines ſolum, uerum etiam boues paſcit & admodū nutrit. Hanc uarie parant, nam muria & aceto condiunt, ut in annum totum uſui poßit eſſe: optima quæ bis excocta fuit, melioremq; parit ſuccum, qui nec aluum remoretur, nec moueat: ſemen eius in antidota contra dolores additur, potumq; aduerſus uenena ſalutare, & bibitur ex uino aduerſus ſerpentes: genituram adauget: exaſperatas fauces & guttur lenit, toſtæ articulorum doloribus cum adipe utiliter illinuntur: crudæ tuſæq; cū ſale quæcunq; uitia pedum ſanant; ius feruens podagris ēt frigidis medetur, frigus pellit è pedibus fotu. Perniones exulceratas ſanat: Si quis rapum excauet, deinde inanitatem illam roſaceo impleat, cerato, & calido cinere liquefactum adhibeat: Cuſtoditur in muria, minus ita enutriens, cæterum appetentiam cibi recolligit; cocta uero preſertim cum carnibus non aſpernanda eſt rapa, quum optimum gignat ſanguinem, atque ut nonnulli opinantur, uiſum acuat proprietate mirabili, ſed longa indiget coctione & bis coquenda. Dios. Lib. 2. Cap. 104. Paul. Lib. 7. Gal. de opt. Sec. Cap. 17. 2. al. Cap. 62. de puer. epil. Oribas. 2. collecto. medicin. Cap. 18. Auer. 5. coll. Iſac in part. diæt. Ply. Lib. 18. Cap. 13. & Lib. 20. Cap. 3. Sim. Seth.

NOCENDI. Nam cartilaginea & dura eſt, & ideo niſi decoquatur cibo aliena eſt ſi non recte percocta ſit, cruditatem crebro eſu adfert, inflationes excitat, ſtomachū excruciat, neque non interdum uellicat, alit corpus, ſed carne fluida nec utili inflant uenerem ſtimulat magisquè ſi condiatur eruca. Rape inſuper iugi uſū craſſos creant humores, ſunt cibi peßimi, & iecur uitio infrctus impediunt: ideo in cibis damnatæ, longa indigent coctione, & bis coquendæ, & minus nutriunt alijs congeneribus: utilis rapa eſt biſcocta præſertim ſi utraq; aqua proiecta cum pinguißima carne coquatur, additis aromatibus, quæ inflationem tollunt. Rapæ coctæ ſuper ligna uirtute flammæ ignis nullo pacto aſſumendæ ratione malitiæ adeptæ à fumo & flamma non mediocris, unde ſuffucationem, & anhelitus conſtrictionem poſſent inducere. Quare non niſi elixæ ſunt comedendæ, aut ſuper carbones & prunas ſine fumo decoctæ, elixæ autem præſtantiores exiſtunt. Syluestre rapum concoctu contumax eſt, & rectus ciet. Dios. Lib. 2. Cap. 104. Gal. 2. al. Cap. 62. de att. uic. Cap. 9. 6. Simpl. medic. Paul. Lib. 7. Aet. Serm. 1. Ply. Lib. 18. Cap. 13. & Lib. 20. Cap. 3. Auer. 5. coll. Iſac in part. diæ. Ras. 22. cont. Cap. 44. Sim. Seth.

RECOCTA V. H.

Ventriculo neruisq́; recens inimica recocta eſt,
Conciliat ſomnos, ſedat & iſta ſitim.

REFRIGERANDI. *Nam cibus frigidus eſt. Amat. Luſit. in 2. Dios. enar.67.*

SISTENDI. *Nam fluxiones bilioſas compeſcit. Amat. Luſit. ibid. Matthiol. in 2. Dios. Cap.166.*

IVVANDI. *Nam confert calidis defluxionibus obnoxijs: ſitim ſedat, & choleram reprimit rubeam, ſomnumquè conciliat. Amat. Luſit. & Matth. ibid. Haly.5. Th.Cap.26. Ras.3. Alm.Cap.15. Auic.*

NOCENDI. *Nam obeſt uentriculum frigidum habentibus; frigidus enim uentriculus illam minime concoquit, aut digerit; Noxia etiam neruorum morbis, & ægritudinibus frigidis. Recens minus uentriculum uexat, quam caſeus omnis recenter preſſus. Inueterata autem ægræ concoquitur, ſitim excitat, peßimi ac craßi eſt nutrimenti, parum alit, aluum cobibet, & flatus procreat.*
Amat. Luſit. & Matthiol. ibid. Haly. 5. Th.Cap.26. Ras.3. Alm.Cap.15.

ROSMARINVM V. H.

Roſmaris incidit, morſus & pectora curat.
Cit, coquit, abſtergit, lumina acuta facit.

CALEFACIENDI. *Nam excalfactoria ui præditum eſt, & in tertio excalfacit ordine. Dios. Lib.3. Cap.73. Serap.*

SICCANDI. *Na reſiccandi uim uehementer habet, & eſt in tertio exceſſu ſiccum. Dios. ibid. Serap.*

EMOLLIENDI. *Nam emollientis eſt facultatis particeps, & tumores condilomata ſtrumasquè placat, & collectiones difficile ſuppurantes emollit. Gal.7. Simpl. medic. Paul Lib.7.*

INCIDENDI. *Nam incidentis eſt facultatis.* Gal.7.Simpl.medic.

EXPVRGANDI. *Nam germen ſuperne uomitionem, quod terræ cohæret inferne deiectionem mouet.* Ruell.Lib.3.Cap.50.

ABSTERGENDI. *Nam abſtergentis eſt facultatis particeps, purgat lentigines, & uitiligines ex aceto miſtum emendat: & eius ſiccæ radices ulcera abſtergunt,* Dios. Lib.3.Cap.73. Gal.ibid. Ply. Lib.24.Cap.11.

DIGERENDI. *Nam digerentis eſt facultatis, & concoquit ſtrumas & abſceſſus qui ad maturationem ægre perducuntur.* Dios. & Gal. ibid.

CIENDI. *Nam menſes & urinas ciet.* Dios. ibid.

SISTENDI. *Nam folia eius impoſita hæmorrhoidas comprimunt, & uentrem cohibent.* Dios. ibid.

IVVANDI. *Nam eius ſemen ad urinæ ſtillicidia efficax, & ad aures, argema, & ad oculorum lippitudines: lactis ubertatem mulieribus præſtat, radix eius ſanat uiridis impoſita ſedis prouidentiam, condilomata, & hæmorrhoidas: ſuccus tam fruticis, quam radicis regium diſcutit morbum, & ſimiliter roſmarinum decoctum in aqua, & ante geſtatienes inambulationesquè ſumptum ita ut poſt eas obiter lauant, merumquè bibant qui ſumpſere: Semen ad uetera pectoris uitia datur potui, ad uuluas cum uino & pipere: Menſes adiuuat, podagris illinitur, cum loliacea farina: ad tuſſim cum melle prodeſt: aduerſatur ueneris, & uenenatis, ſerpentiumquè ictibus datur libanotis bibenda cum uino: ſuccus oculorum aciem inunctus exacuit, & eandem ab humorũ craßitudine melli miſtus emendat cum ſudor eliciendus eſt ex oleo linitur, item ruptis uulſis, podagris tritus cum lolij farina & aceto. iucundum ſpirat odorem, ideo quos animus defecerit recreat ſuffitu tußim & diſtillationes ſedat, & quod in primis nobile, tutã præſtat in peſtilẽtia domũ, cremate nidore improbam aeris perniciem diluẽs: corroborat cerebrũ ſenſus interiores, memoriã & cor ſuccurrit tremori reſolutioniq; partiũ: loquelaq; amiſſam reparet. Ex floribus roriſmarini conditũ ſaccaro paratur, uentriculo roborando acommodatum, & matrici conuenientißimum.* Dios. Lib. 3. Cap.73. Gal.7.Simpl.medic. Paul.Lib.7.Aet Serm.1. Luſit.in Dios. Lib.3.enar.86. Ply.Lib.24 Cap.11.

NOCENDI. *Nam ſua acrimonia arteriam exaſperat.* Dios. Lib. 3. Cap.73. Ruell. Lib.3.Cap.50.

Oleu' ex Rosmarino mirabile ad uarias
mirabilia uide apud Panorm. cap.
del Rosmarino memorie digne
Ellettuario ex Rosmarino ad infini
ta mala notabile Vide oro apud
eundem latissime et mandamen

SAL VIM H.

Morſibus auxilio eſt, ſal à putredine ſeruans,
Digerit, & mordet, diſcutit atque coquit.

CALEFACIENDI. *Nam ualde calefacit, eſt enim in ſecundo ordine calidus Gal 6.de comp.medic.per gen.Cap.2. Actuar.de acti.Lib.2.C.9.Iſac.in part.diæt*

SICCANDI. *Nam eius uis exiccatoria eſt in tertio gradu: Quare quando ue hementius tumorem exiccare uolueris, ſales emplaſtris adijcias. Gal.2.ad Glauc. Cap.7. Iſac. ibid.*

ADSTRINGENDI. *Nam ipſi adſtringendi uis ineſt, qua eas quæ condiuntur carnes cõſtringit, corpora cogit, & ipſa in ſe ſe condenſat. Gal.3. al. Cap. 41. 4. Simpl.medic.Cap.20. Dios.Lib.5. Cap.85.*

ATTENVANDI. *Nam corporum quibus admouetur, ſuperfluos humores atte nuat. Dios.ibid. Gal.3.de al.facul.Cap.41. 4.Simpl.medic.Cap.20.*

EXPVRGANDI. *Nam uentrem purgat. Dios.ibid. Gal.de cathar.*

ABSTERGENDI. *Nam abſterget lichenas, lepras, pſoraſquè: & ad ſugillatio nes in facie prodeſt ex melle. Dios. ibid.*

DIGERENDI. *Nam humores ſuperfluos digerit. Gal.3.al.Cap.41.*

CONCOQVENDI. *Nam teſtium tumores cum origano & fermento matu rius concoquit. Dios.*

DISCVTIENDI. *Nam diſsipat, & laſsitudines diſcutit. Dios.ibid.*

REPRIMENDI. *Nam excreſcentia in oculis reprimit. Dios. ibid.*

IVVANDI. *Nam ſalis natura in comune per quam utilis eſt, & ipſo carere nõ poteſt homo; dat enim cibis condimentum, appetentiam excitat, facit ad humorum, ſi qui redundant, exuctionem & reſiccationem, à putredine uindicat, pterigia conſumit, cæteraſquè carnis extuberationes tollit, clyſteribus infunditur, contra hydropico rum tumores auxiliatur, dolores in ſacchis fotu mitigat, & pruretus ſedat, ex oleo & aceto infrictus ad ignem donec ſudent; item anginam ex melle aceto & oleo illi tis leuat, tonſillis uuæquè cum melle toſtus, ulceribus in ore manãtibus, gingiuis quas humor uexat, & phagedænis ulcerũ cũ polẽta crematus illinitur, aduerſus ſcorpionũ ictus lini cũ lini ſemine. cõtra ſerpentiũ morſus cũ origano melle hiſſopo: aduerſus ueſparũ ictus & teredines albidaſquè capitis poſtulas thymos & tubercula cum ſe uo uitulino. Furunculos cum uua paſſa, aut ſuillo adipe, aut melle diſcutit. Contra hauſtum opium & fungos cum aceto mulſo bibitur: luxatis imponitur cum farina & melle, ambuſtis igni cum oleo impoſitus puſtulas erumpere non patitur. Poda gricis iiidem imponitur, & aurium doloribus cum aceto: ulcera ſerpentia cum ace to aut hiſſopo illitus ſiſtit: Flos eius ſanat ſplenes duras: uenenis aduerſatur: car*

nes ſeruat, & uiſcoſitatem piſcium remouet, & facit ne lac in uentriculo coaguletur. Dios. Lib. 5. Cap 85. Gal. 2. ad Glauc. C. 5. de Ther. ad Pis. C. 10. 3. al. C. 41. de bon. & ui. suc. C. 2. 4. Sim. medic. C. 2. Ply, Lib. 31. 7 9. Actuar. Lib. 2. de act. C. 9. Iſac. in part. diæt. Ras. 3. alm. Cap. 17.

NOCENDI. *Nam mordet, ſanguinẽ corrũpit et adaurit, ſitim auget ſi immodice ſumatur uiſũ debilitat, pruritũ generat ſpermaq; minuit. ex ſalis uſu pediculi exeũt.* Gal. 1. de comp. medic. ſecund. loc. C. 8. de Ther. ad pis. C. 18. 2. de cõp. medic. ſecũd. loc. Cap. 2. Actu. Lib. 2. de act. Cap. 9. Ras. 3. alm. Cap. 17. Ply. Lib. 31. Cap. 9.

SALVIA VIM H.

Saluia conſtringit, lotium menſesquè mouebit:
Ictibus aduerſa eſt, ulceribusquè malis.

CALEFACIENDI. *Nam euidenter excalfacit, eſtquè in ordine tertio calida.* Gal. 6. Simpl. medic. Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap. 465.

SICCANDI. *Nã ſicca eſt in ſecũdo exceſſu, et ſtomachi humiditatẽ exiccat.* Aui.

ADSTRINGENDI. *Nam Leuiter ſubaſtringit.* Gal. 6. Simpl. medic.

EXPVRGANDI. *Nam tetra ulcera purgat.* Dios. Lib 3. Cap. 34.

TRAHENDI. *Nam partus hærentes, & emortuos appoſita extrahit, remoratosq; menſes item uermes aurium.* Dios. Lib. 3. Cap. 34. Ply. Lib. 26. Cap. 6.

SISTENDI. *Nam abundantes menſes decocto eius poto aut ſuffitu omnemquê foeminarum abundantiam cohibet: per ſe uero herba impoſita uulnerum ſanguinem ſiſtit. Orpheus ſucco in orbiculos coacto cũ mellis uncia ſanguinis excreationes cohibuit: bibitur cũ abſinthio ad dyſenteriã.* Dios. Lib. 3. C. 34. Aet. S. 1. Ply. L. 26. C. 6.

CIENDI. *Nam menſes cit, & urinas.* Dios. Lib. 3. Cap. 34. Ply. Lib. 26. C. 6.

IVVANDI. *Nam ſtomachũ roborat, paſtinacæ marinæ & ſerpẽtiũ ictus ſanat: & ſi in uino decoquatur pruritus teſtiũ ſedat: Agrippa ſacrã appellat herbã, traditq; leænas eã eſſe ad conceptus facilitatẽ: illud habetur in cõfeſſo foeminã quæ quadrãtẽ ante concubitũ huius ſuccũ inſtar hæminæ cũ momẽto ſalis ebiberit, concepturã: Proditũ eſt graſſantẽ in copto egipti peſtẽ innumeros pene mortales rapuiſſe, reparatamq; multitudinẽ coactis mulieribus huius herbæ ſucco ad conceptũ uti. Ad tuſsim laterisq; dolores bibitur: Contra ſcorpiones eadem, & dracones marinos efficax Aduerſus ſerpẽtes quoq; ex oleo perũgi eã prodeſt: capillum denigrat: inteſtina corroborat, & paraliticis confert: uulneribus herba utilis eſt, ſanguinemq; compeſcit.* Dios. Lib. 3. Cap. 34. Aet. Serm. 1. Auic. Lib. 2. tr. 2. Cap. 465. Ply. Lib. 26. Cap 6. Sauon. tr. 2. ſuæ. pract. Cap. 15. Ruell. Lib. 3. Cap. 28.

NOCENDI. *Nam eius odor capitis dolorem affert: inebriat uelociter cũ in uino imponitur: Quapropter caueant ſibi qui ſunt obnoxij deſtillationibus, ab impoſitione eius in uino ut cõfortent uentriculũ: ne maius quã auxiliũ, ſentiant nocumentũ. Paſtinacæ quidẽ marinæ ictus ſanat, ſed percuſſo loco tẽpori inducit.* Auic. Lib. 2. tr. 2. C. 465. Ply Lib. 26. Cap. 6. Ruell. Lib. 3. Cap. 28. Sauon. tr. 2. ſuæ. pr. C. 15.

SAMPSVCVM V. H.

Calfacit, auxilium eſt tibi ſiccus amaracus hydrops
Ictibus antidotum, torminibusquè ſalus.

CALEFACIENDI. *Nam calfacit ordine tertio, uuluasquè calefacit.* Gal.8. *de Simpl.medic.facul.* Dios. *Lib.3.Cap.40.* Ply. *Lib.21.Cap.22.*

SICCANDI. *Nam deſiccat ordine tertio.* Gal.8. *Simpl.medic.*

ADSTRINGENDI. *Nam adſtringens eſt.* Gal.4 *de comp.medic.ſecund. loc. Cap.8. de rem.par.faci.*

REPRIMENDI. *Nam repercutiens eſt, & uim obtinet reprimendi.* Gal.*ibid.*

DIGERENDI. *Nam digerentis eſt facultatis.* Gal. *ibid.*

PVRGANDI. *Nam bilem & pituitam per aluum exigit.* Ruell. *Lib.3.Cap.34.*

DISCVTIENDI. *Nam ſuccus decocti tormina diſcutit.* Dios.*ibid.* Ply. *Lib. 21. Cap.22.*

ABSTERGENDI. *Nam illita ex melle arida folia ſugillata emendāt.* Dios.*ibid.*

CIENDI. *Nam urinam & menſes, & narium ſternutamenta cit, & retardatos menſes ſubdita folia in peſſo trahunt.* Dios.*ibid.*

IVVANDI. *Nam ſuccus decocti ad incipientem aquam intercutem potu utilis eſt, & ijs quos urinæ difficultas aut tormina diſcrutiant:* Arida *folia ſcorpionibus aduerſantur ex aceto melle & ſale illita, cum cera uero luxatis, tumoribus & ſugillatis proſunt cum melle:* Cohibent *& oculorum inflammationes, tumoresquè cum polenta: acopis malagmatis excalfaciendi cauſa miſcentur:* Fit ex Sampſuco *oleum, quod ſampſuchinum aut amaracinum uocatur, ad calfaciendos emolliendosquè neruos:* Quod *etiam aduerſus uuluæ præcluſiones conuerſionesquè efficax eſt: lumborum inguinumquè dolores lenit, ſed cum melle uti eo præſtat:* Laßitudines *illitum diſcutit: in opiſthonicorum uulſorumquè cataplaſmata utilißime additur:* Marum *quod perſa uocatur uulgo, adeo ſimilis eſt amaraco, ut eodem nomine utraque maiorana apud nos dicatur:* Nobilius *tamen habetur marum:* Herba *hæc tantam cum mulieribus iniuit gratiam ſui odoris iucunditate, ut nullæ ferè reperiantur, quæ ſuis in hortis, aut fictibus uaſis amaracum non ſerant, uel plantas non transferant, ac diligenti admodum cultura foueant: ex quo maioranæ ſibi nomen adinuenit, quòd maiori cura ac diligentia ſeratur, colaturquè quam cæteræ plantæ: neque id ea ſolum ratione, quòd odore perquam iucundo commendetur, ſed quòd etiam coma perpetua uireat.* Dios. *& ibi* Matth. *Lib.3.Cap.40. & Lib.1.Cap.47.* Gal.4.*de compo. medic.ſecund.loc. Cap.8. 7.de comp.medic. per g. Cap.7.* Ply. *Lib.21.Cap.22.* Auic.*Lib.2.tr.2.Cap.473.*

NOCENDI. *Nam uiribus acris eſt.* Gal.*attrib.de Simpl.med.*

SAPA VIM H.

Multum alit, & pulſus rěuocat ſapa, toxica uincit,
Obſtruit, atque inflat, uentriculoquè nocet.

CALEFACIENDI. *Nam in ſecundo exceſſu calida eſt: nam & ſi caliditatem per decoctionem recipiat, etiam de eius naturali calore reſoluitur, & calefaciendi ui melle inferior eſt. Actuar. Libro 2. de acti. Cap. 8. Sauon. tr. 2. ſuæ pr. Cap. 9. rub. 2.*

SICCANDI. *Nam ſicca eſt in altero ordine. Sauon. ibid.*

TRAHENDI. *Nam ſecundas partusquè emortuos trahit, cum bulbis epota. Ply. Lib. 23. Cap. 2.*

ADSTRINGENDI. *Nam ſapa adſtringit. Dios. Lib. 5. Cap. 7.*

LENIENDI. *Nam lenit meatum ex lancilatione offenſum. Gal. 3. de compo. medic. ſecund. loc. Cap. 1.*

DETERGENDI. *Nam ea neruorum uulnera detergentur. Gal. 6. meth. medic. Cap. 3.*

IVVANDI. *Nam inter obſoniorum additamenta ipſa quoque cenſetur; pulſus reuocat, ualenter nutrit, uentrem modice ſubducit: Vino cognata eſt, muſto decocto donec tertia pars ſuperſit, ex albo melior: uſus contra cantharidas, bupreſtin, pinorum erucas, ſalamandras, & contra mordentia uenenata: Facit enim aduerſus uenena, quæ exulcerando necant ex oleo pota, & uomitionibus reddita: Contra cicutas meconium, pharicum, toxicam, & concretum in grumos lac: item contra renum, & ueſicæ pruritus, roſiones, exulcerationesquè: Dolores quam uina dulcia magis ſedat; eſt enim leniſſimum pharmacum; & in tenui confert deſtillatione, neruorumquè uulneribus. Dios. Lib. 5. Cap. 7. Gal. 7. de comp. medic. ſecund. loc. Cap. 1. & Lib. 3. Cap. 1. Lib. 7. Cap. 2. 3. de comp. medic. per Gen. Cap. 3. Ply. Lib. 23. Cap. 2.*

NOCENDI. *Nam ſtomacho aduerſatur; ægre concoquitur, inflat, craſſæ eſt ſubſtantiæ, uiſcerum obſtructioni minime idonea, immo obſtructiones gignit, iecoris ac lienis inflammationes inauget, niſi melle addito melior fiat: Quapropter tutiſſima res erit aut ipſam totaliter dimittere, aut in modica quantitate in condimentis accipere, ipſam cum aceto uel omphacio permiſcentes. Dios. Lib. 5. Cap. 7. Gal. 2. al. Cap. 18. com. 3. de rat. uic. ac. 2. Actuar. Lib. 2. de acti. Cap. 8. Ply. Lib. 28. Cap. 2. Iſac in part. diæt. Sauon. in ſua pr. tr. 2. Cap. 9. rubr. 2.*

SATVREIA V. H.

Thymbra cibis gratum præſtabit odora ſaporem,
Cit uenerem, incidit, uentriculoſquè necat.

CALEFACIENDI. *Nam calorificæ uirtutis in tertio eſt à temperatis exceſſu.* Paul. Lib 7.

SICCANDI. *Nam exiccatoriæ uirtutis in tertio eſt à temperatis exceſſu.* Paul. Lib. 7. Gal. 3. al. Cap. 2.

INCIDENDI. *Nam obit tenaces ac uiſcidos humores incidendi prouinciam.* Paul. Lib. 7.

EXPVRGANDI. *Nam pituitam per aluum detrahit, cum ſale & aceto pota: Nares pulmonem Thoracem & cibos indigeſtibiles, & lumbricos rotundos expurgat: Naſcitur ſupra Thymbram quidpiam, quod cirrorum modo comas & ramos crebro uolumine complicat, quod epithymbrò uocant, atram bilem perinde atq; epitymum per aluum exigit.* Dios. Lib. 3. Cap. 37. Gal. adſcript. de cathar. de dynam. Ruell. Lib. 3. Cap. 32.

EXTENVANDI. *Nam eſt in tenuantium genere.* Gal. de att. uic. Cap. 2.

DISCVTIENDI. *Nam recentes tumores cum aceto illita diſſipat, concretum diſſoluit ſanguinem, & ſtomachi faſtidia diſcutit.* Dios. & ibi Luſit. Lib. 3. Cap. 37. Ruell. Lib. 3. Cap. 32.

CIENDI. *Nam ciet urinas; partus, menſes & ſecundas pellit.* Dios. ibid.

IVVANDI. *Nam eadem poteſt quæ thymum ſi modo conſimili ſumptitetur obſonium eſt ſponte proueniens, per quam utilis pro condimento: ſtomachi concoctiones adiuuat; faſtidia diſcutit, cibi auiditatem facit, hebetes oculos exacuit: Satiua eſtur utilius, quoniam minori placeat accremento, ſylueſtris medicinæ utilior, & ad ſanorum uſus probatur, Medetur utraque contra ſerpentes ex uino uel aceto, pulices etiam contritæ cum aqua ſparſæ necant: Luxatis quoque utilis Thymbra, cuius farina ex uino pota medetur pulmonis thoracis & ueſicæ uitijs, uentris tineas exigit; Contra ueſparum & ſimiles ictus ex farina hordeacea & poſca utiliſſima: aduerſus ſcorpiones ex poſca pollet, eius folijs ex oleo per uncto homine fugari ſerpentes tradunt: Veternoſos excitat effectu, aut coronæ modo capiti impoſita. Succus cum roſaceo auribus infunditur, cum triticea farina coxendicibus illinitur: Marceſcentes coitus ſtimulat.* Dios. Lib. 3. Cap 37. & 38. Gal. 2. al. Cap. 70. Luſit. in 3. Dios. enar. 43. Aet. Serm. 1. Ply. Lib. 19. Cap. 8.

NOCENDI. *Nam acrimoniam habet coitum ſtimulat, perquam utilis pro cõdimẽto dumtaxat ad eorum uſus qui recte ualent: Quæ in humidis regionibus naſcitur odore grauior, & inefficacior eſt.* Dios. & ibi Luſit. Lib. 3. C. 37. 38. Paul. Lib. 7.

SERPILLVM V. H.

Serpillum ſerpens obſtat ſerpentibus atris;
Cit lotium & menſes: tormina curat idem,

CALEFACIENDI. *Nam excalfactorium eſt. Gal.5.Simpl.medic.*

SICCANDI. *Nam ſiccum eſt in tertio ordine. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.514.*

ADSTRINGENDI. *Nam adſtringens eſt. Gal.4.de comp.medic.ſecund.loc. Cap.8.*

REPERCVTIENDI. *Nam repercutiẽs eſt. Gal.ibid.& de rem.p.f.Cap.10.*

CIENDI. *Nam menſes trahit,& urinas potu ciet. Dios. Lib.3.Cap.39.*

DETERGENDI. *Nam ſerpillum detergit. Gal.8.meth.medic.Cap.4.*

IVVANDI. *Nam obſonium eſt ſponte proueniens, Torminibus ruptis, uulſis, & inflammationibus iocineris auxiliatur. Serpentium morſus potu uel illitu iuuat: capitis dolores mulcet coctum adiecto oleo roſaceo,& aceto madefactum: Maxime phreneticis & lethargicis conuenit: Cruentos uomitus ſedat ſuccus drachmis quatuor ex aceto potus. Pinguius uoluntarium & candidioribus folijs ramiſquè aduerſus ſerpentes efficax, maxime Cenchrin & ſcolopendras tereſtres ac marinas, & ſcorpiones decoctis in uino ramis folijſquè: fugat & odore omnes, ſi uratur: & contra marinorum uenena præcipue ualet: capitis doloribus decoctum in aceto illinitur temporibus ac fronti cum roſaceo: item phreneticis lethargicis: contra tormina & urinæ difficultatem, anginas, uomitiones drachmis quatuor datur: ex aqua bibitur, & ad iocineris dolores: folia obolis quatuor dantur ad lienem ex aceto: ad cruentas excreationes teritur in cyathis duobus aceti,& mellis. Dios.Lib.3. Cap. 39. Gal.2.al. Cap.70. 11.m.m. Cap.18. 14.m. m. Cap.21. 1.ad Glauc. Cap. 15. Ply.Lib.20.Cap.22.*

NOCENDI. *Nam multum acre eſt. Gal.6.de Simpl.medic.facul. Paul.Lib.7.*

SMILAX HORTEN. V.H.

Cit lotium ſmilax, inflat, ſomnoquè tumultum
Excitat, haud penitus praua alimenta dabit.

CALEFACIENDI. *Nam rubea calida eſt in medio ſecundi gradus: alba autem frigidæ eſt temperaturæ. Sim.Seth. Iſac in part.diæ. Haly.5. Theor.C.15.*

HVMECTANDI. *Nã manifeſta in ea humiditas, quod cito putreſcat. Sim.Seth.*

CIENDI. *Nam urinam cit, & menſes eius decoctum accerſit. Dios. Lib.2. Cap.140. Sim.Seth.*

SVBDVCENDI. *Nam ante alios cibos cum ſapa ſumpta uentrem proritat; Dum in herba eſt exonerandæ alui cauſa primis menſis eſtur: ſed aqua præmaceratur, & garo intingitur: Vomitionibusquè phaſelum tempeſtiuum exiſtimant. Dios.Lib.2.Cap.101. Gal.1.al.Cap.25. Sim.Seth. Ruell.Lib.2.Cap.41.*

IVVANDI. *Nam ad bonam confert habitudinem corporis: ſeminum cremor corpus & uires alit; Folliculi cum ipſis manduntur granis pari fere gratia; ſaltem eo modo quo aſparagi: Dios.Lib.2.Cap.140. Gal.2.de al.facul.Cap.1. 1.de al.facul.Cap.25. Paul.Lib.1.Cap.79. Aet.Serm.1. Iſac in part.diæt. Haly.5. Theor.Cap.15. Sim.Seth.*

NOCENDI. *Nam humorem generat craſſum & pituitoſum: flatuoſam habet naturam, ægre perficitur, alba craßior & difficilioris coctionis, ac humidior eſt quam rubra: proprietate quadam turbulenta, & tumultuoſa facit inſomnia: cæterũ edulium anceps eſt, inter bonum malumq; ſuccum ambigens, coctiuum, & perfici contumax, tardo meatu & celeri, inflans & non inflans, parum & multum alens: Cum ſinapi aut cumino ſumitur ut innocentior fiat: cum ſinapi enim oblata plurimum noxe deponit; De uniuerſis leguminibus græci authores præceptum reliquerunt, ut Fimo cum ſeruntur non nihil nitri permiſceatur, ita mire cocturis opportuna redduntur: Quod ſi factum non eſt, ut cito contereſcant, in ollam ſinapis momentum inijciendum eſt, & confeſtim cocta fatiſcent. Quod ſi pluſculum ſinapis additum ſit, reſoluta penitus diſtabeſcent. Dios.Lib.2. Cap.101. Gal.1.al.Cap.25. de att. uic.Cap.7. Aet. Serm.1. Act. Lib.2.de act. Cap.5. Matth. in Dios. Haly.5. Th.Cap.15. Ras.3.Alm. Cap.2. 23.cont.Cap.705. Auic. Et Oribas.Lib.15. collect.medic.in littera S. in dictione Smilax inquit, Smilax pernicioſæ facultatis eſt.*

SORBA V. H.

In ſiſtendo aluum certa eſt uis maxima ſorbis,
Meſpila at hæc uincunt, utraque inepta cibis.

ADSTRINGENDI. *Nam ſorba ſicca & immatura ualentiſsime adſtringunt: Matura uero parum aut nihil: Minus autem ſtringunt: quam meſpila: & ipſorum decoctum adſtringens moderatum pro gargariſmis* Dios. Lib. 1. Cap. 133. 136. Gal. 2. al. Cap. 25. 6. de compo. medic. ſecund. loc. Cap. 3. & 4. 1. Simpl. medic. Cap. 32. 8. Simpl. medic. Oribas. Lib. 1. collecto. medicin. Cap. 52.

SISTENDI. *Nam aluum ſiſtunt: & cum adhuc luteola, nec dum matura ſunt, decerpta diſſecantur in ſole probabili remedio ad ſtipendam aluum: idem uſus eſt tuſorum pila farinæ, ſi polentæ modo ſumatur; Quod eorum decoctum itidem præſtat.* Dios. Lib. 1. Cap. 136. Ply. Lib. 23. Cap. 7.

LVVANDI. *Nam recentia ſtomacho & aluo citæ proſunt, eiuſdem naturæ, qua meſpila qua propter aluo profluenti, ut dictum eſt, utilia ſunt, ſed imbecilliore effectu, gratiorique ſapore placent. In medico tamen uſu magis quam cibo probata: Sorbo item ſyluaticæ præſtantior, quam urbanæ fructus.* Dios. Lib. 1. Cap. 133. 136, Gal. 2. al. Cap. 25. de att. uic. Cap. 10. 8. de Simpl. medic. facul.

NOCENDI. *Nam illorum ſuccus auſterus eſt, illis igitur parce ueſcendum, non autem affluenter, & ad ſaturitatem ut uuis ac ficubus; Nam ipſis non ut alimento, ſed ut medicamento potius indigemus. Alimenti enim uice ſumpta, ſanguinem exhibent minime commendandum.* Gal. 2. al. Cap. 25. de att. uic. Cap. 10. 8. Simpl. medic. Act. Lib. 2. de acti. Cap. 6.

TELLINAE V. H.

Commoda iure ferunt tellinæ, aluoquè ſalubres,
Gratæ ori, at ueniet renibus inde dolor.

IVVANDI. *Nam aluo utiles ſunt, ſed maxime ius ear ſalſas tellinas uſtas adeo urentem efficere cinerem aiunt, ut is cum cedria euulſos radicitus & palpebris pilos inſtillatus in locum renaſci prohibeat.* Aetius Serm. 2. Cap. 192. *Romæ plurimum uenales circunferuntur, quòd ab arena optime repurgentur.* Inter Conchiliorũ *genera oſtrea referuntur, quæ (ut obiter hoc dicamus) peculiariter contra uenena marini leporis aduerſantur:* Molliunt *aluum leniter, eadem cocta cum mulſo, tenaſmo qui ſine exulceratione ſit, liberant:* Veſicarum *ulcera quoque repurgant in conchis ſuis uti clauſa ueniunt, mire deſtillationibus proſunt.* Teſtæ *oſtreorum cinis uuam ſedat, & tonſillas admixto melle eodem modo parotidas, panos, mammarum duritias, capitum ulcera ex aqua, cutemquê mulierum extendit: inſpergitur etiam ambuſtis, & dentifricio placet.* Pruritibus *quoque, & eruptionibus pituitæ ex aceto medetur:* Crudæ *ſi tundantur, ſtrumas ſanant, & perniones pedum.*
Dios. *& ibi* Matthiol. Lib. 2. Cap. 6. Gal. 11 *Simpl. medic.* Ply. Lib. 32. Cap. 6.

NOCENDI. *Nam ob arenulas quibus ſcatent, renibus officiunt, & nephritim generant.* Amat. Luſit. in 2. Dios. enar. 6.

TRITICVM VIM H.

Triticeus panis læta ex regione ſalubris,
Hic ſi legitime conficiatur erit.

CALEFACIENDI. *Nam calidum eſt in primo ordine: in paßiuis autem qualitatibus temperatum.* Gal.8.Simpl.medic. Paul.Lib.7.

DIGERENDI. *Nam ex tritico & pane cataplaſmata digerunt.* Gal.ibid.

CONCOQVENDI. *Nan triticum manſum ſurunculos concoquit, & panes ex ipſo confecti concoquunt; & ex triticea farina aqua & oleo concoquens cataplaſma conficitur.* Gal.3.de nat.facul.Cap.7. 2.ad Glauc.Cap.7. de conſuet.Cap.2.

SVPPVRANDI. *Nam triticea farina plurimum ſuppurat, & panis ſimiliter facit pus: nam eius mica maturat: & panis tritus cum apio uel ocimo cruſtas optime diſrumpit. Farina item cum caricarum decocto & oleo mire ſuppuratoria eſt; & putrefacit.* Gal.2.ad Glauc. Cap.7.8.9. de puer.epil. Cap.4. 3.de comp.med. ſecund.loc.Cap.2. 6.meth.medic.Cap.2.

ABSTERGENDI. *Nam eius farina lentigines ex oximelite tollit; Furfures autem in acri aceto elixi, & calentes illiti, lepras pellunt: farina illinitur ex aceto & melle lentigini.* Dios.Lib.2.Cap.78. Ply.Lib.22.Cap.25.

IVVANDI. *Nam facile tranſit in carnem, firmißimi eſt alimenti, nutritque ualide corpus. Si concoquatur, & robur inſigne conciliat: Semen eſt frequentißimum & utilißimum ex eo enim omnium optimus fit panis: eligi autem debet fractu contumax, denſum, graue, colore aureum, lucidum, læue, tritum menſium, maturum, Mundum, pinguiq; terra ortum. Farina mediæ ætatis eligenda eſt: ex ea panis genera quinque parantur: omnium purißimus ſiligineus eſt, & ſiligine parte ſubtiliori farinæ tritici factæ: ſecundus ſimilagineus dicitur, ex ſimilagine paratus farina tritici non tam perfecte pura: Tertius cum ipſis furfuribus coctus, & conflatus ex toto tritico dicitur. Quartus ſordidus & multis furfuribus confectus. Quintus totus eſt furfuraceus canibus tantum deſeruiens.* Dios.Lib.2.Cap.78. Gal.de bon.& ui. Cap.5. 1.al.Cap.2.25.de præcogn.Cap.10.2.Simpl.medic.Cap.14. de rem.par.fac. Cap.1. Aet.Serm.1. Matth.in Dios. Oribas.Lib.1.collecto.medicin Cap.2.

NOCENDI. *Nam lentum & obſtruens eſt, & ex ipſo bellaria omnia ſine fermento quoties caſei etiam aliquid adijcitur, craßi ualde ſucci ſunt: triticum uero elixum pondus in uentriculo facit, ac ſi eſſet lutum non coctum flatus parit, capitis dolorem inducit, & oculorū caligationes: Panis ſimilagineus eſt difficilis coctionis ac obſtruit: Panis non eſt edendus calidus, quia æſtuoſus eſt, & capiti & uentriculo nocet, nec multorum dierum coctus, quia natiuam caliditatem humiditati naturali cōiunctam deperditam poßidet. Vt autem panis optimus ſit, opus eſt ut farinæ opti-*

mæ

mæ aſſocietur aquæ, eaque ſubigenda quæ fluxerit è laudatiſſimis fontibus, pellucida ſit, nō paluſtris, neq; coenum aut limū redoleat: panisq; ſit bene fermentatus, bene ſubactus, optimæ pinſus, mediocriter ſalitus, ac iuſte coctus. Panis diſſectus & aqua lotus optimi eſt nutrimenti, & non calefacit. Panes caſeo aut butyro, lacteuè confecti difficilis coctionis exiſtant, & obſtructiones in hepate pariunt: cum oleo uero parati ſulphuri ſimilantur: Agimus panis maxime obſtruit, & multum lædit. Melle tamen hæc comeſta ab noxiis ſuis temperantur, remittunturquè. Panes omnium deterrimi ſubcineritij. Dios. & ibi. Matth. Lib.2. Cap.78. Gal.8. Simpl. medic. 1. al. Cap.27. de bon. & ui. ſuc. Cap.4. 5. de. San. tu. Cap.7. Cap.4. de rat. uic. acut. Aet. Serm.1. Ply. Lib.22 Cap.25.

TVBERA V. H.

Tubera bilem atram generant, ægrequê coquuntur.
Et capiti & neruis uentriculoquè nocent.

REFRIGERANDI. *Nam frigidæ naturæ ſunt.* Actuar. Lib.2. de act. Cap.6. Ras.3. Alm. Cap.18.

HVMECTANDI. *Nam humidæ ſunt naturæ.* Actuar. Lib.2. de act. Cap.6.

IVVANDI. *Nam cruda & cocta eduntur, per quam ſuauia enim carnis odorē æmulantur, ſuccum utilem pariunt, nam ſucco quidem craſſo prædita ſunt, non tamen malo: Nullo euidenti ſapore placent, ad excipiendam tamen condimentorum gratiā non reſpuenda: Cumque ſuccum generent craſſum & crudum, calido ſiccoquè temperamento conueniunt.* Dios. Lib.2. Cap.139. Gal.2. al. Cap.68. De bon. & uit. ſuc. Cap.4. Auic. Lib.2. tr.2. Cap.698. Actuar. Lib.2. de act. Cap.6.

NOCENDI. *Nam atrabilia res, & graſſos gignunt humores, magis quam cætera ciborum genera: Neruis & ſtomacho ſunt inimica: quo fit ut frequenter deuorata apoplexiam & paralyſim concitent: ad hæc concoctu contumacia ſunt. Arenoſa, dentibus inimica: Inueniuntur non nulla, quæ fungorum modo ſtrangulatus excitant: faciunt incurrere colicam, & difficultatem urinæ: Qua de cauſa conſulto iure carnium pinguium elixanda, uel uino lota ſub cineribus ſunt coquenda, ac ſale & pipere aſperſa adhuc calida in conuiuijs poſt eſum carnium comedenda: Tuberum Theriaca ſunt uinum purum, & condientes ſpecies.* Dios. ibid. Gal.2. al. Cap.68. Paul. Lib.1. Cap.77. Auic. Lib.2. tr.2. Cap.698. Ruell. Lib.2. Cap.78. Ply. Lib.19 Cap.2. & 3. Ras.3. Alm. Cap.18. Matth. & Luſit. in Dios. Lib.2. Cap.139. Oribas.2. collecto. medicin. Cap.24.

VINVM V. H.

Vinum alit, exhilarat, coquit, innatumquè calorem
Auget, at immodicum, maxima damna parit.

CALEFACIENDI. *Nam calidum eſt in ſecundo à temperatis ordine, ſed ualde antiquum in tertio quemadmodum nouum muſtum ex primo* Gal. 8. *Simpl. medic.* Paul. Lib 7. Aet. Serm 1.

SICCANDI. *Nam ſiccum eſt in ſecundo à temperatis exceſſu, ſed ualde antiquum in tertio quemadmodum nouum muſtum ex primo.* Gal *ibid.* Paul. Aet. *ibid.*

APERIENDI. *Nam obſtructiones aperit, auſterum autem adſtringit, & ipſo utimur ad alui fluxiones ſiſtendas.* Gal. Cap. 6. aph. 31. 5. *de comp. medic. ſecund. loc.* Cap. 7. 5. *meth. medic.* Cap. 5.

CIENDI. *Nam per urinas ſerum ſanguinis expurgat, & bilem euacuat. Sudoremquè prouocat & urinam.* Gal 5. *de San. tu.* Cap. 5. 4. *de San. tu.* Cap. 4. Paul. Lib. 1. Cap. 95.

EXTENVANDI. *Nam pituitoſum humorem extenuat.* Paul Lib. 1. Cap. 95.

LENIENDI. *Nam uinum dulce lenit.* Gal. 3. *de comp. medic. ſecund. loc.* Cap. 1.

CONCOQVENDI. *Nam concoquit ſemicrudos humores, & digerit.* Gal. 4. *de San. tu.* Cap. 4. 5. *de comp. medic. ſecund. loc.* Cap. 7.

IVVANDI. *Nam ſi in eius uſu temperantia adhibeatur, tum ad alendum, tum etiam ad roborandum corpus omnium efficaciſſimum habetur:* Quandoquidem *puriſſimum generat ſanguinem, ociſſime in alimentum uertitur, concoctionem adiuuat: Animum addit, cerebrũ purgat, intellectum excitat, cor exhilarat, ſpiritus uiuificat, innatum calorem auget, flatus diſcutit, conualeſcentes impinguat, cibi appetentiam inuitat, uentriculo auxiliatur, ſanguinem turbidum clarificat, alimentum in uniuerſum corpus defert, coloris gratiam inducit, inteſtina corroborat, omne in corpore excrementum deijcit: modice dilutum ſomnum conciliat, ſitim extinguit, ſputa mouet, iuuat affectus longos thoracis & pulmonis ſine febre, ſanat oculorũ dolores, & ſenibus aptiſſimum eſt: etatem habens mediocrem optimum, & quod conſiſtit in dolij medio: odore, ſapore, colore, & fama dignoſcitur uino aluntur uires, ſanguis colosquè hominum: contra cicutam & alia frigida uenena meracum ac potens præſtantiſſimũ eſt antidotum.* Non minus *uinum uinoſum, ſiue poliphorum poſt eſum melonum, & fructuum frigidorum bibi debet: Vina nauigatione meliora fiunt:* Paul. Lib. 7. & lib. 1. 95. Gal. 5. *de San. tu.* Cap. 5. Cap. 7. aph. 46. *de dign.* Cap. 6. 3. *al.* Cap. 40. *de Sal. diæ.* Cap. 31. 6. *m. m.* Cap. 4. Cap. 2. aph. 11. 18. Cap. 3. *de r. u. ac. num.* 4. Aet. Serm. 1. Ply Lib. 14. Cap. 18. & Lib. 23. Cap. 1. Dios. & ibi Matth. & Luſit. Lib. 5. Cap. 7. Ruell. Lib. 1. Cap. 143.

NOCENDI. Nam intemperate hauſtum ex accidenti totum corpus refrigerat; Cerebro, ſpinali medullæ ac neruis inde exorientibus officit: & ex eo temporis tractu maximi ac perniciosi morbi concitantur, nempe apoplexia epilepſia, paraliſis, tremor, ſtupor, ephialtes, catalepſis, couulſio uertigo articulorum contractio; lethargus, phrenitis deſtillatio, ſurditas, cæcitas, & oris labiorumquè diſtentio, & bonos corrumpit mores ſi modus abſit, ac ſine ratione ſumatur: deſipientiam facit, ad iram & libidines homines precipites reddit: memoriam diſsipat, ſenſus omnes perturbat, aſsiduos morbos parit, & repentinas mortes affert. Pueris alieniſsimum damnatur febrientibus, & quibus aliquid intus adfectum laceſsitumuè ſit. Vina nimis uetuſta, & nimis retentia uitanda: uina craſſa & noua ægre concoquuntur. Vinum ſit mundum, purum, clarum, odoratum, & ſapore iucundum, nam contrariū ſanguinem corrumpit: Innocens uinum ſano ſi delutum & modicum ſumatur: non niſi inter cibos dari debet, uiro facilius quam foeminæ, ſeni quam iuueni, iuueni quam puero, hyeme quam æſtate, aſſuetis potiusquè expertibus. Cauendum eſt ne in ardoribus æſtatis uinum niue aut glacie, aut gelidiſsima aqua perfrigeratum bauriatur, quod cerebro, neruis, pectori, pulmoni, uentriculo, inteſtinis, ſpleni, iecinori, renibus, ueſicæ utero, dentibusq; maxime noceat. Aqua poſt uinum bibenda ne caput tentet. Dios. Gal. Paul. Aet. Ply. Ibidem. & Gal in 6. de morb. uulg. Cap 6. num. 5. de bon. & ui. suc. Cap. 11. Cap. 5. aph. 5. 1. de San. tu. Cap 11. Cap. 1. de rat. uic. ac. Aet. Serm. 2. Cap. 255.

VVA V. H.

Vua recens aluum ſtomachum quoque turbat & inflat,
Pendula ſi fuerit, tunc nocet illa minus.

CALEFACIENDI. Nam maturæ calidæ ſunt in primo gradu; uuæ tamen immaturæ & acerbæ frigidæ ſunt; Dulces habent ſuccum calidum, & uinoſæ calorem nimium poſsident. Gal. 4. Simpl. medic. Cap 7. 2. al. Cap. 9. de diſſ. cont Sim. Seth. Actuar. 3. meth. Cap. 18.

HVMECTANDI. Nam maturæ humidæ ſunt in primo gradu. Sim. Setb.. Gal. de diſs. cont.

SVBDVCENDI. Nam dulces ſubducunt aluum, & maxime ſi ſint humidæ, & humore roſcido madefactæ: Quæ uero magis nutriunt minus ſubducunt & econuerſo. Gal ibid. In uinaceis, & ollis ſeruatæ aluum ſiſtunt, & conueniunt ſanguinē excreantibus. Dios. Lib. 5. Cap. 3. Gal. ibid.

IVVANDI. Nam magis nutriunt omnibus fugacibus, ſunt concoctu faciles, uelociter ſubſidunt; habentquè minimum praui ſucci, quæ decerptæ diu pependerunt utiles ſunt ſtomacho, egriſquè, atque cibi excitant auiditatem: in uinaceis, & ollis ſer

uatæ ori & ſtomacho gratæ ſunt; inter fructus autumnales obtinent principatum. Quare illis affluenter ueſcendum: Tuſci uua alba utilior, utilis & arterie & renibus, carbunculis, & articularibus morbis trita ſine nucleis imponitur cum ruta, ſed fouere ante uino ulcera conuenit: teſtium inflammationi cum farina fabali aut coriandro medetur. Gal.2.al.Cap.9. de bon. & ui. ſuc.Cap.1. Aet.Serm.1. Dios. Lib. 5.Cap.3.

NOCENDI. Nam recentes aluum turbant, & ſtomachum inflant: innocentiores quæ decerptæ diu pependere, ideo quòd in eis copia humoris exaruit: in uinaceis & ollis ſeruate ueſicam & caput tentant: Sapa aut paſſo conditæ ſtomachum magis infeſtant, ſunt uuæ inter fructus horceos minus noxij, tamen cum moderatione ſumendæ: nam grauiter lædunt ſi quando hæſerint, non enim conficiuntur retentæ in uentriculo, & crudum ſuccum faciunt: Vinoſis uuis utimur cum temporis ſpatio multam ſuam humiditatem exuerint, ac calor earum nimius in halitum abierit: Auſteræ noxiæ coctioni in uentriculo, diſtributioni, & nutritioni. Acerbarum & acidarum uſus uitandus: Dulces calidiore ſucco ſentiuntur, ideo ſitim ſtimulant; Nutrimentum ab uuis acquiſitum facile euaneſcit, ut apparet in pinguibus uinearum cuſtodibus. Omnium tutiſsimus uſus eſt, quando carnoſa fuerint, & maturæ, & mediocriter quis ipſas aſſumat. Conuenit cum eduntur membrana & nucleos expuere, quod difficulter conficiantur. Oportet autem non ſolum uuas, ſed etiam omnes fructus molli cortice præditos humidos, ante reliquos cibos apponere. Dios.Lib.5.Cap.3. Gal.2.de al. facul.Cap.9. de bon.& ui.suc.Cap.1. Paul.Lib.1.Cap.81. Aet. Serm.1. Actuar. Lib.3.Meth.Cap.18. Sim. Seth. Haly.5. Theor.Cap.19.

VVAE PASSAE V.H.

Sunt uuæ paſſæ ſtomacho, iecoriquè ſalubres,
Subducunt aluum, pulmo iuuatur eis.

CALEFACIENDI. Nam calidæ ſunt. Auer.5.coll.

HVMECTANDI. Nam humidæ ſunt. Auer.5.coll.

DETERGENDI. Nam dulcibus uis quædam ſemper ineſt mediocriter detergẽdi. Gal.2.de alim.facul.Cap.10.

SVBDVCENDI. Nam quæ ſine uinaceis ſunt ieiuno ſtomacho ſumptæ prius aqua uel uino merſæ trium unciarum pondere aluum mouent, & purgant, niſi temporis tractu ſucci partem amiſerint: & ad aluum emolliendam aptiores damaſcenæ (zizibum officinæ uocent) cenſentur: Facultate omnino adſtringente ſunt, quæ cum ſuis uinaceis manduntur, quare à cibo edi debent, nam ſtomachum roborant, & aluum ſubducunt, ut de coctoneis & piris, auſteriſquè fructibus traditur in dyſen

teria

teria eduntur per ſe cum nucleis: Auſteræ uentrem conſtipant, his multo magis acerbæ: Dulces mediam obtinent conſtitutionem, albæ ſunt adſtringentiores. Dios. & ibi Matth. Luſit. Lib. 5. Cap. 4. Gal. 2. al. Cap. 10. 8. de comp. med. ſecũd. loc. Cap. 7.

CONCOQVENDI. *Nam uim concoctoriam crudorum humorum poßident, & uim coercendi maligna. Gal. 8. de comp. medic. ſecund. loc. Cap. 7.*

EXTRAHENDI. *Nam mobiles ungues illitæ celerius extrahunt. Dios. ibid.*

IVVANDI. *Nam ſtomachum roborant, uuis ualentius nutriunt, exiguas mordicationes quæ os uentriculi infeſtant, obtundunt: Alimentum ex ipſis tale qualitate in corpus diſtribuitur, qualis ipſarum fuerit natura, dulce ex dulcibus, auſterũ ex auſteris mixtum ex ijs quæ ſunt qualitatis utriuſque particeps: Quantitate uero copioſius ex pinguibus, & dulcibus, parcius ex auſteris & macris. Eduntur in dyſenteria per ſe cum nucleis: Teſtium inflammationes ſedant illitæ cum lomento fabarum & cumini farina: Fauos epinyctidas carbunculos, enatas in articulis putredines, & gangrænas ſine nucleis trita, & cum ruta impoſita ſanat, podagræ conuenienter cum panacis ſuccu illinuntur. Quæ uiuaceis carent, ſiue hoc natum uel arte contingat mirifice leniunt; Quamobrem pectoris anguſtiæ, tuſſi, exaſperatis faucibus, & renum ueſicæquè uitijs maxime conueniunt, ad iecinoris affectus ſpecifica quadam ſeu à tota ſubſtantia ualent, modo à granis, & ſeminibus ſuis exacinatis patiens comedat. Præſtant pingues, & tenui cortice præditæ. Dios. & ibi Matth. Lib. 5. Cap. 4. Gal. 2. al. Cap. 10. de att. uic. Cap. 18. & 7. de comp. medic. ſecund, loc. Cap. 1. 2. 7. Aet. Serm. 1. Ply. Lib. 20. Lib. 23. Cap. 1*

NOCENDI. *Nam putredini ſunt obnoxiæ, ardorem faciunt; ponticæ parum nutriunt, eorum ſemina ſiue interna grana pectus conſtringunt, & obſtructiones parant: Qua de cauſa ad thoracis morbos, & iecinoris exacinantur. Cum amygdalis eſitatæ meliores redduntur. Dios. & ibi Matth. & Luſit. Lib. 5. Cap 4. Gal. 8. de comp. med. ſecund. loc. Cap. 7. Lib. 7 de att. uic. Cap. 10. de ſimpl. medic. Aet. Serm. 1. Simph. Camp. Lib. 3. p. 4. Cap. 30.*

ZIZIPHA V. H.

Serica bacca rubens thoraci & renibus affert.
Præſidium, nutrit, concoquiturquè parum.

REFRIGERANDI. *Nam frigida ſunt in primo à temperatis exceſſu. Auic. Lib 2.tr.2.Cap.366.*

HVMECTANDI. *Nam licet ſint equales in ſiccitate, & humiditate, ſunt tamen ad humiditatem modicum declinantes. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.366.*

LENIENDI. *Nam eorum decoctum tuſsim, & ſpirandi lenit difficultatem. Auic.ibid. Aet.Ser. Act.5.meth.Cap.2.*

IVVANDI. *Nam pectori, renibus, & ueſice proſunt: Vomitionem acri concitatam humore ſedant: Eorum ſyrupus pro ſpiſſando bilioſo ſanguine: ac denſanda ſubtiliori materia ad pectus deſcendente maxime laudatur. Veluti pomula ipſa in decocto quod aiunt, pectorali. Sanguinis enim acrimoniam edomant, & ſeroſum illius humorem eliciunt. Dios.& ibi Matth.& Luſit.Lib.1.Cap.137.156. Actuar.5.meth.Cap.2.Aet. Auic.Lib.2.tr.2.Cap.366. Ply.Lib.15.Cap.14.*

NOCENDI. *Nam parui ſucci poma, nec concoctioni, nec ſtomacho facilia; inſolentibus & effrenatis pueris & mulieribus cibi grata tantum expetuntur; exiguũ præbent alimentum, ſed probum ſuccum creant. Verum ægre coquuntur, & lienem lædunt; eorum decoctum ſalubrius propinatur: Sanguinem craſſum reddunt. Quare falluntur ij, qui ziziphis ſanguinem expurgari, & abſtergi contendunt, quique ea ijs commiſcent medicamentis, quæ pectoris affectibus frigiditate obortis parari ſolent, ut recentiorum nonnulli qui ziziphis nulla eorum habita ratione ad quoduis pectoris uitium indifferenter utuntur, & plerunque cum maximo ægrotantium diſcrimine. Aui Lib.2.tr.2.Cap.366. Dios.ibi Matth.& Luſit.Lib.1.Cap.137. 156. Gal.2.al.Cap.32. Ruell.Lib.1.Cap.ultimo. Iſac in part.diæ.*

ZVCCARVM. V. H.

Thoraci & ſtomacho cannarum mella iuuamen
Renibus, atque aluo, luminibusquè ferunt.

CALEFACIENDI. *Nam calidum eſt ordine primo. Aqua autem dilutum re frigerat, ſibique algentem aquæ naturam adſciſcit: uetuſtius calidius eſt, & quanto albidius redditur, tanto magis caliditatis metas fugit.* Auic.Lib.2.tr.2.Cap.757. Ruell.Lib.3.Cap.22. Luſit.in 2.Dios.enar.77.

HVMECTANDI. *Nam humidũ eſt abſceſſu primo, ſed antiquũ declinat ad ſicci tatẽ in primo: & quãto magis antiquatur, tanto magis exiccatur.* Auic. & Ruell.ibid.

DIGERENDI. *Nam ſacchar digerendi, ut mel obtinet facult.* Gal.7.Simpl.med.

DETERGENDI. *Nam zuccharum detergit.* Galenus 7. Simpl. medic. 8. meth.medic.Cap.4.

DISCVTIENDI. *Nam oculorũ caligines illitu diſcutit.* Dios.Lib.2.Cap.75.

APERIENDI. *Nam aperit obſtructiones.* Aui.Lib.2.tr.2.Cap.757.

LENIENDI. *Nam lenit pectus, & ipſius remouet aſperitatem, uerum ad hoc præſtantius ſaccharum candidum, quod in fictilibus ubi uiolaceum iulapium aſſeruatur, æſtate concreuit, eo quòd uiolarum diluti facultate humectet, Leniatquè magis.* Auic.ibid. Matth.in 2. Dios.Cap.75.

IVVANDI. *Nam ad multos uenit uſus, ganeæ præſertim: quia ſtomacho pergratum ſit, aluo utile, & idoneum pectori: inſtrumentumquè habetur uitæ nitidioris, nullumquè magnificũ epulum, iam ne quotidianus quidem uictus ſine ſacchաro placet, nulla non forma introferri ſolitum conuiuis, & ad principia eorum, & ad ſecundas quoque menſas, unde natum ſit adagium nullum ferculum corrumpi ſaccharo: Ventrem ad excretionem ſtimulat, neque ſitim inuitat, neque ſtomachum morſu laceſcit: Pectori, uexatæ ueſicæ, renibusquè prodeſt: lapides conterit in rene defixos: unguibus ex caſu reuulſis, & uitio quod paronichion dicitur, affectis ſacchar tritum, & in puluiſculum redactum ac inſperſum ſuccurrit: & cum oleo amigdalino colicæ confert: Præfertur uetus recenti, quamuis magis partium tenuitate pelleat: inter res febribus ut exceſsiue non calidas adnumeratur, olfactu uel ſuffitu defluxiones quæ à capite decumbunt arcet.* Dios. Lib.2.Cap 75. Gal.7.Simpl.medic. 8.meth.Cap. 4. de renum aff. dign. Cap.8. de rem. par. facul. Cap. 89. Paul. Lib.7. Auic. Lib 2.tr 2.Cap.757.

NOCENDI. *Nam multis obeſt, ſi quidem in calidiori uentre in bilem uertitur & prorſus tranſire compertum eſt. Pueris certe uermes & tineas creat nimis uetuſtus capitis dolores creat, & foeculentum ſanguinem generat. Diſſoluit naturam & ſitim infert: Remouetur nocumentum ſi cum granatis muzis edatur.* Auic.ibid. Ruell.Lib.3.Cap.22. Iſac.in part.diæt.Sauon.tr.2.Cap.3.rubr.24.

SOLI DEO HONOR, LAVS, ET GLORIA.

CAPITVM INDEX.

Acetoſa
Acetum
Allium
Amygdala
Anethum
Aniſum
Apium hortenſe uide Petroſelinum
Aqua
Aqua mulſa. Mel.
Armeniaca.
Armoracia.
Aſcalonia. Bulbus.
Aſparagus.
Auellana
Azaroli. Meſpila.
Beta.
Borrago
Braſſica.
Bugloſſum. Borago.
Bulbus.
Butyrum.
Capparis.
Carduus
Carchiophi Carduus.
Cariophillum.
Cariota. Paſtinaca.
Caſeus.
Caſtaneæ
Cepa
Ceraſa
Cicercula. Cicer.
Cichorium
Cinora. Cardius.
Cinnamomnm.
Citria.
Cochleæ.
Coriandrum.
Corna.
Cotonea.
Crocum.
Cucumis.
Cucurbita.
Cuminum.
Dactyli.
Endiuia. Cichorium.
Eruca.
Faba
Far.
Fici.
Foeniculum.
Fraga
Fungi
Gingiber.
Hordeum.
Iuglans nux. nux iuglãs.
Iuiubæ. Zizipha.
Lac.
Lactuca.
Lauer.
Lens.
Lupinus.
Lupulus.
Maiorana.
Mala.
Mel.
Meliſſa.
Melones. Pepo.
Menta.
Meſpila.
Milium.
Mora
Myrthus
Nux iuglans.
Nux myriſtica.
Nux pontica. Auellana.
Ocimum.
Oleum
Oliua
Omphacium.
Oriza.
Oſtrea. Tellinæ.
Oua.
Oxalis. Acetoſa.
Panicum. Milium.
Panis. Triticum.
Paſtinaca.
Pepo.
Perſa. ſãpſucũ. maiorana.
Perſica.
Petroſelinum.
Phaſelus. Smilax.
Pimpinella.
Pinei nuclei.
Piper.
Piſa.
Poma. Mala.
Porrum.
Portulaca.
Pruna.
Ptiſſana. Hordeum.
Punica mala.
Pyra.
Radix.
Rana.
Rapa.
Recocta.
Roſmarinus
Rizum. Oriza.
Saccharum. Zuccarum.
Sal.
Saluia.
Sampſucus. Maiorana.
Sapa.
Satureia.
Serpillum
Smilax hortenſis.
Sorba.
Tellinæ.
Triticum.
Tubera.
Vinum.
Vua.
Vua paſſa.
Zizipha
Zuccharum.

Finis primæ Centuriæ.

SIMPLICIVM QVORVM IN HAC CENTVRIA mentio fit Facultates ſecundum locos.

CAPITIS.

Ad capitis dolorem ex frigiditate genitum.

Oleum amygdalinum illitum per ſe.
Amygdalæ amaræ cum aceto uel Roſaceo fronti uel temporibus illitæ.
Menta fronti per ſe illita.
Serpillum coctum adiecto roſaceo acetoquè madefactum & appoſitum.
Aniſum potum per ſe.

Ad Capitis dolo. ex calid.

Portulaca per ſe impoſita.

Ad expurgandum caput.

Braßicæ, Betæ, Cepæ } Succus naribus infuſus.
Vua paſſa cum pipere manduc.

Capitis dolores excitant.

Oliuæ flauæ, Palmulæ, Iuglandes nuces. } in cibis acceptæ.

Ad ueternoſos.

Cepa decocta, & in cibum ſumpta.

Ad ſomnum conciliandum.

Lactuca in cibum ſumpta.

Somnia terribilia, tumultuoſaquè repreſentant.

Porrum deuoratum.
Fabe, Lentes } in cibum acceptæ.

Ad ſternutamenta cienda.

Piper tritum, & naribus admotum.

CAPITIS.

Ad comitiales.

Ficus ſiccæ in cibum acceptæ.
Piper diu manſum.
Acetum mulſum potum.

Ad cerebri inflammationes quas Syriaſin uocant.

Cucurbitæ, Peponis } ramēta ſincipiti appoſita.
Acetum fronti illitum.

Ad Melancholiam.

Ocimi ſemen potum.

Ad crapulam & ebrietatem arcendam.

Crocum ex paſſo præſumptum.
Braßica ſummo cibo ſumpta.

Ad capitis defluxiones.

Cinamomum potum.
Nuces auellanæ toſtæ, & cum exiguo piperis potæ.

Ad Capitis manantia ulcera.

Fici lacteus ſuccus cū polēta appoſitus.
Cicer adhibitum.
Allij cinis ex melle inunctus.
Bulbi cum cremato nitro adhibitus.

NERVORVM.

Ad Conuulſionem.

Serpillum potum.
Capparis ſemen potum.
Capparis cortex pariter hauſtus.

Ad reſolutionem.

Capparis ſemen & cortex potus.

Ad tremorem.

Braßica in cibo ſumpta.

Ad fluxiones.

Farina tritici cum apollinaris herbæ ſucco apposita.

Farina hordei ex aceto adhibita.

Ad neruorum dolores.

Ad neruorum uulnera.

Cochleæ terreſtres tuſæ & impoſitæ.

Butyrum illitum.

Ad neruorum craßitiem.

OCVLORVM.

Ad palpebrarum pilorum defluuiũ.

Coclbeæ terreſtres acu traijciuntur, ut effluat humor, quo poſtea palpebræ illinuntur.

Ad palpebrarum oculorum ſcabritiem.

Omphacium impoſitum.

Ad palpebrarum inflammationem.

Ad palpebrarum ſcabiem.

Cepæ ſuccus cum ſpodio impoſitus.

Fici lac inunctum.

Ad oculorum albugines.

Cochlearum putaminum cinis melle exceptus linitus.

Ceparum ſuccus perfuſus.

Gingiber illitus.

Sal impoſitum.

Ad oculorum cicatrices delendas.

Cochlearum terreſtrium cinis cum melle impoſitus.

Ad oculorum nubeculas.

Cinnamomum impoſitum.

Ceraſi gummi inditum.

Pruni arboris gummi illitum

Foeniculi ſuccus infuſus

Lactucæ ſylu, lacteus ſuccus illitus.

Ceparum ſuccus inditus.

Omphacium inſtillatum.

Ad oculoruum ictus, & recentia uulnera.

Ad oculorum ulcera.

Omphacium illitum.

Ad oculorum ſinus, & ægilopas.

Iuglandium ueterum nuclei triti & illiti.

Ad procidentes oculos & uuas.

Fabarum farina cum roſis, ouorum albo, & thure emplaſtri modo impoſitis.

Ad oculorum inflammationes.

Caſeus illitus.

Portulaca illita cum polenta.

Intybus per ſe & cum polenta adhibita.

Cucurbitæ ramenta impoſita.

Ad oculorum dolores.

Oui uitellus toſtus addito roſaceo, & croco illitus,

Ocimi ſuccus impoſitus.

Ad luſcioſos.

Fabarũ farina uino macerata, & illita.

Ceparum ſuccus inſtillatus.

Ad oculorum hebetudinem.

Braßica in cibo ſumpta.

Thymbra obſonijs addita.

Ad oculorum fluxiones cohiben.

Crocum illitum cum humano lacte

Butyri fuligo illita.

Fabæ ſine cortice commanducatæ, & fronti impoſitæ.

Ad oculorum lippitudines.

Portulaca, & eius ſuccus impoſitus.

AVRIVM.

Ad aurium dolores.

Malorum acidorum punicorum ſuccus cum melle coctus impoſitus.
Mel cum trito foßili ſale infuſum.
Betæ ſuccus inditus.
Cucurbitæ ramentorum ſuccus cum roſaceo infuſus.
Porri ſuccus cum aceto thure, & lacte inunctus.
Mentæ ſuccus inditus.
Sal cum aceto iniectum.

Ad aurium internas inflammatio.

Crocum iniectum.

Ad aurium parotidas.

Fabarum farina cum melle & foenogreco illita.

Ad purulentas aures.

Cepæ ſuccus impoſitus.
Aniſum cum roſaceo inſtillatum.
Omphacium cum melle impoſitum.

Ad contuſas aures.

Bulbi cum polenta impoſiti.

Ad exulceratas aures.

Ad aurium ſurditatem.

Cepe ſuccus inſtillatus.

Ad aurium trunitus, & incertos ſonos.

Ficus ſiccæ tritæ cum ſinapi & liquore aliquo exceptæ iniectæ.
Mel cum trito foßile ſale inditus.
Porri ſuccus cum thure, aceto, lacteque inſtillatus.
Cepe ſuccus impoſitus.
Acetum calidum ſuffitum per traiectoriũ inſtrumentum.

Ad uermiculoſas aures.

Capparis radicis ſuccus iniectus.
Calaminthæ ſuccus inſtillatus.
Acetum infuſum.

NARIVM.

Ad ſanguinis narium fluxiones.

Coclheæ terreſtres cum ſuo putamine trite, & impoſitæ.
Porri ſeminis ſuccus cum thuris polline inſtillatus.
Cuminum ex aceto impoſitum.
Acetum tum potum, tum iniectum.

Ad trahen. per nares.

Cepæ ſuccus infuſus.

Ad cienda ſternutamenta.

Ocimi ſemen, aut ſuccus naribus infuſus.

ORIS ET LINGVAE.

Ad erodentia ulcera.

Capparis in aceto decocta in collutione.
Sal cum polenta toſtum & iniectum.

Ad oris halitum commendandum.

Aniſum manſum.
Nux myriſtica commanſa.

Ad linguæ ſcabritiem.

Menta confricata.

Linguæ paraliſim, & in ore ueſicas inducentia

Nux iuglans commanſa.

DENTIVM.

Ad dentes purgandos.

Cinis cochlearum terreſtrium dentibus affricatus.

Ad dentium dolorem.

Olei amurca in cupo uaſe ad mellis craßitudinem decocta ex aceto: aut uino, aut

mulſa colluta.

Mori corticis decoctum, aut pariter foliorum in collutionibus inditum.

Ficulneum lac lana exceptum, & cauis dentibus inditum.

Ranarum ex aqua & aceto decoctum in collutionibus.

Aſparagi radicum decoctum in ore contentum.

Allij tedæ thurisquè ſimul decoctum in ore contentum.

Capparis ſemen decoctum in collutionibus: idem præſtat capparis cortex, & radix commanducata.

Acetum calefactum in collutionibus.

Ad firmandos commotos dentes.

Colymbadum muria in collutionibus adhibita.

Ad dentium torporem.

Portulaca manducata.

Ad fluidas gingiuas.

Colymbadum muria in ore contenta.

Prunorum foliorum decoctum in ore retentum.

Omphacium cum melle impoſitum.

Acetum in collutionibus adhibitum.

Sal toſtum cum polenta impoſitum.

Ad eroſas putridasquè gingiuas.

Acetum in collutionibus.

GVTTVRIS & GVLAE.

Ad Anginam.

Mori fructus ſuccus in æreo uaſe decoctus inſolatusquè cum mellis exiguo illitus.

Acetum gargarizatum.

Mel gargarizatum.

Cepæ ſuccus inunctus.

Piper cum melle inunctum.

Sal ex melle oleo & aceto illitum.

Ad gutturis inflammationes.

Lac gargarizatum.

Ranæ oleo elixæ ceruici, & colli abſceſſibus illitæ.

Mel illitum.

Sal toſtum cum melle inunctum

Acetum gargarizatum.

Ficuum ſiccarum decoctũ gargarizatũ.

Ad columellam reprimendam.

Pruni foliorum ex uino decoctum gargarizatum.

Omphacium impoſitum.

Acetum gargarizatum.

Ad gulæ deſtillationes.

Acetum gargarizatum.

Omphacium impoſitum.

Ad faucium & tracheæ arteriæ aſperitates.

Ptiſſana hordeacea gargarizata.

Lac gargarizatum.

PECTORIS & PVLMONIS.

Ad cruenta ſputa, & ſanguinis eiectiones.

Ouum tepidum bibitum.

Serpilli ſuccus drachmarum duarum põdere cum aceto potus.

Portulaca ad ſummum cocta deuorata.

Porri ſemen drachmarum duarum pondere cum paribus mirthi baccis.

Saluiæ ſuccus in orbiculos concretus cũ melle ſumptus.

Mente ſuccus cum aceto potus.

Omphacium parce potum.

Ad phtiſim ſeu tabem.

Pineæ nuces per ſe aut ex melle ſumptæ

Ficus ſiccæ cum hiſopo ferue factæ & potæ.

Lac ſumptum.

Porrum cum melle decoctum.

Ad pulmonis abſceſſus.

Ad ſuſpirioſos.
Ficus ſiccæ cum hiſſopo decoctæ et potæ
Aqua mulſa pota.
Satureia cum melle decocta pota.

Ad tuſsim.
Cinnamomum deuoratum uel potum.
Ceraſi gummi cum uino diluto exhauſta
Nuces auellanæ cum aqua mulſa potæ.
Ficus ſiccæ.deuoratæ.
Mel deglutitum
Fabæ. in cibis acceptæ.
Raphanus elixus manducatus.
Allium crudum & coctum aſſumptum in uetere tuſsi.
Piper delinctu acceptum.
Aqua mulſa pota.
Vuæ paſſæ albæ caro exiccata deuorata
Ad uocem expediendam.
Braſsica commanducata.

Ad pulmonis inflammat.
Ocimum cum polenta illitum.
Aqua mulſa hauſta.

Ad aſthmaticos.
Ficus ſiccæ cum hyſſopo ferueſactæ, & potæ.
Aqua mulſa pota.
Satureia cum melle hauſta.
Cuminum cum poſca ſumptum.

Ad renitentes excreationes.
Raphanus elixus deuoratus.
Porrum cum ptiſana coctum eſui datũ.
Bulbi breui coctura elixi, & in cibum ſumpti.

Ad omnia pectoris incommoda.
Porrum cum melle decoctum comeſtum.
Thymbra melle miſta ĩ delinctu ſumpta.

Cordis.

Ad defectum animi.
Cucummis olſactus.
Bugloſſum potum.
Meliſſa comeſta.

Ad Cardiacam.
Intybus per ſe & cum polenta illita

Mammarum.

Ad mammarum inflammationes.
Nuces iuglandes cum ruta, & exiguo melle impoſitæ.
Fabarum lomentum per ſe, & polenta illitum.

Ad lac in mammis concretum.
Fabarum lomentum per ſe & cũ polenta impoſitus lentium farina illita.

Ad lactis ubertatem præſtandam.
Ptiſſana hordeacea cum foeniculi ſemine cocta, & in cibum ſumpta.
Lactuca in cibis recepta.
Ocimum deuoratum.
Eruca comeſta.
Aniſum potum.
Anethi aridi ſeminis, & comæ decoctum hauſtum.
Foeniculum in cibo ſumptum.

Ne lac in mammis concreſcat.
Menta cum polenta impoſita.

Ventriculi.

Ad uomitiones & nauſeam.
Cotoneorum malorum maceratorum liquor hauſtus.
Palmulæ in cibo ſumptæ.
Faba in poſca decocta, et in cibũ ſumpta
Lentis xx. grana ſine cortice deuorata.
Phaſelus in cibo acceptus.
Lactuca illota deuorata.
Mentæ duo tresuè rami cum acidæ punicæ ſucco poti.

Ad coeliacos.
Cotonea mala cruda comeſta.
Mora immatura ſiccata, tuſaquè obſoniјs immiſta.

Faba in poſca decocta & deuorata.
Aqua uel uinum in quibus ferrum extinctum fuerit pota.

Ad uomitiones ciendas.

Cochleæ uepribus inherentes deuoratæ

Ad uentriculi dolores.

Bulbi comeſti.
Pineæ nuces deuoratæ.

Ad uentriculi ardores.

Portulaca cum polenta illita.
Intybus ex aceto deuorata,
Foeniculum cum frigida aqua potum.

Ad ſingultum.

Mente duo tresuè rami cum acidæ punice ſucco poti.
Aneti comæ & ſeminis decoctum potũ.

Ad appetentiam ciendam.

Piper comeſtum.
Acetum in obſonijs additum.
Eruca eſitata,

Ad concoctionem adiuuandam.

Eruca in cibo comeſta.
Piper omne comeſtum.
Gingiberis uſus.

Ad ſtomachi fluxiones.

Perſici mali ſicci decoctum, & bibitum.
Cotonei mali macerati liquor potus.

IECINORIS.

Ad Iecinoris obſtructiones.

Amygdalæ amaræ comeſtæ.

Ad Regium morbum.

Cicer cum rore marino decoctum comeſſum.
Aſparagi radicum decoctum potum, cũ ficis, & ciceribus.
Rorismarini decoctum potum.

Ad hydropem.

Cinnamomum ebibitum.
Cochlearum terreſtrium operimentum & caro ſimul contrita tumoribus hydropicorum impoſitum.
Cicer cum rore marino decoctum
Allium decoctum manducatum.
Bulbi cum melle & trito pipere emplaſtri modo impoſiti.
Sampſuchi decocti potum.
Paſtinacæ erraticæ ſemen potum.
Aniſum potatum.
Ficus ſiccæ in uino cum polenta & abſinthio decoctæ & illitæ.
Sal.

LIENIS.

Ad induratos lienes.

Cotonea mala cruda cataplaſmatis addita & impoſita.
Braßicæ folia cum aceto deuorata.
Lupinorum farina illita.
Ad minuendos lienes.
Piperis radix illita.
Capparis ſemen unc. 2. pondere 40. diebus ex uino bibitum.
Aqua uel uinum in quibus chalybs, aut ferrum reſtinctum fuerit in potu.

INTESTINORVM.

Ad colicos affectus.

Amigdalæ amaræ illinctu adbibitus.
Cochleæ terreſtres cum ſuo putamine tuſæ, addita pauca myrrha & uino bibitis.
Butyrum infuſum.

Ad inteſtinorum dolores

Nuces iuglandes cum ſuo putamine peruncte, & umbilico admotæ.
Ficuum cum ruta decoctum clyſmatæ infuſum.
Crocum in potionibus bibitum.
Meliſſophylli decoctũ clyſtere infuſum.
Butyrum cliſmatibus infuſum.
Serpillum ebibitum.
Milium calefactum in ſacculis adbibitũ.

Piper cum lauri tenellis folijs hauſtum.
Sampſuchi decoctum ebibitum.
Anethi comæ & ſeminis decoctum.
Cumini decoctum cum oleo clyſtere infuſum.

Ad dyſentericos.

Caſtanearum interior tunica ebibita.
Punicorum acidorum nuclei ſiccati, & ebibiti, uel in deceßionibus additi.
Cotonea mala comeſa cruda, uel cocta, uel eorum ſuccus potus.
Pira tam domeſtica quam ſylueſtria deuorata.
Meſpila in cibum accepta.
Corni arboris baccæ edulijs, ſiue in defruto aſſumptæ.
Sorba ſicca quoque ſumpta.
Prunerum ſilu baccæ deuoratæ.
Cochleæ terreſtres ſuis cum putamininibus uſtæ eſui datæ.
Aſparagus altilis elixus, uel aſſus in cibo ſumptus.
Portulaca ad ſummum cocta in cibis ſumpta.
Melisphyllum bibitum.
Faba in poſca decocta, & comeſa.
Vua paſſa alba comeſa per ſe cum ſuis nucleis.
Omphacium clyſter infuſum.

Ad cobiben. aluum.

Lac omne in quo igniti calculi marini extincti fuerint.
Caſeus elixus, & ab elixatione ſtatim ſepoſitus, moxque inaſſatur in cibo ſumptus.
Panis triticeus ſiccus inueteratus comeſtus.
Hordeacea farina cum mirti baccis, aut ſilueſtribus piris, aut malicorio ex uino illita.
Oriza in cibum accepta.
Lentes cum ſuo cortice decoctæ deuoratæ præſertim ſi decoquantur ex aceto cum adſtringentibus alijs.
Braßicæ percoctæ cibus.
Beta nigra cum ſua radice, & lente decocta eſui data.
Intybus in cibum accepta.
Aniſum ebibitum.
Anetum hauſtum.
Punicorum acidorum uinum potui datū.
Acetum cibis incoctum.

Ad ciendum, & molliendam aluum.

Perſica in cibum ſumpta.
Mora matura comeſta.
Ficus maturæ deuoratæ.
Vellinarum ius cum ſale hauſtum.
Lac hauſtum.
Caſeus recens in cibo ſumptus
Butyrum comeſtum uel bibitum
Cicer in cibo ſumptum.

Beta candida Aſparagus. Lactuca. Braßica leuiter	decocta in cibis ſumpta.

Ad inteſtinorum inflationes.

Farina tritici cum hyoſciami ſucco illita
Ocimi ſemen potum.
Farina hordei cum lini & foenugreci ſemine impoſita.
Anethi comæ & ſeminis decoctum potū
Cumini decoctum cum oleo clyſtere infuſum, uel eius ſemen cum polenta & hydræolo maceratum & illitum.

Ad latas inteſtinorum tineas.

Nuces iuglandes largius eſitatæ.
Mali punicæ radicum decoctum bibitū.
Mori radicis corticum decoctum hauſtū
Allium potui datum uel comeſtum.

Ad teretes inteſtinorum tineas.

Lupinorum farina cum melle lincta, uel cum aceto pipere & ruta pota.
Braßicæ ſemen potum.
Portulacæ ſuccus potui datus præſtat idem & ſemen.

INTESTINORVM.

Menta bibita.
Thymbra potui data.
Coriandrum cum paſſo ſumptum.

Ad inteſtinorum ulcera.

Lac omne ignitis calculis calefactum infuſum.

SEDIS

Ad ſedis rimas.

Cancri fluuiat combuſti cum melle cocto illiti.

Ad ſedis ulcera.

Punicorum acid. ſuccus cum melle decoctus illitus.

Ad condilomata.

Cotonea mala cruda cataplaſmatis adiecta.
Oui uitellus aſſatus & ex roſaceo & croco illitus.
Anethi cremati ſeminis cinis illitus.
Crocum cataplaſmatis inditum.

Ad ſedis inflammationes.

Lens cum ſertula campana, ſicci roſis.
Cydonio malo malicorio, & roſaceo illita.

Ad procidentem ſedem.

Malorum cydoniorum decoctum in deſeßionibus.
Acetum illitum, & potu adhibitum.

Ad tenaſmos.

Lac ouillum, caprillum, bubumquè ignitis calculis calefactum, & clyſtere infuſum.

Ad hæmorrhoidas ciendas.

Cepa confricata.

Ad hæmorrhoidum defluxiones.

Palmulæ illitæ.

Ad hæmorrhoidas ſanandas.

Palmulæ illitæ.
Portulacæ ad ſummum cocta impòſita.

RENVM.

Ad renum dolorem.

Vua paſſa alba in cibum ſumptam.
Foeniculi comæ decoctum ſubditum.

Ad renum calculos & arenulas.

Ceraſi gummi ex uino hauſtum.
Amygdali amaræ gummi ex paſſo ſumptum.
Aniſum potum.
Vua paſſa alba comeſa.

Ad renum obſtructiones.

VESICAE.

Ad ciendam remoratam urinam.

Cinnamomum potum.
Crocum ebibitum.
Pineæ nuces repurgate comeſæ
Punicæ acidæ ſuccus potus
Ceraſi gummi hauſtum.
Mel hauſtum.
Ptiſana hordeacea deuorata.
Cicerum decoctum potui datum.
Lupinorum decoctum hauſtum.
Raporum cauliculus elixus, & in cibũ ſumptus.

VESICAE.

Raphanus comeſtus, & eiuſdem ſemen potum.
Aſparagi breui coctura elixi, & in cibum propinati.
Cucumeris ſemen potum.
Erucæ ſemen ebibitum.
Hortenſis ſmilax in cibum data
Porrum comeſtum.
Cepa decocta in cibum ſumpta.
Allium in cibum ſumptum.
Capparis fructus comeſtus.

Saluiæ

Saluiæ decoctum hauſtum.
Thymbræ decoctum bibitum.
Serpillum in potu ſumptum.
Aneti ſeminis decoctum bibitum.
Petroſelinum comeſtum.
Foeniculi decoctum potum.
Aqua mulſa in potum accepta.

Ad urinæ anguſties.

Portulaca in cibum ſumpta.
Aſparagi radicum decoctum hauſtum.
Ocimi ſemen bibitum.
Petroſelini ſemen potum.
Cepæ cum aſparagi radicibus decoctum in potu ſumptum.
Lac omne bibitum.
Cucumeris ſemen ex lacte et paſſo hauſtũ
Vua paſſa alba comeſa.

Ad urinæ ſtillicidium.

Cepæ cum aſparagi radicibus decoctum in potu ſumptum.

Ad Veſice ulcera.

Lac omne bibitum.
Cucumeris ſemen ex lacte & paſſo hauſtum.
Vua paſſa alba comeſa.

Ad ueſice uulnera.

Butyrum infuſum.

Ad ueſice calculos frangen.

Ceraſi arboris gummi bibitum.

VIRILIVM & PVDENDORVM.

Ad uenerem ciendā ſtimulandāq;.

Crocum potum.
Eruca largius in cibis comeſa.
Erucæ ſemen hauſtum.
Porri ſemen potui datum.
Bulbus manducatus.
Allium cum coriandro tritum in cibis.
Mentæ ſuccus potus.
Aniſum potum.
Lac omne hauſtum.

Ad augendam genituram.

Coriandrum bibitum.

Ad uenerem inibendam.

Portulaca manducatá, pudendisquè inuncta.
Lactucæ ſemen potum.
Aneti ſeminis & comæ decoctum aſsidue potum.

Ad teſtium inflammationes

Cicer cum eruo decoctum appoſitum.
Faba cum uino decocta cataplaſmatis ad hibita.
Sal cum origano, & fermento illitum.
Cuminum cum paſſa uua, Fabæque lomento, aut cera impoſitum.
Coriandrum cum paſſa uua & melle illitũ

Ad genitalium pruritum.

Saluiæ decoctum ex uino illitum.

Ad eos qui natura præputio carēt.

Mel triginta diebus à balneo illitum.

Ad genitalium thymos.

Thymbra appoſita.

VTERI.

Ad menſes ducendos.

Cinnamomum hauſtum, uel ex myrrha ſuppoſitum.
Amygdalæ amare admotæ.
Cochleæ terreſtres cum ſuo operimento tuſæ, & foemineis locis admotæ.
Cepæ ſuccus pudendis illitus.
Lupinorum decoctum cum myrrha & melle ſuppoſitum.
Raphanus in cibis ſumptus.
Braſsicæ decoctum bibitum.
Porrum comeſtum.
Allij comarum decoctum in deſeſsionibus additum.
Capparis cortex & ſemen potui datum.
Saluiæ decoctum potum.
Serpillum potui datum.
Foeniculum ex uino ſumptum.
Meliſſophyllum decoctum in deſeſsionibus.

Ad menſes cohiben.

Palmulæ immaturæ manducatæ.

Punicorum acinorum nuclei ſiccati in ſole, & obſonijs inſperſi coctiue ſumpti.

Cotoneorum malorum decoctum fotu adhibitum.

Porri comæ decoctum ex aqua marina & aceto in deſeßionibus.

Menta fotu ſubdita.

Aniſum hauſtum, præſertim ad alba profluuia.

Cuminum ex aceto impoſitum.

Vuarum uinaceorum decoctum hauſtum & fotu appoſitum.

Omphacium inditum.

Ad ſecundas pellendas.

Allij comæ decoctum potu impoſitum.

Thymbræ decoctum hauſtum.

Ad expellendum foetum.

Ciceris decoctum bibitum.

Lupinorum decoctum cũ mirrha & melle fotu adhibitum.

Piper hauſtum.

Thymbræ decoctum potui datum.

Ad conceptionem iuuandam

Saluiæ ſuccus potus.

Ad foetum mortuum educendum.

Saluiæ decoctum bibitum.

Ad pregnantium malacias.

Vitis uiniferæ foliorum, capreolorumquè ſuccus potus.

Ad uteri inflammationes.

Butyrum recens illitum.

Ad exulceratos locos.

Lac in quò igniti calculi extincti fuerint, infuſum.

Ad procidentem uterum.

Cotoneorum malorum decoctum fotu adhibitum.

Acetum fotu adhibitum.

Ad uteri dolores, & eroſiones.

Portulacæ decoctum clyſmate inditum.

Althæbi decoctum in deſeßionibus.

Ad podagram.

Cochleæ terreſtres ſuo cum putamine tuſæ impoſitæ.

Lac humanum cum opio & cera illitum.

Hordei farina cum cotoneis malis impoſita.

Lens cum polẽta decocta et emplaſtri modo adhibita.

Raparum decoctum fomentis additum.

Braßica cum foeno greco et aceto in cataplaſmate.

Intybus per ſe & cum polenta illitus.

Cucurbitæ ramenta impoſiti.

Bulbi per ſe & cum melle impoſitus.

Vua paſſa à nucleis repurgata, & cum panacis ſucco inuncta.

Acetum calido fotu cum ſulfure adhibitũ

Sal cum aceto impoſitum.

Ad coxendicos affectus.

Lupinorum farina ex aceto illita.

Aſparagi radicum decoctum bibitum.

Bulbi per ſe & cum melle impoſiti.

Capparis ſemen potum

Acetum mulſum hauſtum.

Ad articulorum dolores.

Braßica cum foeno greco, & aceto illita.

Meliſſophyllum ex ſale impoſitum.

Acetum mulſum potum.

Ad perniones.

Ficus crematæ cum cerato impoſitæ.

Lentes cum melliloto, ſiccis roſis malicorio, cidonio malo, et roſaceo adhibitæ.

Raporum decoctum fomenti modo.

Betæ decoctum impoſitum.

Ad pedum inflammationes ex calceorum attritu.

Cepe ſuccus cũ adipe gallinaceo impoſitus

Ad pedum rimas.

Cancrorum fluuiatilium cinis cum decocto melle illitus.

Ad digitorum reduuias.

Punicorum malorum ſuccus illitus.

Acetum illitum.
Sal impoſitum.
Ad paronychia.

Ad ſcabros ungues auferendos.

Ad mobiles ungues extrahen.
Vua paſſa illita.
Ad contuſos ungues.
Bulbi cum polenta impoſiti.
Ad clauos & callos
Fermentum triticeum illitum.

EORVNDEM SIMPLICIVM FACVLTATES SECVNDVM GENERA.

FEBRIVM.

Ad Tertianas.
Portu lacæ ſuccus hauſtus.
Ad Quartanas.

Ad diuturnas Febres.

Ad Hepialas.

Ad Febrium circuitus.
Piper bibitum.

Ad Ethicam.
Portulaca tum uentriculi oſculo, tum hypochundrijs illita.
Ad Febrium algores.
Piper hauſtum.
Ad peſtilentes Febres.
Pimpinella quoquo ſumpta.

TVMORVM PRAETER NATVR.

Ad inflammationes.
Lupinorum farina cum polenta & aqua impoſita.
Acetũ in ſuccidis lanis aut ſpõgijs impo.
Triticei furfures aceto acerrimo elixi impoſit.
Tritici pollen exhydrælæo uel aqua mulſa illitus.
Triticus panis ex aqua mulſa decoctus impoſit.

Ad Carbunculos.
Oliuæ maturæ areſactæ illitæ emarginãt
Nucũ iuglandiũ ueterum nuclei peruncti.
Lupinorum farina ex aceto adhibita.
Braſsica cum ſale illita rumpit.
Porrum cum ſale appoſitum.
Coriandrum cum paſſa uua ex melle impoſit.
Vua paſſa à nuclei repurgata & cũ ruta impoſit.
Ad furunculos & tubercula.
Fermentum triticeum impoſitum.
Sal cũ uua paſſa, aut ſuillo adipe aut melle impoſit.
Mori radicis liquor illitus.
Ad Gangrenas.
Punicorum ſuccus inunctus.
Nucum iuglandium ueterũ nuclei puncti.
Cicerũ farina cũ hordeo et melle adhibita
Lentes cũ ſertula campana roſaceo ſiccis roſis malicorio ſalſa aqua illitæ.
Braſsica elixa cũ melle cataplaſmati addita.
Bulbi per ſe & cum melle impoſiti
Vua paſſa à nucleis repurgata, & cum ſale impoſita.
Ad Eriſipelas & ſacros ignes.
Crocum illitum cum refrigerantibus.
Lentes cũ melliloto, ſiccis roſis, roſaceo, & malicorio adhibitæ.
Braſsica utraque inciſa, & cum polenta emplaſtri modo impoſita.
Portulaca cũ polẽta cataplaſmatis addita

Intybi radix & folia cũ polẽta impoſita.
Coriandrum cũ pane polentauè illitum.
Acetum circumlitum.
Sal cum aceto illitum.

Ad herpetas.

Lẽtes cũ ſertula cãpana, roſaceo ſiccis roſis, & malicorio, cataplaſmatis inditæ

Ad epinictidas.

Braßica conciſa cum polenta impoſi.
Cucumeris folia cum melle inuncta.
Porri folia cum Rhoe obſoniorum cataplaſmatis indita.
Coriandrũ cum uua paſſa & melle impo.
Porri folia cũ Rhoe obſon. Cataplaſmatis indita.
Vua paſſa a nucleis repurgata cum ruta impoſita.

Ad ſtrumas.

Ficus ſiccæ coctæ & impoſitæ.
Hordei farina cum pice & impubis pueri urina excepta impoſita.
Loliacea farina cum fimo columbino ex uino decocta adhibita.
Fabarum farina cum melle & foenogreco illita.
Lens in aceto cum meliloto decocta illita.
Lupinorum farina ex aceto inuncta.
Piper cum pice impoſitum.
Coriandrum cum fabæ lomento adhibit.
Meliſſophylli folia cum ſale cataplaſmatis addita.
Capparis radix et folia trita & impoſita.

Ad Panos.

Ficus ſiccæ coctæ & illitæ.
Lupinorum farina ex aceto adhibita.
Coriandrum cũ Fabæ lomento appoſitũ.

Ad tumores diſcutiendos.

Capparis radix & cõtuſa folia impoſita.

Ad Tumores in uniuerſum.

Braßica conciſa cum polenta impoſita.
Cucurbita impoſita.
Cepa decocta et cũ paſſa uua, et ficu adh.
Menta cum polenta cataplaſmatis addita

Ad meliceridas.

Vua paſſa à nucleis expurgata trita cum ruta impoſita.

Ad tumores ex ictu.

Braßica conciſa cum polenta impoſita.
Cucurbita emplaſtri modo illita.
Thymbra illita.

Ad ſugillata

Caſeus recens illitus.
Fabarum farina ex melle & foenogreco.
Lupinorum farina impoſita.
Allii cinis ex melle
Bulbi per ſe aut ex oui uitello.
Acetum ex melle.
Sal ex melle inunctum.

VVLNERVM.

Ad uulnera conglutinanda.

Palmulæ immaturæ tritæ
Ocimi ſemen illitum.
Corna, & eorum folia impoſita.

Ad fluxum ſanguinem uulnerum.

Ranarum crematarum cinis illitus.
Portulaca illita.
Saluia adhibita.

Ad ſanguinis grumos.

Thymbra illita.

Ad uulnera membranarum cerebri.

Butirum admotum.

Ad uulnerum inflammationes.

Fabarum farina cataplaſmatis indita.
Lupinorum farina admota.

Ad infixa uulneribus extrahen.

Cochleæ terreſtres cum ſuo operimento tuſæ & appoſitæ.
Bulbi cataplaſmatis inditi.

Ad carnis excreſcentias.

Palmarum nuclei exuſti lotique illiti.

VLCERVM.

Ad depaſcentia ulcera.

Oliuæ maturæ exuſtæ tritæ inſperſæ.
Amigdalæ amaræ ex uino inunctæ.
Bete folia impoſita.
Coriandrum cum pane polẽtauè illitum.

Omphacium ex aceto inunctum.
Acetum fotu adhibitum.
Ad ulcera diuturna.
Omphacium ex aceto.
Ad ſinus & fiſtulas.
Mel infuſum.
Omphacium cum aceto.
Ad ulcera in collum indurata
Capparis radix exiccata impoſita.
Ad ulcera ab erudentibus prouenien.
Lac omne præſertim bubulum illitum.
Ad ſordida ulcera.
Colymbades tritæ & impoſitæ.
Braßica cum fenogreco & aceto illita
Capparis cortex ſiccatus, et adhibitus.
Mel illitum.
Ad fauos.
Peponis radix ex melle.
Ad ficos.
Bulbi in cinere toſti & impoſiti.
Ad ulcera caua explen.
Mel infuſum.
Ad ambuſta.
Mori folia trita ex aceto illita.
Bebæ uirentia folia illita.
Braßicæ cinis ex oui albo.
Sal ex oleo poſtulas prohibet.
Oleum ex cauatis aſphodeli radicibus decoctum illitum.

LVXATIONVM & FRACTVRARVM.

Ad artuum luxationes.
Aſparagi radix ex aceto, uel uino adhibita.
Bulbi cataplaſmatis more adhibitus.
Sampſuchi folia cũ cera cocta impoſita
Sal cum farina & melle.
Ad ruptos.
Bulbi elixi in aceto, & in cibo ſumpti.
Serpillum potum.
Furfures triticei in decocto rutæ elixi admoti.

Braßicæ ſuccus cum nitro & iride potus.
Allium ex uino ſumptum, & illitum.

VENENORVM.

Ad omnium uenenorum morſum ictumquè.
Cinnamomum bibitum.
Nuces comeſæ.
Mel ex calido roſaceo bibitum.
Porri ſuccus ex melle ſumptus.
Piper quoquomodo ſumptum.
Aniſum potum.
Cuminum ex uino hauſtum.
Sal cum origano melle & hiſſopo illitũ
Ad Viperarum morſum.
Porri ſuccus ex meri hemina hauſtus.
Ad ſerpentium & aſpidũ morſus.
Rane cum ſale in oleo decoctæ comeſæ.
Butyrum illitum.
Cancri fluuiatiles crudi tritiquè cum aſinino lacte potui dati.
Mel ex calido roſaceo bibitum.
Meliſſophyllum ex uino hauſtum & plagæ admotum.
Serpillum tum potum, tum impoſitum.
Foeniculum ex uino ſumptum.
Acetum calidum fotu adhibitum, ubi illatum uenenum frigidum ſit, frigidum uero ubi calidum.
Sal cum origano melle & hiſſopo inunctum.
Ad hæmorrhoi morſum.
Allium bibitum & illitum.
Merum copioſius hauſtum.
Ad ceraſtæ morſum.
Sal cum melle illitum.
Ad Scolopendræ morſum.
Sal ex melle & aceto.
Serpillum potui datum ex uino.
Ad Cenchri morſum.
Lactucæ ſemen cum lini ſemine illitus.
Satureia cũ ſylueſtri ruta, et ſerpillo, et Aſphodeli radice ex uino ſumpta.

Ad muris aranei morſum.

Allium cum ficulneis folijs & cimino.
Hordeacea farina ex aceto mulſo illita
Punicæ dulcis acini decocti & inuncti.
Porrum contritum impoſitum.
Serpillum ex uino potum.
Eruca ex uino ſumpta.

Ad paſtinacæ marinæ, ſcorpionis & draconis marini morſū.

Saluiæ decoctum potum.
Ocimum cū polēta & aceto impoſitū.

Ad morſum muſtelæ.

Eruca comeſta, & poſt eam bibitum uinum odoriferum.

Ad calcidicæ lacertæ morſum.

Portulaca percocta.

Ad rabidi canis morſum.

Cancrorum fluuiatilium cinis in uino pota.
Mel bibitum cum roſaceo calido.
Triticum commāducatum & appoſitū
Cepæ cum ruta, ſale & melle mixtæ.
Allium cum uino potum, & cataplaſmatis inditū.
Foeniculi radices conciſæ & ex melle impoſitæ.
Meliſſophyllum cum uino bibitum, & cataplaſmatis inditum.

Ad canis non rabidi morſum.

Amygdalæ amaræ ex melle acceptæ.
Cucumeris folia impoſita.
Bulbi cum melle & trito pipere, cataplaſmatis more impoſiti.
Menta impoſita.

Ad phalangiorum morſum.

Mori foliorum ſuccus ciathi menſura potus.
Aſparagi radicum decoctum hauſtum ex uino.
Meliſſophyllum cum uino bibitum, & cataplaſmatis more additum.
Aniſi ſemen propinatum.

Ad crocodilorum morſum.

Sal impoſitum.

Ad ſcorpionum ictus.

Intibus more cataplaſmatis.
Ocimum cum polenta impoſitum.
Meliſſop hylli folia adhibita.
Sal cum lini ſemine.
Farina triticea ex aceto.
Oxalidis ſemen uino aut aqua impoſitū.
Hordei farina cum uino parata.

Ad ueſparum & apum ictum.

Sal cum ſepo uitulino.

Ad fugand. animalia uenenoſa.

Cancri fluuiatiles crudi cum ocimo triti ſcorpionibus admoti.

Ad uenena omnia.

Nuces iuglandes cum ruta et ficis præſumptæ.
Butyrum hauſtum deficiente oleo.
Raparum ſemen hauſtum.
Braßicæ ſemen antidotis impoſitū.
Acetum tepidum bibitum.

Ad Bupreſtes & pinorum erucas ebibitas.

Caricæ comeſæ, & earum decoctum ex uino.
Palmulæ in cibo ſumptæ.
Pyra in cibum ſumpta.

Ad epotas hyrudines.

Betæ folia cum aceto bibita.
Acetum cum ſale potum.

Ad epotas cantaridas.

Orizæ decoctum clyſmatæ infuſum.
Nuclei pini ex uino ſumpti.
Cucumeris ſemen contritum ex mulſo, aut lacte hauſtum.
Lac potum.
Vinum dulce liberalius bibitum.

Ad hauſtam ſalamandram.

Nuclei pinei contriti, ex aiugæ decococto poti.
Ranarum ius in quo eringij radix fuerit cocta potum.

Ad ſanguinem & lac in uentriculo concretum.

Acetũ tepidũ potũ & uomita redditũ.

Braßicæ ſemen ex lixiuio ficulnei cineris potum.

Hordeacea farina uentriculo & aluo ex aqua mulſa inuncta.

Ad Colchicum.

Serpillum ex lacte decoctum bibitum.

Caſtanearum media tunica trita, & cũ ſanguinariæ ſucco epota.

Ad ſolanum ſonniferum.

Aqua mulſa copioſe ſumpta.

Vinum dulce tepidum cũ aniſo bibitũ.

Amygdalæ amaræ deuoratæ.

Ad hyoßiamum.

Mori cortex potus.

Aqua mulſa largius ebibita.

Lac omne potum.

Ficuum aridarum decoctum bibitum

Nuclei pini deuorati.

Cucumis ſemen ex paſſo potui datum.

Cichorium deuoratum.

Raphanus, Cepa, Allium } ex uino ſumpta.

Ad aconitum.

Vinum in quo aurum, argentum, ferrumuè candens reſtinctum fuerit potũ

Ad Taxum.

Acetum calidũ potũ, et uomitu redditũ

Ad Toxicum.

Cotonea mala deuorata, aut cum pulegio & aqua bibita.

Ad opium & corniculatũ pauauer.

Mel ex roſaceo calidum bibitum.

Acetum bibitum & uomitu redditum.

Sal cum oximellite ſumptum.

Piper cum caſtoreo ex aceto mulſo, uel cum ſatureiæ aut origani decocto ex uino bibitum.

Ad Cicutam.

Acetum bibitum, & uomitum redditũ.

Meracum uinum largius epotum, & per interualla repetitum.

Lac potum.

Piper cũ urticæ ſemine ex uino hauſtũ.

Ad ixiam.

Acetum potum, uomituquè reiectum.

Nuces iuglandes cum treſina, caſtorio & ruta tritæ, ita ut ſingula drachmæ pondus æquẽt ex uino hauſtæ.

Ad Mandragoram.

Aqua mulſa copioſe epota, & uomitu reddita.

Piper ex aceto tritum, & ad olfaciendatum.

Ad Coriandrum.

Merum per ſe ſe uel ex abſinthio potũ

Oleum potum.

Oua in oleo exinanita, & ex muria liquefacta deuorata.

Muria epota.

Ad herbam ſardoniam.

Aqua mulſa liberalius pota.

Lac affatim bibitum.

Aqua calida fotu adhibita.

Oleum fotu adhibitum.

Ad fungos malos.

Mel ex roſaceo calido potum.

Meliſſophylli folia cum nitro bibita.

Satureia feruefacta hauſtaquè.

Acetum calidum potum & uomitu reiectum.

Sal cum oximelite bibitum.

Pira comeſa.

Pyraſtri folia pota deuorataquè.

Oua gallinacea cũ Ariſtolochiæ drachma ex poſca deuorata.

Ad Gypſum.

Oleum ebibitum.

Aqua mulſa bibita.

Cauiarum decoctum potum.

Ad Ceruſſam.

Perſicorum nuclei ex ptiſſana poti.

Caricarum decoctum hauſtum.

Lac calidum bibitum.

Ad argenti ſpumam.

Piper ex uino potum.

Ad Argentum uiuum

Lac copioſe potum & uomitu reiectũ.

Piper ex uino potum.

Ad Calcem Sandaracham & Auripigmentum.

Lac ex aqua mulſa potum & uomitũ.

Orizæ decoctum potum.

FACVLTATES EORVM QVAE corpori decorem preſtant.

DECORIS.

Ad alopeciam.

Nucum iuglandium putamen combuſtum tritumque & impoſitum.

Nucum auellanarũ crematarum cinis ex urina adipe perunctus.

Ranarum crematarum ex liquida pice

Braßica cum ſale confricata.

Bete recentia folia cruda illita.

Cepa confricata.

Allij cinis ex melle.

Ad pilos auellendos.

Oleum in quo decocta ſit ſcolopendra inunctum.

Ad capitis furfures.

Betæ decoctum admotum.

Allij cinis ex melle.

Bulbi cum cremato nitro illiti.

Ad ruffandum capillum.

Vini fæx cremata ex lentiſcino oleo tota nocte illita.

Ad denigrandos capillos.

Mori folia trita ex aceto.

Saluiæ decoctum ſepius inſperſum.

Ad pediculos & lendes necãdos.

Mel inunctum capiti.

Allium cum origani decocto potum.

Betæ decoctum perfuſum.

Ad prohiben. ſolis aduſtionem.

Albumen oui inunctum.

Lupinorum farina illita.

Peponis ſuccus cum eius ſemine & farina in ſole ſiccatus & inunctus.

Ad colorem conciliandum.

Cicer in cibis ſumptum.

Crocum manducatum.

Caricæ in cibis ſumptæ.

Ceraſi gummi illitum.

Ad Cutis uitia in facie

Cinnamomum ex melle.

Ad uaros.

Porri folia cum Rhoe obſoniorum loco admota.

Bulbi per ſe, & ex oui uitello.

Cepæ ſuccus cum ſale appoſitus.

Ad cutis faciei uitia ex ſole cõtracta.

Amygdalæ amare radicum tritarum decoctum admotum.

Bulbi cremati cum alcionio impoſiti.

Cinnamomum ex melle

Cochlearum tum caro tum teſta ſimul cremata ex melle.

Ad lentigines delendas.

Allij cinis ex melle.

Braßicæ ſemen inſperſum.

Bulbi ex melle & aceto.

Cinnamomum ex melle illitum.

Tritici farina ex aceto mulſo.

Ad totius corporis nitorem.

Butirum inunctum.

Peponis ſuccus cum eius ſemine, & farina in ſole ſiccatus ex aqua.

Ad Vitiligines.

Cochlearum terreſtrium teſtæ crematæ & illitæ.

Allij cinis ex melle.

Betæ cruda folia illita.

Cepæ ſuccus in ſole inunctus.

Fabarum farina inſperſa.

Lupinorum farina impoſita.

Piper cum nitro impoſitum.

Ad Lichenas & impetigines.

Allij cinis ex melle illitus.

Cicer cum hordeo ex melle.

Mel

Mel cum alumine decoctum illitum.
Pruni arboris gummi illitum.
Sal ex oleo & aceto perfrictum.
Triticeus recens panis ex muria.

Ad papulas.

Acetum applicatum.
Butyrum illitum.
Lac omne potum cum crudo melle admixta aqua, & exiguo ſale
Lupinorum Farina admota.

Ad pſoram.

Sal illitum.

Ad ſcabiem.

Cicer cum hordeo & melle,
Ficulneorum lac inunctum.
Lupinorum farina.

Ad lepram.

Allij cinis ex melle.
Braßica conciſa cum polenta adhibita
Ficulneum lac cum polenta.
Hordei farina ex aceto acerrimo & hydrelæo.
Sal ex oleo & aceto ferueſactum tritici furfures ex acerrimo aceto elixi.

Ad pruritum.

Ficulneum lac admotum cum polenta.
Sal ex oleo & aceto perfrictum.

Ad elephanti aſim.

Cochlearum terreſtrium cinis illitus.
Serum lactis potum.

Ad clauos callos & uerrucas

Cicerum grana tot accipe quot ſunt porri, & ſingulis granis ſingulas tange uerrucas, deinde liga grana cicerum in linteolo, & poſt tergum proijce & hoc nõ fiat in noua luna.

Mel cum alumine decoctum.

Ad Acrochordonas, & thymos & Myrcecias.

Cicer cum hordeo & melle.
Lac ficulneum cum adipe circa adiacentem carnem illitum
Mali punici uinum adhibitum.
Sal cum ſeuo uitulino illitum.

Ad alarum tedia.

Cardui radix cataplaſmatis more adhibita.

Ad ſudorem cien.

Fici maturæ comeſæ.

Ad ſudorem compeſcen.

Bulbi comeſti.

Ad extrahen. exalto.

Mel appoſitum.

EXPELLENTIVM VIRES.

Ad uomitum ciendum.

Ad aluum emolliendum.

Aſparagorum cauliculi in cibum accepti
Beta alba deuorata.
Braßica leuiter ferueſacta comeſta
Cerаſia recentia commanducata
Fici maturæ deglutitæ.
Gingiber quoquomodo ſumptum.
Cucurbitæ integræ ferueſactæ expreſſus ſuccus potus.
Lac ficulneum potum.
Lentis decorticatæ decoctum primum hauſtum.
Pruna in cibis ſumpta.
Raphanus comeſtus.

CVRATIONVM MORBORVM IN HAC CENTVRIA CONTENTARVM INDEX SECVNDVM SERIEM LITERARVM.

ABCESSVM REMEDIA.
Bugloſſum.
Mel.
Menta.
ABORTVM *Facientia.*
Aſparagus.
Braßica ſatiua.
ABORTVS *Remedia.*

ACONITO *contraria.*
Morus.
Vinum.
ACVLEOS *extrahẽtia uide ſpicula extrahẽtia.*

ACVLEATORVM *Ictus remedia.*
Aniſum.
ADVSTIONIS *remedia Vide ambuſtionũ remedia.*
AEGILOPIAE *remedia*
Iuglans.
Oriza.
ALARVM *uirus extinguẽt.*
Carduus.
ALGORIS *Remedia.*
Cinnamomum.

ALOPECIE *Remedia.*
Auellanæ
Beta.
Cepa Iuglans
Milium.
Ranæ.
Raphanus.
ALVVM *conturbantia.*
Allium.
Braßica.
Capparis.
Vua recens.
Vinum dulce.
ALVVM *Soluentia.*
Amygdalæ amaræ.
Aſparagus.
Braßica.
Bulbus eſculentus.
Butyrum.
Cepa.
Ceraſia.
Citrea mala. Corna. Crocus.
Cochleæ terreſtres.
Cucumis
Cucurbita.
Eruca.
Ficus.
Lac.
Lactuca.
Lens.
Meſpila.
Morus.
Oleum amygdalinum.
Phaſelus.
Porrum.
Raphanus.
Tellinæ
Zinziber.
ALVVM *Siſtentia.*
Anethum.
Aniſum.
Braßica ſatiua.
Caſeus.
Corna.
Cotonea. Faba.
Hordeum.
Lac.
Lens.
Malum punicum.
Meſpila.
Milium.
Oriza.
Palma.
Pira.
Seris.
Triticum.
AMBVSTORVM *rem.*
Beta.
Morus.
Oliuæ conlymbades.
Ouum.
Sal.
ANGINE *remedia.*
Acetum.
Cepa.
Mel.
Piper.

Raphanus.
Sal.
ANIMI defectus rem.
Cucumis.
Meliſſa.
ANIMI uoluptates auget.
Bugloſſum.
APPETITVM incitātia.

ARANEI ictus rem.
Allium.
Meliſſophyllum.
ARTICVLORVM morbis utilia.
Bulbus eſculentus.
Ouum.
Vua paſſa.
ARTERIAE rem.
Ficus.
Porrum.
Raphanus.
Triticum.
Vua paſſa.
ASPIDVM morſus rem.
Butyrum.
ASTRICTORIAE facultatis ſimplicia.
Caſtanea.
Ciminum Satiuum.
Cornus crocus.
Intybus.
Lens.
Menta.
Meſpilus.
Morus.
Omphacium.
Palma.
Perſica.
Pira.
Porrum.
Portulaca.
Seris.
ASSVLAS Fixas corporibus extrahentia.
Cochleæ terreſtres.
AVRICVLARVM remedia.
Bulbus eſculentus.
AVRIVM remedia.
Aniſum.
Acetum.
Beta.
Capparis.
Cepa.
Crocus.
Cuminus.
Cucurbita.
Ficus.
Malum punicum.
Mel
Menta.
Omphacium.
Porrum.
BESTIARVM morſus remedia.
Allium.
Porrum.
Sal.
BILEM Generantia.
Amygdala.
Iuglans.
BILEM Purgantia.
Malus.
Menta.
Ocimum.
CACOETHAE remed.
Cicer.
Ficus.
CALCVLI remedia.
Amygdalus amara.
Ceraſia.
Oleum.
Pruna.
Sium.
CALIGINIS oculorū remedia.
Cepæ.
Ocimum.
Piper.
Zinziber.
CALLORVM remedia.
Triticum.
CANIS rabidi morſus remedia.
Cepæ. Foeniculum.
Meliſſophyllum.
Mel.
Triticum.
CANIS non rabidi morſus remedia.
Amygdalæ amaræ
Bulbus. Cuminus
Ficus.
Iuglans.
Menta.
CAPILLORVM defluuium reprimentia.
BRASSICA ſatiua.
CAPILLVM denigrantia.
Saluia.
CAPILLOS tingentia.
Morus
CAPILLOS nutrientia.
Iuglans.
CAPITIS ulcerum remedia.
Allium.
Bulbus.
Cicer.
Sal.
CAPITIS doloris remedia.
Amygdalæ amaræ.
Aniſum.
Menta.
Oleum.

Portulaca
Serpillum.
Vinum
CAPITIS dolorē faciētia.
Auellana.
Iuglans.
Palma.
Oliuæ.
CAPVT purgantia.
Braſsica
Beta
Cepæ.
CARBVNCVLORVM remedia.
Braſsica ſatiua.
Cinnamomum.
Coriandrum.
Iuglans.
Lupinum.
Vua paſſa.
CARDIACORVM remedia.
Seris.
CARCINOMATVM remedia.
Cicer.
CERASTAE Ictus rem.
Sal.
CHOLERICIS utilia.
Cotonea mala.
Menta.
CICATRICVM rem.
Bulbus eſculentus.
Faba.

COELIACORVM rem.
Cotonea.
Morus.
COLOREM commendantia.
Crocus
Ciminum ſatiuum.
Vinum.
COLLECTIONVM remedia.
Coriandrum
Hordeum.
Morus
Ouum
Triticum.
COMITIALIS morbi remedia.
Ficus.
CONCEPTIONI contraria.
Aſparagus.
CONCOCTIONI utilia.
Anethum
Crocus.
Eruca.
Vinum.
CONVVLSIONIS Remedia.
Caparis
Serpillum.
CONDILOMATVM Remedia.
Anethum
Cotonea
Libanotis
Ouum.
COXENDICVM doloris remedia.
Aſparagus.
Calamintha.
Lupinus.
CRASSITVDINEM extrahentia.
Porrum.
CVTIS VITIA tollētia.
Amygdalæ amaræ.
Cochleæ terreſtres.
Ficus.
Lac.
Lupinus.
Mel
CVTIS pruritus Rem.
Lac.
DENTIVM doloris rem.
Aſparagus.
Alium.
Acetum.
Cochleæ terreſtres
Capparis.
Ficus.
Meliſſophyllon.
DENTIVM ſtuporis remedia.
Portulaca.
DENTITIONI infantium utilia.
Butyrum cum melle.
DENTES firmantia.
Oliuæ conditæ.
DRACONIS marini morſus curatio.
Ocimum.
DVRITIEM, emolliētia
Capparis
Ficus.
Lens.
Porrum.
DYSENTERICORVM.
Aſparagus.
Butyrum.
Cotonea
Corna.
Melaſia.
Omphacium.
Punica mala.
Oreza
Portulaca.
EBRIETATI utilia.
Amygdala.
Braſsica.
EPINICTIDIS Rem.
Amygdala Braſsica
Coriandrum
Cu-

Cucumis
Porrum.
Vua paſſa.
EPIFORAE Remedia.
Coriandrum
Cotonea
Vua paſſa.
ERVCTIONVM Rem.
Beta
Lupinus
Portulaca
Serum.
FACIES NE A' SOLE
Aduratur
Ouum
FACIEI uitia tollentia.
Braſsica
Bulbus
Cinnamomum
Cochleæ terreſtres
Ficus, Mel
Oleum amigdalinum
Pepo
FAVOS rumpentia.
Vua paſſa
FARCIVM morbi rem.
Ficus
Lac
Mel
FEBRIBVS contraria
Mala punica.
FEBRIVM remedia.
Bugloſſum
Cucurbita
Feniculum
Lac humanum
Ouum
Portulaca
Piper.
FEBRIS quartanæ rem.
Bugloſſum
FELLE ſuffuſis utilia

FLATVS diſcutientia
Cinnamomum
Ocimum
Vinum
FLATVM generantia
Malus
Faſeolus.
FLVVIONVM, Reme.
Ocimum
Portulaca
Pepo
FOEMINAS ſterileſcentia.
Aſparagus.
FVRFVRES tollentia
Allium
Beta
GANGRENE remedia.
Braßica
Bulbus
Cinnamomum
Iuglans
Vua paſſa.
GENITALIVM rem.
morborum.
Aſparagus Malũ puniũ.
GENITALIVM, uirus
extinguentia.
Alumen
GENITVRAE proflu-
uij ſomno remedia.
Lactuca
GENERATIONEM
deprimentia.
Menta
GENITVRAM, extin-
guentia.
GENITVRAM augẽtia.
Coriandrum
GINGIVARVM morbi
remedia.
Acetum
Butyrum.
Oleum omphacium

Pruna
Sal
GLANDIS, membri rem.
Mel
HALITVS ORIS rem.
Aniſum
Citrum
HIRVDINES pellẽtia.
Acetum
HOMINIS morſus rem.
Iuglans
HVMORVM malorum
medicinæ.
Amygdala.
HIDROPICORVM remed.
Allium
Aniſum
Acetum
Cinnamomum
Cochleæ terreſtres
Cicer
Cucumis
Ficus
Sal
IOCINERIS remedia.
Amygdala
Lac humanum
Pinus
Serpillum
IGNIS SACRI rem.
Acetum
Beta
Braßica.
Coriandrum
Lens
Portulaca
Seris
ILEI, morb. remedia.
Oleum uulgare
IMPETIGINIS rem.
Amygdalæ amare
INFLATIONES facientia.
Allium.

Bulbus	*Amygdalæ amaræ*	*Ciminum*
Capparis	*Anetum*	*Lac*
Porrum	*Aniſum*	*Hordeum*
INFLATIONVM *rem.*	*Cicer.*	*Triticum.*

DE ALIMENTORVM RATIONE HIPPOCRATIS ET GALENI SENTENTIAE.

Abluta omnia redduntur mordacitatis expertia. C.2.aph.18.
Acceſsione morbi cibis abſtinendum. C.1.aph.11.
Acerbum Auſterum *adſtringens ſtomacho amicum. 6.Simpl.medic.*
Acria & amara ſi edantur parcius nutriunt. 2. alim C.64.
Acria omnia calefaciunt. 2. al.C.15.
Agreſtia omnia hortenſibus ſunt acriora. 6. Simpl.medic.
Alimentorum Facultatum *ſpeculatio omniũ quæ ſunt in medicina utiliſsima. 1.al.C.1.*
Alimentum eſt id quod nutrit: Hipp.*de Alim.*
Alimentum triplex eſt, id quod uelut nutrimentum eſt, & quod nutrimentum futurum eſt. Hipp.*ibid.*
Alimentum & alimenti ſpecies, unum, & multæ: unum quidem quatenus unum genus eſt: ſpecies uero humiditate, ac ſiccitate finitur, & in his ferma ac quantitas eſt, & ad quædam & ad tot. Hipp.Lib.de Alim.
Alimentum auget, corroborat, incarnat, & aſsimilat. ibid.
Alimenti potentia melior quam moles. ibid.
Alimentum humidum facilius tranſmutatur quam ſiccum. ibid.
Alimentum quod ægræ alteratur ægre conſumitur. ibid.
Alimentum quod facile apponitur facile conſumitur. ibid.
Alimento ſolido utantur, qui tardiore appoſitione opus habent quicunque uelocior e, humido: quicunque adhuc uelociori indigent: per olfactum. ibid.
Alimenti uehiculum humiditas eſt. ibid.
Alimento irrigata ſingula membra capiunt alimentum. ibid.
Alimentum oblatum ubi corpus ſuperauerit, tum nutritur corpus, ubi uero hanc occaſionem tranſmiſerit, contrarium fit, nam attenuatur, & gracileſcit. ibid.
Alimentorum inuentum medicina eſt. Hipp.*de uet.med.*
Alimenta, ſanitatem, atque augmentum medicina inuenit. ibid.
Alimenta intemperato ſunt corrigenda contrarijs. Gal.4 *Simpl medic.*
Alimentum corporibus noſtris accommodatiſsimum eſt quod ex his rebus conficitur, quæ nec craſsi, nec tenacis ſucci ſunt, neq; admodũ tenuis. de Bon.*& uit.ſuc.* C.3.
Alimentorum ſecundæ qualitates etiam explorandæ. 1.alim.
Alimentum humidius ut diſtribuitur, ita etiam diſcutitur celerius. 3.alim. C.2.
Alimentis qui recte uſurus eſt ſcire in primis debet, quæ nam ſint in hominum cute laxitatis, denſitatisquè diſcrimina, deinde quale ſit totius corporis, poſt ea ſingularũ partium temperamentum, idque an illæ proprium ſeruent. de.bon.uit. C.7.

Alimenta copioſiora uere & hyeme ſunt exhibenda. C. 1. aph. 15.
Alimẽti quãtitatẽ oportet eſſe eius quod diſſlat quãtitati proportionalẽ. C. 1. aph. 14.
Amara omnia calida ſunt. 4. Simpl. medic. C. 6.
Amarum meatus perpurgat, abſtergit, incidit, extenuat. 5. Simpl. medic. 25.
Amarum per ſe ſtomacho inimicum. 6. Simpl. med.
Animalium uolucrium augeſcentium caro multo præſtantior eſt quam ætate declinã tium, ita & in quadrupedibus, media autẽ eſt inter utrunq; florentiũ. 3. ali. C. 19.
Animalium ſeniorũ partes duræ ſiccæ, & concoctu difficiles ſunt, & contra iuniorum. His tamen exceptis quæ ubi in lucem edita ſunt, protinus in cibo ſumũtur. de bon. & uit. ſuc. C. 3.
Animalia omnia quæ in montibus naſcuntur, multo iјs quæ in locis planis oriuntur ſunt preſtantiora. de att. uic. C. 8.
Animalia in locis aquoſis uiuentia uitare oportet. de att. uic. C. 8.
Appetendi uis præcipue conſiſtit in ore uentriculi. C. 2. aph. 20.
Appetentia frigore excitatur ibid.
Appetitus uehemens ciborum in morbis iјs ineſt, qui debent ſanari. C. 7. aph. 6.
Aſtringentia ſunt uentriculo grata. 6. Simpl. medic.
Aſtringentia ſi ſumantur poſt fluuida deiectionem accelerant, ſi uero lubricis præſumantur, aluum conſtringent. 2 alim.
Aſtringens contrahere, conſtringere, denſare, repellere, & incraſſare, ad hæc omnia refrigerare, exiccareque natum eſt. 5. meth. medic. C. 25.
Aues piſceſque fere omnes exceptis lacuſtribus boni ſucci cenſentur de bon. & uit. ſuc. C. 7.
Auium omnium uolucrium genus pauciſſimum preſtat alimentum, ſi ad greſſilium conferatur: Volucrium tamen caro ad coquendum facilior eſt. 3. alim. cap. 19.
Bilioſæ naturæ ex longiori media febribus acutiſſimis corripiuntur. 8. meth. med.
Bilioſum ſortiti uentriculum cibos corruptu difficiles, quam faciles multo melius concoquunt. 1. alim.
Calidis & ſiccis naturis uictus ratio contraria conuenit. 6. de San. tu. 8. meth. med.
Carnes cum probe elixæ fuerint, gignunt optimum ſanguinem: & potiſſimum. Si ex animalium boni ſucci fuerint. 3. alim. C. 2. 19.
Carnes in aqua dulci elixæ alimentum corpori præbent humidius. Ibid.
Carnes caſtratorum ſuauiores, & præſtantiores, ut ſenum peſſime. ibid.
Cibus famem ſedat. Hipp. Lib de flat.
Cum quis plures cibos ingerit in corpus, quam ipſum ferre poſſit, neque laborem aliquem ciborum multitudini parem adiungit, mala diæta huiuſmodi eſt. ibid
Cibos uarios et diſſimiles inter ſe ſimul aſſumere ad prauam uictus rationem pertinet. Seditionem enim mouent, quæ ſunt inequalia, aliaque citius, alia difficilius concoquuntur. ibid.
Cum ciborum multorum ingeſtione, neceſſe eſt ſpiritum multum ingredi. ibid.
Ciborum eſu bonus corporis habitus accedit ibid.
Cibis crudis exiſtentibus in uentriculo, longiore tempore dormire conducit. Verum & aliјs laboribus corpora eorum cogere: Vinum meracius & amplius bibere, &

cibis paucioribus ſub id tempus utantur. Lib.de Sal.diæt.
Ciborum multitudinem uentriculus præ imbecillitate ac frigiditate concoquere non poteſt. ibid.
Cibum ſumere ſemel in die tantũ, quibuſdam cõducit, alijs et prandere. Li.de uet.med.
Cibos quibus aſſueti ſunt homines, facile ferunt, & ſi natura boni non ſint. Lib. 2. de *rat.uic acut.*
Cibaria ad ſanitatem optima ſunt quæ modice ingeſta ſufficiunt, ut & famis & ſitis ſint medela, & pro ratione ſecedunt. ibid.
Cibaria ad robur optima ſunt quæ carnem plurimam ac denſiſſimam producunt, & ſanguinem craſſefaciunt, & pro ratione ingeſtarum ſecedunt. ibid.
Cibus ubi preter naturam plus ingeſtus fuerit, Morbum facit. 2.aph.17.
Ciborum qui aceruatim & uelociter nutriunt, ueloces egeſtiones fiunt. 2.aph.18.
Cibus aut potus parum deterior, uerum iucundior, melioribus quidem, ſed iniucundioribus preferendus eſt. 2.aph.38.
Ciborum in uentriculo mora noxia eſt. Lib. 4. de morb.
Cibos offeramus ea copia quantam corpus cui offeruntur ſuperare ualeat. Lib. de *loc.in hom.*
Cibo quicquid ſicciori ſubſtantiæ effluxit, reſtituimus, potione quicquid humidioris. Gal.2.de San.tu.
Cibus & potus cauſæ ſunt neceſſariæ nos alterantes. In art.med.Cap.85.
Cibus debet ſimilis eſſe nutrito. 1.de elem.
Cibaria animalibus inculpatam temperiem ſeruantibus, ſuis naturis ſimilia conueniuntur. Iis uero quæ prauam temperiem, aut ab initio ſunt ſortita, aut poſt acquiſiuerint, non ſimilium ſibi ipſis eſus, ſed contrariorũ eſt utilis, 3.alim.C.ultimo.
Cibarijs dulcibus qui naturaliter ſe habent delectantur: Soli autem extra naturalem *ſtatu cõſtituti amaris acerbis, acidisq; cibarijs delectãtur* C.5.in 6.de morb.uulg.
Cibus durior ac craſſior partium, alimentum corpori præſtat copioſius quam humidior ac mollior. ibid.
Cibaria pinguia & lenta ſtatim ut ſumpta fuerint celeriter implent, & appetentiam euertunt. ibid.
Cibis utilitatem non uoluptatem ſpectamus. 2.al.
Cibi inſuauitas quibuſdam in cauſa eſt, cur ipſum non conficiant. ibid.
Cibos concoctu difficiles nonnulli facilius coquunt, ac melius: hi ſcilicet quibus eſt calor natura acris & mordax. 1.alim.C.1.
Cibos conſuetos facilius homines ferunt; inſuetos difficilius. 2.de rat uic. acut.
Cibi inſueti explorandi ſunt concoctione & elixatione, ſeu etiã madefactione in aqua nanq; ex ſeminibus, aut omnino ex fructibus intumeſcunt, ueteremq; prorſus amittunt ſiccitatem duritiemq;, melioraq; & humidiora redduntur, præſtantiora, quæ uero minime tumẽt, priſtinamq; duritiem retinent, deteriora. de bon. & ui.suc.
Cibi faſtidium aut ex pituita adiacente oritur (ideoque exiccare illam ex uſu eſt) aut à bile ſupernatante, & tum purgandus eſt ſtomachus, aut naturæ impotentia, & functio appetitoria reddenda. in Introduct.
Cibos nihil prorſus appetere in morbis extremam indicat extinctionem naturalis uir
Cibis

tutis aqua cibos appetimus. ibid.

Cibis qui ſubducuntur, poſteriores quidem ſumendi qui tarde permaneant; omnium autem primi qui celeriter quidem peruadunt. 2. alim. C. de Sicam.

Cibus parum conueniente ordine, aut intempeſtiue ſumptus concocitonem uitiat. 3. de Sympt. caus. C. 1.

Ciborum inconueniens ordo eſt, cũ fructus primo dein alia emollientia ſumuntur. ibid.

Ciborum intempeſtiuitas eſt, ſi mane antequam prior deſcenderit, uel paulo ante, exercitationem prandeatur. ibid.

Cibis calidioribus & bilioſis fumoſæ accidunt corruptelæ; ex frigidioribus magisq́; pituitoſis acidæ. ibid.

Ciborum exhibendorum artis maximum particulare cibi porrigendi tempus noſſe. in 4. de rat. uic. ac.

Ciborum uarietas, preſertim ubi uarijs conſtent facultatibus nocentiſſima eſt. ibid.

Cibandi unus eſt comunis ſcopus tum in ſanis tum in ægris facultatis cuſtodia. ibid.

Cibi exhibendi idoneum tempus morbus oſtendit. 1. de rat. uic. a.

Ciborum corruptio ubi in uentre contigerit præcepta ſalubria uomitus, alui deiectio per hieram, & boni ſucci ciborum æſus. 5. de San. tu.

Cibi obſtruentes ſenibus cauendi. 5. de San. tu.

Cibi abſtinentia bilioſis naturis aduerſiſſima, & quæ in illis ſymptomata pariat. 8. meth. medic. C. 2.

Cibi molles & friabiles ad ſanitatem maxime conducunt. 3. alim.

Ciborũ ſalubriũ natura, abſque corporũ natura cognita inutilis eſt. de bon. & ui. ſuc.

Cibos mediocriter condire utile eſt, ne inſuaues fiant. 2. alim.

Cibaria dura ſalſum ſuccum generant. 3. alim.

Ciborum qui craſſi ſucci ſunt, continuus uſus uitandus. de bon. & ui. ſuc.

Cibis uitioſi ſucci penitus abſtinendum, præterquã æſtate, cum languentium corporis ſiccitati & calori ſuccurrendum eſt. de bon. & ui. ſuc.

Cibis craſſi ac lenti ſucci uti poteſt quiſquis exercitatione multa uti ſomnoque ad ſatietatem poteſt, & uitam habet à forenſibus negotiis liberam. ibid.

Cibi craſſi ſucci corporis perſpirationem difficilem reddunt, & in iocinore ac renibus obſtructiones faciunt. ibid.

Cibi glutinoſi ac craſſi ob putredinem febrium ſunt cauſæ, acres uero ob caliditatem. 1. de diff. febr. C. 3.

Cibus idem & medicamenti & alimenti uſum præſtat, ut lactuca & portulaca: antequam enim concoquantur, medicamentoſa ſunt, & refrigerant: concocta uero utrunque preſtant. 3. de temper.

Cibi omnes medicamẽtoſam qualitatem habentes, ea per artem depoſita parum alunt. 2. alim.

Cibo ſi abſtineant homines, præſertim bilioſi & ſani bilem euomunt. 6. aph. 50.

Cibi faſtidium in morbis longis ipſum per ſe prauum eſt ſignum. Nam in iſs qui à talibus morbis ſunt euaſuri, contrarius affectus ſolet accidere, uehemens ſcilicet ciborum appetentia. C. 7 aph. 6.

Cibus non dandus eſt cum iam acceſſiones adſunt, uel cum haud ita multo poſt affutu-

ræ acceßiones ſunt. 1. aph. 2.
Cibum quomodo offerri oporteat nunquid ſemel, aut ſæpius inter diu, aut noctu, conſiderandum eſt; & ab ætate, tempore, & conſuetudine ſumere indicationes. 1. aph. 17.
Cibus quonam pacto offerri debeat, ſanis, ægris, plenis, uacuis, fortibus, debilibus, & quo tempore ibid.
Cibum labores antecedunt. C. 2 aph. 16.
Cibus præter naturam plus ingeſtus morbum facit. 2. aph. 17.
Cibus ad concoctionem idoneus in ſanguine tranſit. ibid
Cibus paulo deterior modo ſuauior, melior eſt inſuauibus. Cap. 2. aph. 38.
Cibo multo corpora humectantur. C. 4. aph. 13.
Cibus non unum habet in omnibus coctionis præfinitum tempus. 2. aph. C. 5.
Cibationis, ſeu uictus rationis tria ſunt capita, quantitas cibi, qualitas, & uſus modus. C. 1. aph. 19
Cibaria ſalſa deiectionem faciunt, & aperiunt obſtructiones. 3. alim.
Cibi qualitas in affectibus præter naturam, à contrarijs ſumitur, i; bis qui ſecundum naturam habent à ſimilibus. C. 1. aph. 16.
Cibi multi hyeme dari poſſunt, æſtate pauci. C. 1. aph. 18.
Cibi concoctu difficiles & ſi pauciores, concoctu facilibus tardius concoquuntur. C. 2. aph. 17.
Cibos ægrotis dare paulo deteriores, quos cum uoluptate ſumant, non modo expedit ut ipſis gratificemur, ſed etiam quia utilius illis exiſtit. Quecunque enim cum uoluptate aſſumuntur, iſta uentriculus amplexatur, & magis concoquit. C. 2. aph. 38.
Cibi conſueti inſuetis minus nocent. C. 2. aph. 50.
Cibi uirtus eſt eſſe bene alterabilem. C. 5. aph. 26.
Cibo ad ſomnum conuerſis impletur caput. C. 4 aph. 67.
Cibus non temere nec citra iudicium eſt ſumendus. 1. epid. C. 3. 29.
Cibus omnis in ſanguinem uerſus naturalem calorem augent. 3. de temper.
Cibis in uentriculo non probe coctis non gignitur probus ſanguinis in iecore. C. 4. in 6. de morb. uulg 25.
Cibi conſiſtentes in mediocritate omnium commendatißimi. de bon. & uit. suc. C. 3.
Cibi parum nutrientes uitam abbreuiant. 6. de morb. uulg. C. 5. 21.
Cibi craßiores in coena dandi. 7. meth. medic.
Cibi uitioſi ſanguinem gignunt uitioſum. C. 2. aph. 36.
Cibo prauo qui utuntur cito exoluuntur. 2. aph. 36. & C. 5. aph. 26.
Cibi in menſura erratum grauißima inducit incommoda. de uen. ſect. adu. Eras.
Cibi quantitatem & qualitatem facultas indicat. de opt. ſect. ad Tras. C. 45.
Ciborum modus ideſt multitudo paucitasque alimentorum ex facultatis menſura deprehenditur. ad Tras. C. 43.
Cibi omnes aleates plurimum immodice ſumpti frigidos morbos gignunt. de caus. morb.
Cibus ut ſano robur ſic laboranti morbus. 7. aph. 63.

A cibis humores mordaces auſeruntur, ſi dum elixantur ab una aqua ad aliam transfe-
rantur. C.2. aph.18.
Ciborum intempeſtiuus uſus noxius. 3. de Simpt. Caus.
Cibi qui tarde permeant, poſteriores ſumendi, qui uero celeriter priore. 2. ali-
ment.
Concoquitur facilius quod ſuauius eſt. C 2. aph.38. 2. alim.
Concoctioni ciborum magnore perſpiciendum. 11. meth.med.
Coctiones in dormientibus meliores quam in uigilantibus nec modo comeſtorum
ciborum in uentriculo, uerum & humorum in iecore & uenis. 6. de morb.
uulg. C.4.14.
Condimenta coquorum plus interdum obſunt, quam proſint. 2. alim.
Conſuetis cibis utendum. 7. meth.med.c.7. 2. de rat. uic. a.
Continentius uiuendum hodie quam heri. de co.cur.an.aff.
Contrarius uictus morbis exhiben. c.1. aph.16.
Conualeſcentibus modicum cibi præberi debent. de op. Sect.
Corpora extenuata diu lente reficienda, quæ uero breui breuiter. cap. 2.
aph.7.
Corpus à cibis nihil proficere malum. c.2. aph.31.
Corpora impura quo magis nutries, eo lædes magis. c.2. aph.10.
Corporibus carnes humidas habentibus famem adhibere conuenit, Fames enim cor-
pora ſiccat. 7. aph.60.
Corrupta in uentre morborum putredinis occaſio ſunt. 6. de San.tu. c.2.
Crudis ſuccis referti tenuißimam uictus rationem expoſtulant. de att. uict.
Dulcibus intumeſcit tum iecur tum lien. de bon.& ui.suc. 13. meth.med.
Durior cibus craßiorem habet ſubſtantiam, ut mollior tenuiorem, ac proinde ille ſuc-
cum craßiorem gignit. 3. alim.
Edendi finis uentris impletio. 3. de nat. facul. c.13.
Edendum eſt ſobrie & ſalubriter. de cur.an.aff.
Eſuriens uentriculus repletur prauis excrementis. 3. de nat. facul. c.13.
Exercitatio ante cibum adminiſtranda. 2. de San.tu. de bon.& uit. suc.
Exercitia poſt crapulam nocent, nam caput repletur uaporibus, & in iecore
aut ponderis, aut diſtentionis, aut utriuſque ſenſus percipitur. 6. de Sani.
tat.tu.
Facilius eſt impleri potu quam cibis. 2. aph.11.
Facultates noſtri corporis quatuor attractrix retentrix alteratrix, expultrix. 3. de
temper.
Frixa omnia flatum deponunt, uerum difficilius concoquuntur. 1. al. c.22.
Fructus, ab uſu immodico fructuum horariorum abſtinendum. C.3. aph.9. de bon.
& uit. suc.
Fructus horarij facile corrumpuntur. 2. alim.
Fructus horarij ſi corrumpuntur in uentre, ſimiles letabilibus uenenis redduntur.
de bon.& ui. suc.
Fructus quos arbores ferunt, omnes fere mali ſucci ſunt caſtaneis exceptis.

Humida facilius nutriunt. 2. aph. 2

Humidus uictus febricitantibus omnibus confert, maxime uero pueris, & his qui tali uictu uti conſueuerunt. 1. aph. 16.

Humores corrupti parce nutriendi. C. 1. aph. 17.

Humores noxij auferuntur ex oleribus, & leguminibus, ſi dum elixant ab una aqua ad aliam transferantur. C. 2. aph. 18.

Inedia naturis ſiccis & calidis aduerſatur. 10. meth. medic.

Inedias longas hæc neceſſario ſequuntur incommoda, uidelicet uirtus defatigatio, ſucci biliosiores, atque amarulentiores effecti: Morſus cordis frequentes, inquietudines deiectiones ſuppreſſæ, ac breuiter omnia recrementa mordaciora & acriora reddita de uen. ſect. adu. Eras.

Infantulus primo quidem ſolo lacte nutriendus, poſtea uero aſſuefaciendus ſolidioribus cibis. 1 de San. tu.

Inſipida, & ijs adhuc magis dulcia ſi edantur multum nutriunt. 2. al. C. 64.

Labor Cibus potus ſomnus Venus omnia mediocria. 1. alim. C. 1.

Macilentiſsimi ſunt cibandi parce, ſed crebro. 7. meth. medic.

Mediocritas in omnibus eligenda ad conſeruandum optimum corporis habitum. 2. de. San. tu.

Molliora facilius alterantur. 3. alim.

Molliores epulæ precedant duriores. P. Aegin.

Montana campeſtribus præſtantiora. de att. uic.

Naturæ gaudent ſemper conſuetis. 8. meth. medic.

Naturaliter ſe habentes dulcia & pinguia appetunt; reliquos ſapores qui ſecus ſe habent. 6. de morb. uulg. C. 5. 14.

Nihil bene egregieuè ſine menſura fieri poteſt.

Nimium omne naturæ inimicum. C. 2. aph. 51.

Nutrimenti quantitas à uirtute, qualitas à temperie ſumitur. 21. meth. med.

Nutrimur ab his quæ naturæ noſtræ familiaria ſunt. 3. de temper. C. 1.

Nutrientium uelociter uelox eſt excretio. 2. aph. 18.

Nutriuntur ſimilibus omnia. 3. de temp. C. 1. & 2.

Nutritio eſt eius quod euacuatur repletio. 1. aph. 15.

Olera omnia gignũt paucíſsimũ ſanguinẽ, prauiq; ſunt ſucci excepta lactuca. 2. alim.

Olera omnia cachochyma, eorumquè radices excrementitiæ ſunt. de bon. & ui. ſuc. de att. uic.

Præcocta melius tranſmutantur quam cruda. de bon. & ui. suc.

Quæ naturæ noſtræ accommoda ſunt, nos alunt, quæ illi aduerſantur nos quidem ad perniciem ducunt, ibid.

Quies & ocium diuturnũ maximo eſt corporibus nocumento. de bon. & ui. suc. C. 3.

Radices omnium olerum excrementitiæ ſunt, & concoctu difficiles de att. uic. C. 9.

Repletio immoderata nocet. C. 1. aph 3.

Repletio extrema ſuffucationem minatur. C. 1. aph. 3 & 4.

Replere plurimum & repente periculoſum, quoniam omne nimium naturæ inimicum, quod uero paulatim fit tutum eſt. 2. aph. 51.

Sana ſunt conſeruanda ſimilibus. 5.*de San.tu.*
Sanitatis ſtudium eſt non ſatiari cibis, & impigrum eſſe ad labores. 6.*de Morb. uulg.*
Sapores acres omnium calidiſſimi. 4.*Simp.med.C.*17.
Semina quibus ueſcimur ſunt diligenter purganda. 1.*alim.*
Seni ſalita ſunt meliora recentibus. 5.*de San.tu.*
Senes cauere debent ab his qui obſtruunt cibis. ibid.
Senes crebrius & parcius ſunt cibandi. ibid.
Senibus deligenda quæ humectent atque calfaciant. ibid.
Senibus eadem uictus ratio quæ conualeſcentibus expedit. ibid.
Similibus ſingula conſeruantur, & nutriuntur . 1.*de San.tu.* 6.*de uſ.part.*
*Somno coctio iuuatur. C.*4.*aph.*67.
Species una uitæ non poteſt omnibus accommodari. 5.*de.San.tu.*
Succus bonus ad firmam ualetudinem tuendam ualde conducit. 3.*alim.C.*30.
Succi uitioſi ad gignendos morbos habent maximam uim. de bon. & uit. succ.
Temperamentum æquale magis nutrit id quod iucundius eſt. 6.*de San.tu.*
Temperata corpora ſunt temperatis alimentis ſeruanda, & alteranda contrariis. 1.*alim.* 8.*meth.med.*
Temperamenta hominum & ciborum ſunt conſideranda. 1.*alim.*
Tepida uentriculi robur exoluunt. 8.*meth.medic.*
Ventriculus imbecillus non recte concoquit. 3.*de nat.f.C.*4.
Victuri diu & ſalubriter debent eſſe à negotijs immunes, ſoliquè indulgere corpuſculo. 1.*de San.tu.*
*Victus contrarius morbis exhibendus. C.*1.*aph.*16.
Victus tenuis atque exquiſitus in morbis longe ſemper in acutis uero in quibus non conuenit periculoſus. 1.*aph.*4.
*Victus qui ad extremum deuenit tenuitatis grauis eſt.C.*1.*aph.*4.
Victus à tenuitate tantum declinet, quantum morbus extremis eſt mollior. 1.*aph.*7.
Victus tenuis eo qui ſit paulo plenior magis periculoſus. 1.*aph.*5.
Vires indicant formam nutriendi. 11.*meth medic.*
*Victus rationem perfectam & indeficientem tres ſunt intentiones, prima ſumitur ex uiribus ægrotantis; ſecunda ex morbi conſtitutione, & tertia ex particularibus acceſſionibus.C.*1.*aph.*12.
Victus humidus febricitantibus omnibus confert, maxime uero pueris & his qui tali uictu uti conſueuerunt. 1.*aph.*16.
Victu ſimili ſunt ſani cibandi. 1.*aph.*16.
Vitioſum eſt omne nimium. 2.*aph.*51.*de exerc.par.pi.*
Viuere abſque alimento non licet . 1.*alim.*
*Voluptate quæcunque aſſumuntur iſta uentriculus amplexantur, & magis concoquit, ſicut illa quæ diſplicent refugit, unde & Nauſeæ, & flatus, & fluctuationes ſubſequuntur. C.*2.*aph.*38.

EIVSDEM AVCTORIS CARMINA de vtilitate exercitii ex Galeno.

Ad D. Nicolaum Conſidatum de Aſsiſio fratrem ſuum.

Corporis hæc animiquè feret tibi commoda motus
Plethoram curat, viribus ille fauet
Atque bonum ſuccum generat, firmatquè labantem
Ventres, & perflari corpora denſa facit,
Humidaquè exiccat, demitquè ſuperflua venis,
Corpus ob hunc (gelidum quod fuit ante) calet.

Aliter.
Ad D. Io: Vrſum Lelium Gualdenſem Cognatum ſuum.

Omnibus in vita motum exercendo parantur
Commoda, quæ precio querere nemo poteſt.
Aſsiduus vires motus cuſtodit, & auget,
Diſtribuit membris cocta alimenta ferens,
Hinc color, hincquè calor mire natiuus adauctus
Permanet hinc homini vita perennis erit:
Hic ſalubrem victum demendo ſuperflua gignit,
Hinc cruda, & viridis ſæpe ſenecta ſubit,
Temperie tandem ac motu longeuus, & acer
Corpore vir fiet, mentequè ſanus erit.
His monitus dictis, tua rura frequenter adito,
Atque ita robur erit, vitaquè longa tibi.

FINIS.

TYPOGRAPHVS AD LECTOREM.

HAbes Lector optime Centuriam de Bonitate & Vitio alimentorum integerrimi ac doctiſsimi CASTORIS Durantis Gualdenſis Medici nouiter excuſſam, in quibus quod à me minus recte (quod vt plurimum vſu euenit, quod etiam non ignorant qui artem Typographicam callent: collocatum ſit ſic ipſe vt infra emendabis ac boni conſulas Vale.

Loci aliquot in opere Ita corrigendi.

Aſparagi
ſtomacho atque, lege ſtomachoquè
Coriandrum
animumque grauant, lege, animumquè grauat
Dactilus, in verboiuuandi
ibi diaphiricon dictum, lege diaphinicon dictum.
~~Lactuca~~ Lauer
atre trahit lege atque trahit.
Mala
Præludia odora lege prædulcia odora
Nux iuglans
Hæc Minus eſa arcens lege hæc minns eſa recens.
Ozimum lege Ocimum.
Ozima lege ocima.
Pimpinella
Peſtisquè medetur, lege Peſtiquè medetur.

Series Chartarum.

A B C D E F G H I K L.

Omnes ſunt quaterniones, præter A & L. qui ſunt duerni.